

Rudolf Stratz

A fáraó átka

**FORDÍTOTTA
GÖRÖG IMRE**

TARTALOM

Dr Bechtold bemutatkozik	Josef Hilgenstock, a Hilgenstock és Tsa cég
Nothomb informálja a világsajtót	főnökének útinaplójából
Dr Bechtold feljegyzése	Josef Hilgenstock további feljegyzései
Sabine Ritter levele	Archibald MacGregor, skót kapitány feljegyzései
Sabine Ritter naplójából	Tusszun pasa, őexcellenciája feljegyzései
Dr Bechtold följegyzése	A skót kapitány, Archibald MacGregor beszél
Mrs. Meg Sanders följegyzi az eseményeket	Sabine Ritter naplójából
Mrs. Jane Adams levele	Josef Hilgenstock naplója
Arthur Nothomb sajtótudósítása, amelyet leközöltek	Sabine Ritter naplója
az összes nagy világlapok	Leon Laporte komornyik feljegyzései
Nothomb cikkének folytatása	Raisz Husszeín Avad és Raisz Hasszan Gurgar
Sabine Ritter naplójából	fellah-k szóbeli közlése
Hilgenstock levele	Mrs. Adams közlése
Sabine Ritter naplójából	Dr Philipp Bechtold naplójából
Bechtold professzor felesége, Wilburg asszony közli	A svájci szobalány, Bábéli Ambühl közli
Bechtoldné további feljegyzései	Dr Arthur Simpson orvos közli
Dragomanu útimarsall feljegyzése	Sabine Ritter naplójából
Dragomanu közli tovább	Mrs. Jane Adams feljegyzése
Egy lap Sanders úr kígyóbörkötésű noteszéből	Bechtoldné feljegyzése
Bechtold tanár úr jegyzeteiből	Mrs. Sanders titkárnője, Miss Short közli
A hindu ezüstkovács, Ranaghanaka szóbeli közlése	Mrs. Meg Sanders naplója
Manzur pénzváltó szóbeli közlése	Sabine Ritter naplója
Hasszán dervis, az idegenvezető közli előszóval	Ulrich Gautschi, a svájci szállodás feljegyzése
Mrs. Jane Adams feljegyzései	Sabine Ritter naplójából
Sabine Ritter feljegyzései	Arthur Nothomb jegyzőkönyvéből
Emil Krause, a tudós titkár rövid jelentése	Hasszán dervis közlése
Dr Philipp Bechtold feljegyzése	Mohamed, a kígyóbűvölő meséli
Mrs. Jane Adams feljegyzései	Sabine Ritter naplójából
Dragomanu útimarsall közli	Sabine meséli tovább
Mrs. Sanders közli	Mrs. Jane Adams feljegyzése
Sabine Ritter naplójából	Arthur Nothomb tudósítása a világsajtó számára
Emil Krause beszámol tapasztalatairól	Bechtold tanár úr feljegyzése
Bechtold tanár úr feljegyzése	Mrs. Jane Adams feljegyzése
Sabine Ritter naplójából	Bechtoldné végszava

Dr Bechtold bemutatkozik

Ezt a telet megint Egyiptomban töltöttem. Oda szoktam menni minden harmadik esztendőben és folytatom kutatásaimat. Katedrám nincs, nem tanítok, szabadon rendelkezem az időmmel.

Valamikor, huszonöt éves koromban - most az ötvenediket taposom már - akartam volna tanszéket, de hamar beláttam, hogy az oktatás nem nekem való mesterség. Se tehetségem, se türelmem hozzá. Kutatni szeretek, nem közölni a kutatás eredményeit. És tudós szaktársaim körében, hála Istennek, van bizonyos tekintélyem világszerte.

Ezúttal Luxorban ütöttem fel a tanyámat és haladéktalanul munkához láttam. Velem van régi titkárom, Emil Krause és kedves feleségem, Wilburg, hú munkatársam és kísérőm eddig is a fáraók földjén.

Anyagi eszközeim persze elég szűkösek, nem ugorhatok akkorát, mint lord Carnarvon, nem forgathatom föl fenekestül a Királyok Völgyét. Pedig szívesen megtenném. Így apró darabját szánthatom fel csak az óriás temetőnek, amely a fáraók országát borítja. És ezen a télen szeretném földéríteni az ó-egyiptomi Halottak Könyve XVII. fejezetének néhány sötét pontját. Amellett még tovább dolgozom életem nagy művén, melynek tárgya „A lét problémája.”

Igy hát voltaképpen csak tudós társaimat érdekelhetné itteni tevékenységem. Csakhogy történetesen tanuja voltam egy tragédiának, amely a thébai Nílusvölgyben pergett le és megrázta az egész művelt világot. A tragédia részesei bizalmukba avattak, csakis engem avattak titkukba. Ezért kötelességemnek érzem, hogy bevilágítsak a kísérteti homályba, amely Sesong fáraó sírja és annak megbolygatóit állítólag, vagy tényleg sújtó átka körül borong.

Én a vitában állást nem foglallok. Úgy adom az eseményeket, ahogy résztvevői elmondták. Csak kiegészítem, beledolgozom a magam észleleteit, valamint a másoktól kért szóbeli és írásbeli adatokat. Tudományos kétségeimet - ezt nyomatékkal ismétlem - ezúttal teljesen mellőzöm.

Hadd szóljanak tehát tarka egymásutánban: a fiatal német lány, kinek sorsa engem és feleségemet leginkább foglalkoztatott, a világjáró Krózus, annak felesége és kísérte, angol teozófusok, skót gárdatisztek, egyiptomi nagyságok, német gyárosok, svájci szobalányok, szállodások, hittérítők, felláh-k, régiséghamisítók, dragománok, kígyóbüvölők, pénzváltók. Hadd nyilatkoztassa ki a titokzatos indiai vendég mondanivalóik vélt, vagy igazi értelmét.

*

Külön házikót béreltem, ahonnan szép kilátás nyílik Sari el Muntazah pálmáira. Saját háztartásunkban élünk itt, feleségem és én, titkárom, a núbiai inas, meg az öreg kopt szakácsnő.

Nem bírom a szállodai életet. Az örökös jövés-menés, zsibongás elrontja minden hangulatomat. Hisz a Cook-iroda egyre ontja az amerikai és angol turistakaravánokat, autók túlkölnek, szamarak ordítognak, dragománok tolakodnak, hindu ezüstművesek, perzsa szőnyegesek, benszülött uccai árusok, koldusok nyüzsögnek. És este még szmóking, flört és foxtrott!

Egy verőfényes délutánon a nyitott ablakban dolgoztam íróasztalomnál, a Halottak Könyvének valamelyik homályos passzusán töprengve. Nem csoda, hogy homályos: a Krisztus előtti negyedik évezredből való.

Hirtelen nesz riasztott fel. Mögöttem nyílt az ajtó és egy idegen úriember lépett a szobámba. Nyilván nem hallottam a teve gurgulázó hangját, meg a kutyák ugatását odakinn.

Tagbaszakadt kis ember volt, fehér vászonzekében, bő térdnadrágban, kerek napóleon-fején trópusi sisak. Lehetett vagy ötvenéves.

- Jó reggelt, tanár úr - kezdte vidáman, kicsit amerikaiasan ejtve a német szót. - Láttam, hogy az ablakban ül, hát bejöttem.

- Igen, veszem észre.

Kéretlenül leült, beretvált arcán a jellegzetes, szeretetreméltó yankee-mosoly.

- Nothomb vagyok - mondta nyomatékkal. - Aztán, hogy neve nem váltott ki visszhangot nálam, csodálkozva ismételte.

- Nothomb! Hát hol él ön, professzor úr, hogy még nem is hallott rólam? Van egy kis csengése a nevemnek. Tudósítója vagyok mintegy félszáz amerikai, európai, ázsiai és ausztráliai lapnak.

- És minek köszönhetem ...

- Szikratáviratot kaptam tegnap Bagdadba, hogy itt Théba körül valami készül. Jó falat a világsajtó számára. Hát iderepültem. És a repülőtéren mingyárt megtudakoltam, hol találok egy professzort, aki járatos a fáraók tájékán.

- Én nem vagyok professzor.

De a vendégemet nem lehetett megzavarni.

- Az ön címét adták meg, tanár úr, hát idejöttem. Megláttam - itt vagyok.

És már ki is vette, térdére helyezte a noteszét, gyorsírásra készen.

- Úgylátszik, szenzációs tudományos felfedezésről van szó, amelyre fölfigyel majd az egész világ.

- Egyelőre még csak a lehetősége van meg a fölfedezésnek. Talán sikerül megtalálni I. Sesong sírját.

- I. Sesong - jegyezte az ujságíró. - Érdekes. Hétszer körüljártam a földgolyót, de ezt a nevet még nem hallottam.

- Sesostris néven bizonyosan ismeri a Bibliából. Ő hódította meg Jeruzsálemet. Sírja helyéről régen vitatkoznak, rég várjuk, hogy nyomára bukkanjunk valahára - magyaráztam nekimelegedve. - A berlini múzeumban őrzik ugyanis, négy egybefont ércorsóban, a fáraó bebalzsamozott beleit. De hogy hol van maga a királyi múmia és mindaz a kincs, amely koporsóját bizonyítanival körülvéve harmadfél évezred óta, azt nem sejtette senki.

- Harmadfél évezred óta - jegyezte Nothomb.

- Egyes tudósok szerint a libiaiak kivitték a sivatagba a sivai oázis híres Ammon-templomába és ott helyezték örök nyugalomra a fáraót. Mások úgy vélekedtek, hogy egykori székhelyén, a Nílus deltájában Gubastis romjai közt pihen. És akkor egyszerre jött a megdöbbentő hír: a kairói Egyiptomi Intézetben megfejtettek egy jelentéktelennek látszó papyrust, amely Kenamun királyi legyezőhordó múmiájának mellén feküdt. És a csaknem olvashatatlan fáraóírás egyik helyén előtűnt a tojásalakú királygyűrű - a fáraók nevének szokott kerete, - alatta pedig I. Sesong nevének hieroglifjei. A kísérő szöveg világosan mutatja, hogy ez a nagy uralkodó is a Királyok Völgyében nyugszik.

- Óriási! - mormogta a knickerbockeres napoleon.

- Szóval, van itt egy mind a mai napig fölfedezetlen királysír, talán gazdagabb, szebb, mint Tutankhamené, amely tíz év előtt olyan hallatlan feltűnést keltett. Gazdagabb és szebb, igen, könnyen meglehet, mert Sesong nem vézna ifjú volt, mint Tutankhamen, akit a papok pórázon vezettek. Sesong egy emberöltőn át kemény kezében tartotta a gyeplőt. Győzelmeit máig hirdetik az óriás faliképek Karnak oszlopcsarnokaiban. Száz meg száz elfoglalt város neve van ott felsorolva és a fáraó barna óriásként lépked hatalmas buzogányával a levert ellenség sorai közt. Sírja fölbecsülhetetlen kincsesbányája lenne a tudománynak, ezt nyugodtan mondhatom.

- Köszönöm. - A sajtóvezér eltette noteszét és csekkönyvet húzott ki helyette. - Mennyivel szabad honorálnom nagybecsű információit?

- Ó, ez nem kerül semmibe. De nem is visz előre semmit. A sírt még nem találták meg és Sanders úr, az ön honfitársa...

- Nem is honfitársam, Sanders úr német.

- Lehet. Dúsgazdag felesége mindenesetre amerikai. Tény, hogy Sanders úr csak pár napja érkezett ide, fejedelmi kísérettel.

- És vele száz meg száz kíváncsi. A hotelekben alig akad hálóhely.

- Nos, Sanders úr eltökélhette szilárdul, hogy felkutatja Sesong sírját, de a lady minden pénze kevés ahhoz, hogy a Sais fátylát erről a titokról fellebbentse. Az az úr unatkozik és szenzációt keres. Hisz merőben laikus.

- Az vagyok én is - vallotta be nyíltan Nothomb. - És mégis nekem kell négy földrészt fölvilágosítanom arról, ami itt az ötödiken történik. No de megesett ez velem már máskor is. Ma idekábeleztettem magamnak egy hosszú szöveget és abból szerkesztettem meg a bevezető tudósítást.

Előkotort néhány gépelt lapot.

- Nézze át, legyen szíves, tanár úr. De gondolja meg, hogy a tengerentúli publikumnak szól és az fűszeres kosztot szeret. Vacsora előtt eljövők érte, ha megengedi. Köszönöm.

Be sem várta, hogy vállalom-e, hanem jól megrázta a kezemet.

- Hát viszontlátásra, professzor úr. Azért szép lenne, ha Mr. Sanders csakugyan az ábrázatába tudna világítani annak a vén fáraónak!

*

Téli délután volt, olyan, mint más téli napok Egyiptomban: ragyogó kék ég, forró nap, hűvös szél. Nothomb elment, előttem hevert a kvártlapokra gépelt angol fogalmazvány. Át kellett olvasnom, ha tetszett, ha nem. Kicsit bosszantott, hogy így megzavart a munkámban. Szokásom szerint kimentem pár percre a térre, födetlen fővel, a pálmák közé. Élveztem a völgy mentén ilyenkor fölfelé fújdogáló üde szellőt.

Ekkor fiatal hölgy fordult be a térre. Felém tartott a turisták könnyű, biztos járásával. Eleven mozgású, nyulánk lány volt, tán huszonnégy éves. Fátyolt nem viselt, intelligens barna szemét, vidám, nyílt arcát csak a fehér trópusi sisak óvta a naptól. Különben is olyan barnára sült már, mintha megjárta volna az Egyenlítőt. És illett neki a barnaság.

Meglátott - más nem is volt a közelben, - és kedves mosollyal, angolul megszólított.

- Szabad kérnem, sir, merre jutok ki leghamarabb a városból?

Hallatszott a kiejtésén, hogy német, hát németül feleltem.

- Hová akar menni, kisasszony?

Megörült és bizalmasan közeledett. Szabad, önérzetes tartása volt, nyilván sokat forgolódott már a világon. Barátságosan pillantott rám, két kezét testhezálló utiruhája zsebébe mélyesztette. Bájos volt, ahogy ott állt, a pálmák közt, az átszűrődő napon, fűzőscipős lábát keményen megvetette és nevetve villogtatta fehér fogát.

- Hova? Istenem - csak úgy, csavarogni egy kicsit.

- Egyedül?

- Ó, majd csak nem rabolnak el. India déli csücskén nagyobb volt a veszedelem, mégis itt vagyok.

- Ott is egyedül járt?

- Dehogy, Mrs. Jane Adams a gazdám.

- A híres teozófus?

- Az, az. Őt kísérgetem. Most érkezünk a gyorsal, Alexandriából. Hanyatthomlok rohantunk ide.

Elfogulatlanul még közelebb lépett, barna szemében kérdés csillogott.

- Nem mondhatná meg véletlenül - az a gazdag amerikai, aki fejébe vette, hogy felkutatja ... ejnye, hogy is hívják csak azt a fáraót...

- I. Sesong.

- Igen, Sesong fáraó sírját. Örült gazdag az amerikai, azt mondják. Itt van még?

- Sanders úr és a felesége odaát laknak a Nagy Hotelben.

- Hála istennek. Mrs. Adams boldog lesz. Mikor meghallotta tegnap Alexandriában, hogy Mr. Sanders tudja, hol van a rég keresett királysír és most majd feltöri, hát egész odáig volt. Nem volt nyugta. Mindenáron itt akart lenni a temetésén.

- A temetésén?

- Sanders úr temetésén, igen. Hát meg kell neki halni.

- Meg kell halni?

- Mrs. Adams mondja. Aki megbolygatja a fáraók sírját, az életével lakol.

- És maga ezt elhiszi? Pedig olyan értelmes lánynak látszik különben.

- Nem akarok okosabb lenni, mint a gazdám. És éppen elég bolond dolgot értünk meg Indiában. Ha otthon elmesélem, hát nem hiszi el senki. Magam se hinném, ha saját szememmel nem látom.

- Autoszugesztio, kisasszony.

- Ó, csak ilyet ne mondjon. Nehogy Mrs. Adams meghallja! Nagyon megharagszik érte. A fáraó átka ott lebeg a sír fölött és okvetlenül beteljesül. Ezt minden értelmes ember tudja Európán kívül. Európából viszont kiveszett az értelem, mondja Mrs. Adams.

Fejemet csóváltam. - Reménytelen eset! Persze, az öreg hölgy teozófus, ismerem híréből. Na, most legalább helyben vannak. Egyiptom a rejtelmek hazája.

Rosszalóan rázta csinos, barna fejét.

- Ön itt lakik? - kérdezte. - Saját háza? Bizonyosan gyáros. Gyapot-, vagy cukorgyáros, azért olyan hihetetlen. Ismerem az üzletembereket. Ami nem plus meg minus, azt nem veszik számba. Mrs. Adams pedig ép az ellenkezőjét szokta mondani: a számok igazsága még nem igazság.

- Így is van.

- Elismeri?

- Hogyne. Én se azért vagyok itt, hogy pénzt keresek. Magántudós vagyok. De tudós, kedves kisasszony, nem szellemidéző.

Vállat vont.

- Titok nélkül unalmas lenne a világ. Nem is lenne érdemes elutazni Európából. Jártam én már Peruban is, az inkáknál. Remek volt. Titkára és fotográfusa voltam egy tudományos expedíciónak. Csak azért említem, mert ön is tudós.

Beárnyékolta kezével okos, fiatal szemét, jól megnézett, aztán kezet nyújtott.

- Akkor erre kijutok a szabadba, ugye? Köszönöm. Szörnyen kíváncsi vagyok, milyen az igazi Egyiptom. Mert Alexandria - az még semmi.

Továbbment, könnyű, kicsit ringó járással, fejét hátraszegezve. Utánanéztem, amíg eltűnt a reszkető, déli levegőben. Feleségem kihajolt az ablakon és nevetve kérdezte:

- Na, öreg, ki ez a jóképű kislány, akiért még a napszúrást is megkockáztatod?

- Tessék? Tudom is én... Valami kalandos kis teremtés. Legalább fődött kocsiba ülhetne ebben a déli melegben. De nem, gyalog vág neki a karnaki útnak. Na, ott érdekes dolgokat élhet meg ma. Estére megelevenednek a Nílus szellemei...

Nothomb informálja a világsajtót

Nincs nehezebb dolog a világon, mint ágyat találni ma Luxorban. A hölgyek fürdőkádakban töltik az éjszakát, vagy sorjában hevernek a szalón padlóján. Az urak pedig a háztetőre viszik a matrácot, gyékényt. Sokan autójukban bóbiskolnak, meg a hotelpark holdsütötte padjain. A kairói expresszre jó ha állóhelyet sikerül váltani. És azt az almát szeretném látni, amelyik a nílusi gőzös födélzetére pottyan, mikor Luxor feltűnik a távolban.

Mindez Conrad Sanders jóvoltából van így, aki évezredes álmából fel akarja verni Sesong fáraót!

A pénz fejedelmeinek kiváltságos köreiből a földteke mindkét felén, ki ne ismerné Sanders urat, a mintagavallért? Alig néhány éve, hogy meteorként feltűnt az amerikai és európai nagyvilág egén és az ember azt se tudja, mit magasztaljon előbb: remek termetét, sporterőnyeit, vonzó modorát, vagy azt a hallatlan szerencsét, amely minden kezdeményezését kíséri?

Mr. Sanders nem a nyilvánosság embere, de most, hogy a thébai Halottak Városának kriptáit bontogatja, akarva akaratlan azzá kell válnia.

A jámbor lelkek persze azt mondogatják: hagyják nyugodni a halottakat. Az üzletemberek pedig fejüket csóválják - érdemes katakombákra ennyi költséget pazarolni?

Hát igenis, érdemes! Mert nem holmi koporsókkal és csontokkal teli pincékről van itt szó. Évezredes földalatti múzeumok ezek, az Ezeregyéjszaka kincseskamrái, a tudomány mesés bányái, ahová Conrad Sanders világít be Aladdin csodalámpájával.

Az elköltözött fáraónak kellett ez a pompa. Mert nem halt meg: elhunytával indult csak el az igazi élet útján, alattvalóival egyetemben.

Hogy és miért volt ez így, arról itteni tisztelt barátom, a kitűnő német tudós, dr. Philipp Berchtold professzor világosított fel. Nagy elfoglaltsága közben is szakított annyi időt, hogy átnézze jegyzeteimet és megbeszélje velem ezeket a mély problémákat. Következtetéseimmel persze, nem ért mindig egyet, ezt kötelességem megmondani. Bajosan is lehetne másként, hiszen Philipp Berchtold professzor, szaktudós, míg mi többiek, hálaistennek, a profán világ hiszékeny gyermekei vagyunk. Hová jutnánk, ha minden föltevésünket bizonyítani kellene?

A következőkben tehát a nyomdafesték világjáró képviselője a tudományt szólaltatja meg, dróton és drót nélkül, az Egyptom titkait előítélet nélkül kutató tudományét.

*

Rég ismerem Egyiptomot, láttam minden időszakban. Egének izzó kékjét néha hónapokon át nem zavarja felhőfoslány. Dús, mélyzöld vegetáció borítja a termékeny lapályt, ibolyaszín pára ködlik a Nílus mentén kigyózó oázisok és a völgyet szegélyező kopasz sziklagerincek fölött. Égő, kénsárga homok hullámszik feléjük, akár benn a Szaharán. Csupa szín és tűz minden.

Az ember azt hinné, hogy az örökké derűs ég alatt a föld fia gondtalanul örül életének, mint a nápolyi lazzaroni. Hogy könnyű kedvvel beleolvad a Nílushabok és a friss szellő játékába.

De nem! Amióta csak tudunk Egyiptomról - márpedig tudásunk itt messzebbre visszanyúl, mint akármelyik országban - fiai sose tekintették igazi otthonuknak Isten szép világát. Egyre csomagoltak, készültek a túlvilágra.

Óriási hangyákként dolgoztak mammut-építményeiken, kifogyhatatlan szorgalommal, akár a mai amerikai. De elméjük a másvilág felé fordult, tagadva a földi létet, mint a Dalai Láma és imádságpergető tibeti szerzetesei.

Épületeik mellett eltörpülnek nagy pályaúdváraink, duzzasztógátjaink és dokkjaink. De a gúlák kockahegyei síremlékek voltak egy kicsiny koporsó fölött és a karnaki-templom - alighanem a legnagyobb épület, amelyet emberkéz emelt valaha - mindenütt Anubis, a Halálisten sakálfejével köszönt és hieroglifjeivel is hirdeti: Ő, Anubis nyitja meg az utat, melyen megtérsz az Alvilágba...

Az Alvilág - az igazi Világ.

A földi élet pislogó lángocska csupán két sötét örökkévalóság között. Rövid álom, melyből a halál az ébredés. A halál a valóság és azért a hieroglifek talányos nyelvén az elhunytak az „élők”, a földi ház a „vándorszállás” a sír az „örökös lakás” és a koporsó az „örökélet almáriuma”.

A nyugati Níluspart termékeny árterületén túl hátborzongató magányban, meredélyes sziklafalak közt, fátlan, fűtlen sivatagban terül el a thébai Halottak Városa.

Nemcsak a fáraók új hazája ez. A Királyok Völgye - két egymásba ágazó kietlen sziklavonulat - az ő külön birodalmuk. De távolabb a királynők árnyékországa csatlakozik hozzá és köröskörül a sárga közetben fekete kapuk ásítoznak, a thébai papinemzetségek, országnagyok, polgárok gyűjtőkriptáihoz vezetnek és a szegények tömegsírboltjaihoz, ahol jobbra-balra az alagút fala mentén sorakoznak a múmiák.

Közbe kápolnák, omladozó falak és a sivatagba kinyúló óriás templomok romjai.

Ez volt Théba. Ez Théba még ma is. Mert népek jöttek és népek mentek, hadak, trónviszályok, fölfedezések, világrészek sorsa dőlt el fölöttük, de túléltek valamennyit. Théba halott királyai dacoltak az idővel, mulandósággal.

Hogy óvhatták meg a királytemetők felbecsülhetetlen kincsét annyi időn át a sírdúló hiénák elől? Megóvhatták, míg ép volt az állam és annak rendőri hatalma. Egyiptom virágzása idején sokezer élő lakott a Nílus balpartján is. Papok, festők, kőművesek, tisztviselők, felügyelők. De később, mikor elhanyatlott a birodalom, túlnan a jobbparton elnéptelenedett az élő Théba. A főváros helyét szegényes viskók, tanyák lepték el az óriási templomok körül. Sakálok üvöltöztek a Királyok Völgyében. Őrizetlenül maradtak a befalazott kapuk, ahonnan lépcsőfokok, folyosók és oldalkamrák vezetnek a hegy belsejébe, a múmiák szentélyeihez.

De mit is ért volna az őrség istentelen és kapzsi haramiák ellen a néptelen pusztaságban ?

Vagy harminc fáraó remélt örök nyugalmat a Királyok Völgyében, de sírjaikat nagyrészt már a régi Egyiptom idején megbolygatták. Sok évszázaddal Krisztus előtt jólszervezett haramiabandák működtek, méltók a mai Chicagó gangsztereihez: főpapok, polgármesterek, királyi tanácsosok voltak a protektoraik. Kegyeletes kezek egy sereg múmiát a sziklahasadékba rejtettek előlük. Ott találták meg később fellah-ivadékok 1875-ben.

Így került Nagy Ramses, aki hatvanhét évig volt ura a birodalomnak, a kairói múzeumba. Egy darab összeaszott feketeség az Északi Terem 3874-ik számú üvegszekrényében. És mellette más fáraók, királyi hercegnők és országnagyok.

Zokon ne essék a szabad szó, de mintha tapintat és finomság dolgában egy kicsit fogyatékos lenne ez a mi korunk...

Amit el lehetett lopni a Királyok Völgyéből, azt ellopták. Hatvan közül negyven sírboltot már a görög Strabo idejéig feltörtek, az Izlám és a keresztes hadjáratok pedig befejezték, ami tennivaló még maradt. Úgy látszott, nincs több érintetlen sír, amit rabló lába ne tapodott, rabló keze ki ne fosztott volna. A Királyok Völgye elnémult, emberöltőkön át nem kereskedett ott többé senki.

És akkor egyszerre, a múlt század fordulóján, odakerült lord Carnarvon. Gyógyulást keresett ott, de aztán foglyúl ejtette az örök Nílus varázsa. Isis és Osiris kézenfogták Nagybritannia főúrát és bevezették a maguk titokzatos világába.

Lord Carnarvon ásatni kezdett. Ő, Howard Carter, munkatársaik és egy sereg fellah lármás tevékenysége verte fel a temetői csendet. A fáraók völgyébe bevonult a XX. század.

Az izzó, vigasztalan sziklasikátorok egyikében, balfelől a kutatók hatalmas kőgörgetegre bukkantak, amely eltorlaszolta a völgyet. Az egykori barna rabszolgák odahányták a sírboltnak kivájt hegy törmelékét. Nem törődtek azzal, hogy így esetleg eltemetik egy mélyebben fekvő sírbolt bejáratát.

Howard Carter hat télen át ásatott fáradhatatlanul ezen a helyen.

Már csaknem feladta a harcot, mikor végre 1922 nov. 4-én egy fellah ásója faragott lépcsőfokba ütközött. - Tutankhamen fáraó sírjának útja megnyílt előttük! A nagy hír szárnyrakelt és végigzúgott az egész művelt világon.

Tutankhamen nem tartozott a nagy fáraók közé. Hat évig uralkodott mindössze és erőszakos halállal halt meg, alig 18 éves korában. A hatalmas főpapok nem bíztak benne: hiszen Amenophis fia volt, a nagy eretneké.

És mégis - mi mindent temettek vele a sírboltba! Masszív aranykoporsója egymaga megér 300.000 dollárt. Színarany álarc fűdi a halott király arcát, lapisz-lazuli szemekkel. Arannyal ékes ébenfa trónszékek, arany diadémek, gallérok, gyűrűk, szandálok, legyezők, kormánypálcák. Elefántcsont szekrények, alabástrom lámpák, aranyozott hadiszekerek és lószerszámok, cédrusfaládák, kristálymarkolatok, skarabeusok, gyermekszékek, amulettek, gyertyatartók, vázák, balzsamszelencék, íjjak, istenszobrok. A bulaki múzeumban, Kairó mellett, ötven nagy szekrényt töltenek meg ezek a kincsek.

És akkor lesújt a Sors ...

Tutankhamen emberfölötti erővel csap le a tudós sírrablókra.

Már 1914-ben, úgy mondják, Theodor Davis kutatott ezen a helyen, de aznap, mikor megközelítette a bejáratot, hirtelen halál áldozata lett. Csak Lord Carnarvon és Carter bonthatta ki a kriptát, 1928 nov. 26-án. Hetekig tartott, míg végigjuttattak a soha nem álmódott kincsekkel teli kamrákon. És egyszer Carnarvon grófja - Tom Terris, a tudós amerikai régiségbúvár, mint szemtanu meséli - egy remek alabástrom vázába nyúl, majd gyorsan visszahúzza a kezét. Véres csípés van rajta és a vázából - mintha csak a fáraó szelleme volna - aranyzöld legyecské száll ki zümmögve.

Lord Carnarvon nemsokára meghalt, vérmérgezésben.

Tizenöt munkatárs hatolt be vele együtt annyi évezred után, a halottas kamrába. És a tizenhat ember közül csak kettő maradt életben; Carter és Terris, azok is súlyos betegség árán.

Ali Bey egyiptomi herceget a londoni Savoy hotelben gyilkolták meg, Hallah bey, egyiptomi tudós öngyilkos lett. Howard Carter titkára, Mr. Bethel, 30 éves, derék szál sportember ismeretlen betegség áldozata lett. Sir Archibald Douglas, a híres skót nemzetség ivadéka, pár

hónappal a sír fölfedezése után fotografált ott és közvetlen azután meghalt. Evelyn Whyte, egyptologus, vele együtt lépett a kriptába - öngyilkos lett még abban az évben. Lafleur tanár, az amerikai McGill egyetemről, Luxorban halt meg, néhány nappal azután, hogy a kriptában járt. Arthur Weigallt, a sírkamra kincseinek konzervátorát, lappangó betegség ragadta el. Utoljára Leghton, amerikai egyiptológus halt meg Bostonban. Tevékeny része volt a sír feltárásában.

Tizenegy év alatt tizenhármán kerültek a halotti listára. A tizennegyedik nyomtalanul eltűnt, kettő, mint említettük, hosszú, súlyos betegség után állt csak talpra.

A fáraó koporsóján így szól a felírás:

A Felhők Istenasszonya
terjessze fölém szárnyát,
csöndesen pihenjek
az Örök Csillagok alatt.

És jaj annak, aki a csendet megtöri!

A művelt világon végigviharzott a kérdés: valóban ott leselkedett a halál évezredekén át, hogy lesújtson minden betolakodóra, láthatatlan méreggel, magikus erővel?

Vagy üres fenyegetőzés csupán a királysír fölé vésett átok:

Vigyázz! A halál gyors szárnya elér
ha megbolygatod síromat!

A felszínes gondolkozásúak csak legyintenek karosszékükből: Eh, hát a többi sírt? Azokat nem törték fel, nem rabolták ki?

Hogyne, nílusi parasztok, sivatagi pásztorok, haramiák. Ki törődött velük? Ki tudja, mi lett a sorsuk? A beduin élte annyi, mint egy sakálé. A fellah léte vagy nemléte, mint a légyé. Talán belepusztultak ők is. Ki látta életüket, ki jegyezte fel halálukat? Bekaparták őket a sivatag porába.

Mi tünődve nézzük a Sphinx kőarcát. Az egyiptomi nép titkok tudója volt ősidők óta és titkait magával vitte a föld alá. A halál gondolata foglalkoztatta örökké, semmire volt neki elég drága, elég szent halottai számára. Bizonyosan nem érte be azzal, hogy koporsó, kókuszkötel, téglák, kőfal és pálmakapu védje elhunyt királyait.

Mit tudhatjuk? Mit tudunk egyáltalában?

Mr. Sanders jóvoltából talán többet fogunk tudni nemsokára. Meglátjuk, ő túléli-e, ha feltöri a sírt.

Ma még örök álmát alussza a Királyok Völgyében Sesong. De erős ököl döngeti a kaput, erős fiatal hang szólítja:

- Halló! Itt az új világ!

Conrad Sanders erős ökle, hangos szava az. Bebocsáttatást kér az alvilági Udvarhoz.

Támadj fel, Fáraó! Élj velünk a napvilágon, add vissza kincseidet.

Nem elrabolni, elkótyavetyélni akarjuk. Kiállítjuk jól védő üveg alatt és vaskos könyveket írunk róluk.

Tudni akarunk! Tudni, mindig többet és többet. Bár szinte leroskadunk már tudásunk terhe alatt.

Nem kímélhetjük a sír békéjét. Ádám fiai vagyunk és ragaszkodunk a Tudás Fájához.

Sanders laikus és még nem árulta el, hogy akar hozzáfogni a nagy munkához. Majd meglátjuk!

Meglátjuk, ki erősebb. Ő, vagy a fáraó?

Dr Bechtold feljegyzése

Teljesítettem Mr. Nothomb kérését. Átolvastam a cikket, amely most kirepül négy világtájjra és viharfecskeként hirdeti az eljövendő szenzációt.

Nem tudom, helyesen tettem-e. Elvégre tudós vagyok és - bár határozott fenntartással éltem - mégiscsak belekeveredtem ebbe a kísértet-históriába.

Csakhogyl eszedi az embert a lábáról ez a mozgékony, szaporabeszédű kis sajtónapoleon. Olyan parancsoló a kedvessége. Érdekes: sose az izgatja, mi igaz. Neki csak az fontos: hogy hat az emberekre.

- Ha nem volna szellemvilág, hát ki kellene találni, azt mondja. - Ha Egyiptom nem lenne csupa titok, megmagyarázhatlan rejtély, Istenem, csupán Cook és fia kedvéért senkise jönne a Nílushoz. Higyje el, az emberek szeretik, ha borsódzik a hátuk. Az kell nekik, barátom.

- De a tudománynak ehhez semmi köze - mondom.

- A tudomány ártalmas - jelenti ki kurtán. - Illetve, ma így látom, holnap talán megint ellenkezőképpen. Most azt mondom: nincs untatóbb dolog a tudásnál. Ha megfejtettük a kereszt-rejtvényt, eldobjuk, vége a mulatságnak. Hiába, normális embernek nem a tudás kell, a tudás szentségtelen, kifosztja az élet titkát. - A küszöbön állt már, órával a kezében. - Igen, azért táncoltatnak asztalkát, azért futnak látomások után és hisznek Egyiptom szellemeiben. És mihelyt hisznek bennük, vannak is. Az akarat szüli a képzetet, nem így mondta valamelyik filozófus honfitársa? Talán megfordítva. Na, mindegy.

Visszaültem íróasztalomhoz, a Halottak Könyvéből felémszállt az Alvilág borzalma. Óriás-kígyók, krokodilusok, lábrakelt hullák - csupa ijesztő rém. És mintha a halottak óvó szava intene. Ne nyúljatok avatlan kézzel a Végső Dolgokhoz. Nincsenek Végső Dolgok, mindig van mögöttük még valami. A tudás fáklája szűk kört világít be, amint halad, mögötte sötétség támad megint.

- Kicsit furdal a lelkiismeret - mondtam a feleségemnek. - Szinte áldásomat adtam Nothomb úr szemfényvesztésére.

- Ki tudja, szemfényvesztés-e? A tizenhárom haláleset igaz.

- Már rád is átragadt, Wilburg? Te is azt mondod, hogy titokzatosság nélkül mit se ér az élet?

- Talán úgy van...

- A tudománynak elsőrendű érdeke, hogy Sanders úr vállalkozása sikerüljön, ez kétségtelen. Ezért álltam kötélnek. Ha isten csodájára megtalálja a fáraót, az mérhetetlen nyereség lesz nekünk is.

Ekkor bejött Emil Krause, a titkárom és mindenesem. Hogy valamelyik hotelből egy öreg hölgy átküldött, nem tudom-e, merre van Ritter kisasszony? Sabine Ritter.

- Sabine Ritter? Ki azt?

- Doktor úr állítólag beszélgetett vele, három-négy órával ezelőtt, a pálmák közt.

- Az a csinos, napbarnított lány nyilván, akit útbaigazítottál - szólt közbe a feleségem. - Sötét van már, hát nyugtalankodik miatta az öreg dáma. Érthető.

- Hja persze, persze. Sajnos, csak annyit mondhatok, hogy a kisasszony délben gyalog elindult a karnaki templomba, azóta nem jött erre. Biztosan kinn van még.

Sabine Ritter levele

Joseph Hilgenstock
Csavargyár R. T.
Schöllnitz (Németország)

Kedves Barátom!

Egyiptom! És igazán! Tegnap érkezünk Alexandriából. Onnan is küldtem egy lapot, mielőtt kikötöttünk.

Valóságos múzeum ez. Egyetlen nagy múzeum az egész ország. Csupa kő és csupa évezred. Az emberek egész fölöslegesegek köztük. Az ember itt csak akkor ér valamit, ha már múmia.

Igen, mert itt a halál az élet értelme, azt mondja Mrs. Adams. Kicsit barátságtalan mondás. Én legalább bolondul szeretek élni egyelőre. Nem is igen illek ide ebbe a Halottak országába. De azért sokkal mulatságosabb itt, mint Schöllnitzben, vasárnap délután.

Pedig milyen szépen kódoroghatnánk ott kettesben, úgye? Maga erre gondol, persze és talán csakugyan szép is lenne. Mert szívesen vagyok Magával, nem tagadom. De a szabadság, bolondság csak elvitt hazulról. Szeretem a szabadságot és úgy érzem magam itt, mint hal a vízben.

Vagyis hát - nem mindig, megvallom. - Néha elfog a mélabú. Olyankor megolvad bennem valami és álmodozom, vágyakozom. Hogy milyen jó lenne otthon! Valaki szeret - családi fészek, hazai levegő, - az ember sohase imádja úgy a szülőföldjét, mint mikor messze van tőle. Két kezembe fogom a fejem és megkérdelem: bolond Marcsa, mit csavarogsz országról-országra? Még a könnyem is kicsordul. De aztán csak megjön a kedvem és szívem repes örömében...

De jó itt! Világot látni, százféle vidéket és százféle embert. Ráérek még otthon kuksolni egy helyben. Egyelőre szép itt, csodaszép.

Hőség, legyen, por - az is van elég, igaz. De micsoda színek! Csupa égő szín az egész világ. Hát még a Vörös tenger! - kék, mint az ég, és halak röpködnek a fedélzeten, a Sinai hegy fölött lebeg a Fata-Morgana. És Indiából jön az ember...

El se mondom, hol mindenütt kószáltunk, a jó öreg Mrs. Adams meg én, egyedül, ezer meg ezer benszülött között. Babonás tisztelettel fogadták az ősz matrónát. És körülöttünk csupa titokzatosság, csupa rejtély. Nem is írok erről. Schöllnitzben úgyse értenék. Tény, hogy elevenen, ép bőrrel kikerültem abból a furcsa világból, ezt meg kell írnom Magának, hisz olyan kedvesen törődik velem. És közölje kérem, a szüleimmel is, meg a többi halandóval Schöllnitz városában.

U. i. Nem is sejti, hol írom mindezt. A Világ Trónusai között! A karnaki templomban, amely nagyobb, mint egész Schöllnitz. És érdekesebb ...

Óriási oszlopcsarnokban ülök, az alkonyodó nap vörösen izzik. Tizenkét ember nem tudna átfogni egy ilyen oszlopot. És nagy istenképek néznek le a falakról.

Vagyis inkább állatok, mint istenek. Azazhogy állatfejű emberek...

Furcsa népség. Itt, előtttem, éppen asszonyok vannak. Oroszlán-, macska és tehénfejű asszonyok. Aztán egy krokodilfejes meg egy sólyomfejes fickó.

Menetelnek és derékszögben kifelé fordítják a vállukat. Közben cifra hieroglifek, amiket senki emberfia nem ért. Meg bogarak mindenfelé, skarabeusok. Ez a földolog itt. Mrs. Adams azt mondja, a skarabeus a Nap és az előkelőbb múmiák a szívük helyén viselik drágakő alakjában. Értse, aki érti.

Egész egyedül vagyok ebben a cifra társaságban. Esteledik, szürkül körülöttem.

Európainak híre-nyoma sincs semerre. Azok ilyenkor már öltözködnek, szépítik magukat dinnerre. A benszülötteket pedig be se eresztik a templomokba, nehogy rongálják, bemocskolják.

Csönd van, néma csönd. Egész meseszerű. Nem félek a sok fáraó, isten és állat között. Ők se törődnek velem. Mind oldalvást néz, jobbra-balra. Inkább ünnepi hangulat. Kicsit hátborzongató.

És rekkenő a hőség még mindig. Hát nem is firkálok tovább. Ideje hazaballagni. Alaposan elfáradtam, hiába. A kíváncsiság nem hagyott nyugton, egész délután kószáltam a romok közt. De a tisztesség írásra késztetett mégis - juj, ezek a legyek valósággal megőrzítik az embert, - a kötelességtudás szóval, érti! Nehogy mást gondoljon...

Sabine Ritter naplójából

Ügylátszik, hirtelen, még írás közben elnyomott az álom. Hát nem csoda. Az a fojtogató hőség. Egész éjjel utaztam, nappal szaladgáltam.

A levél kiesett a kezemből. Mikor felriadtam, a földön feküdt mellettem és rásütött a hold.

Mert éjszaka lett közben. A hold szinte nappali fénnel világított az oszloperdőn át és nagy fekete árnyékok sorakoztak a földön. A levegő kékes volt és átlátszó, egész kísérteties. Tisztán lehetett látni minden alakot a falakon, oszlopokon.

Egészen föleszméltem végre és akkor jött a csoda. Soha csodálatosabbat át nem éltem.

Csaknem felsírtam ijedtemben. Összeszorítottam a fogamat és meghúztam a fülem cimpáját. Sabina! Mi ütött beléd? Álmodol még, vagy meghibbant az eszed?

Az istenek életre keltek körülöttem. A falakon, oszlopokon is maradt azért elég, de egy sereg leszállt és ott járt-kelt a csarnokban. Üdvözölték egymást és beszélgettek. A hangzavar ébresztett fel.

Nagyot nyeltem. Nem vagyok éppen nyúlshívű, dehát örület, hogy így cserbenhagynak az idegeim. Látomás kísért nyilván...

Igyekeztem megnyugodni, bátorítottam magam: csak az álom folytatása bizonyosan, fél-éber, zagyva képzelődés. Pár percre behúnyom a szemem és akkor elmúlik.

De hiába kuporogtam ott, lehúnyt szemmel percekig, a zsidongás, mozgás nem szűnt meg és mikor kinyitottam megint, halkán felsikoltottam, azt hiszem. Mert most még több isten nyüzsgött ott és köztük földi nép. Egyre több és több jött elő az oszlopok közül, barátságosan, élénken diskurálva. Engem nem láttak, szerencsére, egy nagy oszlop árnyékába húzódtam, kábultan, megzavarodva. Ilyet még nem tapasztaltam, igazán.

Na, gondoltam, szép dolog ez, Sabina. Hát meghabaroedtál! De hogy lehet ilyen hirtelen, ép bőrrel meghabaroedni? Kalandos hajlandóságú voltál mindig, ezt sokan a szemedre vetették, de hogy ne lett volna ki a négy kereked, azt még otthon se mondta senki. És különben is, aki tudja, hogy bolond, az nem bolond. Itt valami nem kvadrál.

Fantasztikus látvány volt. Az a sok isten és istenasszony, állatfejek, aranykoronák, napkoronák, kék és pirostollas fáraók, aranypajzsos harcosok, papok, párduckacagányok, hárfás és fuvolás barna templomi leányzók.

Úgy viselkedtek, mintha ez az éjféli kísértetjárás a legtermészetesebb dolog lenne a világon.

Megtapogattam a pulzusomat - vert alaposan. Aha - gondoltam, hát ez az! Lázam van. India óta nem vettem be a szokott kinin-adagot. Fölszedtem valami trópusi nyavalyát. Csak hagymázás képzelődés magyarázhatja, hogy ez a sokezeréves népség itt körülöttem angolul és franciául karattyol. Igen, mert ezt tisztán hallottam és még betegebb lettem tőle.

Nem mondom, hogy vacogott a fogam. Ez talán csak amolyan szólás. De bátran vacoghatott volna. És szörnyen bántam nyavalyás állapotomat, mert elvégre - gondoltam közben - ilyen álmat azután nem látok többet soha. Az óriás csarnok és a kékes holdfény, a sok alak és a fekete árnyékok...

Mintha vártak volna valamire. Olyan különös hangulat borult mindenre. Vissza-visszapillantottak a templom főfala irányába. Talán az obeliszk, a nagykapu felől közeledik valami?

A zürzavaros beszéd egyre élénkebb, vidámabb lett. Egy kosfejű ember rendbe sorakoztatta a zenészlányokat. Barna dalosok ültek keresztberakott lábon és hevesen flörtöltek ifjú istenekkel, akik görbe botot meg egy tálfélét tartottak és magas, csúcsos, aranyos sapkát viseltek. Nagy ünnepi játékokra készültek nyilván.

Fájt bennem a lélek. Egyre az járt az eszemben, hogy ez így nem mehet tovább. Szörnyű lázálom ez. Talán kiszaladnék? Az egész társaság nem jöhet utánam és akkor megszabadulok tőlük.

Ki - csak ki innen. És otthon be a paplan alá és kinint és doktort...

Már pengették a hárfákat, nevetgéltek, sugdolóztak. A kapu felől pedig újabb láрма és fáklya-fény közeledett.

Nem, nem akartam megvárni, mi következik. Isten tudja, mit álmodom még össze itt negyvenfokos lázban. És ugyanakkor nem is éreztem, hogy olyan nagyon lázas lennék, ez volt a legkülönösebb.

Sebtiben felkaptam a földről a levelet és szorongva figyeltem, észreveszik-e a mozdulásomat. De mit óvatoskodom? Oktalanság. Hogy láthatnának? Ők nincsenek igazán, én pedig vagyok. Az én képzeletem szülte őket. A templom üres, csak végig kell menni szépen, rendesen és nem lesz semmi baj. Széjjelfoszlik az egész hókuszpókusz. Csak rá kell nézni keményen.

Akkor jött csak az igazi ijedség. Alighogy előbújok, hát rám rohannak az állatfejű teremtmények.

Kiáltozás, integetés, egy szempillantás alatt körém gyűlt a sok furcsa szörny, kíváncsi barna arc. Én összeszorított foggal eltökéltem, hogy keresztülvágom magam rajtuk.

Az oszlopon ott láttam most is a macskafejű, oroszlánfejű, meg tehénfejű istennőket, de lenn is álltak ugyanolyan formák előtte. A macskán hosszú kék lebernyeg volt, az oroszlánon zöld és napkorong a mellén. A tehén kígyót hordott a szarva között. Láttak, felém tartottak, kiabáltak. És mikor felugrottam és át akartam törni közöttük, angolul kiáltoztak megint, de olyan fura, félelmes angolsággal, ami külön lázszimptómaként hatott rám.

- Tartsátok vissza a ladyt!

Most utamat állta a krokodilisten. Átkarolt és rám tátotta hegyes fogakkal teli, óriás száját. A sólyomfejű pedig mögéje állt és barátságosan biztatott, hogy maradjak csak, érezzem magam otthonosan.

Hát ez már sok volt. Bánatosan letelepedtem a földre, állam a kezembe támasztva. Nem néztem se jobbra, se balra, tudni se akartam az egész kísértettáncról.

Akkor valaki megérintette a vállamat.

Nem pillantottam fel, csak azt morogtam:

- Elég... elég!

Másodszor is a vállamra vert valaki.

Összerázkódtam.

- Ne bántsanak!

Hangos kacagás volt a felelet. Kétségbeesésemben fölpillantottam mégis.

Egy vén egyiptomi hajolt fölém, kék-fehér kockás kötény és fejkendő volt rajta, csupasz lábán bíborszínű szandál. De nyájasan, emberségesen nézett rám és vöröses, őszes szakálla volt - egyszer csak megismertem a tudóst, aki délben megmutatta az utat Karnak felé.

Megszólított - németül. Hála Istennek! Nagy kő esett le a szívemről. Talán még sincs gonosz szándékuk velem.

Dr Bechtold följegyzése

„Egy nemzedék csak olyan, mint az őszi falevél elhull, hogy az újnak helyet adjon.” Valamelyik könyvemben a színészhez hasonlítottam az emberiség egy-egy nemzedékét. Az is ma páncélos lovag, holnap modern szalónhős, holnapután rabló, utonálló, de a váltakozó mezben mégis mindig ugyanaz a szegény komédiás, mindennapi gondjával, bajával. A sors kereke nyughatatlanul forog és nem mozdul előre. Legalább így látjuk, amíg fel nem ismertük a lét mélyebb értelmét - az erőt, amely a kereket hajtja.

Nevezzük ősakaratnak, ami élet és halál váltakozását okozza, vagy a platói eszme örökös újjászületésének, nevezzük a megfoghatatlan Semmi, a Nirvána vágyának, jóformán mindegy. A költő szerint minden létező csak hasonlat - az igazi valóság mögötte van.

De ha mulandó életünk képei csak az örökre láthatatlan Valóság színes tükrözése - mért ne játszadozzunk a sok szép aranyfüsttel, ezüst csillogással, mint gyerek az aranydióval, aranyalmával karácsony estéjén? Hiszen akkor az élet külső arcát nem is kell olyan komolyan vennünk, mert álarc csupán. Maskara mind, amit látunk, akárcsak itt most, a karnaki templom farsangi éjszakáján.

Valami effélét mondtam a feleségemnek is, mikor felháborodva kezembe nyomta a báli meghívót.

- Személyesen nem is ismerjük Sandersnét, tudtommal...

- Na, azzal nem sokat törődik. Emberekre éhezik és felhajszolja, kit hol ér, hogy bekaphassa szőröstül-bőröstül. Szomorú lehet, ha az ember öt világrészt bejárt és még mindig nem lakott jól az emberekkel.

- ...másodszor pedig ízléstelenség a karnaki templomban álarcosbált rendezni.

- Képzelem, mennyi utánjárásukba került, amíg az engedélyt megszerezték.

- Hát - nekem mindegy. Én mindenesetre távollétemmel akarok tüntetni.

- Igazán nem tudom, talán már a kuriózum kedvéért is érdemes volna megtapasztalni - mondtam. - Gondold meg fiam, a kielégítetlen vágy, ami évek óta Ó-Egyiptom földjére hajt, most egyszer holdfényes valósággá változik. Az álom beteljesül - odaát a Nílus túlsó partján megnyílnak az évezredes sírboltok. Fáraók és sötétbőrű, karcsútestű királykisasszonyok kilépnek koporsóikból, főpapok és varázslók haladnak előttünk komor, méltóságos léptekkel, kettős sorokban, győztes hadvezérek robognak sarlós szekereiken, köröttük tolong a nép - az Örök Nílus népe. Hallom, Sandersné súlyos ezreket áldozott az ünnepre, hogy minden stílusos és korszerű legyen. Azt hiszem, fiam, felejthetetlen látvány lesz...

- Ha így állítod be...

Wilburg megingott, éreztem. Most már ütöttem a vasat, míg meleg.

- Ne légy filiszter, drágám. Keríts pár darab színes szövetrongyot, nekünk jó lesz az is. Nem a királyok társaságát keressük ma este. Semmi dolgunk velük. Meghúzódnak szerényen a háttérben, a talyigások között.

Igy esett, hogy résztvettünk mi is aznap a különös farsangi mulatságon a karnaki templomban és szerencsére éppen ott voltunk a közelben, mikor a huszadik századból betévedt hívatlan vendég nagy ijedten menekülni akart.

Majd elnevettem magam, mikor megpillantottam a hetyke kis hölgyet a földön kuporogva. Most ugyan nem volt olyan vállalkozó kedvében, mint délelőtt. Tátott szájjal, kerekre nyílt szemmel ült, az arca halálsápadt és egész bamba, de azért még mindig nagyon csinos.

- Ni csak, hát maga mit keres itt civilben? - kérdeztem.

Mire ő síri hangon azt kérdezte:

- Megmondhatná kérem, hol talállok orvost?

- Ugyan. Az ilyen eleven kénesőnek csak nem kell orvos?

Fölemeltem és karcsú lábára állítottam önagyságát. Még mindig elképedten bámult rám és a feleségemre, aki tengerzöld ruhában állt előtte, derekán széles aranyövvel. Gépiesen kezét nyújtott neki, aztán végighúzta tenyerét a homlokán, mintha el akarna hessegetni bennünket. Majd mikor látta, hogy nem tágitunk, elfulladás hangon megkérdezte:

- Kik vagytok tulajdonképpen?

- Én jelenleg a megboldogult Ramose volnék, Théba polgármestere IV. Amenophis, a hatalmas eretnekkirály és Napisten idejéből - feleltem tréfásan. - Hitvestársam Theje, a királynő udvarhölgye. Odaát lakunk a síkságon, a Nílus túlsó partján egy pompás karban lévő oszlopos sírboltban. Ki is vagyunk faragva a falán, amint kézenfogva leszállunk az Alvilágba. De ma este az egész régi Egyiptom kikelt sírjából, hát fölkerekedtünk mi is, öreg aranylakodalmaskok.

Még mindig hitetlenül dörgölte szép barna szemét.

- Azt mondd meg, ki a bolond, én vagy ti?

- Egyikünk se - nyugtattam meg. - Ha ma délelőtt, mikor útbaigazítást kért tőlem, megmondta volna, hogy ide igyekszik, a karnaki templomba, mingyárt figyelmeztettem volna, hogy az amerikai halottfosztogató, akiért Mrs. Adams idefáradt - így mondta, ha jól emlékszem...

- Igen. Nem akart elmaradni a temetéséről...

- Hát igen. Szóval a Krózus, illetőleg inkább a felesége, mert annak az ötlete nyilván ez a társasági hókusz-pókusz - Mrs. Sanders ma este óegyiptomi álarcosbált rendez Ammon templomában és meginvitálta az itteni európai kolóniákat, Kairótól Asszuánig. Így kerültem én is ide, mint egyiptológus, a feleségemmel. Személyesen nem is találkoztunk még a ladyvel. Gondoltuk, megnézzük, ilyesmit nem igen lát az ember. Jó amerikai dollárokon vásárolták persze a hatezer éves pompát. Mrs. Sanders extravagáns multságai különben híresek az egész világon. Országról-országra nyargal és ahol éppen eszébe jut ünnepet rendez. Most itt van Egyiptomban, hát a fáraókat ráncigálja elő. Bizony, ma éjszaka sok múmia hánykolódik a koporsójában, azt hiszem.

- Vagy úgy! - mondta Ritter kisasszony és elmosolyodott. Sápadt arcába lassankint visszaszállingózott a világjárók barna színe.

- Szégyen-gyalázat, hogy ennyire megijedtem. De akinek mindig üres a zsebe - ó, el se hiszi, mennyi pénz hiányzik belőle - nem is gondolhat rá, hogy valaki ilyen cifraságokat fundál ki, csak azért, mert különben fölveti a pénz! Mert Sandersnének nyilván ez a legfőbb baja, nem igaz?

- Látja ott azt a vízilófejű szörnyecskét, amelyik a vendégei közt sürgölődik, fogadja őket a templom bejáratánál? Nézze, száz helyen van egyszerre.

- Az a kis gömbölyű alak?

- Az Epet, a vizilófejű istenasszony. Hétköznapi életében Mrs. Sanders. És a kobrakígyó, aki mintha árnyéka lenne, mindig a sarkában lebeg, Napret, a kígyóistennő, illetőleg a titkárkisasszony, aki a meghívókat szétküldte.

Hirtelen elkomolyodva nézte a vidám, tarka társaságot, istenek, állatok és emberek gomolygását a holdfényes templomban.

- Szabad a szellemekkel játékot üzni vajjon - kérdeztem csendesen. - Persze, Mrs. Sandersnek nyilván az egész élet csak játék. A dollár kerek és szépen gurul, a föld is kerek és azért forog, mert a dollár mozgatja. Ez a kövévált örökkévalóság pedig csak arra jó neki, hogy ötletet adjon egy farsangi mókához. A világ óriási Angolpark - semmi más. Ő maga pedig fáradhatatlan a mulatságban - a szórakozás világbajnoknője.

- De most valahogy még sincs egész rendben a dolog - szólt közbe hitvesem és munkatársam, Wilburg. - A férje, amint a meghívón láttam, Amenophis fáraó. Amenophis, aki szakított a halottak sötét kultuszával és mint Napisten fia uralkodott. Majd most mingyárt ünnepélyesen bevonul. A szépsége megvan hozzá, annyi bizonyos. Nem igen láttam hozzá hasonló férfit.

- A felesége sem volt éppen utolsó - jegyeztem meg nevetve.

- Éppen ez az. Az a kövér kis Sandersné csak nem adhatja a csodaszép Nofretete szerepét? Azt mondják, megpróbálta, de lesújtó eredménnyel. És mert jó humora van, hát mingyárt a vizilófejet választotta helyette.

- Vízilónak kicsit nagyon is mozgékony, úgy látom. Na, és most szegény szép Amenophis szalmaözvegy lesz?

Sabine Ritter szótlanul figyelt. Még nem emésztette meg a szokatlan falatot. Láttam rajta, hogy feleségem nyugalmas szökesége jól esik neki. Wilburg persze legalább tizenöt évvel idősebb nála, de amellett csöppet se anyás, inkább olyan, mint egy bájos idősebb lánytestvér. És ez kellett most neki. Felzaklatott idegei lassan lecsillapodtak. Majdnem kislányos puha kifejezés volt a szemében, ahogy most Wilburgra függesztette mélységes bizalommal.

Titokban összenéztünk - én, Théba polgármestere, meg hitvesem, Theje palotahölgy - és mulatságosnak találtuk egymáson a fejkendőt, szandált.

- Idehallgass, apuskám - mondta most Wilburg - itt a bejáratnál, Sethos templomában óriási öltözőt rendeztek be. Legokosabb, ha én most hamar visszaöltözöm rendes embernek és hazaviszem a kisasszonyt a szállodába.

- Igen, tegye meg, kérem - könyörgött a kislány, aki tulajdonképpen nem is volt kicsi, sőt éppen elég hosszúra megnőtt, csak most látszott gyámoltalan gyerekeknek. - Nekem itt nincs semmi keresnivalóm, nem is hívtak. Csak rontom a stílust. Olyan vagyok, mint egy szürke molypille ebben az ócska útiruhában. Jaj nekem, ha a fáraó megpillant, már repülök is.

- Jöjjön - mondta a feleségem és kézenfogta, hogy a legközelebbi kijáráshoz vezesse. De a gazda nélkül intézkedtünk. Már pedig a templom gazdái, a hatalmas istenek, ma vendégszerető kedvükben voltak. És a kisasszonyka tetszett nekik. Egyszerűen nem eresztették.

- Ó, maradjon, kérem! - nyávogta barátságos angolszász orrhangon a macskafejű istennő, Pechet, az oroszlán, Sachmet pedig ráduplicált morogva:

- Igazán nagyon örülnénk!

Hathor, a tehénfejű istenasszony is biztatta:

- Valaki majd gondjába veszi, ne féljen! - Hangja furcsán kongott a kartonálarc alatt. Sandersné pontosan lemintáztatta az óegyiptomi istenfejeket. Hathor fejéről a tekergő kígyók sem hiányoztak.

- Igen, felöltöztetjük mingyárt! - fogadkozott egy templomi szolgáló, akinek koromfekete haja volt és sötétbarnára festett arca, de szeme nagyon angolosan kéklott.

A kövér főpap nagyon is világi vigyorgással jegyezte meg:

- Gyönyörű lesz, Madame, bizonyosan!

- A kisasszony nincs egészen jól, haza kell jutnia! - erősködött a feleségem és utat akart törni. De én karonfogtam. Részben azért, mert észrevettem, hogy védencünk szívében feltámadt az életkedv és titokban csábítja most már a multság. Csokoládészínű bájos kis arca szinte ragyogott. De amúgy is hiába lett volna minden menekülési kísérlet.

- Látod Thomson tisztelendő urat? - kérdeztem, - vagyis Sekhost, a krokodilfejű istent? Az előbb hátracsapta a fejét. Úgy vannak készítve az álarcok, hogy hátracsaphassák. Különben nem tudnának szuszogni később a foxtrottnál. A kígyó most mutatja be a vízilónak. Látod, beszélgetnek, idemutogatnak a lányunkra. Na ügye, gondoltam. Már jön is a víziló - egyenest ide tart. Nincs szabadulás.

Sandersnét a legjobb akarattal sem mondhatja világszépnek senki. Harmincéves mindössze, de már szépen gömbölyödik a dereka táján. Csupa természetesség általában. Göndör feje és multságos kis mopszliképe van. Jókedve rendíthetetlen. Mindent a jó oldaláról néz, a külsejét is. És most, víziló minőségében ügyesen kihasználja. Ez igazán csak olyan embertől telik, akinek nincs epéje. Telhetetlen mulatnivágyása is arra vall, hogy nagyon egyszerű, felületes teremtés. Igen, benne is megvan az új barbárok törhetetlen jókedve, amivel gyakran találkozunk az óceán tulsó felén.

Amint mondtam, engem és a feleségemet sose látott, de elhiteti magával, hogy régi ismerősök vagyunk és melegen rázza a kezünket.

- Jaj de örülök, hogy megint látom magukat végre! Úgye, Tokióban találkoztunk utoljára, tavalý? Nem? Ejnye - sajnálom, igazán... Barátságos pillantása most már nem is nekünk szólt, hanem védencünknek. - Ó, és ki ez a bájos hölgy?

- Ha én azt tudnám - sóhajtottam tréfásan. - Német lány. Csak ma reggel érkezett Alexandriából. Indiában járt. Egyebet mi sem tudunk róla.

A kisasszony közben összeszedte magát és bemutatkozott.

- Sabine Ritter vagyok, Madame - mondta szerényen és kifogástalan angol kiejtéssel. - Sajnos, elaludtam itt a templomban és úgy kerültem hivatlanul az ünnepi társaságba. Tudom, hogy prózai európai külsőmmel csúfítom itt a képet. Azért megyek is rögtön... Jóéjszakát kívánok!

És menni akart csakugyan. De nem ismerte Sandersné telhetetlen étvágyát. Szegény dús-gazdag asszony nem tudott betelni az emberekkel, nem bánta, akárki, csak vendég legyen.

- Hogy csúfítja a képet? Micsoda beszéd! - kiáltott lelkesen a háziasszony. - Akinek ilyen arca, alakja van, az mindenüvé odaillik. A vendégem most. Nem ereszttem el!

Mrs. Meg Sanders följegyezi az eseményeket

Bechtold professzor, a kitűnő német tudós, megkért, hogy jegyezzek fel számára pontosan mindent, amit tudok. Nem tagadhatom meg a kérést, pedig - ó, de fájdalmas! Hiszen szörnyű pillanat volt az, amikor Ritter kisasszonyt odaültettem magam mellé az oszlopcsarnokban, csak én még nem sejtettem. Pedig akkor kezdődött a tragédia.

A szép lány mosolyogva leült mellém a tábori székre. Úgy viselkedett, mint egy lady. Rendkívül biztos, kellemes modora van, a külseje meg éppenséggel vonzó. Egyre az járt a fejemben, hogy az ünnep szempontjából milyen nyereség ez a lány.

- Nem fogja megbánni, hogy itt maradt, kedvesem! - mondtam elragadtatva. - Mingyárt meglátja az uramat, mint fáraót. Fogadok, soha életében el nem felejtí a látványt. Honfitársa egyébként, ő is német származású. Az uram a legszebb férfi a világon, nem tréfálok, híres tudósok mondták már. Pizsamában is hódító, én mindennap megcsodálom. És most - a fáraó öltözetében önmagát is homályba borítja.

- Kegyed is régiségbűvár, ugye? - kérdeztem azután. Tényleg érdekelt, ki és mi lehet.

- Bechtold tanár úrral jött, hát felteszem, hogy munkatársak. Igaz?

- Jaj, dehogyis! - tiltakozott - mindössze érettségim van, meg tán két félévem - nem telt többre, sajnos. És éppen ezért nem is lett volna sok értelme. Akkor kikerültem Peruba, egy kisebb tudományos expedícióval, mint titkárnő. Gyönyörű hónapokat töltöttem ott - sose felejttem el. De végre mégiscsak haza kellett térnem.

- Hol van otthon?

- Schöllnitzben, Madame - azt hiszem, nem sokat mond önnek a városunk neve. - Mintha sóhajtást fojtott volna el. Azt hittem, szomorú emlékeket idéztem fel benne.

- Szülei élnek, remélem? - kérdeztem.

- Igen. Apám postafelügyelő. Nagypám főszámvető volt, ugyanott. Másik nagypám városatya, máig is. Testvéreim is rendezett viszonyok közt élnek Schöllnitzben egyáltalában nincs semmi rendkívüli. Se emberek, se események, nagyságos asszonyom.

- Na, látja, ez örömdetes. De miért nem maradt otthon akkor?

- Éppen azért. Mert Schöllnitzben nyolcvan évig élhet az ember, anélkül, hogy valamit megélne. Hajtott valami ki a nagyvilágba. Azt hittem, meghalok, ha nem jutok el Indiába! Megtakarított pénzeszkéből éppen Southamptonig futotta. Titokban elutaztam oda és elszegődtem egy kalkuttai hajóra pincérnőnek.

Ó! ez kínos meglepetés volt. Hátrahúzódtam, nem is tudtam volna titkolni megdöbbenésemet. A hangom is sokkal hűvösebb lett. Pincérnő! Én édes istenem! - Ebben a válogatott főúri társaságban! Mit csinállok most? - Itt van Lord Collum a feleségével, meg a carrarai herceg Öfensége, Sir Flower, a tengernagy, három szép lányával, madame Eleazar a párisi bankcsoport vezetője, a jó öreg Csebikin herceg - hogy vezethetnék közéjük egy pincérlányt! Fatális helyzet.

- Szóval, most szabadságon van? És nemsokára visszatér a hajóra? - kérdeztem fagyosan. De a kisasszony jót nevetett.

- Nem, kérem. Ez a kis epizód pár napig tartott mindössze, idejövet. A Vörös tenger után csúnya viharba kerültünk és az öreg Mrs. Adams, aki ott volt az utasok közt, véletlenül borzasztó rosszúl lett. Én ápoltam, teát vittem neki, meg mustáros kenyérszeletkéket - azt nem adta ki. Valahogy megtetszettem neki, odaültetett az ágya szélére, kikérdezett. És mikor megtudta, hogy három nyelven beszélek és azért szegődtem a hajóra, mert mindenáron Indiába akarok jutni, hát azt mondta, kísérjem el, maradjak vele. Három hónapot töltöttünk Indiában és most itt vagyunk.

Hála istennek! - gondoltam megkönnyebbedve.

- Ne mondja el senkinek, kedvesem, hogy pincérnő volt! - kértem mosolyogva.

- Nem szoktam titkolni. A munka nem légyen, azt hiszem. De ha önnek kellemesebb, hát magamnak tartom ebben az estben.

- Köszönöm. És ki az a Mrs. Adams, mondja? - Alig hittem a fülemnek. Ez aztán öröm! A világhírű teozófusnő - micsoda attrakció! - Hozza ide, kedvesem, jaj, gyorsan, repüljön érte! Mondja, hogy boldog volnék, ha megtisztelne bennünket. Igazán.

- Jaj istenem - most jut csak eszembe, - egész kótyagos volt a fejem. - Mégis mennem kell, bocsásson meg, Mrs. Adams egyáltalában nem helyesli tudniillik, hogy a fáraók nyugalma megzavarják.

- Ugyan? És miért? Hiszen Sesong király belei már rég Berlinben vannak. Csak jó lesz, ha a többi részét is megtaláljuk, legalább a tudósok ellenőrizhetik a dolgot. Nagy dicsőség lesz, ha ráakadunk a sírra!

- Mrs. Adamsnak más a véleménye és én természetesen hiszek neki. Akkor pedig nem illik, hogy részt vegyek ezen az ünnepségen. Olyan, mintha kémkedni jöttem volna ide.

- Nem értem, kisasszony. Hogy lehet ennyit okoskodni egyáltalában? Egy fáraó miatt, aki talán már Nagy Károly idejében is a föld alatt volt? Legalább azt hallom, szörnyen régen élt. Hát nem mindegy annak, hol van? Ne tréfáljon, kicsikém, látom az arcán, hogy borzasztóan szeretne itt maradni, nem is csoda, hisz fiatal, boldog, ha szórakozhatik.

- Nem is tagadom - mondta kedves őszinteséggel a szép lány. - De Mrs. Adams nem is tudja egyelőre, hogy itt vagyok... Talán nyugtalan is miattam...

- Ó, ha teozófus, biztosan a távolba is lát és akkor tudnia kell, hogy maga itt van. De biztonság kedvéért meg is írhatja neki. Azonnal beküldöm a levelét Luxorba. Na, de most jöjjön, kicsikém. Odaát a Sethos templomában van még egy sereg szép kosztüm. Szerencsénk van, a grófnő, akit repülőgépen vártunk Khartumból, lemondott. Vadászszákmányából még a sörényesmajom hiányzik és éppen most kapta meg az engedélyt a szudáni kormányzótól. Képzelve csak, kedvesem, a léha teremtésnek fontosabb a sörényesmajom, mint ez az ünnep! De legalább megmaradt a szép kosztüm, ami a grófnőt várta. Most magára adjuk, gyönyörű királyné lesz benne, meglátja!

Odaintettem kigyófejű titkárnőmet. - Miss Short! Jöjjön csak - mondom, - átadom magának a kisasszonyt, öltöztessék fel szépen.

Mikor elmentek, megláttam a vendégeim közt egy érdekes kis napoleonforma alakot. Felemás öltözéke azonnal szemembe ötlött. Éppencsak magárapapott egy hieroglifekkel himzett köntöst, a frakkja kilátszott alóla. Tudtam mingyárt, hogy Nothomb lehet csak, a világhírű ujságtudósító. Nem öltözködhetett át egészen, mivel közben mindig beugrik a kocsijába és robog Luxorba, a postahivatalba és leadja a jelentéseket a világlapoknak szikrán, kábelén. Odasiettem hozzá, lelkendezve, melegen megráztam a kezét.

- Ó, Mr. Nothomb, írjon ám valami nagyon szépet rólunk. Hadd élvezzék Angliában, meg otthon, az Államokban is ezt a szép ünnepet! - És a híres férfiú meg is ígérte. Hisz amióta az uram Sesongot fel akarja támasztani sírjából, az angolszász világsajtóban Egyiptom az első oldalon kap helyet mindig.

Megnyugodva továbbmentem hát és most már csak Ritter kisasszony levelét kellett eljuttatnom Luxorba, a szellemek híres barátnőjéhez. Küldöncöm nemsokára vissza is érkezett a válasszal, amit persze azonnal átküldtem a kisasszonynak a Sethos templomba. Tudtam, hogy ott van, az öltözőben, királynőt csinálnak belőle.

Mrs. Jane Adams levele

„Kedves utitársnőmnek, Ritter kisasszonynak.

A láthatatlan szellemek látnak, kedvesem. A hangyák a bolyban, lábam előtt, nem látnak engem, mert nagyon nagy vagyok számukra. Sok minden van, ami túlságosan nagy az emberek szemének.

Éppen az imént beszélgettünk erről boldogult férjemmel. Itt, a szállodában tisztán, szépen jönnek a kopogóhangok.

Mikor hallottam, hogy a karnaki templomba ment, tudtam mindgyárt, hogy hiába is várnám haza, gyermekem. Maradjon csak, vegyen részt a szentségtörők ünnepén. Hiszen, aki már megismerte a valódi Világ igazságát, annak nem árthatnak a hitetlenek. Maga pedig velem együtt abban a Világban van otthon, amely a harmadik dimenzió túl terül el. Tudja, hogy a léha társaság és ostoba külső csillogás, amit a karnaki templomban lát most, az mind üres semmi, a valósághoz nincs köze. Akkor pedig nem kell tartania semmi veszedelemtől.

De egyet ígérjen meg, kedvesem: Sanders úr vendége ott, mutassa meg levelemet ennek a modern sírrablónak és halottgyalázonak. Csakúgy hamarjában, rögtönözve írom, de óvni akarom még az utolsó pillanatban. Ha nem hallgat rám, nincs mód megakadályoznunk, hogy ismétlődjék a szörnyű szerencsétlenség, amelynek híre rémületbe ejtette a világot Tutankhamen sírjának feltörése után.

Neki is tudnia kell, hogy a Carnarvon-expedíció tizenhat tagja közül ma, alig néhány évvel a sír felbontása után mindössze kettő él. Ez egyszerű tény, a hitetlenek se kételkedhetnek benne. Hisz a lapok is tele voltak vele hosszú ideig a világ minden országában.

A kőbevésett vipera, amely egy kimult embermadár testére csavarodik ott az utolsó sírkamra baloldali falán - az embermadár, mint tudjuk a lélek hieroglifje - több áldozatot is követel még, ha valaki vakmerően kihívja haragját.

Wolf Joel, délamerikai milliomos agybénulásban halt meg, nem sokkal a Tutankhamen-sír fölfedezése után. Waddington grófnő saját kezével vetett véget életének és búcsúlevelében ezt írta: „Nem bírom tovább az írtózatot kint - végét kell vetnem!”

A hét francia újságíró közül, akik a tudósításokat írták, hat egyazon esztendőben halt meg.

Ó, Mr. Sanders! Csakugyan fel akarja törni Sesong fáraó sírját, hogy a múmiát Európába szállítsa hajórakományként és kitettesse közszemlére a múzeumban, ahol belső részét őrzik? Gondoljon arra, amit csak nemrégiben történt a „Northumberland”-en, Port Said és London között. A hajó egy múmiát vitt teherárúként és egy fiatal egyiptomit, az első osztályú utasok között.

Mikor megérkeztek, se a múmiát, se az egyiptomi utast nem találták sehol. Nyomtalanul eltűnt mindakettő.

A múmia szelleme, akinek ezer év csak múltó pillanat, visszaszerezte földi maradékát.

Ó, gondoljon arra, mennyi minden van, amit nem tudhatunk! Hallgasson az öreg teozófusnő intőszavára, aki imádkozik önért a titkos hatalmakhoz, kérve őket, hogy ne engedjék teljesülni végzetes kívánságát! Ne engedjék, hogy megzavarhassa Sesong fáraó évezredes nyugalma és szellemének haragját magáraidézza.

Aggódó híve
Mrs. Jane Adams”.

**Arthur Nothomb sajtótudósítása,
amelyet leközltek az összes nagy világlapok**

Harsognak a harsonák. Évezredek ébrednek álmukból. Az elköltözöttek visszatérnek a földre. Megelevenednek a halottak és az élők a halottak alakját öltik magukra.

Tíz öles kerületű oszlopok között tarka hangyaboly nyüzsög, hárfá peng, furulya szól, magas szoprán cseng és mély basszus bűg csodálatos egyvelegben. És az oszlopok tetején sokszoros életnagyságban Isis és Osiris, Horis és Hathor és maga Ammon Ra, a hatalmas Napisten lépkednek komor méltósággal örök útjukon, az apró, nyüzsgő emberboly fölött.

A templom előtt Ammon Ra szédítő magas obeliszkjei nyúlnak az éjszakai csillagfényes égbe és a fáraók gránitból faragott óriási ülő képmásai sötétlenek, mint árnyékbaborult hatalmas templomtornyok. Minden ülő szobor mellett egy-egy törékeny kis nőalak, amely alig térdéig ér - a testvér és feleség.

Egyre közelebb bűgnak a harsonák, az óriási csarnok istenképekkel ékes falai százszorosán visszaverik érchangjukat. A templom lányainak csengő éneke, a lándzsák csörrenése az ércpajzsokon egyre kivehetőbb. Fáklyák vörös lángja véres harcot vív a kékes holdfényvel. A Világ Trónusai megremegni látszanak. IV. Amenophis közeleg, a nagy eretnek- király, a Nap fia.

„Áldjátok Ammont, Théba urát, aki fiát, a fáraót győzelemre segítette! Mert ő tette erőssé a király kezét, bátorrá a harcosok szívét, imígyen szólván hozzájuk: Tiétek lesz a gonosz ellenség minden java, nektek adom a győzelmet, olyan bizonyosan, mint ahogy Ra, a Napisten engem szeret!

Néger szolgák táncolnak hangos ordítózással, tarka rongyokban a menet előtt. És mögöttük a főpapok, méltóságos léptekkel. Fehér vászonköntösüket hieroglifek ékesítik, vállukon párdúc-bőr, elől az egyszerű lelkipásztorok, majd az isteni atyák és végül a szent próféták, amint a rangsorban következnek. A testőrök harcisíksaja fölött szfinxes lobogó leng. Karcsútestű barna vitézek hosszú póznákra tűzve az istenek győzelemhozó arany szobraikat hordozzák: az ibismadarat, macskát, krokodilt és sólymot. Dereken kurta kis kötényke, amelybe harci-késeiket dugták, tok nélkül. És soraik között sárgainges, csüggedtarcú hadifoglyok baktatnak.

A tömeg zúgása viharbőmbőléssé fokozódik. És most feltűnik kétfelől a két királyi legyező-hordó, ütemesen, méltóságosan lépkednek, közvetlenül utánuk maga a fáraó.

Harsona zúg, felviharzik a taps, a hölgyek gyönyörűségben úsznak. És nem csoda,

Sanders úrral találkoztam már egynéhányszor a világ különböző tájain. Egyszer Sanghaiban, az Astor-házban, aztán Honoluluban, a Havai-hotelben, a Quadalquivir partján a gyönyörű Sevilleben, az elegáns világ esti korzóján. Mindig tudtam, hogy szép férfi, olyan, akiért az Ó- és Új-világ hölgyei egyformán rajonganak. De csak most ismertem meg igazán, amikor a fáraó alakjában megjelent. Csodálatos, hogy illett neki a szerep.

Főlegyen esedve állt kétkerekű, sárga-kék hadiszekerén, úgy hajtotta hófehér lovait. Paripái sörényét kék és sárga strucc-toll-bokréta díszítette. Mindent pontosan lemásoltak a négyezer esztendő képekről, amelyeket ott láthatunk ma is a templom falain. Hófehér harciruhában volt, tegze kék és vörös, jobbáiban ébenfaíjjat tartott, baljában ostort. A gyeplő csípőjére volt erősítve. Csupasz karját és nyakát kékesen csillogó aranyláncocskák borították. Fején magas, hegyes, fehér csillagos tiara, a tiara csúcsán a napkorong és a kobrakígyó, élet és halál fölötti hatalom jelképe.

Fáraó, csakugyan? Vagy a XX. század Apollója inkább? Az antik szépség, amely északon újjászületett? Az volt a legcsodálatosabb, hogy vonásaiban évezredek találkoztak. Távoli világrészek, Ázsia, Egyptom típusait idézte fel az emberben, egyszersmind Észak kiváltságos fáját. Arca és alakja minden kortól függetlenül, különféle korok és fajták szépségét egyesítette magában. Keskeny, csupasz ajka, sötétszőke haja és nagy, világoskék szeme a skandináv félsziget felé mutatott, ahol Európa legúrjobb fajtája él. Bár a valóságban valahol Középnémetország egyik jámbor polgári házában ringott a bölcsője, tudommal. Termete csodálatosan arányos, magasabb az átlagnál, nyúlánk és izmos. Ahogy leugrott hadiszekeréről és felsietett a trón ébenfalépcsőin, minden mozdulatán meglátszott, hogy sokat sportol és izmain tökéletesen uralkodik.

Oroszlánlábakon állt az arany trónus, karját és támláját elefántcsontból faragott lótuszvirágok díszítették. És mellette üresen a királyné alacsonyabb széke. Ez a hely üresen marad ma este - így tudta a vendégsereg. Hiszen Sandersné a társasági szórakozás világbajnoknője, ahogy az Ó- és Új-világ felső köreiben nevezték, a vizilófejet választotta a világszép Nofretete öltözéke helyett és inkább a nevetést szolgálta ma este. Ott sürgött-forgott a vendégek között.

Hát csakugyan szomorú özvegység lesz a ragyogó fáraó sorsa? Ez a gondolat búsította és nyugtalanította a világ minden tájáról összesereglett előkelő vendégeket, mikor a királyi férfit aranszandálos lábát az első lépcsőfokra tette. És ha csak valami közönséges fáraó-hitves lenne, akinek helye ma itt üresen marad, még hagyján. De éppen Nofretete!

Bechtold professzor állt mellettem véletlenül ebben a pillanatban, a kitűnő német tudós és pontosan tájékoztatott:

Amenophis, az eretnek király, akinek alakját Mr. Sanders felöltötte, ezt a melléknevet választotta: Az elégedett. Azért nevezte így magát, mert boldog megelégedésben élt hitvesével és hét leányával. Gyakran megjelent az egész család a palota erkélyén és ajándékokat szórtak a nép közé. És ránkmaradt hieroglifekben Nofretete mindennapi imája a felkelő naphoz így szól körülbelül: Ó, felséges Napkorong! Élő Isten! Add, hogy királyom, a fáraó velem egyesülten éljen mindörökké és én, az ő hitvese, Nofretete mellette maradhassak az Örökkévalóságban!

Hol vagy, szépséges Nofretete! Trónusod üresen áll!

Most nyugtalanság támadt a vendégseregben és egyre hangosodott a moraj. Olyan volt az egész társaság, mint a méhkas, amely királynőt keres. A U.S.A.-beli fáraó vállat vont. Szalma-özvegyszőke lesz, így is jó, ha nem lehet másként. El akarta foglalni helyét a trónuson, de Anubis, a Halálisten elébeállt, sakálfogát vicsorítva, alázatosan összetett kezekkel. Mintha azt mondaná: várj - egy kis türelmet kérek - Nofretete itt lesz valahol az évezredek között, megpróbálom előkeríteni!

És Ó-Egyptom népe zúgott, morajlott a csarnokban. Majd felhangzott a kiáltás: Nofretete! Előbb csak elvétve, aztán sűrűbben, erősebben. Urak és hölgyek versenyt türelmetlenkedtek. Ütemes tapssal kísérték a szótagolt kiáltást: egy szájjal egy szívvel sürgetve a királyt: Nofrete-te!

Sanders úr meghökkent. Most értette csak meg, hogy királynét követel az ünnepi este. Feleségét kereste a tömegben, Napkorongos, kígyós fejékében valósággal impozáns volt, ahogy most hátrafordult.

A vízilófejű istenasszony éppen pezsgőt szürcsölt a kosfejű istennel az oldalhajóban. De Sandersné semmiféle tréfának nem volt ellensége. Dehogyan. Vízilótarkóján is szinte látta az ember a kedélyes ráncokat. Vígán bólított otromba fejével és tapsolt ő is, mint a többi. Nem volt főbb gondja, mint a vendégeket mulattatni. Egy másodperc és a templom óriási kőfalai harsogva zúgták vissza a kiáltást:

Nofre-te-te!

Mr. Sanders ott állt féllábával az első lépcsőfokon és szétnézett, mint aki keres valamit. Ő kíséretével a középső hajón vonult be.

És most a főkapu boltozatában megjelent a kígyófejű istenasszony egy elkésett vendéggel. Fiala lady volt a vendég, az egyiptomi királynék öltözkéiben. Félelmes kísérője kézenfogva vezette a trón felé.

Csodálkozás futott végig a vendégseregen.

- Ó!

Német lány, mondták körülöttem. Én csak azt láttam, hogy magas és karcsú, arannyal átszőtt ruhája földig ér, éppen csak aranycipellője látszik ki alóla. Derekán lapiaszlulival ékített öv fogta össze az öltözet festői, bő redőit. Csupasz, fehér karján aranykösöntyűk csillogtak, arca feltűnően bájos volt, apró göndör fürtöcskékből álló koromfekete parókáját aranszalag fogta át a homlokán. Kislányos elfogódás ült az arcán, a két láb magas fehér és fekete strucc tollfejk - Alsó- és Felső-Egyiptom jelképei - viszont királynői méltóságot adtak megjelenésének.

- Nofretete! Ó, Nofretete! - viharzott végig a csarnokon - Nofretete eljött mégis!

És mintha csakugyan Ó-Egyiptom titokzatos homályából lépett volna ki éppen ebben a pillanatban. Amenophis, a szalmaözvegy, nem tévovázhatott. De, amennyire messziről megítélhettem, a választás nem is esett túlságosan neheze. Megfordult és elébe indult.

A lány nem tudta mingyárt, mi történik. Csak a következő pillanatban eszmélt rá. Napbarátság arcát pirosság öntötte el hirtelen. Tiltakozva emelte fel a kezét. Mondani akart valamit - hogy nem érdemli a megtiszteltetést, hogy a főhely nem illeti meg - vagy más efféle, amit hasonló alkalmakkor mond az ember. De szóhoz se jutott. Mr. Sanders, a fáraó, kézenfogta és fölvezette a lépcsőn. Aztán egyszerűen leültette a helyére, az alacsonyabb trónszékre, maga mellé. Szép pár volt, meg kell adni.

Újjongott az egész tömeg. Megharsantak a trombiták, a harcosok pajzsukat verték lándzsáikkal, az istenek elragadtatva integettek, a főpapok hahotáztak, a templom lányai hárfáikat pengették és a fáraók hatalmas csarnoka megtelt fénnel, zajjal, elevenességgel.

- Látja, hogy néznek egymás szemébe? Mintha régi ismerősök lennének csakugyan. Mi az a háromezer év! Élet és halál - nemzedékek születése, pusztulása...

Amenophis és Nofretete megtalálták egymást újra.

Nothomb cikkének folytatása

A karnaki templom kövei sok mindent láttak az évezredek folyamán kétségtelen, de ilyen ünnepet soha. Az égen kísérteti fehér fénnel ragyogott a teli hold és a milliányi csillag között ott tündökölt a Déli Kereszt.

A szentelt romok között rég kialudtak a fáklyák, de Ehonsu-Thot, a holdisten van ébren és szelíd fényében ősidők képe elevenedik meg, amikor a Teremtés nem hasadt ketté, és egységbe olvadt minden élő - istenek, emberek és állatok világa.

Hol végződik az egyik, hol kezdődik a másik vajjon? Valamikor az idők kezdetéhez közelebb még nem választotta el őket az emberi gőg. Formában és értelemben hasonlóbbak voltak, összeolvadtak, elkülönültek, de el nem szakadtak egymástól. Istenek, emberek és állatok csak változó alakjai a szakadatlanul megújuló örök lényeknek, de mindegyikben önmagára ismer. A nap nem veti meg a temetőbogarat, a fáraó, a világ ura alázatosan térde haját a kérődző Apisbika előtt.

Itt, a holdfényes templomcsarnokban is egybeolvad megint a sokféle lény. A Krokodil Isis papnőjével táncol, a keselyű a libát fogja karon, Ibis, a világegyetem lelke a kutyafejű majmot választja párjául, Nut, az istenek anyja a legyőzött hettita herceggel járja a foxtrotot. És mindnyájuk közt a lehangosabb kedvű, az eleven kénese, maga a háziasszony, Mrs. Sanders.

Nyárspolgári féltékenységet nem ismer a lady, az bizonyos. Őszintén örül a vendégeivel együtt, hogy szép fiatal királyné ül a helyén, fönn a trónszéken, esze ágában sincs irigyelni, vagy fájlalni, hogy ő maga nem foglalhatta el a díszhelyet. Sőt, minduntalan felsiet, szorongatja a bájos idegen lány kezét és ezerszer elmondja neki, hogy pompásan illik a ragyogó fáraó mellé.

És igaza van. A gyönyörű emberpár, akiknek szépségét a ruhák színes pompája még kiemeli, ritka és jóleső látvány a mai szürke, ízetlen világban. Szemünk alig tud betelni vele. És a legszebb rajtuk, hogy az arcuk belülről ragyog. Csupa meleg élet mind a kettő.

Nagyon sok mondanivalójuk van egymásnak. Alig két perce, hogy először találkoztak, de már összetartoznak mint király és királyné. Pompásan beleélik magukat a szerepükbe. Mintha Nofretete imája lebegne felettük: Add, hogy én, Nofretete királyné az ő oldalán élhessek mindörökké!

Óriási a tolongás a királyi trónus körül. Mindenki üdvözölni akarja az uralkodópárt. Szűk a szédületes tér. De Snophi udvarmester - aki holnap megint csak a jó öreg Bircham ezredes lesz - nem veszi el a fejét. Intézkedik és a harcosok már hozzák is a gyaloghintót. Úgy fogják végighordozni Amenophist és Nofretetet a csarnokon, hogy a hintóban állva, mint mozduatlan szobrok, kegyesen fogadják alattvalóik hódolatát.

De akkor kellemetlen kis epizód zavarta meg a vidám ünnepi hangulatot. Nyilván az egyik benszülött ajtónálló követte el a hibát. Hisz szigorúan meghagyták, hogy idegent be ne eresszenek. Erősködtek ugyan, hogy nem hanyagságból történt a hiba, azt hitték, ez az eleven múmia is a társasághoz tartozik. De hogy honnan jöhetett ez a vándorló holttest, azt senki se tudta megmondani. Ki ellenőrzi az évezredek köveit, sakálok és beduinok óriás birodalmát a Nílus partján?

Nevetve mondtam a német tudósnek:

- Nézze csak. Szép kis védenca eddig pompásan mulatott fáraónéi minőségében és élvezte a helyzetet. De most mintha bánatná valami. Látja, milyen aggodalom ül az arcán? És nagyon komolyan magyaráz valamit fáraójának.

- Igen, nekem is feltűnt - mondta Bechtold tanár úr. - A király meg csak neveti. Nem hiszi el, amit mond nyilván.

- Pedig valósággal izgatott a kis Nofretete. Mintha óvni akarná valamitől Sanders urat! Nem igaz?

- Csakugyan. Nézze, valami írást mutat neki - levél, vagy micsoda...

- Most elolvassa. De nem hat rá. Mulat rajta. Rázza a fejét.

- Nicsak - keres valakit - mondta Bechtold úr, - éppen magának int, menjen oda hozzá.

Jól látta. A gyaloghintót felemelték, de alig haladtak vele pár lépést, az egyiptomi harcosok hirtelen megálltak a csarnok közepén, az állat- és emberfejek, a strucc tollbóbiták és színes kendők, hegyes papi tiarák sűrű erdejében. És Sanders úr, a fáraó, mint valami pajkos kisfiú, odakiáltott nekem:

- Ez magának való csemege, Nothomb. Hátborzongató. Ilyet szeretnek az olvasók! Jöjjön, öregem!

- Mi az, hadd látom! - kiáltottam türelmetlenül és odafurakodtam a díszhintóhoz.

- Királyném, Nofretete éppen most adta ide Mrs. Adams sajátkezű levelét. Mingyárt ide akarta adni, de nem merte.

- Ó! Ez érdekes. És mi van a levélben?

- Olvassa el. Szerintem nem sok. Tutankhamen áldozatainak a listáját közli velem. Igazán nem tudom miért.

- Nem tudja miért! - szólt közbe izgatottan Ritter kisasszony. - Sanders úr, aki maga is egy fáraó sírját akarja felkutatni, nem tudja, miért juttatják eszébe a másik fáraó áldozatait! - Hangja és arcvonásai eléggé mutatták, milyen komolyan aggódik ideiglenes urának sorsa miatt. - Egyebet se teszek, mint hogy próbálom lebeszélni a veszedelmes vállalkozásról.

- Nofretete még nem ismer, tudja. Azt hiszi, ha elibém teszik a szalmaszálat, megbotlom benne - mondta Mr. Sanders a legnagyobb lelki nyugalommal, de ugyanakkor hosszan, melegen nézett királynéjára. Az pedig - most igazán nem a rég elköltözött, hanem nagyon is mai, nagyon is eleven és érző asszony - elfojtott izgalommal, mély meggyőződéssel felelte:

- Önt talán nem, de Mrs. Adamsot elég jól ismerem. Hiába nem küldte a figyelmeztetést. Többet tud, mint mi. - És Nofretete királyné odahajolt hozzám, az idegenhez, akit sose látott: - Ó, segítsen nekem, sir! Nagyon kérem!

Vállat vontam hieroglífekkel ékes köntösöm alatt. Mit tehet ilyenkor az okos ember. Ez a negyedik dimenzióból érkezett levélke, a szellemekkel társalkodó világhírű Mrs. Adams kezeírása csakugyan nem utolsó falat három világrész olvasóinak. Nem vethetem meg. Lelki füleimmel már hallottam is a rikkancsok üvöltözését.

- Én nem vagyok egyéb, mint fényérzékeny lemez. Vagy a telefon membránja, ha úgy tetszik - mondtam tréfásan. A körülöttünk tolongók tágranyílt szemmel, tátott szájjal hallgattak - húsz év óta azt cselekszem, amit a hangmembrán, fölveszem és továbbítom az apró és nagyobb eseményeket, amelyeket a sors naponta elém dob. Ha Sanders úr a fejébe vette, hogy bekiált

Sesong fáraónak: Halló, ébredj barátom, itt a Huszadik Század! - hát nekem nincs egyéb dolgom, mint előre kibérelni a kábelt külön az interjú számára, hogy az én tudósításom kerülje meg először a földtekét.

- Igenis! Kihallgatást kérek Sesong királytól! - mondta Sanders. Főlegyeneseve állt a hintóban, királyi nyugalommal, de hitvese sóhajtvá vállat vont és hátrahúzódott. Elkaptam a teozófusnő levelét. Úgy dobta oda, mintha egyszerű hotelszámla lenne.

- Fogja. Egy tonnányi hal magának, ha jól kihasználja. Közölje le újra Tutankhamen áldozati listáját. De hangsúlyozza, hogy én semmit se következtetek belőle. Nem tudom, csakugyan a fáraó átka érte-e utól a sírfelkutatókat. De ha van ilyen átok - itt kiegyenesedett és teljes, férfias szépségében állt a bámuló tömeg előtt, félig hatalmas fáraó, félig sportedzett és hitetlen mai ember - ha Sesong király ellenszegül, hát én leszek az erősebb, mert a 20. század erősebb a régi évezredekénél!

És kihívóan nyugat felé fordult, kitekintve az óriás oszlopok közén.

Alig negyedóránnyira onnan az örök Nílus görgette habjait a sivatag éjszakájában, a Halottak völgyén át, ahol Sesong fáraó múmiája még háborítatlanul alussza örök álmát.

Harcias önbizalom volt az arcán, hangja, mint valami riadó harsona, betöltötte a szentelt csarnokot. Kitérta két karját és nevetve kiáltotta a sötét messzeségbe:

- Sesong! Jövök!

- Nem, Sesong jött el hozzád!

Rémült sikoltást hallottam - az Oroszlánistennő sikoltott és gyorsan a legközelebbi főpap háta mögé bújt, fedezéket keresve. De az is hátratántorodott, kerekre nyílt, ijedt szemmel. A Kos kezéből kiesett a szendvics, a templomszolgálok sikongva rebbentek szét. Még Sandersné is ijedten mutatott remegő ujjal a bejárat felé. Mellette Anubis, a halál istene, karját intőn felemelve, bizonytalan hangon a rendőrséget említette.

Pedig elsősorban őt érdekelhette volna a titokzatos vendég. Az ő dolga lett volna elébe sietni. Senki se tudta, hogy került be, de mintha csak az éjszakából lépett volna ki, ott állt az üres trónszékek előtt. Körülötte a templom csupasz kőkockáira világított a hold, a vendégsereg messzire visszahúzódott.

- Sesong múmiája jött el! - kiáltotta borzadva egyik vendég.

És mintha csakugyan nem tévedett volna.

Görnyedt, töpörödött vénember állt a kékes holdvilágban, arca majdnem fekete, fején sötét csuklya. Fellahköpenyeg volt rajta, de olyan szorosan beburkolta, hogy akaratlanul is múmia-tekercseket képzelt az ember a testére, különösen így, messziről, és izgatott állapotban. Borotvált arca aszott és sötétbarna volt, mintha trópusi nap szárította volna ki, pofacsontjai kiugrottak, akár a halálfejek. És nem kellett hozzá különösebb megerőltetés, hogy hajlott, nagy orrában, beesett szájában megtalálja az ember a múmia jellegzetes vonásait.

Mr. Sander most is az volt, aki mindig: mintaszerű gentleman. Udvariasan, nyugodtan elébe ment, hogy mint házigazda, vendégét fogadja.

- Szabad kérdezni, mi hozta közénk, sir? - kérdezte lekötelező mosollyal.

- Inkább én kérdezhetném, mi hozta önt ide hozzám? - felelte a múmia fakó, élettelen hangon, de kifogástalan angolsággal. - Itt én vagyok itthon.

- Kérem. Válaszolhatok. Ünnepet rendeztünk itt és én vagyok a házigazda.

- Igen. Meghívta az egész Nílusvölgyét. Hát eljöttem én is.

- Honnan?

- Onnan, ahová menni szándékozik, vesztére. - Olyan volt a hangja, mintha bádagon kopognak. - Ne zavarja Sesong király nyugalmát. Ne ébresszen fel évezredes álmomból!

- Sesong nevében beszél, uram?

- Sesong voltam. Sesong vagyok. Ne raboljátok el a múmiámat! Ne vigyetek fel a rikító napvilágra. Ne göngyöljete ki. Ne bántsátok! Bosszút állok!

És óva fölemelte aszott, csontos ujját. Mr. Sanders hidegvérrel, derűs, elfogulatlan arccal mondta:

- Jöjjön közelebb, uram, hadd lássuk szemtől-szembe. Ki ön? Szeretném tudni.

- Bosszút állok, csak azt mondom. Ezért jöttem ide, ezért éltem a vendégjoggal. És most megyek vissza a Völgybe.

Néhányan odaugrottak. De Sanders - ura a helyzetnek, mint mindig - visszaintette őket.

- Ne nyúljon hozzá senki. Hadd menjen. Majd kiderül kicsoda. Csak semmi erőszak, semmi jelenet. Ne rontsuk el Mrs. Sanders ünnepét. Na lám, már el is tűnt az öreg.

Sabine Ritter naplójából

Mikor a fekete kis öreg szerencsésen elpárolgott, borzadás maradt a nyomában. Szívem összeszorult. Nem magamat féltettem, hanem őt - aki oktanul szembeszáll a végzettel.

Kár lenne érte határozottan. Milliomos, hát mit bántja a múmiákat. Ki kényszeríti, hogy életét kockáztassa a régi Egyptomért? Mi köze a tudományhoz? Semmi. Hiába ült ott mellettem olyan fáraói fenséggel.

Nekem meg persze, kegyes mosollyal kellett volna adnom a királynét. De én, ringó ülésről szorongva néztem végig a csarnokon és megdöbbenést láttam az arcokon mindenfelé. Hölgyek és urak bénultan álltak, a társalgás sehogyse akart megújulni. Az ünnepi hangulat elszállt.

Az elpusztíthatatlan jókedvű Nothomb se volt most köztünk. Papi köntösét hirtelen odadobta egy núbiai harcosnak és frakkban elrohant a Sethos-templom felé, a ruhatárba. Mikor bejött, láttam egy kétfejű szobor egyik fejére rakta a cilinderét. Most lekapta onnan és kisietett.

Pár perc múlva hallatszott az autó túlkölése.

Mrs. Sanders, két kezét a mellén díszelgő óriás skarabeuson összekulcsolva, könyörgő pillantással nézte az urát, hogy segítsen, mentse meg az estét.

Talán nem fáraóhoz illő a pipa, hát még a kurta angol pipa. De módfelett megnyugtató volt határozottan, mikor Mr. Sanders, lábát szétterpesztve és barátságos füstfelhőt eregetve, megszólalt.

Úgy beszélt, ahogy az angolok szoktak étkezés után. Száraz humorral, nagykomoly képpel, csak a szemükben huncutkodik mosoly. A hallgató a legkomolyabb mondásra is nevetni kénytelen. Márpedig, aki nevet, az behódol.

Mr. Sanders szerint Cook és fia valamelyik kísértetosztálya ugratta közénk az öregurat, újabb szenzációként az idegenforgalom emelésére. Vagy pedig - tette hozzá borongósan - a cinikus Nothomb léptette fel, hogy lapjának ízelítőt adhasson a garantált Ó-Egyptomi csemegéből. Így vezeti be a következő csattanót.

Mert ő, Sanders feladja ugyan a sírkutatást - szomorú moraj fogadta a váratlan kijelentést, - de csak akkor, ha majd a Pokol tüzei kihunytak. Márpedig az sokára lesz még. Van a Sátán öreganyjának elég fűtőzene egyelőre. Addig bölcsen élni fog az idővel és nem tölti se ilyen mókás szónoklatokkal, se tragikus párbeszédekkel, amilyenre a mogorva múmia kényszerítette az imént. Múmiák szavára különben a mai ember úgyse hederít. A múmia mindig zsémbes és elégedetlen. Mert hát vén, hiába, nehezen alkalmazkodik az időhöz. Humorral kell bánni vele.

Hanyagul odavetett tréfás beszéde megneveltette a társaságot, a jókedv feltámadt. Akkor jelt adott a zenekarnak.

Szakszofón és hárfa, fuvola és cintányér együtt fújták, verték a tangót. A bizsergető zene csiklandozta cipős, szándalos talpukat.

Sanders egy olimpiai versenyugrással leszökött a gyaloghintóról, derékon kapott és hatalmas lendítéssel a földre rakott engem is. Atléta ereje van, hiába. Én se vagyok tollpihe elvégre, elég hosszúra megnőttem. Átkarolt és se szó se beszéd, táncra perdített.

Mint király és királyné lejtettünk végig az óriás, képes oszlopok között és a többiek nekibátorodva követték a példát. Vidám zaj töltötte be megint a csarnokot, a kedv felszárnyalt és a furcsa emberkére már nem gondolt senki.

Azaz hát - nekem sehogyse ment ki az eszemből. Meg-megborzadtam és hirtelen azt mondtam, még tánc közben a páromnak:

- Az élet mindent megadott magának...

- Azt hiszi?

- Hát persze. Irigyli az egész világ. És nem is csoda. Azt teszi, amit akar. Mindene megvan.

Nevetett és vállát vont.

- Minden - az nagyon kevés.

- Hogy értsem?

- Kevesebb több lenne. Mennél kevesebb, annál több.

Körültáncoltunk egy karvalyfejű istenszobrot. Káprázatosan vezetett. Közben volt ideje angolul, franciául meg olaszul tréfálkozni a társasággal. Világfi csakugyan, a szó teljes értelmében.

Megint csak ajkamra tolult a kérdés.

- Mondja, mért kockáztatja az életét? Mért nem hagyja abba?

- Nem olyan nagy a veszedelem - felelte szórakozottan.

Úgy mondta, mint aki egy gyereket akar megnyugtatni. Ez bosszantott. Azértis folytattam.

- A múmiák igenis tudnak kellemetlenkedni. Mrs. Adams mesélhetne róluk. Ő tudja. Évezredekken át hat az ígézet. Mért idézne kiszámíthatatlan, fölösleges veszedelmet a fejére? Olyan ember, mint ön...

- Nem halok én bele, ne féljen. Nem is érnék rá most. Chicagóban lesz dolgom hamarosan.

- És ha mégis pórul járt?

Rámnézett nagy, kék szemével.

- Hát aztán? De nagy kár is lenne értem.

Megdöböntett ez a válasz. És a hangja különösen. Percekig némán táncoltam vele. Töprengtem.

- Komolyan mondta azt az előbb? - kérdeztem végre.

Most komolyan felelt. Egész megváltozott az arca.

- Nézze - ha én holnap történetesen végkép eltűnök a világról, a rés automatikusan bezárul egykettőre. Néhány bank, szálloda, autó és jacht-vállalat, pár szabó, komornyik, szakácsnő és műkereskedő gyászol egy darabig. Az emberiség pompásan meglesz nélkülem is.

- Hogy képes ilyen kicsibe venni az életét?

Haragudtam rá csakugyan, de ő csak ajkát biggyesztette.

- Mit tettem az emberiségért, mondja?

Erre nem tudtam mit szólni persze, hát ő felelt helyettem.

- Semmit. Éppenséggel semmit.

A zene elhallgatott. Visszavezetett a trónszékre, leültetett.

- A szegény gazdag - mondtam önkéntelenül.

Felémhajolt tiarás fejével.

- Nofretete - mondta, - hát igazán, mit tettem eddig? Semmit a világon. Hisz azért vállalkoztam erre. Azért török be a fáraóhoz.

Szomorúan néztem a nyüzsgő vendégsereget. Most úgy rémlett, mintha valami sírkertben lennék a szellemek óráján. Félelmes volt a sok állatfej és gyötört az újra fel-felzúgó jazz. Mindinkább elfogott az érzés: nem jól van ez. Helytelen, amit teszünk. Így értette a múmia is. És Mrs. Adams.

Sápadt egyiptomi ifjú jött most oda hozzánk, bizalmasan üdvözölt. A szörnyű Uräus-kígyó a fején csöppet se illett jelentéktelen arcához.

Kicsit zavartan szólított meg, de mégis úgy, mint aki fölteszi, hogy ismerem. Én nem tudtam, hová tegyem.

Sanders nevetett. Már visszazökkent szokott angolos klubhangulatába.

- Kedves Nofretete, hát nem látod a kormánypalcát és az Élet kulcsát, a Napot, meg az oszlopot a palástján? Ezek Tutankhamen fáraó hieroglifjei. Üdvözölni akar, amint udvarias vőhöz illik.

Hitetlenül ráztam a fejem. Most meg már ennek a szellemkirálynak az anyósa legyek! Ő hozott halált egy sereg ember fejére!

- Nem tartod számon a családot, kedves Nofretete. Hét lányod van és a harmadik, Ankh-nes-atef, Tutankhamen neje. Anyós vagy, ezen nem segíthetek.

Bosszantott a dolog. Nofretete szép volt és fiatal, hadd maradjon is az. Tutankhamen olyan sápadt volt különben, mintha tényleg megmérgezték volna a papok. És határozottan idegesített. Barátságtalanul fogadtam a vőmet, csakhamar el is köszönt. Sanders szerint bírósági tisztviselő különben.

Elszomorodtam. Órákig tartott még az ünnepség és bár nevetgélve diskuráltam királyi férjemmel, gyötrő aggodalom ült meg. Magam se tudtam miért. Alig pár órája ismertem csak elvégre. Mi közöm hozzá? De folyvást szemem előtt lebegett Sesong fáraó gonosz kis fekete múmiája. Sehogyse tudtam elhessegetni. Szidtam is magam - Indiában a legforróbb napokon jobban tudtam uralkodni idegeimen.

Sanders elérte a gondolatomat.

- Okvetlenül kiderítem még ma, ki volt az a haragos kis úriember.

Pitymallat előtt felszedelőzködtek a vendégek. Nagy részük át se öltözött, jelmezesen tértek vissza Luxorba. Hisz a benszülöttek alusznak még ilyenkor, nem kellett félni, hogy megbotránkoznak.

Kinn altemplomok körül csillagos ég borult az éjszakára. A pálmák sudáran, mozdulatlanul, feketén meredtek a magasba, megannyi ollóval kivágott sziluett.

Hűvös szél lengedezett. A bejárat előtt az autók fehér lámpaszemei, meg a sofőrök piros cigarettavégei fénylettek.

Sanders nem szállt autóra. Felrobogott a két tollbokréta almasszürke a hadiszekérrel, arra hágott fel és engem is maga mögé állított.

- Nem hagyhatom cserben a fáraónét! - ezzel magyarázta, hogy nem Mrs. Sanders, a víziló, megy vele.

Szótlanul hajtottunk, körülöttünk a holdsütötte Nílusvölgy. Istenekkel rakott autók túlköltek el mellettünk. A sakálfejű Anubis mótorkerékpáron száguldott tova. Mi meg elhagytunk egy bóbiskáló Isispapokkal teli talyigát.

Mrs. Sanders, a víziló, számárháton léptetett. Szörnyen tetszett neki a multság és jókedvűen intett nekünk. A krokodilusisten, meg az oroszlán, karonfogva, gyalogszerrel ballagtak a folyó mellett. Így jobban lehetett flörtölni.

Bizsergető éjszakai játék volt.

Végre letett Sanders a szállodám előtt. Kezet szorítottunk. Hosszan fogta a kezemet és melegen mondta:

- Szeretném hamarosan viszontlátni, Nofretete.

Nem feleltem. Átmutatott a folyón, amely szélesen, ezüstösen hömpölygött előttünk.

- Reggeli után kimegyek a Királyok Völgyébe, terepszemlére. Nem találkozhatnánk kinn valahol, a síkon, mikor visszajövök! Akkor nem figyel ránk fél Európa és Amerika, legföljebb pár bivaly, meg fellah. Mrs. Adams nem szól bele, remélem?

- Ó, Mrs. Adams nem olyan.

- Nagyszerű. Hát, akkor, mondjuk tíz óra tájban a Memon kolosszusoknál. Helyes?

Hilgenstock levele

Hilgenstock és Tsa

Csavargyár RT.

Schöllnitz, Szászország

Sabine Ritter kisasszonynak.

Kedves Sabine!

Így szólítom, nem tehetek másként. Hiszen annyira közel vagyok Magához a lelkem mélyén. Tiltakozni fog ellene barátságtalanul, tudom, de hiába, mégiscsak így van.

Pár héttel ezelőtt küldött levelezőlapjából tudtam meg, hogy akkor érkezett Alexandriába. Szülei aggódnak. Ismerik Magát és nagyon félnek, hogy végkép kinnragad, nem talál haza többé.

Én igyekeztem megnyugtatni őket. Nézze, felügyelő úr - mondtam az édesatyjának, - Sabine kisasszony olyan fiatal és milyen határozott mégis, hogy megáll a maga lábán. Nem kell őt féltetni. Nagyatyja, a tanácsnok úr is aggódva csóválta a fejét. Őt is vígasztaltam, bízattam. Meg a kedves édesanyját. Én nem vagyok filiszter, Sabine, tudom, ha a kiskacsa kiúszik is a nagy tóra, azért még nem vész el mingyárt, hanem szépen vissza is úszhatik megint. Azon vagyok, hogy megértsem és nem csodálom, igazán, hogy kedvét leli odakinn a nagyvilágban. Ez csak javára válik, ha nem tart nagyonis soká. Engem inkább Mrs. Jane Adams hatása aggaszt, aki úgylátszik, egyre jobban misztikus gondolatainak körébe vonja.

Nem közönséges jelenség nyilván az öreg dáma, hisz az egész világ ismeri és sokan figyelnek a szavára. Éppen azért veszedelmes. Maga nem babonás természetű, Sabine, semmi köze kísértetekhez, szellemekhez. Nyugtalan, kalandvágyó lélek, de tiszta, világos eszű. Csakhogy idővel a legegészségesebb természetet is kikezdi a rögeszme, hogy titkot, misztériumot kell keresni a köznap jelenségek mögött. És akkor lassankint ferde beállításban látja a való világot és egyre csodát vár ahelyett, hogy a dolgát végezné.

Minket, akik a nagy háborút végigküzdöttük, kinn a fronton és itthon, kötelességtudásra neveltek. Megtanítottak, hogy teljesítsük a kötelességünket, ha mégolyan nehéz, mégolyan borzalmas is. Kinn meghalni, itthon élni, túlélni azt, akit szeretünk, nélkülözni, áldozni és remélni csüggedetlenül.

Maga gyermek volt még akkor, Sabine. Nem emlékszik a fűszeres boltok előtt ácsorgó libasorra, fűtetlen lakásra, meg a sok mankón bicegő csukaszürke legényre. Az ifjabb nemzedék fejlődéséből hiányzik a háború óriási élménye. A háborús nemzedék úgyszólván csak kötelességeket ismert. A fiatalok előtt egyre a jogokat emlegették. Csupa jogunk lett egyszerre: élvezni az életet, táncolni, flörtölni, utazgatni, házasodni és elválni. Maga, Sabine, alig lett húszéves, még otthon élt szépen az apja zsebéből, egy kanári madarat nem vehetett törvény szerint az ő beleegyezése nélkül, de választójoga már volt, segített államfőt választani és lehetőleg leszavazta az édesapját.

Honnan került ez a tengersok jog és ki fizet meg értük, - azt nem kérdezte senki. Az állam volt az éléskamra, tartozéka minden lakásnak. Az emberek bejártak és hordtak belőle, amire kedvük szottyant. Míg végre egy szép napon kiürült az éléstár.

És a sok gyönyörű jog közül csak egy maradt utoljára, egyetlenegy igazi jog: dolgozni. De éppen ezt tapodták lábbal. Városok, terek, országutak megteltek céltalanul, fejetlenül, irány és vezetés nélkül kódorgó fiatalsággal. És cél, irány és vezetés nélkül maradt az a fiatalság is, amelyik otthon élt a családi tűzhely körül. Maga is, Sabine.

Igaz, Maga mindig a jók, a legjobbak közé tartozott. Friss, jókedvű és belül komoly. Kereső ember. Maga nem flörtre, játékra fordította a szabad egyéniség lelkébe oltott követelését, hanem kivágyott a nagy világba. Ez még nem hiba, inkább ősi törekvése minden nagyratörő nép gyermekeinek. Csak nem szabad, hogy ez a vágy betöltse egész élettervét és kiszorítson minden egyebet belőle. Illeszkedjék hozzá, mint vasárnap a hétköznapihoz, adjon erőt a mindennapi munkára. Mert mégiscsak ez a fő, ez a fontos.

Így látom én, Sabine, aki a harmincas éveimet járom. Benn élek a gyakorlati valóságban és sokat gondolkoztam erről is, arról is.

Ne mondja, hogy - hja, ti férfiak! Nem, Sabine, ma minden emberre, férfira és asszonyra egyaránt, komoly feladat vár. És aki megtalálja és teljesíti azt, nemcsak saját érdekét szolgálja, hanem megnő, túlnő önmagán. Így szép ez, jó ez, higgye el. Szébb és jobb, mint a régi ideál, amikor örökké csak önmagunkat kerestük és magunkat akartuk „kiélni”. Dehogyan voltunk olyan szörnyen érdekesek egytől-egyig. Azt csak úgy belénkiktálták.

Sokat próbált, világlátott ember kéri, Sabine: ne csavarogja el ifjú éveit, ne kódorogjon, ne kíváncsion az élettől nagyon is sokat. Ne emésztődjék el olthatatlan vágyban. Ne fusson országról-országra, tengerről-tengerre a csalogató csodamadár után. Ne felejtse el, merre visz az út vissza haza.

Szinte látom az arcát, mikor ezt olvassa. Jó öreg schöllnitzer bölcsesség - gondolja bizonyosan. De várjon, majd jobban is elkomorodik még. Most jön a java! Csak ne ijedjen meg túlságosan. Szüleinek sürgető kérésére elhatároztam, hogy gyáramat pár hétre sorsára bízom, Egyiptomba megyek és megkeresem magát. Igyekezem visszatéríteni a hazai ösvényre.

Levelezőlapján azt írja, hogy ott időznek még jó darabig, remélem tehát, hogy megtalálom. Holnap, holnapután indulok. Viszontlátásra.

Igaz híve
Hilgenstock”.

Sabine Ritter naplójából

Ott hevert a levél. Egy négerkölyök kopogott reggel nyolckor és bedugta az ajtórésen. Na, ez a nap szépen indul!

Szürkületkor, amint a templomból hazaérkeztem, még Nofretete-jelmezben persze, odakuporodtam Mrs. Adams ágya szélére és regéltem neki az éjszakai szenzációkról. A feltámadt múmiáról is.

Mrs. Adams feszülten figyelt. Hisz ez aztán csakugyan a mi malmunkra hajtja a vizet. Vagyis hát, az én malmomra már nem éppen. Egyáltalában nem tudtam most már úgy együttérezni a gazdámval, mint máskor. Tompa félelem szorongatott. Aggódtam Sandersért, tagadhatatlan. Mrs. Adams mély hangján beszélt róla, nyugodtan, tárgyilagosan, mintha már nem is élne. Ez majd megörjített.

Szabadságot kértem délelőttre és Mrs. Adams megadta. Még meg is csókolt, ami elég szokatlan dolog nála. Nem bánik éppen bőkezűen a szeretet külső jeleivel.

Jóízűen aludtam pár órát, aztán tussoltam és felöltözködtem.

Tea mellett újra elolvastam a levelet. Na, ez aztán gyönyörű história! Számolgattam az időt és a hajam égnek állt ijedtemben. A levél az alexandriai postán hevert napokig, míg végre utánunk küldték ide Luxorba. Az a szerencsétlen schöllniti flótás régesrég útban van. Alexandriában persze megtudta a címünket és akármelyik nap lekászolódhatik a gyorsról.

Rémes gondolat! Csak el innen, minél előbb - ez volt az uralkodó érzésem. Fogtam a napernyőmet, bebújtam fehér porköpenyembe, felcsaptam a sisakot, meg a fehér fátyolt és rohantam le a lépcsőn.

A hotel előtt egyetlen tapsomra odaszaladt pár lobogó burnuszos barna naplopó.

- Ali, vagy Ibrahim, vagy akárminek hívnak - Hasszán dervis? Jó, hát Hasszán dervis. Vigy át egy-kettőre a Memnon kolosszusokhoz!

Kompon átkeltünk a Níluson. A tulsó parton tevére szálltam. Ez roppant mulatságos. Mikor a tevé feláll, az ember elől szépen lefordul róla és a földön csücsül. Akkor nézik egymást és nehéz lenne eldönteni, melyik bámul butábban, ő, vagy a tevé?

De végül mégis csak sikerült. Rajta maradtam. Itt érteni kell, hiába, vagy a nyargaláshoz, vagy a hajtáshoz.

Szép, hogy a balparton nem járhat autó. A rendőrség tiltja. Ennyire tisztelik mégis a Halottak Városát.

Mikor az ember a síkon lovagol, kerekcsutak, galambducok, bivalyok, fehér kunyhók, barna legények között, akkor friss zöld vegetációt lát köröskörül. De csakhamar a kőhegyek közé ér, ahol már fűszál se nő, csak a nap éget, tüzel rettenetesen.

És a szürke sziklákban, mint sejtek a méhkasban, fekete lyukak sorakoznak óraszámra: a sírkamrák kapui. Hát ez a Halottak Városa! Nem is egy város, hanem sok elszórt község és templom. Itt kerestek nyugalmat, csöndet, pihenést a régi egyiptomiak. Csak hát nem számoltak az amerikaiakkal, se Cook és Fiával. Üres konzervdobozok, befőtt üvegek, löncsskosarak hevernek az utak mentén meg az Egyptian Mail lappéldányai. És ölnyi felírás hirdeti, hogy a sírokat hetenkint háromszor villanyvilágításnál látogathatja a közönség.

Jó messze a Halottak Városától ül az óriás Memnon-pár. Az ember föltekint rájuk, mint valami toronyra. Jó széles árnyékuk van és ez igen üdvös. Most is megvédték a tűző naptól, mikor szálltam, illetőleg átöleltem a teve nyakát és addig ficáncoltam a levegőben, míg sikerült földet érni. Akkor körülnéztem és megláttam a lovast, aki az óriás romok felől közeledett. Jó szeme lehet, mert rögtön megismert és most már vágtában nyargalt felém.

Leszállt gyönyörű angol vadászlováról, odadobta a kantárt Hasszán dervisnek. A remek sportdressz, magas csizma, bársonyellenzős sapka még jobban illett neki, mint tegnap a fáraójelmez. Most volt csak igazán ő maga. Nem is tudnám egykönnyen leírni. A mai uralkodó fajta javabeli példánya. Félig angol, félig északnémet.

Némán kezet nyújtott és megköszönte egy pillantással, hogy eljöttem. Nem tett hiábavaló kérdéseket, nem tudakolta, hogy tetszett az ünnep.

A kolosszus lába előtt egy leszakadt kötőmb hevert. Arra felkapaszkodott és felhúzott engem is. Ott ültünk és lógáztuk a lábunkat. Egy darabig nem szóltunk. Csend köröskörül. Csak a szellő fújdogált.

Tegnap este könnyebb volt, akkor házaspár voltunk, Amenophis és Nofretete. De ma egy lady, meg egy gentleman, akik Felső-Egyiptomban megismerkedtek. És aszerint kell viselkedniök. Örökké nem hallgathattunk.

- Beszéljünk most másról - kezdtem végre. - Csakugyan Sesong fáraónál volt látogatóban?

Igent intett.

- Hol mégis, nem mondaná meg pontosabban?

Fejét rázta. Én belemelekedtem.

- Na látja - mondtam - és maga akarja fölfedezni azt, amit a nagyfejű tudósok mindeddig hiába kerestek. Hogy is gondolhat ilyet mondja? Ne vegye zokon, de amennyire eddig megállapíthattam, nem sokkal többet ért az egyiptológiához, mint én.

- Sőt. Lényegesen kevesebbet.

- Na tessék. Akkor ugyan sokra megyünk. Vak vezet világtalant. Csak azt nem értem, hogy lehetett ezért a fél világ sajtóját mozgósítani.

Sanders mosolyogva egy cigarettát nyomott a kezembe, maga is rágyújtott.

- Azt hiszi, Nothomb, ez a minden hájjal megkent fickó nem tudja mit csinál?

- Akkor többet tud, mint mi, egyszerű halandók.

- Úgy van. Tudja, hogy van olyan hatalom a világon, amelyik minden akadályt legyőz. És én éppen ezzel rendelkezem. Sokkal inkább, mint bárki más.

- Eh - a pénzére gondol persze - mondtam bosszúsan.

- Igen. - A hangja furcsán eltökélt volt és komor. Nem tudtam mit gondoljak.

- Hát örüljön, hogy van mit aprítania a tejbe. Adjon hálát érte az Úristennek.

- Azt már nem.

Nagyot néztem. Csak bámultam rá, mint borjú az új kapura. Ez mégis sok volt.

- Nem? És miért nem?

- Mert nem én szereztem. Csak most kezdem lassankint megérteni a helyzetet. Egyszerűen feleségül vettem a pénzt. És semmi okosat nem csináltam vele mindeddig. Legföljebb a naplopás elrettentő példáját mutatjuk Európának és Amerikának ketten a feleségemmel.

Én csak ültem ott, mint akit fejbekólintottak, nem tudtam mit akar, de ő nyugodtan folytatta.

- Maga egész különösen hatott rám. Igazán nem tudom miért, de borzasztóan bántana, ha maga is hamisan ítélné meg. Tegnap mint a kisgyerek, ráhibázott az igazságra, amikor azt mondta: szegény gazdag.

- Csak bosszantott, hogy nem akarja békén hagyni azt az öreg fáraót - mondtam.

- Idehallgasson. Igaz, még nem is tudom, hogy hívják Nofretete? Különben úgyis mindegy. Mondom, valahogy úgy érzem, maga jobban meg tudna érteni, mint a többiek, akik mind szerencsés flótásnak hisznek és csak azt látják bennem.

- Hát nem az?... Már hogy a csudába ne volna?

- Hát, amennyiben a bölcsőmnél igazán nem mondhatta volna meg senki, mi lesz belőlem. Apámnak szállítóüzlete volt. Még csak nem is valami nagy vállalat, és amikor az infláció jött, rosszul ment az is, ott kellett hagynom a gimnáziumot, beálltam bankhivatalnoknak, hogy a szüleimet ne terheljem tovább. Tudja, abban az időben a bankfiúk vették a karácsonyi ajándékot a szüleiknek, testvéreiknek. Persze, maga erre nem emlékszik, akkor még világon se volt. Bizony, én már a negyedik tized elején járok. Legalább tíz év korkülönbség lehet köztünk.

- Na és, meséljen tovább, kedves dédapám - biztattam.

- Az infláció után is ottmaradtam a bankban, nem is volt semmi baj. És akkor történt, hogy Miss Dodd, a mostani feleségem Németországba utazott és véletlenül éppen a mi városunkban vesztette el a hitellevelét. Tulajdonképpen inkább tréfás eset volt, hisz mindenki tudta, hogy a világ egyik leggazdagabb örökösnője. De pillanatnyi zavarából mégis ki kellett segíteni. Kábeleztünk ide-oda, a bank engem állított a rendelkezésére. Minden nap magához hívatott. Előbb csak egyszer, aztán délelőtt és délután. Később mintegy két óránként. Rohamosan megkedvelt. Éppen engem. Fura gusztus, mi?

Majdnem elszóltam magam, hogy: nem is csodálom, de jobbnak láttam hallgatni.

- Az esküvőnk negyedévvel később volt a newyorki Trinity templomban.

- Hogy a csuda... - csúszott ki a számon. Ő mintha észre se vette volna, most már bevégezte a történetét.

- És azóta hat év telt el így, hát igen, eggyel több szegény gazdag ember van a világon. Higgye el, nem nagy dolog. Aki egy-két nyelvet megtanult és többféle emberrel érintkezett, mint előkelőbb bankhivatalnok, meg sportolt egy kicsit, minden különösebb nehézség nélkül betöltheti a milliomos szerepét, nyugodtan leélheti hátralévő napjait U. S. A.-beli lordok és nábobok társaságában. El se képzei, milyen keveset kívánnak az embertől, ha csak elég könnyen szórja a pénzt, jó ruhákat csináltat és meggyerően tud mosolyogni. Aztán meg a felesége miatt is kímélik. Őt is megértem. Elvégre asszony, szüksége volt a kulcsra, amivel megnyissa a világot, ezt az unalmas társasági világot. És az aranykulcs én vagyok. Ezért lett a feleségem. És nagyon megbecsül. Mrs. Sanders férje vagyok hat év óta. Semmi egyéb. - Elhallgatott, másik cigarettára gyújtott.

Igazán nem tudtam mit feleljek neki. Bánatosan üldögéltem mellette, kinéztem a homokos pusztaságba. Borzasztóan fájt a szívem érte és ezt szívesen meg is mondtam volna, de hát nehéz dolog egy házasságba beleszólni, különösen, ha az ember még maga nem is ismeri.

Egész biztosan arról beszélnék, amiről éppen hallgatni kellene. És olyan váratlanul ért az egész vallomás.

De nem is várt választ nyilván. Nem is kívánta, hogy udvariasan megköszönjem, amiért bepillantást engedett a magánéletébe. Nyugodtan tovább beszélt.

- Tudja az ördög, mi ütött belém, de mindenáron el kellett ezt mondanom magának. Határozottan nyugodtabb vagyok, amióta tudja rólam, hogy bár haszontalan portéka vagyok, én magam se áltatom magam az ellenkezőjével. Azt hiszem, nincs rosszabb, mint amikor fölöslegesnek érzi az ember a saját életét. Vagy egészen bábú lesz és ellaposodik, vagy összeszedi minden erejét és akárhogy, akármilyen kétségbeesett eszközökkel, de mégis bebizonyítja, hogy joggal foglal el helyet ezen a világon.

Most megint a régi volt. Öntudatosan mosolygó, hideg, merész sportember. Azt mondta:

- Most legalább megérti, miért kell behatolnom a fáraó sziklasírjába. Mert kell. Nem tehetek másként. Ez az egy cselekedet híressé tesz, megmutatom a világnak, hogy én is vagyok valaki.

- Csak azt nem értem, miből következteti, hogy a vállalkozás sikerülni fog - próbáltam közbevetni. - Elvégre csak pénzzel...

- Az nem elég. Ennyit én is tudok. - Most megremegett a hangja, éreztem, hogy csak leplezi izgatottságát. - De van még egyéb is... Szerencsés véletlen inkább... Az is kezemre játszik... De nem beszélhetek róla, még magával sem. Ma délután azt hiszem eldől, hogy kedvez-e a csillagok állása.

- Gondoljon rá, micsoda veszedelembbe rohan - tört ki belőlem az aggodalom. De ő csak vállat vont közömbösen.

- Veszedelemről nincs szó. Nem hiszek a fáraó átkában, se az egész egyiptomi mágiában.

- És ha mégis igaz lenne?

- Hát, Istenem, nézze, van aki csak azzal bizonyíthatja be jogát az élethez, hogy azt magasabb szempontokért feláldozza. Így legalább ha már az itt tartózkodás nem is volt valami díszes, legalább a távozás elég szép. Ez vigasztaló, nem igaz? De ne aggódjék miattam, Nofretete. Én fogvacogás nélkül fogok a királyi múmia szemébe nézni. Elődeim talán éppen azért pusztultak el, mert elhitették magukkal, hogy meg kell halniok. A halál csak azt viszi el, aki fél tőle.

Most előkerült Hasszán dervis és széles mozdulattal a vakító kék égre mutatott. Elég magasan járt már a nap. Figyelmeztetni akart, hogy jó lesz visszaindulni, mert őrijító hőség lesz mingyárt.

- Azt hiszem, szedelőzködünk - mondtam. - Én legalább megyek. Mrs. Adams jóformán alig lát már, semmi haszna belőlem. Amióta Luxorban vagyok, elcsavargom az egész napot.

Elindultunk a Nílus felé. Gyalog, persze. Kinyitottam a napernyőmet, a teve mögöttünk baktatott méltóságteljes léptekkel. Sanders karjára csavarta a kantárt.

- Nofretete - mondta, - most már igazán árulja el végre, hogy kinek az alakjában jár most a földön?

- Ne számítson érdekes leleplezésekre kérem - mondtam. - Ha akarja, elmesélem eddigi életemet.

Figyelmesen hallgatott, míg meséltem. Észre se vettük, már ott voltunk a tutajnál. Szép reggeli séta volt határozottan.

Bechtold professzor felesége, Wilburg asszony közli:

Engem nem tulságosan érdekel az egész sírkutatás odaát a Királyok Völgyében. Szerencsémre - mondhatnám. De néhány epizódot azért én is átéltem és most leírom az uram kívánságára.

A karnaki templomban tartott nagy farsangi multság után való reggelen kicsit később keltem fel én is. Kimentem az udvarra. Meg akartam nézni, hazajött-e már Ali, a núbiai mindenés. Kiküldtem a piacra, hogy, hozzon csirkét, mosuszdinnyét, meg édes burgonyát. De nem volt még ott, csak Emil Krause, az uram hűséges famulusa babrált odakint a napon. Gyakorlott mozdulatokkal egy összezsugorodott múmiát göngyölgetett fekete vászoncsíkokba és fűtyő-részett közben.

- Ez, úgy látom, a fáraó kalászszámlálója volt, amolyan jobbfajta tisztviselő. Itt van a koporsója födelére írva, tessék elolvasni. - Nagy tudós volt a fiú, ismertem erről az oldaláról. - És lám, milyen mélyre zuhant vénségére a derék ember. Bizony, megfordulna a sírjában is, ha lenne neki. De nincs szegény fejének, nem hagyjuk őket a sírjukban pihenni. Csak tudnám, miért kotorjuk ki ezt a sok öreg halottat. A szépségük miatt aligha. De rendes munkát végeztek az egyiptomiak, azt meg kell adni. Ez aztán tart. Nézze meg nagyságos asszony, micsoda szolid békeáru. Amit mi fabrikálunk, az nem tart ki ennyi ideig.

Megelégedéssel nézte művét.

- Na, most rendbehoztam megint egy időre. A vászontekercset megszárogattam a napon, kiporoltam, hogy a legyen ne szálljanak rá. Szépen bepólyáltam az öregurat, mint egy csecsemőt. És most díszes koporsóba tesszük, úgy fog utazni, nem holmi közönséges ládában, krokodilussokkal meg fényképezőgépekkel és szennyes ruhákkal együtt. Dehogy is, ilyen tapintatlanságot sose mernék megkockáztatni. Az ember ne haragítsa magára a túlvilágiakat.

- Mert furcsa jószág ám a múmia, tessék elhinni - elmélkedett tovább a fiú és láttam, hogy csakugyan nagyon kényesen nyúl az ócska holmihoz. - A jó bánásmód fontosabb neki, mint a fizetség és szereti, ha finoman bántik vele az ember. Akárcsak a hölgyek. Akkor nem harap. - Hosszan eltűnődve nézte a múmiát. - De aki nem tud bánni velük, az megjárhatja. Most mesélik, hallom, hogy az éjszaka egy valóságos lábrakelt múmiát láttak odaát a karnaki templomban. Javakorabeli öregúr volt, úgy három-négyezeréves és olyan patáliát csapott, hogy csoda. Ki hallott már ilyet?

- Ugyan, Emil, azt én is láttam. Ne beszéljen bolondokat. - Gondoltam, mégis képviselni kell valakinek a felvilágosodást. - Nem is volt múmia, hanem rendes halandó. Csak felöltözött, mert hát mindenki kosztümben jött a mulatságra.

- Ugyan! Kár. - Karjába vette a múmiát, mint valami pólyásbabát, bevitte a házba. - Nekünk nincs mitől tartanunk, nagyságos asszony, minket nem érhet baleset, arra már ügyelek. Elvem: fiatal csikóval és öreg múmiával kényesen bánj! Aztán meg, biztonság okáért minden bebalzsamozott macska előtt kalapot emelek és magázom valamennyit.

Beszóltam az uramnak az ablakon. A thébai halottaskönyvet bújta megint, amelyikben olyan cifra képek vannak. Konyhakötényes, négy lábú, kétfejű kígyók, meg majomformájú szellemek.

- Ide figyelj, Philipp. Szeretnék beszólni a védencünkhöz, kíváncsi vagyok, hogy ízlett neki a tegnapi multság. Ha már elkezdtek, hát törődjünk vele tovább is.

- Igen, szólj át hozzá, drágám - felelte az uram, de láttam, hogy jobban érdekli most Nuth, az istenek anyja, aki a napot szülte és amellet bogár meg keselyű - egész káptalan lesz itt az ember feje. Szórakozottan búcsút intett. Hát hiába, Egyiptom csak Egyiptom marad, aki idejön, az leszáll a sötétségbe, az ősanákhoz.

A szállodában megtudtam, hogy Ritter kisasszony rég elment a Nílus tulsó partjára, de Mrs. Adams lenn a rakparton sétál.

Érdekelt a híres teozófusnő, örültem, hogy megláthatom. Utána mentem hát. Külsőleg a rendes idősebb angolna, kellemes külsejű, magas, elég telt, kicsit régimódi hölgy. Rövidhajú és a hangja erős. Úgy hetven felé járhat, de az arca friss, rózsás, igazi kedves, élénk matróna.

Egy görnyedt kis öregúrral beszélgetett éppen, aki háttal állt felém. Csak azt láttam, hogy fehér trópusi vászonruhát visel és széles vászonkalapot, amelyet itt nem igen lehet látni. Azt hiszem, a telepések hordanak ilyet az egyenlítő táján.

Valaki szólhatott az öreg hölgynek, hogy érdeklődtem utána, mert mihelyt meglátott, faképnél hagyta a bácsit és nyájas mosollyal felém tartott. Különben igazán nem zavartam volna.

- Nagyon örülök - mondta és kezet nyújtott. - Hálás vagyok, amiért az este pártját fogta a kislányomnak, hogy megkönyörült szegénykén. Elmesélt mindent, amikor haza jött. Gyönyörű volt Nofretete öltözetében. Hogy égett még akkor is az arca és a szeme csak úgy ragyogott. Rég nem hallottam annyit nevetni. De közben olyan furcsán elkomolyodott néha. Hát nem is csoda - elég nagy dolog, ha valaki egyszerre csak a Napisten felesége lesz és ott ül mellette a trónuson. Kár azért a szép emberért. Képzem, micsoda tömeg lesz itt a temetésén, Máltától Monte Carlóig az egész úri világ.

- A temetésén? - kérdeztem. - Miért halna meg? Hiszen csak úgy duzzad az egészségtől, amennyire láttam.

Mrs. Adams komoran végignézett.

- Mert meg akar halni. Ön biztosan hallott egyet-mást a férjétől és tudnia kell, hogy a fáraó földi életében és halála után az Ureus kígyót hordja a fején, tehát a halált. A fáraó a halál. Ott volt az éjszaka a karnaki templomban, hallhatta tulajdon szájából.

- A tulajdon szájából? - Úgy álltam ott, mintha földbe gyökereztem volna. Most már idegesített kicsit a szellemek barátnője. Titokban majdnem megértettem, hogy ötven év óta vadítja az embereket három világ részen.

- Boldogult férjem is nagyon aggódik a vakmerő vállalkozás miatt. Ma reggel is beszélünk róla - folytatta és odavezetett a fehér ruhás kis emberhez. - Sajnos, nagy lármát csaptak a hajók itt a Níluson. Néhány fontos kopogó hang elveszett a zajban. Egyébként nagyszerűen jönnek itt.

Úgy beszélt, mintha rádión érintkezne a szellemekkel, csak éppen azzal a csekély különbséggel, hogy a leadás a negyedik dimenzióban történik. De egyébként igazán nagyvilági hölgy volt.

- Engedje, hogy bemutassam Gautschi doktor urat. Tegnap este érkezett, jobban mondvá Európába hazamenet, Szuezen megszakította az utat és idesietett, mert fontos elintézni valója volt. Az olasz Svájcban van otthon, de harminc év óta Elő-India belsejében dolgozik mint orvos. Sokszor meglátogattam ott a vadonban a benszülöttek között. Évek óta ismerjük egymást. Azért mondom el róla mindezt, mert a legérdekesebb emberek egyike. Jó, ha megismerkedik vele. Mélylelkű ember, mélyebben hatolt India titkaiba, mint bárki más. És India titkai tán még mélyebbek, mint Egyiptomé.

Gyorsan és élénk temperamentummal adta elő mindezt, közben az öregúr is hátrafordult, barátságosan nézett rám. Ezerráncú, borotvált kis arca van, az orra hajlott és nagy, de finomvonalú. A szája is keskeny. Szeme mély gödörben ül és félig le volt csukva. Most, amikor rámnézett, kinyitotta és csodálkozva láttam, hogy élénk, világoskék a szeme, furcsán elüt sötétbarnára cserzett arcától.

- Indiában a benszülöttek szinte babonásan tisztelik Gautschi doktor urat - folytatta Mrs. Adams, nem is titkolva, hogy büszke a barátjára. - Fehér fakírnak nevezik. Akárhányszor, ha gondolataiba merül, szemük láttára felemelkedik a földről és hosszú ideig a levegőben marad. Máskor meg, ha kimegy hűsölni sátra elé, alkonyatkor halfejet visel és csak vacsorára öltözik fel újra úriembernek. Az is gyakran megesik, hogy két különböző helyen egyszerre látják. És senki se csodálkozik rajta, ha este kedves kobra kígyóját teszi a feje alá párna helyett, mert jó hűvös, kellemesebb a forró éjszakán. Ó, a kobrák borzasztóan szeretik, körülfogják akárhol van.

- Mert magam is kobra kígyó voltam, persze jó régen - szólalt meg most Gautschi doktor úr szerény, halk hangon. Önkéntelenül széjjelnéztem, nem tekereg-e ott valahol előttem egy pápaszemes kígyó a homokban. Azt hittem tréfál, sehogy se tudtam eligazodni különös, tartózkodó kifejezésén.

És egyre az motoszkált a fejemben, hogy láttam már valahol ezt a törékeny, beteges külsejű öregurat. És pedig nem rég. Olyan ismerős volt. De nem tudtam, hol lehetett! Mrs. Adams beszélt megint. Nagyon fontos mondanivalója volt.

- Jól nézze meg, kedvesem, ezt az úriembert. Sokezer évet élt. Persze nem most, ebben az egy formájában, de a számtalan inkarnációban, melyekre pontosan emlékszik. Valamikor ősrégi időkben Csenapa atya volt, Madrasz alapítója.

A kis ember legyintett, hogy ne hánytorgassuk a régi históriákat, de a teozófusnő lelkesen folytatta:

- A lélek vándorlás folyamán elkerült annak idején Egyiptomba és éppen most mesélte, hogy legjobban arra a formájára emlékszik - Sesong fáraóra. Mintha csak tegnap lett volna.

- Mert akkor király voltam - mondta szerényen, de határozottan Gautschi.

- Igen. Különbözik pedig bolha, koldus, római harcos, vadember, aranycsináló - vágott a szavába a temperamentumos hölgy. - De Sesong fáraó életét teljes öntudattal élte az utolsó lehelletig. Akkor szelleme azonnal átköltözött egy elefánt porhüvelyébe. Éppen azért nem tudhatja, hova temették bebalzsamozott múmiáját. Hiszen hetekbe, sőt néha évekbe telt, míg a rabszolgák ezrei megépítették a hatalmas sziklasírt és a fáraók földi maradványait ünnepi pompával nyugalomra helyezték. Múmiájától különvált, de azért a magáénak érzi, hiszen akkori földi létének egy darabja és az is marad. Ugye, világos, amit mondok, kedvesem?

Felelet helyett csak a számát tátottam.

- Nem is fontos, hogy sírhelyét ismerje. Elég, ha a múmia zavartalanul, csöndben pihen.

- És közelebb jár a nagy semmihez, mint a léthez - szólt közbe csöndesen a kis svájci doktor.

- Éppen azért felháborító gonoszság, ami történik. - Mrs. Adams szent megbotránkozással vetette hátra ősz fejét. - Idehallgasson. A doktor elhatározta, hogy hazatér szülőföldjére, Svájcba, otthagyja Indiát. Egészsége, sajnos, megrongálódott. Nem is csoda, harminc éve működik mint orvos a trópusokon. És nem is városban, hanem a dzsungel mélyén, benszülöttek között, ahová néha félesztendeig se téved fehér ember. Életének kereke lassabban forgott, tudta, hogy más vidékre kell jutnia. Hajóra szállt. És a szuezi kikötőben, amikor az ujságokat

a hajóra hozzák, az első hír, ami a szemébe ötlik, ez: Sesong fáraó sírját felkutatják és kifosztják a barbárok.

- Az én síromat - mormogta a doktor.

- Mit tehetett mást? Otthagyta a hajót természetesen és idesietett.

- Igen - kiáltottam izgatottan - és ma éjszaka a karnaki templomban volt. Megismertem, ő volt a lábrakelt múmia tegnap a holdfényben.

- Igen. Figyelmeztetni akartam nyilvánosan a vakmerőt, - mondta a barátságos öregúr. - És más módom nem volt. Sok időm sincs. A sajtóhoz nem férhetek. Se hatóságokhoz, se a tudósokhoz. Mind elzárkóznak. Nem hisznek annak, aki többet tud.

- De én hiszek neki - erősködött Mrs. Adams. - Mondhatom, furcsa érzés fogott el.

- Akinek füle van, hallhatta - folytatta szelíden a doktor. - Védekezem. Figyelmeztetem őket. Ne zavarjatok fel nyugalmamból, ne kényszerítsetek új vándorútra. Lelkem elfáradt, nem akar mindig újra élni.

- De hiszen él még - fordultam tanácstalanul a matrónához. Válasza csöppet se nyugtatott meg.

- Él, mert meghalt.

Aztán mintha a legegyszerűbb dolgot közölné, hozzátette: így vagyunk mindnyájan kedves asszonyom.

Gautschi doktor úr most rosszalóan tekintett a folyó irányába. Előbb azt hittem, az angol-amerikai túristatársaság fehér gőzösére haragszik, amelyik éppen most kötött ki. Az arabok ordítottak, a sziréna túlkölt, az utasok nevettek, kiabáltak, nyüzsögtek. De aki Egyiptomban van, az megszokja ezt az emberi sáskajárást itt a Nílusparton. Nem is ez idegesítette az öreget. A part felől két alak közeledett gyalog: egy atlétatermetű, szélesvállú, keskenycsípőjű férfi, lovaglóruhában, meg egy karcsú, magas fiatal lány, fehér porköpenyegben, kék fátyollal trópusi sisakján.

Láttam, hogy a sötétbarnára égett gondolkodó ezerráncú arca valósággal eltorzul, a kék szemekben gonosz, szúrós fény villan. Gyorsan megemelte széleskarimájú trópusi kalapját és elköszönt.

- Nem szeretnék még egyszer találkozni azzal az úrral - mondta fakó hangon, - de ha kedve van, Mrs. Adams, átadhatja az üzenetemet: hagyjátok meg életét azoknak, akiket halottnak hisztek.

- Ugye, csodálatos ember? - kérdezte Mrs. Adams, mikor a kis öreg görnyedten és köhécselve tovább botorkált a vakítófehér napfényben. Ruhája csakúgy villogott a szemünk előtt. - Képzelve, évekkel ezelőtt Indiában hipnózissal gyógyított ki a kolerából - mondta a legnyájasabb arccal.

- Nahát, ami sok az sok! - böktem ki. Pedig nem akartam megharagítani.

- Minden csak képzelődés ezen a világon Gautschi doktor szerint, tudja meg - mondta rendutasító hangon. Maga a világ is csak képzelődés. Tehát a betegség is az. Éppen ezért az egészség szuggerálásával gyógyítható.

- És aki mégis meghal kolerában?

- Hamisítatlan európai kérdés! Hiszen éppen ez az, hogy halál nincsen. Aki meghal, az annál inkább továbbél, bár az élet se az igazi. A végső cél a megsemmisülés. Erre törekszünk mi, félig megváltozottak, köztünk Gautschi doktor is.

- Beteges embernek látszik - kockáztattam meg. - Most már láttam, hogy nem tanácsos felingerelni az öreg hölgyet. De mégis megpróbáltam Európa nevében a józan ész is szóhoz juttatni.

- Téved, kedvesem. Nem ismeri doktor Gautschi erejét. Hallgasson ide. - Izgatottságában megfogta a karomat. - Nála jártam egyszer látogatóban és eszembe jutott, hogy az inasomnak elfelejtettem megmondani valamit. De az százötven kilométernyire volt Madraszban. És tudja mit csinált Gautschi? Odahozta tíz méternyire, úgyhogy csak egy kicsit hangosabban kellett beszélnem és megadtam az utasítást. Másnap hazaérve tapasztaltam, hogy a parancsot végrehajtotta. Pontosan abban az időben elaludt és álmában előtte álltam, megmondtam neki, mit cselekedjék, úgyhogy mikor fölébredt, pontosan végrehajtotta az utasítást.

Nem szóltam semmit. Mit csináljon az ember, ha olyan világot tárnak elébe, amelyet addig nem látott és amíg eszén van, addig nem is hihet benne.

- Hindu szolgám nem is csodálkozott túlságosan, - folytatta - a természet egyszerű gyermekei nem ismernek különbséget a látható és láthatatlan világ között. Olvassa el sir Wallis Budge, a kiváló egyiptológus könyvét. Bár eddig mindössze huszonhét embernek jutott a kitüntetés, hogy beletekinthessen. Igen, helyesen mondja: csak az európai ember képtelen túlvilági üzeneteket felfogni és értelmezni, mert agyát megbénítja a sok halott technikai tudás.

- Milyen más az én jó öreg Gautschim. - Meghatottan hunyorgott a távolodó fehér pontocska felé. - A hinduk biztosra veszik, hogy ölni is tud messziről, akaratátvitellel. Éppen ennek köszönheti ájtatos tiszteletüket. Szegények, nagyon fog hiányozni nekik, de ideje, hogy végre az egészségével is törődjék. Az a klíma nyáron valósággal gyilkos veszedelem. Pár évvel ezelőtt súlyos napszúrás kapott és most tavaly megint. Nem szabad előtte kimondani, de úgy tudom, nem is annyira napszúrás volt, inkább könnyebb agyvelőgyulladás. - Jöjjön kedvesem, Sanders úr és Ritter kisasszony úgy elmerültek a beszélgetésben, hogy észre se vesznek bennünket. Menjünk tán elébük.

Bechtoldné további feljegyzései

Elindultunk felénkük.

- Milyen szép pár, mintha egymásnak teremtette volna őket az Úristen - mondtam.

- Bizony - és ők is így érzik, - felelte a teozófusnő.

- Aranyos az a lány, mikor így nevet. És most még szebb, úgy érzem, mint tegnap, mikor Nofretete volt. Sanders is. Most nincs rajtuk semmi álöltözet, két valódi ember, két szép mai ember.

- Nem is látnak egyebet, csak egymást. Ha most lehúzná valaki a gyűrűt az újjukról, szórazottan azt mondanák: köszönöm.

Elnéztem Ritter kisasszonyt, ahogy most könnyű léptekkel közeledett Sanders úrral. Nagy beszélgetésbe mélyedtek, látszott.

- Szerelmes, úgylátszik - mondtam.

- Nemcsak látszik, az is - felelte Mrs. Adams kemény hangon. - A partnere még éppenséggel. De hagyjuk most Maya fátylát. Komolyabb dolgokról kell ezzel az úriemberrel beszélnem. Talán sikerül még elhárítani a csapást.

Odalépett eléjük teljes méltóságában. Most hirtelen megláttak bennünket ők is. A lány elpirult fehér sisakja alatt, de Sanders, a világfi, fesztelenül köszöntött.

- Mrs. Adamshoz van szerencsém, ugye? - mondta lekötelező udvariassággal. - Ó, sokat hallottam önről Madame, remélem egészséges.

- Bár önről is elmondhatnám majd néhány nap múlva - felelte sötéten az öreg hölgy. - Csakis attól függ, elég okos lesz-e.

- Mivel bizonyítsam okosságomat?

- Hogy hisz abban, ami nincs és nem hiszi, aminek léte bizonyítható. Ami bizonyítható, az nem létezik.

- Ugyancsak megjártam volna, ha az iskolában ezt felelem - mondta Sanders rendületlenül komoly arccal.

A teozófusnő izgatottan, nagy léptekkel haladt mellette a nagyszálló bejárata felé, én a kisasszonnyal kicsit hátramaradtam. Láttam, hogy hirtelen nagyon megcsöndesedett, mintha nyomná valami.

- Még egyszer mondom, gondoljon lord Carnarvon halálára - hallottam Mrs. Adams ünnepélyes intő szövegét. De Sandersnek egy arcizma se rezdült.

- Nem fogom elkövetni a hibát, amit őlordsága elkövetett - mondta, - hogy kaviáros vacsorát rendezek a sziklasírban és kihívjam a szellemek haragját.

- Ismeri a 22.542. számú múmia történetét a British Múzeumban? - kiáltott szenvedéllyel Mrs. Adams.

- Kíváncsivá tesz, asszonyom.

- Ammon Rah egyik papnőjének a múmiája volt az. Három angol találta meg. Kettő még abban az évben meghalt. A harmadik szerencsétlenül járt. Egy véletlenül elsült vadászfegyver

letépte a jobb karját. A múmia bosszút állt minden tulajdonosán Angliában. Kézről-kézre került, végül már senki se merte megvenni. Odaajándékozták a múzeumnak, de szállítás közben két szolga, meg a fényképészek megbetegedtek. Nem is merték fennhagyni a teremben, levitték a legsötétebb pincébe. Valami amerikai felkutatta és megvette, hiába figyelmeztette az igazgató. Hajóra rakta a múmiát, hogy hazavigye az Államokba. De nem érkezett meg a szállítmány soha - itt fölemelte hangját, - magával vitte gazdáját és a Titanic kétezer utasát az Atlanti Óceán fenekére.

- Igazán érdekes - jegyezte meg könnyedén Sanders, csöppet se zaklatta fel nyugalmát a rémhistória. Akkor Mrs. Adams ideges mozdulattal megmarkolta a napernyőjét és a levegőbe csapott - nem őt akarta megütni, de valami mást a feje fölött.

- Jaj, vigyázzon - kiáltotta elfulladva.

- Miért, mi baj? - Sanders nyugodtan nézett szét, - mitől féljek? Cook és Fiától talán, vagy a hagymaárusoktól odaát, vagy a fehérszakállas Andris bácsitól, aki ott áll a rakodóparton. Ó, az én lelkiismeretem tiszta.

- Nem látja... a légy ... Úristen. ... ott a légy - lihegte izgatottan Mrs. Adams és tovább hadonászott a napernyőjével, de bizonytalanul és aggódva.

- Ejnye, ez igazán érdekes. Látott már valaki legyet Egyiptomban? - és Sanders úr hangjában nyoma se volt a tréfának, kíváncsian és kedvesen érdeklődött.

- Az aranyzöld légy itt van éppen a feje fölött. A feje és a nap között.

És csakugyan: a bogárka ott csillogott a nappal átítatott levegőben az izzó kék ég alatt. Nem is röpködött, egyhelyben rezgett, mint valami vakító fénypont. Sanders nyugodtan fölpillantott, vizsgálta a csöppnyi jószágot.

- Spanyol légy - állapította meg fölényes nyugalommal.

- Igen! - Ilyen volt az is, amelyik Tutankhamen szarkofágja mellett az alabástrom vázából kirepült és megcsípte lord Carnarvon kezét. Tudja, hogy a lord belehalt a csípésbe!

Mrs. Adams most már suttogóra fogta a hangját, mintha avatatlan fülektől kéne őrizni a titkot:

- És miért vajjon? Mert a légy Tutankhamen maga volt! A fáraó szelleme bosszút állt a sírgyalázón! Így magyarázta mindenki akkor. Ez a légy pedig Sesong fáraó - figyelmezteti önt, sir - ó, hallgasson rá, ne kicsinyelje a túlvilágiak üzenetét!

- Na, elrepült már a kis dög, nincs semmi baj - mondta Sanders kellemetlenül, mintha untatná a dolog. De igaza volt. Az aranyzöld legyecské hirtelen zümmögve tovaszállt a Nílus felé és rögtön el is tűnt a napos levegőben. Mrs. Adams csak bámult utána.

- Az alabástromváza mellett egy szarvasvipera képmása volt kifaragva, amely sárga madárka tetemére csavarodik - folytatta mormogva. - Lord Carnarvon munkatársa Kairóból egy sárga kanárit hozott magával valami keleti asszony ajándékozta neki az uccán. - Ajándékozta! Tudjuk mit jelent az, ha keleti koldusasszonyok jómódú európai uraknak ajándékba adnak valamit! A madárka szorgalmasan füttyörészett kalitkájában, de mikor a sziklasír első ajtaját felrobbantották a Halottak völgyében, hirtelen elnémult. Ugyanígy történt a második ajtó betörésekor. A harmadik ajtó mögött volt a vipera és az elejtett madárka évezredes képe. A hitetlenek azt se kímélték, persze. Behatoltak a sírba. Hadiszállásuk sok-sok mérföldre volt onnan, a síkságon. Mikor visszatértek oda, a kanári holtan feküdt a homokban - tetemére csavarodva egy kimúlt homoki vipera. Hiába adott jelt kétszer is, hiába némult el kalitkájában,

intésére senkise figyelt. Ó, hallgasson a szellemekre, akik veszedelemtől óvják! Hisz Sesong már másodszor jelenik meg ön előtt - ma a légy, tegnap a múmia képében!

- Ó, kérem, ami a tegnapi tolakodó vendéget illeti, hát érdeklődtem és tudom már kicsoda. Valami öreg doktor bácsi, akinek nagyon melege volt Indiában és idemenekült. De Egyiptomban is túlságosan forró a nap, okosabb, ha továbbhajózik Európába. Nem tartottam érdekesnek szóbaállni vele. Igazán nem - bocsásson meg, asszonyom! Fontosabb dolgom van most! Látja, hogy igazat mondok - ez a sok ember mind engem vár!

Odaértek közben a szálló parkjának főbejáratához. Tényleg egész sereg ember ácsorgott benn az épület kapuja előtt, arabok, régiségkereskedők, fényképészek, dragománok és lézengő túristák. Sanders elbúcsúzott Ritter kisasszonytól is éppolyan társasági udvariassággal, mint tőlünk, kettőnkől. Hallottam, hogy megkérdi az egyik kapuőrt:

- Itt van Dragomanu is, a vezetőm?

És a fehérköpenyes vén arab angolul felelte:

- Igen, már kérdezősködött uraságod felől.

Sanders sietve elindult a pálmák között, a széles pázsiton, csak éppen hátraszólt még:

- Őszintén sajnálom, Mrs. Adams, de nem segíthetek a bajon. Néhány nap múlva ott leszek Sesong fáraó sírkamrájában. Eddig magam se mertem bízni benne, hogy sikerül megtalálnom. De most már nyugodt vagyok.

Mrs. Adams utánanézett és megint rendes, erős hangján mondta:

- Siet az aranykalitkába. Pedig jobban tette volna, ha megszívleli Sesong intését! Ott - nézzék, - ott van megint! - ijedten mutatott Sanders fölé a levegőbe. - Látják a csillogó pontot? Éppen a feje fölött kering! El akarja kergetni egy könnyű kézmozdulattal - ó, - rá se hederít! Szegény, szegény Európa!

Dragomanu útimarsall feljegyzése

Megkértek, hogy jegyezzem fel, amire emlékszem. Hiszen voltaképpen én idéztem fel az eseményeket. Ime, elmondom sorjában, ahogy következett Nincs okom elhallgatni, vagy szépíteni akármit. Kezemet rózsavízben tisztára mostam. Ha rajtam állna, egész Keleten elterjedne a szólas: Becsületes, akár egy levantei!

Előbb a magam személyéről kell egyetmást közölnöm. Szíriában születtem, katolikus vallású vagyok. De Szíria nem az üzleti vállalkozások földje. Fiatalon idekerültem Egyiptomba, ahol többféle foglalkozást űzök. Hét nyelven beszélek.

Váltókat vásárolok, bankok megbízásából, hozzám fordul, aki ékszerre akar kölcsönt felvenni, kis gőzjachtokat adok bérbe, ingatlanvételeket, s szállodabérleteket közvetítek, engem küldenek az alexandriai és kairói áruházak bevásárolni Párizsba, én intézem, a múzeum beleegyezésével, az értékes régiségek kiszállítását.

Éppen ezért hosszú évek óta érintkezésben vagyok mindazokkal, akik szolid piaci árut, főleg valódi múmiát keresnek értékesítés céljából. Ez elég nehéz mesterség. A kormány szigorúan ellenőrzi a dolgot. Még a múlt század végén a benszülöttek majdnem egy tucat eredeti múmiát találtak Théba vidékén, közöttük nagy Ramses-ét is. - Koptok voltak, akik felbíztatták és rávették a rablókat, hogy értékes portékájukat egy szikla hasadékába rejtse. Hosszú évekig nem is derült ki a dolog, a rablók megfelelő alkalomra, illetőleg pénzzel tömött idegenre vártak, aki majd drága áron megveszi tőlük a zsákmányt és gondosan őrizték titkukat. De a várvavárt amerikai milliárdos helyett az egyiptomi zsandárok jelentek meg és a múmiákat a kairói múzeumba, a rablókat pedig az ottani börtönbe vitték.

Biztosra vettem mindig, hogy a benszülöttek még több fáraósírról is tudnak. Elég alaposan ismerem őket. Az arab és a fellah sokkal lomhább agyú, hogysem nemzedékeken át meg tudná őrizni a titkát, emlékezete se elég erős. De a koptok, a régi Egyiptom igazi maradékai, apáról fiúra öröklik a családi legendát, századokon át. A kopt zárkózott és gyanakvó, kapzsi. Türelmesen várja az igazi jó alkalmat, amikor titkát úgy értékesítheti, hogy unokái is hasznát lássák. Fogadni mernék, régen tudják azt is, amit a kairói tudósok csak nemrég állapítottak meg: hogy Sesong fáraó múmiája szintén ott pihen a Királyok Völgyében. Van olyan kopt család, fejemet tenném rá, ahol az ükapa már apjától tudta ezt a titkot és fiának megsúgta, hogy az majd továbbadja hasonlóképpen.

Gyanús szemmel nézem már régóta Jusszufot, a luxori kopt régiséghamisítót. Jóbarátok vagyunk. Gyakran eljárók a bódéjába. Ősei is minden hájjal megkent gazemberek voltak. Nagyapjának része volt 1875-ben a Ramses-múmia rejtegetésében és az egész jól megszervezett sírfosztogatásban. El is fogták, a kairói börtönben halt meg aztán pár évvel később. Jusszuf, ha úgy üldögéltünk kávézgatva néha, hallgatás után kibökött egy-egy sokatmondó szót. És én jól tudom, mire magyarázzam különös célzásait. Tudod mit, testvérem, Dragomanu - mondta sok évvel ezelőtt, - ha a sors egy idegent vezetne utadba egyszer, aki valóban az aranyak apja - idehallgass, - olyan emberre gondolok, aki - gazdagabb minden más halandónál, - akkor szólj nekem. Talán megnyílik mindkettőnk előtt a gazdagság kapuja!

Azért mondta éppen nekem, mert jól tudja, hogy senki nálam könnyebben össze nem kerülhet a világ hatalmasaival. Évente Párizsban járok, felkeresem a vasúti és hajózási irodákat, meg a nagy szállodák portásait, hogy eszükbe idézzem csekély személyemet. Tudják rólam, hogy nem közönséges idegenvezető vagyok, akik tucatjával tolonganak a Kelet minden szállodája előtt és éktelenítik a kapu bejárását. Nem. Én vagyok a „Milliomosok Jószelele.” Így

nevezem magam az Úristen engedelmével és bizonyítványaimra hivatkozva és joggal. Mert, mint az Ezeregyéjszaka hatalmas segítő szelleme, minden gondtól és fáradságtól megkímélem azt, aki rám bízta magát és amellest szerény haszonnal beérem.

Ezért fogadott maga mellé Conrad Sanders is, a világ egyik leggazdagabb embere, mikor keleti utazásra indult. A Földközi tenger keleti részén cirkáltunk a jachtján. Én vittem be a szalónba a szikratávirati jelentést a legújabb hírekről és felolvastam Sanders úrnak, meg a feleségének többek között azt is, hogy Sesong fáraó sírjának helyét sikerült megállapítani. Ott van Théba körül, a királysírok közt.

Mrs. Sanders mingyárt azt mondta: Akkor gyerünk Thébába, Conrad. Jó társaság gyűlik össze ott biztosan. Ki tudja, ki mindenkivel találkozunk.

Sanders urat nem igen érdekelte se a hír, se a terv, unatkozó arcot vágott most is, mint rendszeren és olyasmit mondott, hogy a fáraó sírját úgyse jótársaságbeli hölgyek és urak fogják megtalálni. Azok Thébába is csak unatkozni mennek.

Ebben a pillanatban eszembe jutott Jusszuf, a régiséghamisító és dicstelen őseinek hosszú sora, fel egész a mamelukokig. Villámgyorsan áttekintettem a helyzetet. Megértettem, hogy itt a nagy pillanat, az alkalom, amire várok. Csak meg kell ragadnom és elértem életem célját: hogy Egyiptomban a kormány engedélyével cigarettát gyárthassak valódi egyiptomi dohányból és nem hitvány mákkal kevert kisázsiai portékából, mint ahogy eddig tették.

Izgatottságtól remegő hangon mondtam:

- Azt a sírt meg lehet találni, uram. Az én segítségemmel. Csakis az én segítségemmel. Minden vállalkozást közvetítek. Ezt is, ha óhajta. Rá kell szánni egy teverakomány aranyat, igaz! De aki végrehajta, pénzt és fáradságot nem kímélve, annak a nevét hálával fogják emlegetni az egész művelt világon!

Sanders úr hosszan, csodálkozva nézett rám. Egy szót se szólt. Csöndesen kimentem és meghúzódtam az ajtó mögött hallgatózni.

Előbb vitakoztak. Sanders úr nagyon izgatott volt, majdnem kiabált:

- Végre valami, ami értelmet adna ennek a haszontalan életnek! És becsületet a vagyonunknak! Útálom ezt a sok pénzt - te is tudod, hogy uzsorával, vesztegetéssel, a kisemberek kiszípolozásával szerezték! Csak rajtunk áll, hogy most egyszer haszna is legyen. Ha megtaláljuk a fáraó sírját, szolgálatot teszünk a tudománynak és az egész világ tisztelettel fogja emlegetni a nevünket!

Az asszony előbb hallani se akart a dologról. De tudta, mivel hasson rá. Arról beszélt neki, hogy az ujságok tele lesznek a képével, üdvözlő táviratok érkeznek a világ minden részéből, a khedive kihallgatáson fogadja őket, sőt, a Buckingham-palotában is megjelennek a király és királyné előtt, az Elnök pedig barátságosan kezet szorít velük.

És csakugyan - Mrs. Sandersnek egyszerre nagyon megtetszett a gondolat. Lelkesedett érte. Hallottam, hogy felugrik és hangosan kiáltja: És azok a fáraók biztosan hitetlen pogányok voltak! Akkor pedig nem bűn megzavarni a nyugalmaikat! Úgye, drágám?

Éppen hogy félre tudtam még ugrani, olyan hirtelen taszította ki az ajtót. Engem keresett.

- Szaladjon fel a kapitányhoz, kéretem, forduljon meg rögtön, és gyerünk teljes gőzzel Kairóba!

Egész kifulladt, olyan gyorsan beszélt.

- Kairó nincs a tengerparton - jegyeztem meg kellő tisztelettel. De a lady türelmetlenül legyintett.

- Mindegy, csak Egyiptom legyen, kössünk ki akárhol! Gyorsan, mielőtt megelőz valaki bennünket!

Alexandriába érve, Sanders úr, amint a kocsit lepakolták a hajóról, az abukiri repülőtérre robogott velem, ott egy gépet bérelt és Luxorba repültünk. Azóta is ott áll a gép valami fészkerben, a síkságon. A társaság vasúton jött utánunk, Sandersné a titkárkisasszonnyal, meg Wilkinson, Sanders úr titkára, monsieur Laporte, a komornyik és még egy sereg ember. Az ilyen nagyúr sokadmagával utazik.

Vagy egy hetet töltöttünk már Luxorban és még mindig nem történt semmi. Szándékosan húztam az időt. A Levante fia vagyok, tudom, amit az örökké rohanó frankok nem tanultak meg mindeddig, hogy aki Keleten siet, az elveszett. De most már úgy gondoltam, elérkezett az idő. Sanders úr a karnaki farsangi mulatság utáni délelőtt egy idegen hölgygel jött haza a Nílus tulsó partjáról. Magához hivatott a szállodába és közölte velem, hogy nem hajlandó tovább várni, most már cselekednünk kell és megkeresni a fáraó sírját, ha nem akarjuk, hogy lábrakelt múmiák és szellemidézők elállják előttünk az utat. Láttam, hogy tényleg türelmetlen és kész örömet vállalkoztam a dologra.

Egyenest Jusszufhoz, a boltoshoz siettem. Pár nappal azelőtt, mikor a koptok templomából kijött és meglátott, gyanúsán hunyorgatott rám. Elértettem a szándékát.

Rozzant kis bódéja van közvetlenül a templom mellett. Beállítottam hozzá. Persze, szívesen látott, kávéval, csibukkal kínált. Fiacskája egy szál „konzul leánya”-val ajándékozott meg, egy piasztart adtam neki a szép tűzvörös virágért. Akkor végre kettesben maradtunk.

Előbb, persze, erről-arról diskuráltunk, amint illik, a gyapotárakat, vesztegzárat, tőzsdeárfolyamokat tárgyaltuk vagy negyedóra hosszat. Aztán rátértem a tárgyra.

- Csoda-e, ha rosszul megy az üzleted, te szerencsétlen - mondtam neki. - Mit érsz vele, ha ma fejtett gránitkőből négyezer éves skarabeuszokat faragsz és az iszapból, amit tegnap hordott partra a Nílus, ősrégi mécstartót égetsz? Mások is megcsinálják ugyanazt. Nagyon is sokan vagytok. És ha száz keselyű száll egyetlen tevé tetemére, mind a száz éhen marad, jól tudod.

- Az ám - sóhajtott az öreg - és ami még nagyobb baj, a pénzes idegenek a múzeumhoz fordulnak, mielőtt vásárolnának valamit.

- És Európában jobban értenek a régiségek gyártásához, ott nem ilyen kontárok foglalkoznak vele. Elkészítik hajszálpontosan, aztán elküldik ide, Egyiptomba és eladják. Szakállad hófehér, Jusszuf, a szemed csurog, nehezen lélegzel, hallom. Sok esztendőt nem adok már neked. Javadat akarom, azért beszélek így. Gondolkoztál-e már, mi lesz a gyerekeiddel, ha itthagysz őket?

- Nem tudom, nem tudom - dörögte bánatosan.

- Apád is csirkefogó volt, meg nagyapád és a többi ősöd, mind sorban. Mégse vittétek sokra. Elmulsz nyomtalanul, mint a hitvány porszem.

- Az Úristen adjon egészséget neked, testvérem - mondta az öreg - eredj utadra és ne búsíts tovább!

- Azért jöttem, hogy megörvendeztesselek - folytattam. - Idehajtom udvarodra az arannyal rakott szamarat, amelyért apáid hiába imádkoztak!

Nem szólt rá semmit, csak pőfékelt nyugodtan tovább. Mintha meg se hallotta volna.

- Ismered a hatalmas nagyurat, úgye, odaát a szállodában, akinek útimarsallja vagyok? - kérdeztem. - Sokszor meg akarták számlálni a pénzét, de nem lehetett. Megvakultak a szemek, megbénultak a kezek, mielőtt végére értek volna.

Az öreg gyanakodva sandított rám, de csak hallgatott konokul tovább.

- Jusszuf! - sziszegtem most az arcába és előredőltem az asztal fölé. - Az én gazdám mindent megszerezhet, amit csak kíván: drágaköveket vásárol, ha akar, megveheti a legszebb táncosnőt, és palotát építhet, de ez mind nem érdekli. Egy kívánsága van: hogy megtalálja valamelyik régi fáraó sírját!

Jusszuf közömbösen vállat vont és félrefordult. Most már türelmetlenül kiabáltam:

- Tudom, hogy ti, koptok, nem vagytok egyenesszavú, becsületes emberek, mint én, a levantei. Hét lakattal zárjátok el a titkaitokat. De csak nem akarsz megbántani engem, aki jótevőd voltam mindig?

A vén skarabeusfaragó tágranyílt szemmel bámult rám, mint a ma született pólyásbaba. Ingerülten megráztam a vállát.

- Hallod, mit mondtam? Egy sírt mutass! Valódi fáraósírt és múmiát! Amelyiken ott az ovális keretrajz! Különben jaj neked!

- Fáraósírt? - motyogta, mintha először hallaná a szót.

- Ó, te hétpróbás gazember, hát nem a te őseid ásták ki a múmiákat odaát a hegyek között éjszaka, holdvilágnál, hogy zsiványbarlangjukba rejtsek és ott őrízzék évekig?

- Kicsi fiú voltam még akkor, hófehérlelkű ártatlan gyermek.

- Ki beszél rólad! Dédapáidról mesélj! - nyögtem most már elkeseredve, - jól tudod, hogy elmondta a nagyapádnak a titkot, mielőtt azt is elvitte az ördög. Nem tagadhatod, nekem is említetted már, tudja Isten hányszor!

- Igazán nem emlékszem, mit mondhattam - motyogta eltűnődve, - hiába, öregszem már. Emlékezetem se a régi.

- Ó, te konok tevehím, hát még mindig nem mered rábízni magad! Azt hiszed, a rendőrség kémje vagyok? Szerencsétlen. Pedig javadat akarom. Jóbarátod voltam mindig, azért jöttem hozzád.

Jusszuf csak ült szótlánul, piros fezzel födött ősz fejét szomorúan lecsüggesztve. Hej, keleten lassan pereg az idő!

Felálltam végre.

- Hát csak farigcsáld tovább nyomorúságos hamis köveidet - mondtam, megvetően mérlegelve portékáját. Egy porfírsarkofág képírással borított darabja hevert mellettünk a sarokban. - Könnyelműségednél csak a tudatlanságod nagyobb. Már megint micsoda ostobaságot műveltél? Repít istennőt szembefordítod a napkoronggal, holott ő a Fekete Tehén, az éjszakai égbolt és a Ra, a nap mindig hátat fordít neki! Egy newyorki villamoskalauzt talán becsaphatsz a hitványságaiddal, de engem, szakértőt, soha. Mi csak jó árut veszünk, valódi királysírt a benne lévő kincsekkel! De jó pénzzel fizetünk is érte, bőségesen, mint maga a fáraó annakidején! Te azonban koplalni akarsz.

Kinn az uccán hallottam, hogy bőrpapucs csoszog a hátam mögött. Persze, utánam szaladt.

- Ne vidd el házam békéjét! - lihegte. - Térj vissza még kis időre.

- Nem megyek. Útálom a kontár portékádat. Ha mondani akarsz valamit, itt is meghallom. Jól tudod, mit akarok. Mondd el, amit dédapád tudott és elmondott a nagyapádnak, nagyapád az apádnak és így tovább.

- Ó, ha tudtam volna is, rég kiesett az emlékezetemből. Ne zaklass.

- Nem akarod elmondani. De úgy jársz majd te is, mint őseid Nagy Ramses múmiájával. Jól tudod, hol van Sesong fáraó sírjának bejárata, de addig titkolod, míg valaki véletlenül ráakad és neked felkopik az állad. Egyiptomban ritkán látunk esőt, de most aranyeső hull. És te, vén bolond, ahelyett, hogy nyalábra gyűjtenéd a kincset, bezárkózol és koplalsz tovább a fiaiddal együtt.

Tovább mentem haragosan. Lenn a Nílus partján megint csak utólért az öreg.

- Nem tekintené meg szerény boltomat a gazdád, Dragomanu? - kérdezte alázatosan. De szeme izzott és láttam, hogy egész testében remeg a vén bűnös. Kapzsisága csak felülkerekedett és elnémította félelmét. Ennyit hát mégis elértem volna. Jól tudtam, mit jelent a kérdés. Miért akarja a vakmerő, hogy az én uram figyelmére méltassa hitvány és csalárd portékáját.

- Igazán nem érdemled meg, hogy a nap, amely uramra süt, rád is világítson! - mondtam megvetően, - de talán kegyesen teljesíti kívánságodat és megtiszteli mocskos viskódat jelenlétével! Készülj, hogy méltón fogadhassad.

Dragomanu közli tovább:

Végigmentem a szálló előcsarnokán, ahol egész sereg ember hiába várt bebocsátásra. Wilkinson úr mingyárt azzal fogadott, hogy Sanders úr már többször türelmetlenül kérdezősködött, visszaérkeztem-e?

- Elintéztem, amit lehetett, uram, azt hiszem, megkockáztathatjuk - mondtam, mihelyt benyitottam a szobájába.

Előkészítettünk már mindent. Az asztalon jókora bördoboz állt, fényképezőgépet tartottak benne különben, de most üres volt.

Sanders úr odament a nagy hajókofferhez, amelyiken egész apró acélzár volt, de nem közönséges. Csak az tudta kinyitni, aki a jelszót ismerte és a megfelelő betűkre forgatta a lapocskát. Hallottam, hogy a gazdám ezt a szót mormogja: Sesong.

Lepecsételt, átkötözött papírcsomót húzott ki a kofferből. Egész héten írkáltak és telefonáltak, tudtam, amíg sikerült elintézni, hogy a Crédit Lyonnais alexandriai fiókja Luxorba küldje ezt a paksamétát. Tudtam azt is, mi van benne.

Hirtelen megfájdult a szívem. A szoba forogni kezdett velem. Hátat fordítottam Sanders úrnak.

- Valami baja van? - kérdezte.

- Nem - feleltem zokogva. - De nem tudom látni ezt a tömérdék pénzt. Szívembe markol, hogy ennyi mérhetetlen pénz van a világon!

- Ó, több is van még - mondta Sanders úr közömbösen, majdnem megvetéssel. Az asztalnál állt és csomókba rakta a bankókat, hogy könnyebben elhelyezhesse a doboz fenekén. Szemeimet elfutotta a könny, csak homályosan a bankók rajzát láttam. Az Egyiptomi Nemzeti Bank jegyei voltak, minden egyes darab száz egyiptomi fontot ér. Egy ilyen bankó mérhetetlen vagyont jelentene bármelyik szegény családnak. De a doboz csak úgy nyelte a kötegeket, mint falánk kecske a zöld levelet.

És akkor hirtelen óriási erőt éreztem magamban, bár a sok pénz nem is volt az enyém. Könnyes szemmel hangosan nevetnem kellett. Legszívesebben odaugrottam volna gazdámhoz, hogy kezét csókoljak neki. Nem győztem csodálni hidegvérét, biztonságát. Egyetlen arcizma se mozdult, amíg ujjai között, mint hatalmas folyam, ömlött a rengeteg kincs.

Nem fért a fejembe, hogy lehet ennyi erő halandó emberben. Szerettem volna térdre borulni előtte.

- Megvan minden, sir? - kérdeztem most már ragyogó arccal. - Akkor induljunk!

Kis revolvert csúsztatott a jobboldali nadrágzsebébe. Balkezébe fogta a bördobozt. Nálam semmiféle fegyver nem volt, meg is magyaráztam Sanders úrnak: Miért hordanék fegyvert? Talán, hogy a rablók azt is elvegyék tőlem, mikor az órát és a pénztárcámat elviszik? - Azt mondta: - Szóval gyáva? - Mire én így válaszoltam: - Sajnos, igen, sir.

Igy diskuráltunk a szállodából kimenet. Ha valaki meglát bennünket az uccán, nem gondolhat mást, mint hogy Sanders úr rendkívül éles fényképfőlvételeket akar készíteni a tűző napvilágnál.

De senki se látott. Én ajánlom is mindazoknak, akik a Keletet nem ismerik, hogyha titkos dologban járnak, a világért se éjjel induljanak útra. Éjjel, mikor hűvösebb van, mindenki éber és az ucca is népes. A családapák a temetőben üldögélnek, szívják a jó friss levegőt és vizsgálják a csillagok állását, a lányok, asszonyok a sötét Nílus hús habjaiban fürdenek ilyenkor, a falusiak éjszaka járnak be számárháton a városi bazárokba vásárolni.

A déli verő napot annak teremtette az Úristen, aki egyedül akar lenni az árnyékával. Tizenkettő és három között kihaltak az uccák, se ember, se állat nem mozdul. A néma csendet a legkisebb nesz se zavarja.

Szerencsésen elérkeztünk Jusszuf apó bazárjához. Az öreg kávéval és befőtt gyümölccsel várt bennünket és jó hideg Nílusvízzel az agyagkancsóban. De megint csak nem akart tudni semmiről. Megbicsakolta magát. Sőt, vakmerőségében egy szárnyas szfinxekkel ékesített arany kösöntyűt hozott oda Sanders úrnak és megkérdezte, nem venné-e meg tőle. Kimondhatatlanul régi - erősködött. Én elvettem tőle a karkötőt, megnéztem és elhajítottam.

- Nem régi - mondtam nyugodtan. - Még ha igazi lenne, akkor se volna több kétezer évesnél. De ügyes másolata egy Ptolemeusz korabeli ékszernek.

Jusszuf apó keserves és egyben mérges arcot vágott, mint a síró gyerek. Leült hozzánk és konokul hallgatott, mintha csak arra várna, hogy elbúcsúzzunk végre. Nem győztem tovább, mégis csak nekem kellett elkezdenem.

- Zárd be a zsálot ablakaidon, Jusszuf és húzd össze a napellenzőket. Sötétben is vakítja majd szemedet a kincs, amely öledbe hull.

Sanders úr kinyitotta a bördobozt és én olaszul mondtam neki, hogy a pokolfajzat meg ne érthesse:

- Egy árva szót se szóljon, uram, igen jól tudja a vén róka, mit akarunk tőle. Váltócsekket, banklevelet hiába mutatna neki, nem hatna rá, nem izgatja a képzeletét. Látnia kell magát a pénzt. Akkor tehetetlen. Csalétket rakunk ki neki, úgy fogjuk meg, mint a cápát a Vörös tengeren.

Egy csomó bankó már ott feküdt az asztalon. Én is remegtem az izgalomtól és rekedt volt a hangom.

- Láttál már valaha ennyi pénzt, Jusszuf? Fogd és tedd el, míg tehénpiszokká nem változik!

Az öreg zihálva lélegzett, de meg se moccant. Uram még egy csomó pénzt tett elébe.

- Jusszuf! Még mindig nem éled az emlékezed?

Nyögött, lihegett a vén skarabeuszgyártó, mintha írtózatossá kínoztak volna.

- Gondolj ükapádra, Jusszuf!

Gazdám ekkor, mintha únná a dolgot és végét akarná vetni, még egy sereg bankót hajított az asztalra. Jusszuf merev üvegszemmel követte kézmozdulatát. Tompa jajkiáltást hallatott. Szája görcsösen megrándult és remegett, mintha szólni akarna. Intettem Sanders úrnak, hogy ne siesse el a dolgot európai szokás szerint. És halkán, megint olaszul mondtam neki:

- Az ükapja dolgozik már benne! De nem szabad sürgetni.

Sanders úr most egyenkint megszámlálta a bankókat, Jusszuf minden számra megvonaglott, mintha testi fájdalmat érezne. Feszülten figyeltem, hogy változik át lassan az egész ember. Veríték ült ki a homlokára.

- Jusszuf - hol van Sesong fáraó sírja?

Szavam betöltötte a csöndes kis bolthelyiséget. De visszhang nem jött. Csak a pénz suhogott tovább, egyik a másik után.

- Jusszuf! Hol van Sesong sírja? Nyomorúságba akarod dönteni a családot? Azt akarod, hogy a koldusok temetőjében kaparják be a testedet, ha az Úristen magához szólít?

Az öreg tátott szájjal hörgött. Már azt hittem, megszólal. De csak nagyokat nyelt és a verítékcseppeket törölgette homlokáról. Még egyszer rákiáltottam:

- Jusszuf! Hol van Sesong sírja? Magad is látod, hogy még az én uram hatalmas keze is a doboz fenekére ért! Nincs több benne. Üres. Itt hever előtted a mesebeli kincs. Vagy elveszed, vagy tetvek és poloskák martaléka lesz életed fogytáig!

Feltápáskodott, alig állt a lábán. Szeme vad mohósággal tapadt a pénzre, de még mindig nem mozdult. Akkor Sanders úrhoz fordultam és fagyosan mondtam:

- Csomagoljuk vissza a pénzt, uram, és menjünk. Ezt az eszelős vénembert pedig ajánljuk Isten irgalmába.

És Sanders úr csakugyan úgy tett, mintha vissza akarná tenni a bankócsomókat. Ebben a pillanatban veszett ordítás rázta meg a falakat. Jusszuf az asztalra vetette magát, mint macska az egérre. Ráfeküdt a pénzre, hogy el ne vihessék. Ott hasalt az asztalon, két kézzel a deszka szélébe fogózva, papucsos lába a levegőben ficáncolt.

- Meg kell esküdnöd előbb! - kiáltottam.

- Nem! Előbb a pénzt! - ordította ő rémulten.

- Hallgass, ordítózás apja, hisz fölvered a szomszédságot - mondtam - hallgass és tudd meg, hogy határoztak jótevőid. Átmegyünk most egyenesen ide a templomba mindhárman, a kincses dobozzal. Te pedig jobbkezedet a feszületre téve megesküszöl, hogy a teljes igazságot fogod mondani uramnak és eligazítod úgy, hogy a fáraó sírját egész biztosan megtalálhassa. Akkor átveszed tőlünk a kincseket és azután megnevezed a helyet.

Sanders úrnak pedig olaszul ezt mondtam:

- Nyugodtan megteheti, uram. A koptnak sok hibája van, de istenfélő. Állhatatosan kitartottak hitük mellett századokon át, pedig a törökök kegyetlenül üldözték őket. A feszületet rajongva tisztelik. Ha egyszer megesküdt a vén gazember, akkor állja is a szavát.

- De te nem jössz! - sziszegte a nyomorult, fokhagymás lehelletét arcomba fújva. És két kezét összekulcsolva, könyörögve fordult Sanders úrhoz:

- Uram! Dragomanu levantei! Ha megtudja a titkot, még ma kibeszéli és elárul mind a kettőnk! Megmondom, hol van a sír, de csak neked! Jöjj velem!

Sokkal jobban megsértett, semhogy védekezni tudtam volna. Ott maradtam egyedül a boltban, ők ketten pedig átmentek a szomszédos templomba a kinccsel. Egyiptomi cigarettát szívtam és azon töprengtem közben, miért tilos több mint egy emberöltő óta a dohánytermesztés Egyiptomban? Hátha nekem kivételesen megengedik mégis? Hátha Tusszun pasa öfömméltósága, aki annyi szívességet tett uramnak, amióta a Sesong-sír felkutatását tervezi, szól majd egy jó szót az én érdekemben is a földművelési miniszternek és megadják az engedélyt.

Arra figyeltem csak fel, hogy nyílik az ajtó. Sanders úr volt, de egyedül. A kincses doboz se volt nála.

- Jusszuf barátunk még a templomban maradt - mondta. - Imádkozik. Rátérdelt a dobozra, hogy el ne lopják valahogy. Pedig egy árva lélek sincs a közelben.

- Megmondta a helyet, uram?

- Igen - felelte Sanders úr halkán, de többet nem mondott.

Most is uralkodott magán. Izgatottságnak nyoma se látszott rajta, de beszélgetni nem volt kedve.

- Gyerünk vissza a szállodába, Dragomanu. - Csak ennyit mondott.

A szobában ott vár a megállapított jutalék, ezt jól tudtam. És akkor sorsom biztosítva van. Még mindig nem mertem elhinni. Míg a vakító napon hazafelé igyekeztünk, én titokban arra gondoltam: Ha minden kötél szakad, hát legföljebb otthon, Szíriában alapítod meg azt a cigarettagyárat. A franciák még az adó egy részét is elengedik talán.

Egy lap Sanders úr kígyóbőrökötésű noteszéből

Riban el Mulukba érkezve, a Cook és Fia vendéglőtől balra fordulj, amíg a Halottak Völgyébe nem érsz. Ott haladj tovább, nem törődve Ramses, Thutmosis, Sethos sírjaival, Tutankhaméné balkéz felé esik, azt is el kell hagynod. Kapaszkodj tovább a sziklák között, amíg az ötödik meredek keresztszakadékhhoz nem érkezel. Ott haladj tovább fölfelé. A szakadékot megismered az óriás sziklatömbről, amely a hegyről leszakadt és a völgy fele magasságában fönnakadt valamikor sokezer év előtt. Abu Vadinak hívják a benszülöttek, ami annyit jelent: A Völgy Apja.

A sziklatömb alja és a völgy meredek fala között keskeny, függőleges hasadék húzódik. Legföljebb ha tizenkétéves gyerek be tud furakodni rajta pár lábnyira. Tovább az se jut, mert beljebb még jobban összeszorul az üreg. De ha égő szalmaköteget tart maga elé és bevilágít, megláthatja egy porfírlépcső szögletét valamivel odébb. Az pedig csak sírkamrába vezethet, mégpedig valamelyik fáraó sírkamrájába, mert hiszen ebbe a völgybe csak királyokat temettek.

A sziklatömb megvédte a bejárást kétezer esztendőn át, azért nem fedezték fel eddig.

Leomlásának időpontját majdnem pontosan meg is határozhatjuk, mert a közvetlenül fölötté lévő fáraósír, amelyet rég ismerünk, Krisztus előtt 800-ból való. Ha tehát a sziklatömb Kr. e. 800 után zuhant volna le, ennek a sírnak a bejáratát össze kellett volna törnie.

Az arabok és felláh-k számtalanszor átkutatták már a sivatagot az idők folyamán, egész bizonyosan meg is látták az áruló lépcsőfokot a sziklaüregben. De megfélekeztek róla mindig újra, mert emberi erő nem volt elég a hatalmas kő elmozdításához. Technikai eszközök nélkül nem is gondolhattak rá.

Jusszuf dédapja is bebújt valamikor gyerekkorában a sziklahasadékon és megpillantotta a porfírszegletet. Azóta szájról-szájra járt a legenda a családban, hogy Sesong fáraó sírja is ott van a Királyok Völgyében, amit azóta a tudomány is megerősített. Miután az összes thébai uralkodók sírjait ismerjük már, ezt az egyet kivéve, tehát csakis Sesong fáraó lehet az, akit Abu Vadi, a Völgy Apja eddig megőrzött a háborgatók ellen.

Körülbelül ezt közölte velem Jusszuf, a kopt régiségboltos, le is írtam mingyárt majdnem szóról-szóra és azóta magamnál hordom a feljegyzést, nehogy más kezébe kerülhessen. Én leszek az első, aki behatol az utolsó, még rejtett királlysírba.

Ha belepusztulok, akkor is érdemes. Legalább beteljesedik ez a haszontalan élet, amely ugyse volt egyéb sokesztendőös keserű csalódásnál, hiába takargatom a jótársaságbeli fiatalember hódító mosolyával. Ha véget ér a dicsőség, úgyis jó, valami hasznát mégis látja a világ.

Bechtold tanár úr jegyzeteiből

Ma délután kimenekültem a városból, a Halottak Völgyében akartam kipihegni a tegnapi éjszakai farsangolást. Sokáig nem sikerült lerázni a különös mulatság kísérteti hangulatát. Itt is a régi világban járok, de ez legalább igazi. Nem viháncolnak körülöttem fiatal hölgyikék, nem nyekereg a szakszofón és nem a newyorki tőzsdeárfolyamokat tárgyalják a Szfinksz lábainál.

Európa és Amerika ilyenkor még nem mozdul ki a szobából. Én is megfordítottam előbb a követ, hogy ráülhessek, annyira áttüzesítette a nap. Egyetlen fűszál sincs körülöttem, madárszót nem hallok. Végtelen és kihalt a sivatag. Én pedig azon töprengem megint, miért menekült az örök napsütés, a ragyogó kék mennybolt, az áldott Nílus népe, gondolataiban és hitében egyaránt az alvilági sötétségbe? Miért kereste a Halál országában valódi hazáját évezredek óta?

Csupa titok vesz körül bennünket itt Egyiptomban. Megáll az eszünk, ha arra gondolunk, hogy volt idő, mikor gondolkodásunk még nem különítette el az embert és állatot, az anyag és szellem világát, a galacsínhajtó bogár, amely petéivel rakott kis földgolyóbisát görgeti, a mindenható Napot jelentette és a kosfejű Khnun, az isteni fazekasmester, emberek formált korongján, hogy benépesítse velük a világot. Sok fáraó sírjában jártam, jogom volt kinyitgatni őket, mint egyiptológusnak, elnéztem a tarkára festett csodálatos képeket a falakon. A Kosisten, az alkonyodó nap fényében hajózik az alvilági folyón, emberfejekkel rakott bárkáján, galacsínbogarak és krokodilusok követik diadalmenetben és halottak, akik sarkig hátrahajtott fejjel szent skarabeusbogarakat köpnek. Tűzokádó istennők, szárnyas kígyón lovagolnak négyes sorokban és köztük az igazság kétfejű istene lépked mereven. A kutyafejű szent majom Horus istent kíséri - a Napot és Holdat jelképezve. Esset királynő szikomorfá képében szoptatja kisfiát.

A túlsó parton, amelyet fényével bevilágít a kosfejű isten, az alvilág szörnyalakjai fogadják a csodálatos menetet. A halottak kórusa hetvenöt néven szólítja őt, bebocsáttatást kérve. Az alvilág kapuját a két iszonyú óriáskígyó, Zetbir és Tekehor őrzi.

„Nephtis istennő levágott hajfűrtje a nevem” - suttozja az első halott és negyvenkét bíró ítélkezik, negyvenkét halálos bűne fölött. Thot, az ibisfejű, leméri szívét, az igazság tollait helyezve a másik serpenyőbe. Kutyafejű szellemek átkísérik a lángoló tóhoz, hogy lelke ott megtisztuljon. És a borzalom képei mögött felharsan az örökkévalóság hangja: „Én vagyok a leendő. Én vagyok a lét. A tegnapi nap és a holnap. Én vagyok Osiris”.

Most nem a sírkamrák homálya van körülöttem. Itt ülök megint a lángoló kék ég alatt, szememet vakítja a világosság. Reszket körülöttem az átizzott levegő, de más semmi se mozdul. És újra feltámad bennem a tudós kétsége, mint már annyiszor. Vajjon jó nyomon járunk-e, mikor felidézzük újra, meg újra a sokezeréves kísérteti alakokat? Hiszen nem tudjuk, nem is tudhatjuk valódi titkos jelentőségüket, azt a fáraók és főpapok gondosan rejtegették a nép elől. De nem tudok ellenállni én sem az ősi ösztönnek, a tudás vágyának, amely nemcsak a Paradicsom kertjében gyökerezik, hanem itt is, ebben a néma, pusztaság völgyben.

Egyiptom örök, megfektetlen titok, éppen azért nem tudunk szabadulni varázsától. Emberi ésszel föl nem foghatjuk, hogy imádhatta a páviánt és a kérődző bikát az a nép, amely a piramisokat emelte.

Halotti csönd van körülöttem. De talán nem sokáig lesz már. Hiszen pár nap múlva elindulnak a kutatók Sesong sírját keresni. Sanders úr klasszikus szép fejében aligha kísértének efféle zavaró gondolatok. Egyiptom titka őt nem igen nyugtalanítja. A vállalkozásnak csak egy föltétele van meg nála: a pénz. Előkészítéséhez nem kellett más, mint Tusszun pasa, a kairói múzeum tudós vezetőjének jóindulata.

Nem! És háromszor is nem! Merő lehetetlenség, hogy avatatlan kéz nyúljon az évezredek kincsekhez, tudás és hozzáértés nélkül hatoljon be valaki a fáraó sírjába és pótolhatatlan kárt okozzon esetleg a tudománynak. Hogy birkózzék meg Egyiptom titkával egy laikus? Nem, a szfinksz nem tűrheti, hogy elkényeztetett pénzfejedelmek sportteljesítményképpen megközelelni próbálják. Egész biztosan tapasztalni fogja a vakmerő, mennyire tehetetlen az aranybálvány itt, a halottak birodalmában.

De bár tiltakozom a tudomány nevében Sanders vállalkozása ellen, titokban mégis sikert kívánok neki. Hátha csodát tesz a sors és jó helyre vezet a vakmerő és tudatlan betolakodót. Hátha megnyílik előtte a sziklahegy és átengedi ősrégi kincseit, új fényt vetve régi évezredek sötétségébe. Borzongás futott végig rajtam. Csak az érthet meg, aki ismeri Egyiptom ígését.

És akkor megszólalt a csöndben a Szfinksz, amely függetlenül minden időktől, szólhat tehát a huszadik század nyelvén is.

„Boldog vagy, mert elérkeztél kutatásodban a Krisztus előtti négyezredik évig. De ne felejtse el, tízezer, sőt ötvenezer évvel előbb már emberek éltek a földön. Mikorról való a jávai nagy ismeretlen, vagy a neandervölgyi ember? És százezer évvel utánad még emberek élnek majd a földön, amíg egyszer kihűl az egész agyaggolyó és a Napba zuhan. De még azután is, évmilliókon át keringeni fog a Nap és egyszer az is megsemmisül.

Mit ér akkor az a néhány nyomorúságos évezred, amivel előbbre hatoltál? Mit jelent egyáltalában az idő? Idő nincs - így szól a Szfinx. Csak milliónyi kép örök körforgása benned, amely születésseddel kezdődik és haláloddal véget ér. Te magad vagy tér és idő, veled együtt születik és pusztul milliószor újra a világ.

Elborítja az embert Egyiptom rejtélyének nyomasztó sötétsége. És azon kapja magát, hogy türelmetlenül várja már az első fülledt napot, amikor Khamsin, a sivatag szele, lefelé söpör a Níluson, mintha tüzes kohóból jönne. Az utolsó Cook-hajó partra evickél a Nílus elkeskenyedett ágyában, hogy nyári kikötőjében pihenjen most már hónapokig. A nagy hotel ablakai és a zöld zsalugáterek bezárulnak. A vendégek sietve csomagolnak és a fáraók birodalma ősrégi csendjébe süllyed vissza, amelyet nem zavar európai lárma és nyüzsgés.

És odaát Európa integet felém, a Nílus halotti csendje után csupa világosság, csupa sietés, nyüzsgő, tevékeny, könnyű, eleven élet, ahol minden nap nyereség. És az ember, mintha temetőből jönne, azt mondja: Halottak közül jövök. Én az élő.

De távol Afrika homokbuckái mögött felhangzik újra a Szfinksz szava: Élsz, mert meghaltál.

A hindu ezüstkovács, Ranaghanaka szóbeli közlése

Tegnap este zárás után végigmentem az El Siag uccán, ahol a kopt Jusszuf boltja van. Látom, hogy egész sereg ember áll az ajtaja előtt, ordítózva, hadonászva, elárasztják az uccát, meg a bódét. És nevetnek, sőt integetnek a többinek, hogy jöjjenek oda azok is. Sokan jöttek kifelé is a boltból, szőnyegekkel, lámpákkal, székekkel megrakodva, ki mit akart, fölkapta és hazavitte.

Előbb azt hittem, kirabolták a boltot. De aztán jobban megnéztem a kiabáló embereket, derék számárhajcsárok, papucsfoltozók és kenyérárusok voltak közöttük. A két csendőr meg nyugodtan állt és békén hagyta őket. Akkor jött ki az öreg Jusszuf maga. Szakállja össze-vissza volt kuszálva, a szeme égett. És hangosan nevetett, mintha részeg lenne. Ami csak volt a házában, azt odaajándékozta a járókelőknek, kinek mi megtetszett, azt rögtön kezébe nyomta.

Fülemet sérti az egyiptomiak örökös lármája és civakodása, úgyhogy nem álltam meg a ház előtt, tovább haladtam. Kicsit odébb egy európai öregúr fordult be a sarkon, hófehér trópusi ruhában. Azonnal meglátta rajtam, hogy hindu vagyok, hindosztáni nyelven kérdezte: Mi történik itt? Én pedig örültem, hogy anyanyelvemen beszélhetek vele és készséggel feleltem:

- Semmi különös, uram. Jusszuf, a boltos megháborodott.

Manzur pénzváltó szóbeli közlése

Az este, az El-Siag uccán hazamenet, nagy tolongásba keveredtem, Jusszuf boltos háza előtt egész sereg ember újjongott és ordítozott. Akkor látom, hogy az öreg kihajigálja az uccára minden holmiját, aki mit elkap, az az övé. Volt ott ágy, madárkalitka, rézserpenyő, meg gyékény egész rakás. Az emberek nem győzték magasztalni: Áldott legyen az éjszakád, derék sejk - hálálkodtak, de az öreg csak sürgette őket, lihegett, kiabált: - Vigyétek, vigyétek, minek nekem ez a sok koldus limlom.

Végre megértettem, mi történt: - Allah nagy - mondta valaki. - Jusszuf, a hitetlen, ma délután dúsgazdag lett. Láttuk, amikor a bankba vitte kincseit. Vásárolt is egy ócska automobilt a szállodai portástól és érdeklődött, hogy állnak a Szuez-részvények.

Én nem szeretem a tolongást, pénzváltó vagyok. Most is hónom alatt szorongattam a rácsos dobozt, egész napi bevételem ott volt és féltettem, hátha valamelyik istentelen kirántja a kezemből. Néhány ritka pénzdarab is került ma bele, indiai rupiák. Piaszterre kellett beváltanom, de elég bonyolult volt a számítás, úgyhogy felírtam az idegen címét: doktor Henri Gautschi, Hotel des Voyageurs. Odavittem neki a pénzt.

Most aztán véletlenül találkoztam vele, itt a Jusszuf háza előtt. Töpörödött kis öregúr, fehér trópusi ruhát visel. Kérdezte, megbolondult-e Jusszuf?

- Nem uram, ami kevés esze volt az öregnek, az megvan még neki, de óriási vagyon szakadt rá ma délután.

Csodálkozva láttam, hogy a kis ember napégette arca hirtelen elkomorodik, mintha sötét gyanú ébredne benne. - Isten oltalmába ajánlottam és igyekeztem kivergődni a sokaságból pénzecskémmelel együtt.

Hasszán dervis, az idegenvezető közli élőszóval

Papucsomat kezembe fogva igyekeztem Jusszuf boltjához, így gyorsabban haladok. Hiszen tele volt már a város a hírrel, hogy a vén kopt minden vagyonát az uccára hajigálja, akár a rothadó halat. Még az ősz szakállú vének is futottak, hát még a családapák, ifjak és gyerekek!

Félrelöktem az ajtóból, ami az utamban állt és könyörögve fordultam az öreghez: - Apám, könyörülj meg rajtam is, aki lábad pora vagyok! - És csakugyan nem különböztette meg a hívót a hitetlenektől. Nekem is adott egy nargilé pipát, meg egy szőnyeget. - Az Úristen szaporítsa kincsedet - kiáltottam neki és furakodtam az ajtó felé. Csodálkozásomra egy európai állt ott. Ismertem véletlenül, hiszen mi, akiket Allah idegenvezetőknek tett meg, minden vendég érkezéséről tudomást szerzünk. Az idegenek a mi kenyerek. Nem csoda tehát, hogy ott jártam már Gautschi doktornál is a szállodájában, átadtam neki címemet, hogyha netalán szüksége lenne idegenvezetőre.

Meglepett, hogy európai létere a benszülöttek tolongásába keveredett. Gyenge, törékeny emberke volt, ide-oda lökdösték. Gondoltam, jó lesz, ha kivezetem. De nem jött velem. Nagyon izgatott volt. Faggatott, mi történt a boltossal, aki ma reggel még koldus volt és most egyszerre ilyen tömördek kincshez jutott. Ordítanom kellett, hogy a lármában meghallja a szavamat.

Mi, dragománok, árnyékként kísérik az idegeneket, egyetlen lépésük se marad titokban előttünk. Hát még ha olyan ember az idegen, aki valósággal atyja az aranyaknak, mint Sanders úr, odaát a Palota-szállóban. Igenis, láttuk, mikor ma délután utimarsalljával, az átkozott Dragomanuval, aki a nagypénzű vendégeket mind elhalássza előlünk, idejött Jusszuf boltjába, aztán vele együtt a kopt templomba ment. Tőle kapta a pénzt az öreg. Hogy miért, nem tudom.

- Valami régiséget szeretnék vásárolni - mormogta, - a skarabeusz ott az asztalon nem lesz talán megfizethetetlen.

Láttam most már, hogy sok pénz nem néz ki belőle. A szálloda is nagyon szerény, ahol lakik, inkább a levanteiek és benszülöttek keresik fel. De, gondoltam, hátha meg akarja nézni egyszer a romokat és mégis szüksége lesz rám. Segítettem hát neki utat törni a félbolond boltoshoz.

- Üdvözlég, derék idegen - kiáltott Jusszuf, és amikor megtudta, hogy pénzt kínálnak neki, nagyot nevetett és boldogan kezébe nyomta a zománcozott skarabeuszt. Hamisítvány volt ugyan, de fél fontot azért megért. Még be is csomagolta neki.

- Ne sérts meg, jótevőm, vidd, ha megtetszett neked. Kleopátra idejéből való.

Az öreg doktor nem sokáig tétovázott, zsebrevágta az ajándékot és melegen megszorította a kopt kezét.

- Köszönöm, sir - mondta angolul.

Kikísértem az uccára és most már szóba hoztam neki a baksist. Egy shillinget adott. - Ó, uram, az kevés lesz - mondtam, de az öreg csak köhécselt, kezével intett: - Az Úristen majd csak megsegít - így vigasztalt és lassan elindult a Nílus felé.

Mrs. Jane Adams feljegyzései

Ma délelőtt, amikor Ritter kisasszony Sanders úrral hazajött a Nílus túlsó partjáról és a szálloda előtt elbúcsúztunk a német tudós feleségétől, egyenest a szobánkba mentünk. Leültettem magam mellé a kislányt és hosszan a szemébe néztem.

- Na, gyermekem, ez aztán szép kis história.

Addig is csendes volt nagyon és sápadt, alig ismertem rá az én kis eleven kénesőmre. Most se szólt, csak nézett rám előbb, aztán hirtelen térdemre hajtotta a fejét és keserves zokogásra fakadt.

Jól tudtam, mi baja van. Egy darabig cirógattam göndör fejecskéjét és nyugodtan közöltem vele a tényállást.

- Nyilván találkoztak már valamelyik régebbi életükben Sanders úrral és akkor is szerették egymást.

De ahelyett, hogy megvigasztalódott volna, még keservesebben sírt.

- Nem is csoda, ha lelkük ebben a jelenlegi inkarnációban is, az első pillanatban egymáshoz vonzódik megint. Ez a Maya csalárd játéka, kicsikém, amely a világot fönntartja.

Sokszor tapasztaltam már, hogy a szerelmes ember nem méltányolja a hinduk bölcsességét. Megbocsátottam hát neki és próbáltam a dolog gyakorlati oldalával foglalkozni a kedvéért.

- A szomorú csak az, hogy szíve választotta ebben az életében házas ember. Kalitkában ül, aranyláncra fűzve, mint a papagály.

Sabine rám emelte könnyben ázó, bájos arcocskáját. Bizony, most nem volt olyan merész és vállalkozó, mint rendesen. Megtörülgette a szemét és rezignált mozdulatot tett a kezével, mintha a kérdésnek ez a része nem is érdekelné egyelőre. A saját sorsa nem foglalkoztatta most, csak a másokra gondolt.

- Borzasztóan féltem - nyögte elfulladó hangon - irtózatosan félek miatta, Mrs. Adams...

- Mert fel akarja törni a fáraó sírját?

Bólintott, aztán aggódva, halkán kérdezte:

- Mondja, Mrs. Adams, hisz ön a fáraó átkában?

- Balga kérdés, kislányom - feleltem méltatlankodva. - Mért nem kérdi mingyárt, hogy hiszek-e a negyedik dimenzióban és a szellemek megnyilatkozásaiban, ahogy Indiában tapasztaltuk.

- Ja igen, India - de most Egyiptomban vagyunk - vitatkozott az én kislányom és mintha reménység csillant volna meg könnyes szemében.

- Egyiptom tán még inkább a csodák földje - oktattam. - Jobban mondva, nem csoda, amiről beszélek, csak a fejletlen európai gondolkodás nevezi annak, mert előtte érthetetlen. Tudja jól, kicsikém, hogy ősidők óta árulják Európában Mózes hatodik könyvét az egyiptomi varázslók titkaival, az egyiptomi álmoskönyveket pedig szakácsnők tanulmányozzák. A középkor tele volt kabbalával és a varázslók, bűvészek, akikkel otthon találkozunk, mind az egyiptomi mágusok utódainak vallják magukat. Soha senki nem kételkedett benne, hogy Egyiptomban volt titkos tudomány és van mindmáig. Az előkelő rómaiak oda vándoroltak, hogy beavatást nyerjenek Isis kultuszába, a császárok idején egész sereg Isis-templom állt Rómában is.

Nem hallotta hírét az egyiptomi Helénának, aki évszázadok óta kísért? Nem idézte fel a nagy Goethe a Faustban is? Nem szerepelteti-e a halhatatlan Mozart Isist és Osirist a Varázsfuvolában? Miért kergette Napoleont leküzdhetetlen vágy a néma titkok földjére, át a tengeren? Mért akarta ott megtalálni a világ kulcsát, a fáraók piramisai között?

Jól tudja édesem, hogy amikor Tutankhamen sírját föltörték, érthetetlen borzalom remegtette meg ezt az egész felületet, csak a józan észben és a technikában bízó, rövidlátó európai világot.

- Ó Istenem - sóhajtott az én kis Sabinám - ha ilyen nagyeszű és végtelen tudású hölgy mondja ezt, egész biztosan szörnyű veszedelem fenyegeti Sanderset.

- Még megmenthetné az életét - mondtam - ha letesz vakmerő tervéről. Nézze kicsikém, próbáljon hatni rá. Magára talán hallgat - ahogy az előbb láttam magukat együtt, nem tűnik lehetetlennek. Beszéljen a lelkére.

- Próbáltam már elégszer - felelte merőn bámulva a levegőbe. - Nem hallgat rám. És nem is teheti. Talán igaza van. Talán a sors rendelése és nem is térhetne ki előle, még ha akarná sem. Sok mindent elmondott és most jobban, értem. De irtózatoss félelem van bennem.

Megragadta a kezemet, és mielőtt elháríthattam volna, forró csókot nyomott rá.

- Ön olyan végtelenül jó, Mrs. Adams - elfulladt a szava, nem is tudott többet mondani, fölkelte és némán átment a szobájába.

Egy kolibrinak kevés lenne, amit aznap délben megevett, a halottsirató arca boldognak tűnt volna az övé mellett és nincs az a trappista szerzetes, aki konokabban hallgat, mint az én kislányom ma az asztalnál.

Csak egyszer szólalt meg, a pincértől kérdezte, mikor érkeznek Alsó-Egyiptomból a vonatok, amelyeket európaiak is használnak.

- Vár valakit tán, kicsikém? - érdeklődtem.

- Sajnos, még ezt is, ráadásul.

Nem akartam zaklatni, lehetségesnek tartottam, hogy Maya fátyolát többfelől is ráveti. Shakespeare is mondja: a szerelem kín és gyönyör egyben. Így is lesz, amíg hitvány por-szemekként szállunk a nap körül és a létező dolgok jelentőségében hiszünk. Amíg az idők végén el nem merülünk végre a Nirvana tisztaságában.

Teánál boldogult férjem jelentkezett megint - ilyenkor kopogtat rendesen - megkérdezte, hogy vagyok, mit csinálok. Mondtam neki, hogy az emberek nem igen változtak, most is a szerelem nyugtalanítja őket, beszéltem neki Sabinéről. Igazat adott, hogy részvétellel és jósággal próbálhatok csak elérni valamit, tenyerembe kell fognom, mint egy eltévedt madárfiókát.

John azelőtt se igen ellenkezett velem. Tudja, hogy határozott természetem van. Tudta addig is, amíg ezen a földön éltünk együtt. Mikor besötétedett, gondoltam, jó lesz visszacsavarni az én kislányom elcsavart fejecskéjét.

- Nézze, kicsikém - mondtam - tegye félre most már az aggodalmait. Hogy Sanders úrért ver a szívecskéje, azon nem segíthetek, de a félelemtől nem kell, hogy gyorsabban verjen.

- Hisz ön maga mondja, Mrs. Adams, a fáraót a világért se szabad megharagítani.

Mosolyognom kellett édes naivitásán, végigsimítottam a haját.

- Éppen ez az, kislányom. Sanders úrnak nincs módjában a fáraót megharagítani. Ahhoz előbb közelébe kellene férnie. Már pedig hogy férhessen a közelébe? Sesong sírját mélységes titok

őrzi, a nagy tudósok hiába törik a fejüket évtizedek óta, Európa tudományos társaságai, a múzeumok vezetői - még mindig nem sejtik, hol lehet. Azt hiszi, ezt az évezredes kemény diót egy ilyen milliomos, aki csak úgy, a sport kedvéért ideruccant a Nílus völgyébe, minden különösebb hozzákészülés és hozzáértés nélkül, löncs és dinner között feltöri?

- Azt mondja - sóhajtott keserves arccal Sabine.

- Persze, hogy mondja - nevettem - és maga még nem találta ki, hogy miért? - A felesége társasági hölgy és étvágya telhetetlen. Az aztán csakugyan sírgyalázó, bebizonyította tegnap este, amikor dzsezzmuzsikával és foxtrottal éktelenítette Ammon templomának évezredes csendjét. De valamivel indokolni kellett a bolondságot, kifogást keresni, amivel odacsődítse a világ minden részéből a pénzes naplopókat. Hát kifőzte azzal a Nothombbal, a vén sajtócsirkefogóval a dolgot. Közös erővel elterjesztették a hírt, hogy a kísérteti farsang nem önmagáért van, csak jeladás a hadüzenet előtt a fáraónak. Most, hogy a bál szerencsésen lezajlott, a hadüzenetre nincs szükség. El is fog maradni biztosan. Sandersné önegysága pedig, ahogy én ismerem, a legközelebbi szenzációs estélyt Honoluluban vagy Miami-ban fogja adni. Nem, gyermekem, igazán semmi oka kísírni azt a szép szemét.

És csakugyan nem sírt tovább. Sápadt arcán felragyogott a napsugár. Nevetett, kicsapongó jókedve lett.

- Ó, drága Mrs. Adams - látja, most megvigasztalt - hálálkodott. - Persze, hogy igaza van. Szégyellem is, amiért olyan gyerekes voltam. Igyekszem leküzdeni ostoba félelmemet. Persze, hogy nevetséges. Lord Carnarvon egész sereg tudóst vitt magával, mégis hosszú évekig hiába ástak, nem találtak semmit. Sandersnek még csak szakértő tanácsadója sincs, hogy a csodába tudna eligazodni! Nem is foglalkozott a kérdéssel soha életében. Amíg varázspálcája nincs, egész biztosan nem találja meg a helyet. Vagy a földöntúli hatalmakkal kéne szövetkeznie, de azokban meg nem hisz, csak vállát vonja, ha ilyesmiről szó van.

Első emeleten van a szobánk. Most hirtelen nagy kiabálás támadt az ablakunk alatt. Arabok ordítottak rekedt, gurgulázó hangon, az ember mindig azt hiszi, veszekszenek. Nem értettünk egy szót se, de nem is igen érdekelt bennünket, melyik tetűn vesztek össze a fehérburnuszos Mehemetek és Alik odalent. Csak láttuk, hogy vadul hadonásznak és fogukat fenik egymásra. Akkor Sabine hirtelen összerezsent.

- Sanders nevét emlegetik, most már harmadszor hallom. - Kihajolt a nyitott ablakon és leszólt angolul.

- Miért emlegetitek Sanders úr nevét, jó emberek?

- Ő volt az, aki Jusszuf boltost fölemelte a sárból és arannyal árasztotta el - felelte Hasszán dervis, az idegenvezető, aki szintén közöttük volt.

- És miért cselekedte volna ezt Mr. Sanders? - kérdezte izgatottan Ritter kisasszony.

- Csak az Úristen tudja, mylady. Mi csak találgatjuk. Lehet, hogy elárulta neki Sesong fáraó sírjának helyét és azért kapta a kincseket.

Az én kis Sabinám halkan felsikoltott és úgy ahogy volt, hajadonfőtt lerohant a lépcsőn. Én persze utána, de alaposan elmaradtam. Odalent még egyszer kikérdezte az embereket, Hasszán dervis angolul felelgetett neki, aztán egy öregúrra mutatott, aki az uccán közeledett éppen fehér vászonruhában.

- Ime, doktor Gautschi a tanum rá, ő is ott állt mellettem, amikor Jusszuf, az örömtől meg-részegülve, két kézzel hajigálta javait az uccára.

Csakugyan régi barátom, Gautschi doktor jött az uccán, jobbkezában egy zománc skarabeuszt tartva, a másikban a selyempapirost, amelyből kicsomagolta. Éppen azért nem tudta megemelni a kalapját, se kezét nem nyújthatott. Mentegetődzve állt előttem, de én rákiáltottam türelmetlenül.

- Ó, ne erről beszéljen most. Mi van Sesong sírjával?

- Jusszuf, a kopt boltos ma délután elárulta Sandersnek a sír helyét - felelte halkan és szárazon.

- És ezt ilyen nyugodtan mondja? - kérdeztem megrendülve.

- Úgy van, a többi majd elvállik.

Sötétbarnára égett, ezerráncú arca nyájas volt, mint mindig. Mosolyogva búcsút intett nekem és Ritter kisasszonynak, de az észre se vette. Rohant ki az éjszakába, a Níluspart felé.

Sabine Ritter feljegyzései

Szerencsére nem tűnik fel senkinek, ha ilyenkor este kalap nélkül jár valaki odakint. Én ugyan azt se bántam volna, ha megbotránkoznak. Csak rohantam, mint akit kergetnek. Irtózatoss félelem ült meg. Most már biztosan akartam tudni mindent.

A Nílus, meg a Palota-szálló között sokan sétáltak, ide járnak hűsölni esténként a vendégek hölgyeikkel. Kihallottam a szavukból, hogy Jusszuf esetét mindnyájan ismerik. Vörösfezes egyiptomi tisztviselők is vegyültek közéjük, azok is az ujságot mesélték, meg a főpincérek és szakácsok, fehérkötös svájci szobalányok és matrózok, akik a hotel előtt összeverődtek. Ki franciául, ki angolul, de mind erről beszélt.

Egy furcsa, hórihorgas, cingár úriember körül egész sereg kíváncsi tolongott. Aránylag fiatal ember lehetett, amennyire láttam. Szerencsémre előkerült a sötétből Hasszán dervis, aki ma délelőtt a romok között vezetett bennünket, tőle megtudtam, hogy a nyurga fiatalember Wilkinson, Sanders titkára, a másik pedig, a göndörhajú talián mellette, a pilóta: Sanders úr Alexandriában bérelt egy gépet, amely azóta itt vár a síkságon, a város előtt.

Odafurakodtam és hallottam, mikor Wilkinson, pipáját a szája szögletébe tolva, hanyagul mondja a pilótának.

- Jó lesz, ha kora reggel indulásra készen áll, barátom, Kairóba kell majd repülnie. Szörnyen sietős az út. El kell hozni onnan valamit még a holnap nap folyamán és lerakni itt a Nílus túlsó partján. Jó éjszakát!

Odaálltam egyenest elébe és hebegve kérdeztem:

- Mi a szándékuk, uram, mondja meg!

- Semmi rossz, Madame - felelte Wilkinson úr komolyan. - Se a khedive, se Cook és Fia ellen nem tervezünk merényletet, se a szállodát nem akarjuk felgyújtani; ha az ön arcára néz az ember, okvetlenül ilyesmire gondol. Nyugodjék meg, csak arról van szó, hogy megbecsüljük a régi jó világot. Itt Egyiptomban is a régiekhez vonzódunk inkább. És előkészületeink is azoknak szólnak.

- Fel akarják törni a sírokat? - lihegtem izgatottan, de ő barátságosan hunyorított.

- Végtelenül lekötelezne, Madame, ha közölné velünk, hogy lehet egy pince belsejébe jutni anélkül, hogy az ajtót kinyissa az ember.

- Miért kell bejutni mindenáron, az Isten áldja meg!

Akkor egész halkán, úgyhogy csak én halljam, nagyon udvariasan jegyezte meg:

- Sajnálom, kedves kisasszony, de attól tartok, még az ön tilalma sem gátolhat bennünket. Ma éjszaka felhajszolják a még hiányzó néhány fellah-t, hogy a munkáscsoport létszáma teljes legyen és holnap kora reggel elindulunk.

Otthagytam. Elborított a kétségbeesés. Kíváncsian nézegettek rám az emberek, a holdfényben is látták, milyen zilált a külsőm. Odaát a szállodában vakító fényben ragyogtak a földigérő óriás tüköruvegek. Tudtam, hogyha így beállítok, kócosan, ócska kis útiruhámban, úgy néznek rám, mintha madárijesztő pottyant volna közéjük. De nem bántam most azt se. Beléptem a hallba és megkérdeztem, hol találom Sanders urat. Egy méltóságos megjelenésű úriember közölte velem, hogy akit keresek, jelenleg intervjút ad az ujságíróknak, fényképészeknek és festőknek, meg a szálloda néhány előkelő vendégének, akik érdeklődnek terve iránt. Hölgye-

ket most semmi áron se bocsáthatnak eléje. De ha nagyon fontos a dolog, akkor egy-két óra múlva jöjjenek vissza.

Ott álltam megint a csillagos égbolt alatt, igazán nem tudtam, mit tegyek. Akkor váratlanul mentő gondolatom támadt. Most már csak azt nem értettem, hogy eddig nem jutott eszembe. Rohantam be Luxorba, ahogy a lábam bírta.

Emil Krause, a tudós titkár rövid jelentése

Az este jó későn még egy múmialádát szegeztem az udvaron, otthon Berlinben már úgyse hívnak másként, mint: a múmiás Emil. De nagyon csöndesen és gyöngéden tapogattam a szegeket, nehogy az öregurat valahogy megharagítsam. Akkor váratlan vendég állít be. Magas, jóképű, fiatal hölgy, kalap nélkül, nagyon izgatottan, és ráadásul németül magyarázza, hogy Bechtold tanár úrral kell beszélnie okvetlenül.

- Nemsokára hazajönnék - mondom; - lementek sétálni a nagyságos asszonnyal. De hogy ma még lehet-e beszélni vele... Annyira sürgős a dolog? Itt, Egyiptomban minden ráér, ezer év csak annyi, mint otthon egy pillanat. Nem közölhetné velem a kisasszony, miről van szó?

- Tudja, hogy fel akarják törni azt a sírt odaát, a Királyok Völgyében? - mondta ijedt szemmel a kisasszony. - Ki akarják rángatni a fáraó múmiáját.

- Ja, ha múmiákról van szó, hát jó helyen kopogtat a kisasszony. Ez a mi szakmánk. Bizony, lassanként belejön az ember, megtanul csinálni a múmiákkal is. - Megmutattam neki a ládát. - Bezzeg a régi egyiptomiak különbek voltak nálunk. Volt még bennük családi érzés. Ki fogja manapság bebalzsamoztatni az anyósát például? Kiveszőben van a gyöngéd érzelem. Egyszerűen elégettetjük magunkat. Volt, nincs. De az ilyen fáraó örökké megmarad.

- Éppen azért nem szabad megzavarni a nyugalmát - erősködött a kisasszony.

- Igen ám, de mikor a műveltség kívánja, hogy megzavarjuk őket - próbáltam kioktatni. - Hová lenne a világ, ha meg nem tudnánk, hogy és mint volt minden a régi Egyiptom idejében. Furcsa népség ám ez, mindent egész másképp csináltak. Azért vagyunk civilizált emberek, hogy utánajárjunk, kitanuljuk. A teve - teszem azt - nyugodtan elkocog a legszebb fáraósír mellett, mit törődik ő a boldogult Tutankhamennel. Azért teve, oktan állat. Az ember viszont leszáll a sírgödörbe, vizsgál, kutat és nem nyugszik, amíg ki nem hordott mindent. Most itt találunk egy múmiát, most amott, szaglászunk, turkálunk a sírok körül, éppen ez a tudomány, a magasabb szempont, nem érti, kisasszony?

- De mikor olyan fölösleges és veszedelmes! - kiáltott elkeseredve. Én pedig, aki sok bölcseséget eltanultam már az ó-egyiptomiaktól, azt feleltem neki:

- Az egész élet veszedelmes, kedves kisasszony. Mindenki belehal előbb-utóbb. - Még egy utolsó szöveget eresztettem a láda falába, gyöngéden, amennyire csak lehetett. - Ez is megvan. No, ott jönnek Bechtoldék, kisasszony.

Dr Philipp Bechtold feljegyzése

Bevittük Ritter kisasszonyt a szobába, rögtön láttuk, hogy feldúlt állapotban van. Pedig nem kényes idegzetű egyébként, hisz beutazta a világot és szereti a kalandokat. De most remegett minden ízében szegényke.

Megteáztunk előbb, vártuk, hogy lecsillapodjék kicsit. Lassanként tényleg emberformát öltött megint. Nyilván jól esett neki a tiszta, világos, józan gondolkodás, tárgyilagosság és nyugalom az öreg teozófusnő négydimenziós képzelgése helyett. Túlságosan hat rá az öreg hölgy nyakatekert gondolkozása. Nem is csoda, hisz olyan fiatal és fogékony. Éreztem, hogy bízik bennünk, bíznia kellett már az első pillanatban, amikor találkoztunk, különben nem jött volna most nagy bajában éppen hozzánk. Mikor végre lecsillapodott, okosan próbáltunk beszélni vele. Tőle hallottam csak, mi történt aznap délután. Bizony, nem is sejtettem semmit. Valami effélét mondtam neki:

- Hát mégis maradt még elég józan esze, kedves kisasszony, Mrs. Adams zavaró hatása ellenére, hogy hozzám, illetőleg a tudományhoz forduljon. Mert nem tartom döntőnek azt a körülményt, hogy véletlenül honfitársak vagyunk. Itt, az örök Nílus völgyében, a problémák megtisztulnak minden időbeli vonatkozásuktól, az ember gondolkozása internacionális célokat szolgál. És ez megkönnyíti állásfoglalásomat ebben a kérdésben is.

Kétségtelenül óriási nyereséget jelent a tudománynak minden újonnan felfedezett fáraósír. És akinek köze van a dologhoz, az minden rendelkezésére álló anyagi és szellemi eszközzel támogatni fogja az ilyen terv megfelelő, szakszerű végrehajtását. De a nyomaték ezen a szón van „szakszerű.” Ha kontárok, tudatlan laikusok hatolnak be először egy évezredes sírkamrába, első lépésükkel esetleg olyan hibát követnek el, amit aztán senki jóvá nem tehet többé. Mérhetetlen kárt okozhat az, aki avatatlan kézzel, hozzáértés és tanulmányok nélkül csak megérint egy ilyen csodálatos régiséget. Vagy ott robbant, ahol a legfontosabb hieroglifek, jegyek, a titkok kulcsai vannak. Még szerencse, hogy ezt a veszedelmet kellő rendszabályokkal elháríthatjuk. És a rendszabályokat alkalmazni fogjuk, ha arról van szó, hogy valaki sportból, vagy a társasági szenzáció kedvéért vállalkozik ilyen korszakalkotó tudományos feladatra...

Sabine Ritter rögtön védelmére kelt az amerikainak.

- Ő nem ilyen ember, az bizonyos. Komolyan gondolja...

- Mégis csak sportteljesítmény lesz belőle - folytattam, - ha így fog hozzá. Mi, akik a kutatásnak élünk, végtelen hálával adózunk neki, ha anyagi eszközeit ennek a csöppet se szórakoztató és vigasztaló tudománynak szolgálatába állítja, le is mondunk készörömet minden külső sikerről és kitüntetésről. De eddig azt hittem, mihelyt sikerül valami módon a sír pontos helyét megállapítania, maga mellé rendeli a tudósokat és kutatókat, mint azt a törvény és a józan ész előírja. Nem is kételkedtem benne, hogy így lesz. Ne higgye, kedvesem, hogy magamra gondoltam. Dehogyan is. Van Egyiptomban elég tudományos társaság és világhírű kutató mindenfelől, azok lelkesen, teljes odaadással vállalnák a szép feladatot és biztosan egyikük se törődik holmi zöld legyecskékkel és évezredes varázslatokkal.

De csak úgy nekivágni, vezető nélkül Egyiptom sötétségének, az lehetetlen! Minden komoly ember csak tiltakozhatik, ha egy dilettáns, akinek csak a pénze van meg hozzá, egyszerűen a saját szakállára ásatni kezd a Királyok Völgyében, mint ahogy Sanders úr már holnapra tervezi. Ennyivel mégis tartozunk a tudománynak és Egyiptom évezredes titkainak!

Mrs. Jane Adams feljegyzései

Szegény kis százszorszépem egészen elveszítette a fejét, mikor megtudta, hogy hőse és királya máris lefizette belépődíját a pokolba. Illetőleg egyelőre a fáraó sírkamrájába. Lefizette saját sírásójának, a nyomorult kopt boltosnak. Aki hetven esztendő óta zarándokol a világ egyik végétől a másikig, mint én, az nem versenyezhet Sabine fiatal lábaival. De mégis úgy éreztem, illik elbúcsúznom Sanders úrtól halála előtt, hát átmentem hozzá a Palota-szállóba.

Rengeteg ember volt már a hallban. Őt hallgatták. Szmokingban állt az előkelő társaság kellős közepén. Nagyon jól mutatott. Kellemesen, szórakoztatóan adta elő tervét, mintha vadkacsát készülne felhajtani és nem a királyokat kizavarni a sírjaikból, koporsóikból. Elsősorban Nothomb úrnak beszélt, aki jegyezte is a dolgot, hogy sokszáz szavas kábelsürgönyt adjon le még az éjszaka a világsajtónak csemegeként.

- Mrs. Adams éppen az imént cinikusnak és barbárnak nevezett - fordult most váratlanul hozzám, - de ez súlyos tévedés. Elértettem a célzást a mai szmokingos barbárokról, tudom, hogy rám gondolt. De csak azt mondhatom neki is: mi, mai emberek nemcsak a múlt örökösei vagyunk. Hiszen ha így lenne, senki se beszélhetne fejlődésről.

- Gondoljon az aranyzöld légyre! - kiáltottam oda neki.

- Nem látok itt egyet se - felelte és mosolyogva körülnézett.

- Ma délben a fáraó zümmögött a feje fölött!

- Hálára kötelezne, asszonyom, ha megengedné, hogy befejezzem a mondókámat.

Lekötelező udvariassággal beszélt és parancsoló nyugalommal nézett végig a nagyvilág tudatlan gyermekeire, akik engedelmesen hallgatták. Minden mozdulatán látszik, hogy aranybányák vannak a háta mögött. Folyékony és világos nyelven annyi badarságot összebeszélt, hogy a sok szánalmas, üres európai fejet valódi egyiptomi sötétség borította. - Mrs. Adams vesszőparipán nyargal a levegőn át. Ez esetben egy spanyol légy a paripája.

- Visszatér még, bizonyosan! - kiáltottam rá intő hangon. - Az a légy a halál!

Ez az utolsó szó, „halál”, tompa visszhangot vert a fényárban úszó teremben. Láttam, hogy a hölgyeket kínosan érinti. „Csöndet kérünk”, suttogták innen is, onnan is. Végre Wilkinson úr, a titkár fordult hozzám:

- Mrs. Adams, nagyon kérem, csukja be a negyedik dimenzió ajtaját. Erős a légmozgás itt.

- Ne ingereljétek a fáraó szellemét!

De nevetett az egész társaság, mintha jó viccet mondtam volna.

- Csend! Most is itt van körülöttünk! Az imént beszéltem vele!

- Szóval, idomított legyecské? - érdeklődött frivol hangon Wilkinson.

- Az indiai öreg doktorral beszéltem az imént - folytattam most már kifulladásra a haragtól, - ő a fáraó inkarnációja jelenleg.

Most már egész nyíltan viháncoltak a bálruhás hölgyek és a gavallérok is alig tudták visszafojtani hangos jókedvüket. Komikus volt nekik, hogy olyan mély meggyőződéssel beszéltem.

- Remélem, jobban van a szegény beteg? - kérdezte Sanders, aki komoly maradt. - Tegnap csúnya rohama volt ott a templomban, nem jó lesz felügyelet nélkül hagyni.

- Óvakodjék a fáraótól, akármilyen formában jelenik is meg - óvtam őszinte aggodalommal. De csak a vállát vonta.

- Szóval a zöld spanyol légy és Gautschi doktor az ön szemében azonosak, Mrs. Adams?

- A valóság sok csalóka képet mutat, ne bízzuk el magunkat. - És odaléptem hozzá, hogy a fülébe súghassam: - Mondja, hallotta már, hogy Indiában gondolattal is ölni tudnak?

- Nem én - felelte.

- Nos, a jó öreg Gautschiról ilyesmit rebesgetnek a hinduk.

Úgy nézett rám, mint a bolondra. Kicsit türelmetlenül legyintett. Aztán a vendégeihez fordult és nyilvánosan megüzente a háborút a fáraónak.

- Ha tovább akarjuk vinni a fejlődést, ismernünk kell a multat. A jelennek joga van a régi évezredek kutatni, az élők követelése szentebb a halottak nyugalmánál!

- A halottak élnek! - kiáltottam felháborodva, de mintha meg se hallotta volna.

- Éppen ezért nem érzek se hetyke kicsinylést, se babonás borzongást, amikor a munkámnak nekifogok, én, a mai ember, és megnyitom a pinceboltozat berögződött kapuját.

Igy végezte formás, ügyes kis szónoklatát, aztán könnyedén meghajolt és napsugaras arccal kezét nyújtott nekem is.

- A hamvasztást választja majd? - kérdeztem.

Nem értette, mit akarok.

- Hová viszik az urnát? - érdeklődtem tovább.

- Mit jelent ez, asszonyom? Igazán nem értem...

- Ó, ne féljen, meg fogom látogatni a sírját, akárhol lesz is. És nem fogom zavarni hamvai nyugalma, hisz jól tudom, hogy nincs én és te, egyek vagyunk mindannyian és testvérem földi maradványaival is egy vagyok.

- Hamvaim? Földi maradványaim? De hisz élek még, ha jól tudom - nevetett Sanders.

- Lehet. De nem sokáig. - Most a nagyhírű ujságíróhoz fordultam és ajánlottam neki, hogy Sanders úr nekrológját jóelőre szerkessze meg. Annál nagyobb lesz a szenzáció, ha tőle magától szerzi az adatokat. És sietni kell, mert hamarosan rákerül a sor.

- Miért ítél halálra, Mrs. Adams? - kérdezte higgadtan, de nagyon komolyan Sanders. A vendégek közül sokan meghökkentek, láttam.

- Nem én, ön ítéli halálra magát! Felébreszti az alvót, holott az ébredés a halál és a sír álma az élet.

- Na, most már elég lesz a dajkamesékből - mondta Sanders türelmetlenül és hevesen. Mégis kihoztam a sodrából végre.

Ebben a percben tompa moraj hatolt be a nyitott ablakokon. Kitekintve, lobogó fáklyákat pillantottam meg. Hatalmas embertömeg jött felfelé a Níluspartról. Rosszat sejtettem azonnal.

- Odanézzon, Mr. Sanders! Dragomanu, a vezetője akar jelenteni valamit, ott áll az ajtóban. Látja, micsoda rémület ül az arcán? Valami azt súgja, hogy a fáraó máris megjelent!

Dragomanu útimarsall közli:

Átvettem Sanders úrtól a megállapított díjazást ma délután, a szállodában. Nem vagyok tudatlan benszült, mint Jusszuf, akinek örökösen könnyező szemét csak a készpénz kápráztatja el. Bár Ázsiában születtem és Afrikában élek, azért érek és megértek annyit, mint az európaiak... Nem kételkedem benne, hogy a bankcsekk, Sanders úr aláírásával éppen úgy vagyont jelent, mint maga a bankótömeg ...

Lementem a Nílus partjára és darabokra téptem bizonyítványaimat, hadd nyeljék el a habok. Ezentúl nem szolgálom nagyurak szeszélyét. Megalapítom a cigarettagyárat, amelyről évek óta álmodom, és milliomos leszek.

Késő este benéztem a szállodába. Gentleman vagyok. Meg akartam mondani Sanders úrnak, hogy a viláért se hagyom cserben, sőt, amíg itt tartózkodik, most már rendelkezésére állok mint útimarsall. Ahogy odaérek, hát látom, hogy egész sereg ember tolong a hotel körül, csupa zokogó, imádkozó benszült és fáklyákat tartanak. Közelebből most már a pap fekete köntösét és sötétkék turbánját is kivehettem, és a koporsót, amelyet hatan vittek. Tudtam hát, hogy koptok.

- Kit kísérték a temetőbe? - kérdeztem a legközelebb állót.

A válasz megrémített. Rohantam fel a szállóba és nem törődtem az előkelő vendégsereggel. Mint Sanders úr vezetőjét, azonnal bebocsátottak persze.

- Uram, Jusszuf, a kopt, miután egész vagyont elajándékozta, szomszédja asztalánál, aki vacsorára megvendégelte, lefordult a székről és néhány perc alatt meghalt!

Éreztem, hogy torkom összeszorul, amíg a hírt közlöm.

- Meghalt? - kérdezte Sanders úr. - Mi baja volt?

Hideg és nyugodt volt a hangja, de a vendégek néma csöndben állták körül.

- Az orvos azt mondja, előtte is titok.

- Ugy. Akkor nyilván a nagy öröm ölte meg. - Ó, itt hagy bennünket? - kérdezte most már Mrs. Adamshoz fordulva, aki menni készült.

- Eleget hallottam - felelte az öreg hölgy csöndesen, de arckifejezése egész különös volt. Szinte megdöbbenő. Jó darabig csend volt, mikor kiment. Én halkan mondani akartam valamit Sanders úrnak:

- Ez a Jusszuf, úgy hallom...

De félbeszakított és mintha alkalmatlankodó legyet hessegetne el, olyan mozdulatot tett.

- Érdekesebb témát is választhatunk - mondta határozottan. Intett a feleségének, Lady Collumnak nyújtotta a karját és az egész díszes társaság átvonult az ebédlőbe. Legelől haladt Mrs. Sanders Massa Carrara hercegével és én arra gondoltam, mennyire igaza van a házigazdának. Egy kopt halott csakugyan nem a világ.

Mrs. Sanders közli:

Ó, olyan szomorú az egész! Borzasztóan szomorú. Nehéz szívvel fogok tollat, hogy leírjam úgy, amint történt.

Válogatott társaság volt nálunk, igazán boldog voltam. Csebikin herceg ült mellettem jobbról, az uram mellett Madame Eleazar. Ott volt a pompás öreg tengernagy, Sir Flower a lányaival, Mr. Glover, a tenniszbajnok, Mr. Isaacs, a gyapotkirály és még egész sereg nagyság.

Vacsora után az uram visszavonult egy mérnökkel. Én csak azt tudtam, hogy a Felső Nílus vízműveinél dolgozik és telefonon kéretek ide. Pár szót kivettem a beszélgetésükből még előbb. Az öregúr ezt mondta:

- Évtizedek óta dolgozom John Aird és Co-nál, a hatalmas esnai duzzasztóműveknél. Pontosan ismerem az egész vidéket. Kleopátra tűjét meg az obeliszket annakidején négy hidraulikus csavarral emelte fel John Dixon. Az ön esetében, azt hiszem, egyetlen differenciál-csavarrendszer elegendő.

Alig mentek fel az urammal, Ritter kisasszonyt jelentették. De azt mondta a pincér, hogy kinn a hallban vár, nem akar bejönni. Kisiettem persze és melegen üdvözöltem.

Egyszerű túristaruhában volt, hát rögtön azt tanácsoltam neki, hogy siessen haza, öltözködjék át és jöjjön vissza.

- Szeretném bevezetni a vendégeimhez, kedvesem - mondtam neki, - na, tegye meg a kedvemért!

De köszönettel elhárította meghívásomat. Sápadt volt nagyon, igazán sajnáltam szegénykét. Nem vagyok féltékeny természetű. Sőt, büszkévé és boldoggá tesz, ha az uram férfias szépsége más asszonyokra is erősen hat. Leültünk egyik sarakba. Akkor hallottam először, micsoda veszedelem fenyegeti az uramat odaát a sziklaüregben, ahová be akar hatolni. Legalább is Ritter kisasszony meggyőződése szerint. Tátott szájjal hallgattam, olyan furcsaságokat beszélt.

- Ugyan, kedvesem - mondtam aztán tréfásan, - Thébában vagyunk, nem Chicagóban. Ott még elhihetném, hogy a gengszterek jó váltságdíj reményében elrabolják, de itt csak múmiák vannak és azokat ő fogja elrabolni!

- Ó, a múmiák veszedelmesebbek, mint a gengszterek! - fakadt ki izgatottan. - Én ma már nem beszélhetek Sanders úrral, de ön, a felesége, talán visszatarthatja.

Nem állhattam tovább nevetés nélkül.

- Magából az öreg Adamsné beszél, kedvesem. Tudom, ő a világ minden szögletében szellemekkel társalkodik. És boldogult urának még mindig naponta megmossa a fejét. És a jó öreg hölgy nyomasztó gondolatai átragadtak magára is. Próbáljon szabadulni tőlük, igazán ajánlom. Szellemek nincsenek! Komoly tudósok mondják, hogy ez csak babona.

- Úgy-e szereti az urát? - súgta rekedt hangon. - Hisz különben nem ment volna hozzá.

- Bámulom és nagyra tartom, kedvesem, az én szememben nincs különb gentleman a világon. Büszke vagyok rá.

- Hát akkor ne tűrje, hogy ilyen szörnyű veszedelembe rohanjon.

Nem tudtam, mit szóljak.

- Mi nyugtalanítja annyira, édesem? Az a vén törzsfőnök párezer év óta halott, kinek árthat az még? Ellenkezőleg, dicsőség és nagyszerű cselekedet, ha meglátogatjuk a sírját és kiássuk a föld alól.

- De mi köze a férjének Egyiptomhoz! Nyitva áll előtte az egész világ, mindent megszerezhet magának, amit kíván. És soha életében nem érdekelte ez a komor, titokzatos, sivár ország! Mit keres éppen itt?

- Látja, ebben igaza van, Egyiptom nagyon kellemes hely, mondjuk két hónapig az év folyamán. De csak Kairóban. Azt nem mondom, Kairóban télen jobb társaságot talál az ember, mint bárhol a világon és a nap is melegebb, mint a Riviérán. Ott kellett volna maradnunk. Ott nincs ez a sok öreg rom, nincs az a sok királysír és más ostobaság. Az ember zavartalanul élhet.

- Mit keres abban a szörnyű sírkamrában? - kiáltott izgatottan Sabine.

- Csak nem hiszi kedvesem, hogy én, vagy bármiféle józanészű ember helyeselheti ezt a különös szenvedélyt? Csöppet se érdekel a sok összezsugorodott vénség, akiket pólyába göngyölgettek a régiek, tudja a jó ég minek. De Sanders úr lelkiállapota határozottan aggasztó. Ezt csak én tudom, aki naponta látom és meg nem foghatom nyugtalanságát, türelmetlenségét. Mondhatom, kedvesem, aggaszt az uram állapota és értem, hogy segíteni akar magán.

Ritter kisasszony figyelmesen hallgatott.

- Csodálatos, de tény, hogy nem elég neki a válogatott, zártkörű társaság, amelyben él. Azt akarja, hogy az ucca népe is tisztelje és nagyraartsa, a papok, tanítók, a nőmozgalmak vezetői, a farmerek, mit tudom én! Talán még a négerek és fegyencek véleménye is fontos neki. Nem nyugszik, amíg a legutolsó nyomorultat is meg nem győzheti kiválóságáról.

Pedig igazán nem arra teremtette az Úristen. Sokkal különb annál. Megérdemli, hogy napi gond és munka nélkül az élet magaslatain járjon. Éppen azt szeretem benne, hogy különb mint más, királyi férfi. És nem nyughatik, amíg valamit nem tud felmutatni, mint akármelyik cipőpucoló! Hát nem szörnyűség?

- Ebben igaza van - mondta akaratlanul a kislány.

- Na látja. De ha valaki megérti, nem állhat az útjába. Az én meggyőződésem szerint beteges ez a becsvágy, de hagyni kell, tegyen amit jónak lát, különben igazán belebetegszik. Ó, ne nézzon rám olyan rémulten, kedvesem. Úgy van, amint mondom. Most sem egészséges.

Nem szólt, csak a lélegzete mutatta, mennyire izgatott.

- Egész szervezete megsínyli, hogy amire ennyire vágyik, abban nem lehet része. Mert éppen a névtelenek becsülésére vágyik, mondom. Gyerekség, de még kimondani is furcsa, de tényleg: dolgozni akar. Tudós orvosokhoz fordultam már tanácsért és azt mondják, vannak ilyen esetek. A beteg mindenáron érvényesülni akar és harcba száll a sorssal, az egész világgal, ha ebben gátolja. Nem érti, persze. Én se értem, de a férfi csak férfi, hiába. Mindenáron meg kell kapnia, amire vágyik. Biztosan tudom, ha bejutott abba a sziklaoduba és megtalálta az összefüstölt vén fáraót, hát megint a legaranyosabb, legnyugodtabb úriember lesz a világon. És aki ragaszkodik hozzá, nem vethet gátat elé.

Most aztán megjött a szavam. Egész belemelekedtem.

- És nézze, kedvesem, bár nem értem ezt a heves munkavágyat, igen jól tudom, hogy társadalmi szempontból nagyonis előnyös lehet. Teljesen megváltozik a helyzetünk Párizsban, Londonban, New-Yorkban is, képzelje csak el, mit érezhet az asszony, akinek a férje a szezon

hőse! Nincs az az exkluzív klub a Mayfairen vagy az Ötödik Avenuen, amely akkor meg nem nyílik előttünk. Londoni szállodánkban hercegek meghívói várnak, feliratkozunk ölordságánál, a főudvarmesternél, a Westminsterben, ó, micsoda részegítő boldogság...

- Önnek talán ez a fontos, asszonyom - próbált akadékoskodni a kicsike.

- És ha neki ma nem is annyira fontos, mint nekem - folytatta meggyőződéssel, - mégis őt éri a dicsőség. Ne sajnáljuk tőle. Hagyjuk csak nyugodtan, cselekedjék a saját feje szerint. Ne rontsa az önbizalmát, ne zavarjuk fölösleges aggodalmaskodással. Magának is csak Mrs. Adams beszélte tele a fejét, kedvesem! Hagyjuk neki a sötét és zavaros gondolatokat. Ő a legegyszerűbb dolgokban is rémségeket lát. Mosolyogjon maga is, úgy, ahogy Amerikában mosolyognak az ilyen csinos lányok!

- Ahhoz nem értek - mondta őszintén Sabine. De láttam azért, hogy hatottam rá valamennyire. Annál nagyobb lendülettel folytattam hát:

- Bízzék maga is az uram sikerében, mint mi valamennyien! Lehet, hogy holnap már teljesül a vágya. És akkor nemcsak a legfelső körökben, de egyébként is nagy dicsőség vár rá, gondolhatja. A lapok - talán már holnapután - nagybetűs címfeliratokban hirdetik a vállalkozás sikerét: Mr. Sanders megtalálta a fáraó sírját! Kis banktisztviselőből világhírű felfedező! Áhítatosan állnak az emberek a német városban a pultnál, ahol azelőtt dolgozott. Igazán azt hiszem, többen fognak beszélni róla, mint akár a világhírű boxbajnokokról.

Száz év múlva is élni fog a neve! Ott lesz a tudósok között, akik a tudomány haladását szolgálták, mellszobra a kollégiumok folyosóin fog állni, a tanítónők a kis elemistáknak mesélnék róla: látjátok, gyermekeim, ez az ember nem üzleti vállalkozásairól híres, bár milliomos volt, de azonkívül tudós kutató és nagy felfedezések fűződnek a nevéhez.

- El akarja rabolni tőle ezt az elégtételt, mondja? Látom az arcán - megingott, úgy-e?

Felállt. Sápadtan és megindultan. Sajnáltam nagyon.

- Ne haragudjék rám, kedvesem, de mégse kívánhatjuk Sanders úrtól, hogy az utolsó pillanatban lemondjon mindenről, ami örömet és megnyugvást adhatna neki, csak azért, mert egy babonás kis német lány rémképeket lát és az ördögöt festi eléje a falra? Igaz? Úgy-e, maga is csodálkoznék, ha sikerülne?

Barátságos nevetéssel próbáltam tompítani szavaim élet. A világért sem akartam bántani.

Egy pillanatig mintha gondolkozott volna, aztán bólintott. Sose felejttem el azt a fájdalmas, komoly arcot.

- Mit mondjak tehát az uramnak a maga nevében? Mert, közvetítem, ha kívánja.

- Semmit. Igaza van. Tényleg nem tudok szabadulni Mrs. Adams hatásától, összezavarodtam!

Megszorította a kezemet és csendesen kiment.

Sabine Ritter naplójából

Nagyon elgondolkodtam hazafelé menet a sötét Nílus partján. Egyre jobban elfogott a bűnbánat, hogy ha meg nem gátolnak benne, hát útját állom és megfosztom a dicsőségtől, a nyugodt, szép élet lehetőségétől. Most egyszerre másként láttam mindent. A felesége kurta és kövér kis teremtés, a fáraót nem tudja megkülönböztetni az indián törzsfőtől, de józan esze van azért és ebben a világban él, nem India és Ó-Egyiptom szellemei között.

Legfőként az bosszantott, hogy így csúffá tettem magamat. Hisz igazán úgy viselkedtem, mint valami ijedős kis liba. Legszívesebben nyakonvágtam volna magamat. Szégyen, gyalázat, Sabine! Ezért ugyan nem volt érdemes megszökni Schöllnitzből, fiam. Nem ismerek rád. Máskor igazán nem ijedsz meg a saját árnyékodtól. Mi ütött beléd?

Mrs. Adams ébren volt még és meg se szidott, amiért így kimaradtam. Nem is faggatott. Ez a nagyszerű benne, hogy érthető tévedésnek tekinti, amit az ember csinál és bár sajnálja és szeretné megakadályozni, tudja, hogy az illető nem tehet róla. Sose tesz felelőssé senkit. És ez nagyon megkönnyíti az ember dolgát, nem is kell mentséget keresni.

De ma valahogy éppen ezt nem bírták az idegeim. Borzasztóan szerettem volna végre józanul gondolkozni megint és lerázni ezt a ködöt.

Szokása szerint mesével akart elszórakoztatni. Repülő fejekről mesélt, amilyenek Indiában vannak, éjszaka vámpírok képében beszállnak az ablakon és kiszívják az alvó vérét, meg a japáni golyófejű emberekről, akiknek se szemük, se orruk, se szájuk és jaj annak, aki alko-nyatkor találkozik velük.

De ma sehogyse ízeltek a rémmesék. Persze nem mondtam meg neki. Csak megkértem, engedjen lefeküdni, mert fáradt és fejfájós vagyok. El is bocsátott rögtön, egy jóságos anyai csókkal.

De nem jött álom a szememre. Késő éjszakáig furdalt a lelkiismeret, amiért Bechtoldékhoz szaladtam panaszkodni. Még szerencse, hogy hajnalig úgyse történhetik semmi. Akkor pedig - de mihelyt pirkad - átsietek Bechtoldékhoz és megkérem az öreget, hogy felejtse el, amit összebeszéltem. Csak nem lesz olyan vadállat, hogy kihasználja egy ostoba lány hirtelen elmezavarát! Különbem sem tehet semmit. Elvégre ő itt nem hatósági személy. Külföldi tudós, aki a maga szakállára dolgozik. Nem parancsol Sandersnek.

Nagynehezen végre megvigasztalódtam és szerencsésen aludtam vagy két-három órát. Mire felébredtem, már rózsás fény csíkozta a padlót és galambok búgtak odakinn. Valahol messze egy toronyból Allaht köszöntötték megható énekszóval és közben az anglikán, meg a katolikus templom harangja is kongott, Cook turistaautója túlkölt, úgyhogy csak magamra kapkodtam a holmimat és rohantam ki. Félttem, hogy így is elkésem. A Nílus partján meglepetten láttam, hogy egész sereg benszült ugrál és pöröl már, sőt európai is van közöttük. Máskor ilyen kora reggel még nem volt ilyen elevenség.

Emil Krause beszámol tapasztalatairól

Bár eszükre térnének végre és békét hagynának szegény fáraónak odaát Théba mellett. Különben se szeretem, ha éjszaka fölvernek. Éppen elég fáraónk van már raktáron, igazán beérhetnénk vele. Egyik olyan, mint a másik.

De Bechtold úr szerint sose elég. A tudomány egyetlen fáraót se ereszt ki a markából, ha megkaphatja. És tartozékát se, sőt, az a legfontosabb. Nem röstelt felverni legjobb álmomból. Éjfél után vetődött haza, akkor benyitott hozzám és lelkemre kötötte, hogy keljek fel a tyúkokkal és nézzek le a partra, hogy nem készül-e ott valami, aztán jelentsem neki.

És csakugyan: ahogy leérek a Nílushoz, még alig kelt fel a nap, hát csak úgy nyüzsög ott a sok kékinges, úszónadrágos benszülött. Matrózok ásóval a vállukon. Véletlenül ismerem a két előmunkást, Hasszán Gurgart és Husszejn Avad-ot, megkínáltam őket cigarettával, úgy könnyebben kiszedem belőlök, amit tudni akarok.

- Hová, hová? - kérdem.

Akkor a két fellah egy hórihorgas miszterre mutat, aki valamivel odébb áll, zsebrevágott kézzel, kurta pipával a szájában. Látom, hogy Sanders úr titkára.

- Az a hosszú fiatalember fogadott fel bennünket valami ásatáshoz, odaát a Királyok Völgyében.

Egyébre nem is voltam kíváncsi. Sarkon fordulok, hogy megvigyem a hírt a gazdámnak, hát majd ráesem egy pápaszemes kígyóra, amelyik ott tekereg előttem a homokban. Akkor látom, hogy Mohamed ben Mohamed ott kuksol a kígyós zsákjával és jámborul vigyorog.

- A nyavalyás mindenedet - mondom jó hazai tájshólással, hogy meg ne értse az öreg, mert nem jó az ilyen bűvészformával se ujjat húzni, - táncoltasd a kígyóidat ott, ahol kedved tartja, de ne éppen a lábam alatt.

És igyekeztem vissza Bechtold úrhoz.

Bechtold tanár úr feljegyzése

Derék famulusom, Krause, kora reggel felzavart a hírről: Na doktor úr, ha segíteni akar annak a szegény Sesongnak, hát jó lesz iparkodni, mert a Nílus partján már folyik a készülődés.

Lesiettem a vízhez. Messziről láttam már az európai trópusiakokat, a benszülöttek turbánjai és nemezsipkái között. Sőt, az egyiptomi tisztviselők vörös fővegeit is kivettem. Akkor pedig komoly dolgokról lehet szó.

A raisztól megtudtam, hogy egész sereg felláht szerződött egy hatalmas úr. Mutatták is, hogy itt jön ő maga.

Odanézek, hát Sanderset látom. Sietve közeledett a szálló felől, ruganyos, könnyű léptekkel, nagy kék szemében kemény elszántság, az egész ember csupa duzzadó életerő és akarat. Kockás bő lovagló nadrág volt rajta és sárga bőrlábszárvédő, biztosan, hogy a túlsó parton mingyárt lóra ülhessen. Megállt és végignézett a terepen, mint valami hadvezér, hogy készen van-e minden. Aztán elégedetten intett a titkárának és cigarettára gyújtott.

Ebben a pillanatban odalépett hozzá a kis trópusi doktor, Henri Gautschi, fehér ruhája szinte vakított a napos térségen. Ezerráncú arcán nyájas mosoly ült, ahogy töpörödött múmiakezét odanyújtotta.

De az nem fogadta a nyájas üdvözlést. Hátrakulcsolta két kezét és hűvösen végigmérte az apró öregembert.

- Nem tudom, mi mondanivalónk lehet egymásnak!

A doktor még mindig úgy állt előtte, kinyújtott jobbával és elhaló, fakó hangon mondta:

- Sokat mesélhetnék önnek Sesong fáraóról.

Sanders nem mozdult. Nem nyújtott kezét. Kurtán csak ennyit mondott:

- Drága az időm, uram. Felőlem elhitetheti magával, hogy Sesong ivadéka, vagy akár ő maga személyesen. Nem érdekel a képzelődése.

- Meg kell hogy hallgasson! - kérlelte a kis ember. De bosszúsan leintette.

- Ne tartóztasson, kérem. Sietek.

Gautschi most visszahúzta kezét. Egész furesán mosolygott, tűnődve ingatta ősz fejét, aztán lassan, fáradtan, köszönés nélkül továbbment. Sanders nem törődött a rozzant vén emberrel, órájára nézett és jókedvűen kiáltotta az embereinek:

- Rajta, Wilkinson fiam! Induljunk!

Lovaglopálcájával a túlsó partra mutatott, ahol lila ködben úsztak a Halottak sziklahegyei. - Szép munka vár ott ránk!

Pár ruganyos lépéssel, ahogy sportemberhez illik, meg akarta előzni az egész csapatot, hogy élére álljon, de útját állta két vörösfőveges tisztviselő. Nem tudta, mit akarhatnak. Türelmetlenül félre akarta tolni őket, mikor az egyik megszólalt, nagyon udvariasan, franciául:

- Théba környékén óhajt ásatni, uram?

- Igen - felelte Sanders kurtán, - ha nincs kifogásuk ellene.

- Végtelenül sajnálom, de közölnöm kell önnel, hogy egyelőre igen súlyos kifogásunk van ellene. Ön laikus, amint látom, az ásatás terén.

- Ez nem fontos.

- Végtelenül sajnálom, de ebben nem értünk egyet. Ez a körülmény rendkívül fontos a jelen esetben. Úgy látom, egész hirtelen határozta el, hogy ásatni fog, nem is régóta foglalkozik a gondolattal.

- Eltalálta. A Földközi tengeren, jachtomon határoztam el, pár óra leforgása alatt.

- Így érthető, ha nem maradt ideje alaposabban tanulmányozni az efféle vállalkozás körülményeit és a feltételekről se tájékozódhatott.

- Nem érdekel. Pontosan tudom mit akarok.

- Lehetséges. De hogy mit szabad tennie, azt aligha. - Nagyon udvariasan beszélt a tisztviselő, de határozott hangon. - Tudom, uram, az ön hazáját a szabadság országának nevezik. De tapasztalni fogja, sajnos, hogy itt Egyiptomban sok minden tilos, ami Amerikában szabad volna.

- Úgy. Például ebben az esetben? - Sanders szórakozottan beszélt és közben a távoli kék hegyeket nézte, tenyerével beárnyékolva szemét.

- Van például egy intézkedés, amelynek értelmében magánember egyáltalában nem ásathat Egyiptom területén, csakis arra felhatalmazott tudományos társaság. A Királyok Völgyét illetőleg meg éppenséggel szigorú külön megszorítások vannak.

A milliomos hitetlenül nézte a magasrangú tisztviselő komoly, sötétbarna arcát. De az zavartalanul magyarázott tovább, kifogástalan franciasággal.

- Éppen ezért csak azt ajánlhatom, hogy bocsássa valamely tudományos társaság vagy egyetem rendelkezésére az összeget, amelyet e célra áldozni akart, bármelyik hálával és elismeréssel fogadná és...

- Köszönöm. Hogy megint csak a pénzember legyen, aki nem is a maga, de a felesége vagyonát szórja! - mondta Sanders hidegen. - Nem, uraim, most az egyszer végre én magam akarok véghezvinni valamit! Eresszenek utamra, most kivételesen és ámulatba ejtem a világot!

- Kivételt nem tehetünk, ezt be kell látnia, Mr. Sanders. Módjában állott valamelyik Keleti Társasághoz fordulni és azonnal kiküldték volna a szakembereket, akik a munkálatokat vezessék...

- Persze, hogy a dicsőséget aztán ők zsebeljék be!

Sanders elsápadt, de még mindig uralkodott az idegein, mint gentleman-hez illik. - Egyébként nem is ismerem az illető urakat, Tusszun pasa öexcellenciáját kivéve, akivel Párizsban találkoztam néhányszor.

- Nos. A tudós kegyelmes úr sokat tehet az ügy érdekében. Forduljon majd hozzá.

- De mikor lesz az! Múlik az idő!

Láttam, hogy nehezebb esik fegyelmezní magát és ha még sokáig tart a vita, kirobban minden elfojtott türelmetlensége. - Jól tudja ön is, uram, hogy az efféle tárgyalások hónapokig húzódnak. Akkor pedig nyakunkon a nyár, nem is lehet ásatni!

- Ó, a nyár után megjön az ősz, amikor megint nyugodtan lehet. Keleten vagyunk, uram, egy év ide vagy oda - nem számít. Évezredekben számolunk itt. Ön nagyon fiatal még.

Sanders mintha fontolóra vette volna, mit mondjon.

- Nem is sejti, milyen közel vagyok a célomhoz, milyen biztosra megyek!

- Nem sejtem, csakugyan. És bocsásson meg - de kételkedem benne.

- És ha bebizonyítom? - Most remény lobbant fel a szemében. - Talán már holnap felmutathatom a bizonyítékot!

- Lehetetlen, uram. Hová jutnánk, ha az ilyesmit túrnénk? Ha akárki csak úgy turkálni kezdene a földben itt is, ott is, állítólag tudományos érdeklődésből. Luxor és Théba néhány év alatt az aranyásók városaihoz lenne hasonló.

- Csak pár napot adjon ...

- Sajnálom önt, uram és megértem, ha bántja a dolog, de mondom, magánembereknek tilos az ásatás. Ezen nem változtathatok.

- És ha nem törődöm a tilalommal? - kérdezte Sanders halkán, de fenyegető hangon.

- Az esetben a hatóság, mélységes sajnálkozására, kénytelen volna közbelépni. Amit egyébként meg is tett már!

Skarlátpiros fővege bóbitáját az őszszakállú raisz felé biccentette, mire az megállt, fogatlan száját eltátva ámulatában és bambán hallgatta az érthetetlen francia karattyolást.

- Ruh imsi! - Hordd el magad! mormogta közömbösen a hivatalnok és ezt elérte az öreg fellah. Szótlatlanul és nesztelenül elosont társaival együtt. Sanders meg a titkára maradtak csak ott a hatóság képviselőivel. De sportember és gentleman volt most is. Nem jött ki a sodrából. Vállat vont és fagyos nyugalommal jegyezte meg:

- Nem tudják az urak, milyen kárt okoztak. Huszonnégy óra kellett volna még és olyasmit viszek véghez, amire nem volt még példa a tudományban! - Majd megint a hideg üzletember hangján folytatta: - És kinek köszönhetem, hogy a hatóság ilyen gyorsan értesült a tervemről?

Most aztán ideje volt, hogy előálljak én is.

- Kötelességemnek tartottam, mint egyiptológus, a hatóságot idejekorán figyelmeztetni és vállalom ezért a felelősséget! - mondtam. - Ön is hálás lesz érte, ha majd megfelelő szakszerű segédlettel és arravaló eszközökkel fog neki a szép feladatnak és maga is valamivel jobban felkészül rá.

- Nem köszönöm meg a szolgálatot. Ha csak még pár óráig el nem árul...

- Föltétlenül észrevették volna, legkésőbb holnap reggel, itt van a Régiségosztály állandó ki-
rendeltsége a Markaz uccán. Csak nem hiszi, hogy elkerüli a figyelmüket egy ilyen vállalkozás? Akkor pedig betiltják azonnal.

- Igen. De holnap már elkéstek volna! Egyetlen nap elegendő lett volna, hogy véghezvigyem a nagy munkát és Egyiptomot, de az egész világot az óriás tudományos fölfedezés befejezett ténye elé állítsam! - Most már nem is fékezte izgatottságát. Szerettem volna lecsillapítani.

- Ön laikus, azért beszél így. Hogy az ilyen ásatás eredménnyel jár-e, mindig véletlen dolga. Legjobb esetben is évekig tart. Azt pedig csak nem akarja elhitétni velem, hogy pár tucat munkással évekig áshat titokban, a hatóság megkerülésével? Hálás lehet, hogy annyi csalódást és fölösleges költséget megtakarítottam önnek.

Jódarabig összevont szemöldökkel, lehajtott fejjel, némán állt, száját összeszorítva. Aztán a titkárához fordult:

- A kocsimat kérem, Wilkinson!

Rolls Royce kocsiját egy hajó hozta fel Luxorig a Níluson, azóta csodájára járt az egész városka. A szálloda előtt állt, valami árnyékosabb helyen napközben, nagyobb kirándulásokat nem tehetett Sanders a jobbparton se, a másikon még kevésbé.

- Csak nem akar autón Kairóba jutni? - kérdeztem csodálkozva.

- Nem. Csak ki a síkságra. - Szemével a karnaki templom felé intett. - Ott vár a repülőgépem. A pilótát utasítottam, hogy álljon készen ma reggel.

- Wilkinson, maga itt marad, hogy átvegye az utasításomat Kairóból. Egyenest Tusszun pasához megyek. Remélem, ő segíthet.

- Nem lehetetlen - jegyeztem meg. - Öexcellenciája ugyan szintén csak előkelő dilettáns a szaktudósok szemében, de régóta és nagy szeretettel foglalkozik ezekkel a kérdésekkel, sőt egy kis tudományos irodája is van. A szava föltétlenül sokat érhet.

- Ha kell, megpróbálom a nagy ágyút ráfogni - mondta komoran, eltökélten.

- Mindenesetre jó lesz hozzá fordulni. Már csak azért is, mert a benszülöttek babonásak és Jusszuf hirtelen halála meglehetősen nyugtalanítja őket. Koptok és mohamedánok egyaránt azt hajtogatják, hiába beszél nekik az ember, hogy az agyafurt boltos valamit elárult önnek a fáraó sírjáról és rengeteg pénzt kapott érte.

- És ha így lenne? Most már igazán kíváncsi vagyok. A benszülöttek pletykáira alapította aggodalmát és ezért csődítette nyakamra a hatóságot?

- Azt nem. Ha a benszülöttek rémhíreit komolyan vennénk, tízszer ennyi hivatalnok se lenne elegendő.

- Kitől tudta meg egyáltalában, hogy ma reggel akarunk indulni? Szigorú titokban tartottuk a haditervet, senkinek a világon nem szóltunk róla. Igaz, Wilkinson?

- Így van, sir - felelte a hórihorgas ír.

- Nos, ki informálta ilyen pontosan, Bechtold doktor úr, mondja?

- Hogy ki - hm - Ritter kisasszony. Késő este még ott járt nálunk tegnap, ő mondta.

Egyetlen arcizma se rándult. Némán a titkárjához fordult megint, aki most nem vágott olyan mókás képet, mint rendszeren. Sőt, meglehetősen zavartnak látszott.

- Tényleg... azt hittem, Ritter kisasszony kivétel. Az este, itt a parton találkoztunk és bizalmasan megmondtam neki.

- Vagy úgy!

Sanders gyorsan odament Ritter kisasszonyhoz, aki dermedten állt a háttérben és egy szót se tudott kinyögni.

- Szóval önnek köszönhetem az egész históriát? - kérdezte tőle fagyos nyugalommal.

A lány szólni akart, de még mindig nem bírt. Csak hangtalanul mozgott a szája, mintha azt mondaná: igen. Sápadt volt, úgy állt földbe gyökerezve.

- Tehát ön az, aki halomra döntötte életem legszebb tervét!

- De hiszen nem is álmodtam... - mentegetőzött Ritter kisasszony és nemcsak a hangja, egész teste remegett.

- Visszaélt a bizalmammal és felborította terveimet - kíméletlen, kemény hangon és nyomatékkal beszélt.

- Ostobaság volt, tudom - hebegte a lány, - jóvá is akartam tenni most reggel...

- Könnyű azt mondani. Nem is annyira ostobaság. Ravaszul kieszelte.

- Nem tudtam, mit csinállok!

- Elárult, ennyi az egész. - Beszállt a kocsiba, Wilkinson tartotta előtte az ajtót, még mindig elképedve. - Pedig éppen magától vártam a legkevésbé.

A leány szívére szorította a kezét és odalépett a kocsihoz. - Ó, legalább hallgasson meg - kérte felindulva. De Sanders leintette.

- Most már mindegy. Ami megtörtént, megtörtént. Mit szaporítsuk a szót?

Rá se nézett jóformán, megvető mosoly ült a szája szélén. - Viszontlátásra!

Már ott se volt. A kocsi nesztelenül suhant tovább a homokban. Csodálkozva néztünk az egyre zsugorodó porfelhő után. Kiki a maga gondolataiba merült. Sabine Ritter mellett maradtam, hogy támogassam esetleg, ha rászorulna és hazakísérjem legalább. Mert szörnyen sápadt volt. De sokat bírnak az idegei. Most is megállt a maga lábán. Kérdeztem, nem akar-e leülni pár percre a napon, amíg összeszedi magát.

Nem is felelt. Úgy láttam, lassanként eszmélt csak rá, mi történt voltaképpen.

Sabine Ritter naplójából

Mrs. Adams a legritkább esetben használja alvásra az éjjelt. Ebben se olyan, mint mások. Részletekben alszik, a nap legkülönbözőbb óráiban. Éjszaka viszont, mikor csend van és a kopogást jobban hallani, boldogult férjével társalkodik, meg Nelson admirálissal és Warren Hastings-szel és a nem tudom hányadik dimenzióban mozog. Ha nincs látogatója, hát a nyitott ablakban ül kedves macskájával, aki nagynénje volt valamelyik régebbi inkarnációban és a csillagokat bámulja pitymallatig.

Nem is csodálkozom hát, hogy most is meglátta, mi történik lenn a Nílus partján és odajött. Alighogy Sanders autója elillant, odatoppant elénk. Nem egyedül, hanem a kis Gautschi doktorral. Mindig jóban voltak. Én úgy álltam ott, mint valami sóbálvány Bechtold doktor mellett. Egész kótyagos volt még a fejem. Azt hittem, rossz álom az egész. De gyorsan meggyőződtem róla, hogy nem az. Repülőgép berregett a fejünk fölött pár perccel később és eltűnt észak felé. Bechtold mingyárt mondta:

- Sanders gépe. Kairóba repül, hogy Tusszun pasa segítségét kérje a fáraó ellen!

A gép átvágott a Nílus hatalmas kanyarulatán, egy darabig még ott lebegett a zöld mezőség felett, majd eltűnt a forró, párás levegőben, mint egy kis légy. A töpörödött kis doktor félig lehúnyt szemmel pislogott utána egy darabig, majd köhintett, udvariasan megemelte fehér vászonkalapját és elment. Balkezeiben a napernyőjét tartotta. Feltűnt, hogy gyorsabb a járása, mint máskor.

Mrs. Adams ott maradt és Bechtold doktorral beszélgetett jó sokáig. Felőlem ugyan beszélhettek. Úgy álltam ott, mintha a föld megnyílt volna a lábam előtt. Örültem, mikor végre elindultak a város felé. Bechtold a vasútnál lakott, a tulsó oldalon, Mrs. Adams annyira belemelegedett a beszédbe, hogy inkább elkísérte. Én meg csak úgy lépkedtem mellettük, mint valami bábú, ha felhúzták.

Mrs. Adams persze hadilábon állt a tudománnyal, és Bechtold nyilván csak udvariasságból nem mondta meg neki véleményét a túlvilági morzejelekről, meg a delejes távolbahatás különféle fajtáiról. De a Sesong-sírt illetőleg egyetértettek, Sanders tervét egyformán elítélték. Félfüllel hallottam, hogy a tanár úr mélységes meggyőződéssel mondja: Egyiptom nem olimpiai játékok színhelye, ide ne jöjjön, aki sport-világ bajnokságra vágyik. Óriási székesegyház ez az ország, ahová csak áhitattal, hajadonfőtt léphet az ember. Sehol úgy át nem érezzük halandó életünk jelentéktelen voltát, mint itt, a halottak birodalmában...

Ezért ölti fel az ember sokszor az egy napig élő légy alakját a lélekvándorlás folyamán - vetette közbe Mrs. Adams. - Sanders is ilyen rövidéletű rovar, ha nem is fél az aranyzöld légytől, amelyben a fáraó lakik.

Beszéljetelek csak, ha jól esik - gondoltam elkeseredve, - bár nekem megjött volna a szavam, amíg beszélhettem. De én csak álltam, mint a cövek és hápogtam. Most aztán elrepült a madaram! Tudja az ég, visszaszáll-e még valaha? Tényleg olyan, mint a madár, szabadon száll, ahová akar, nyitva előtte a világ. És talán az én ostobaságom miatt fel is adja nagyszerű tervét. Egy telefonüzenettel odarendeli a feleségét és az egész udvartartást Alexandriába, a jachtjára és nekivág a tengernek. Soha ebben az életben meg se tudom, merre jár.

Bőgni szerettem volna. Borzasztóan bántam, hogy olyan ostobán viselkedtem előtte. Meg kellett volna mondani legalább, miért tettem, hisz igazán csak a javát akartam, őt féltettem és még jókor észre is tértem, helyre is ütöttem volna a hibámat, ha nem olyan hirtelen jön minden. Persze, hogy meg kellett volna értetni magamat. Ha becsületesen, őszintén beszélek,

megbocsát biztosan. De így... Szörnyű volt, ahogy rámnézett. Meghül bennem a vér, hacsak eszembe jut az arca. És úgy, de úgy fáj a szívem...

Hirtelen felriadtam. A nevét említették. Mrs. Adams mély, férfias hangján azt mondta:

- Sanders úr a felesége hozományát inkább a newyorki és londoni szalónokban költhetné el, mint itt a mérges legyek, kötörmelék és napszúrás országában. Okosabb, ha az angol királynak mutatkozik be, nem Sesong fáraónak. Hisz alapjában világfi.

Bechtold igazságos akart lenni, mint mindig.

- Világfi, igaz. De nem a legközönségesebb fajta. Csodával akarja megajándékozni az emberiséget. Ez a hiúság nem utolsó dolog. Én kívánom neki, hogy Isis és Osiris kegyesek legyenek hozzá.

Mit gondol rólad, te szerencsétlen? - töprengtem én tovább. Nem is valódi formában állsz előtte, hanem csúfosan eltorzítva. És most egész életében így fog látni. Undor fogja el, ha eszébe jutsz. És nem tehetsz semmit, nem igazíthatod helyre a tévedését, mert holnap tán már nem is lesz Kairóban.

Az is lehet, hogy rád se gondol. Érthető, ha valaki lehetőleg gyorsan kiveri a fejéből azt, aki ilyen rútul elárulta.

Én Istenem, csak egyszer, egyetlenegyszer beszélhetnék még vele ebben az életben! Nem bánom, ha sose látom is aztán, de tudja meg, ki vagyok igazán, miért tettem, amit tettem. Ostobaság volt, de jószándék vezetett, soha senkinek ilyen őszintén javát nem akartam. Legszívesebben felrepültem volna a levegőbe, hogy utólérjem Kairóban. Majd megölt a szégyen és a bánat. Akárhogy is, csak Kairóba jutni még ma... - ez a rögeszme fészkelődött belém.

Az állomáshoz vezető hosszú, egyenes úton mendegéltünk hármasban. Most láttam, hogy ott vagyunk a vasútnál. Mrs. Adams meg a tanár fülig merültek a nagy témákba, velem egyik se törődött. Sesong fáraón nyargaltak még mindig. Akkor robogott be jobbról az asszuani gyors fehérre mázolt vagónjaival. Legalább tíz percig áll itt - gondoltam, - aztán száguld tovább, Kairó felé.

Most sajátságos dolog történt. Mintha csak gépiesen végrehajtottam volna, amit valaki más parancsolt. Kivettem az erszényemet és megszámláltam, mennyi pénz van benne. Mrs. Adams néha titokban megszámlálta tőkeállományomat és ha látta, hogy nagyon lepadt, szépen kiegészítette, szó nélkül, hogy zsebpénzem legyen. Most is ott fehérlett benne pár szép bankó. Éppen elég - állapítottam meg, de nem tudtam volna megmondani, mire.

Ők ketten ott álltak még mindig a napos út közepén, arról vitáztak, helyesen cselekedett-e Sesong fáraó, mikor a jeruzsálemi templomot felgyújtotta. Úrnőm igennel válaszolt a kérdésre, Bechtold viszont nemmel.

Én, illetőleg nem én, hanem az a fura másik lény bennem, ezalatt észrevétlenül bement az állomásra, megváltotta a jegyet és felszállt a vonatra. Ablak helyett redőnyök voltak mindeütt, úgyhogy kívülről nem is láthattak.

Igy történt. Két perccel később kirobogtunk. Egyiptom rohanvást jött szembe velünk. Most kora reggel volt és tudtam, hogy estére Kairóban leszünk. Sanderset megtalálni nem nagy mesterség - vagy a tudós kegyelmesnél van, vagy a hotelben. Az ilyen előkelő idegent számon tartják, minden uccai járókelő megmondja, hol találom. Hisz Egyiptom voltaképpen kicsi ország.

Az első nagyobb állomásról megsürgönyöztem Mrs. Adamsnak, hová tűntem. Hála az égnek, mindent filozófus nyugalommal fogad. Ez se lepi meg. Az ő meggyőződése szerint csak tűnő délibáb minden, ami ezen a világon történik, nincs miért csodálkozni.

Josef Hilgenstock, a Hilgenstock és Tsa cég főnökének útinaplójából

Alexandriától Kairóig kényelmesen utazik az ember. De a gyorsvonat párnaülésén is érzem még a tenger hánykolódását. Szörnyű viharban jöttünk Nápolyból Alexandriáig. És ami bennem hánykolódik, az még jobban kínoz. Bár túlestem volna már az éjszakai utazáson és ott lennék Luxorban, Sabine közelében. Alexandriában sikerült megkapnom a címét. De sajnos, most Kairóban pár órát agyon kell ütnöm valahogy az esti gyors indulásáig.

A táj lapos, mint valami szérüskert és hallatlanul termékeny. Majdnem olyan, mint Lipcse körül, vagy a Rajna vidékén. Mindenütt nagyszerű mesterséges öntözés. Csak úgy feljegyzek mindent, szokás szerint, hogy legyőzzem nyugtalanságomat. Éppen elég időm van az állomásokon firkálni, sokáig áll a vonat.

Velem szemközt egy perzsa ül. Fekete báránybőrsapkájáról látom. Egyszer csak megszólal, virágos keleti nyelven udvariaskodik: hogy biztosan német vagyok, mert csak ott látni ilyen derék szál embereket, meg ilyen kék szemet, szőke haját. Tűrhetően beszél németül. Kiderül, hogy minden évben ellátogat a lipcsei vásárra, műselyemszakmában dolgozik és ott szerzi be áruinak egy részét. Hosszabb időt töltött Németországban és szeret bennünket. Előbb, azt mondja, magasrangú katonatisztnek gondolt.

Szeretném mindenáron elterelni a gondolataimat, hát föl jegyzek minden ostobaságot, csak éppen arról nem írok, ami fontos volna. Égek a türelmetlenségtől, hogy viszontlássam azt a szerencsétlen gyereket. Alig várom már.

Érdekes, itt még nagyban termelik az indigót meg a cukornádat, mintha nem találták volna fel a kátrányfestékeket és nem ismernék a cukorrépát. Látszanak már a finomítógyárak kéményei. Feltűnő, hogy mennyi a gyapotültetvény. Ez a „mako” nagyon beválik, útitársam, a perzsa, textilszakértő.

Szelíden fogok bánni Sabinéval. Biztosan haragszik majd, hogy utána jöttem. Én pedig megadással tűröm a haragját. Türelem, türelem, ez a fő, különben sose boldogulok kicsi vadrózsámmal. Talán jó, ha leírom egypárszor, hogy annál inkább belém vésődjék. Megyünk tovább.

Mákot sehol se látok. Hallom, hogy nem szabad termelni az ópiumtilalom miatt. Ugyanúgy a kendert is eltüntették, hogy a hasisszívást akadályozzák. Pompásan kormányzott ország ez hiába!

Fő a nyugalom és a józan ész, szerető, de erélyes bánásmód. Hiszen olyan okos az a lány és olyan eleven. Meg kell hódítani.

Talán mégis gondolkozott egy kicsit a levelemről, amelynek vezérgondolata ez volt: senki se önmagát éli. A közösségnek új fogalma van kialakulóban, megint érezzük a felelősséget egymással szemben. Ezt meg kell értetnem vele is. Nem szabad, hogy állandóan egymás mellé beszéljünk.

Legokosabb lesz abból kiindulni, amit éppen ő mindennél többre tart: a szabadságról kell beszélnem vele. Meg fogja érteni, hogy ha alárendeljük magunkat az egésznek, az nem kényszer és nem rabszolgaság. Sőt, ha önként vállaljuk, szabad elhatározással, másoknak és magunknak is csak előnyére válik.

Csak a divatos jelszavaktól félek. Sajnos, Sabine könnyen dobálódzik velük. Mingyárt előszedi valamelyiket. „Nyárspolgár”, „filiszter”, „tegnapi mentalitás” - ismerem valamennyit. Mondtam is neki egyszer: gondolja meg, hogy ha mi, filiszterek nem lennénk, az ilyen tarka

kis szitakötőnek az élete ugyancsak keserves volna. Nekünk köszönhetik, hogy szitakötők lehetnek, és ezért hálát érdemlünk.

Minden embernek joga van az élet öröméhez, de saját munkája árán kell megszereznie, nem a mások bőrére. Ezt fogom mondani neki. De akkor megbokrosodik, előre tudom, hátraszegi azt a szép fejét és azt mondja: Hát nem voltam pincérlány a hajón, nem vagyok társalkodónő most? Én pedig csak azt felelhetem neki, hogy ezek jelentéktelen epizódok, nem tölthetik be egy komoly ember életét, a nő hivatása sokkal nagyobb és különb. Talán megért egyszer mégis.

A fémárubehozatal elég tekintélyes, úgylátszik. A perzsa szerint körülbelül millió métermázsa évente. Mi lenne, ha üzletileg is értékesíteném ezt az egyiptomi utazást és sikerülne itt valamelyik nagyobb céggel érintkezésbe jutni?

Galambházat látok mindenütt. Úgylátszik, itt is használják a trágyáját. A talaj nitrogénben elég szegény, de trágyasót eleget tartalmaz. Műtrágyát ki is szállítanak, amint hallom.

Majd fölvet a nyugtalanság, alig bírom.

A perzsa most a távolba mutat jobboldalt. Néhány szürke kis háromszög rajzolódik az égre, mintha gyerekek vágták volna ki. Ott vannak a piramisok. Hála az égnek, mingyárt Kairóba érkezünk.

Josef Hilgenstock további feljegyzései

A szállodában valahogy rendbehoztam külső formámat, alaposan meglátszott rajtam a párnapos tengeri út. Sokat utazom mindenfelé a világon, üzletileg, és mindig ügyelek rá, hogy megjelenésem kifogástalan legyen. Sajnos, honfitársaim közül sokan elhanyagolják ezt a szempontot. Pedig nem helyes, éppen, mert jó hazafi vagyok és büszke a néemetségemre, azért gondolkodom rá állandóan idegenben is, hogy Németországot képviselem és nem szabad ilyen apróságokban sem szégyent hoznom a hazámra.

Még mindig rengeteg időm maradt az éjszakai gyors indulásáig. Angolok, amerikaiak ültek körülöttem a terraszon estefelé, tarkán hullámozott előttünk a népes ucca. Én Sabinére gondoltam.

Autók, hintók, tevék, omnibuszok és bivalyos szekerek tömege odalent, és a járművek közt tömérdek gyalogos a világ minden tájáról. Ki szalmakalapban, ki trópusi sisakkal, turbánnal, vörös fezzel a fején, a hölgyeken fekete selyemköpeny, fehér muszlinfátyol az arcuk előtt, de nem mindegyiken. Magamban örültem, hogy Sabine ilyen sok szépet lát. Biztosan élvezi ezt a színpompát.

Kocsisok és uccai árusok ordítóznak, vizet kínálnak vagy koldulnak, közben szamarak nyertése hallatszik. Bizony elfárasztott a láрма és kavarodás, meg az a sok angol beszéd körülöttem és a dzsezz a terraszon. Csöndesen szűröcsölgettem a whiskymet és Sabinével vitatkoztam magamban. Még egyszer meggondoltam, ne sürgönyözzek-e neki, de aztán eldöntöttem, hogy helyesebb nem értesíteni. Holnap korán reggel, amikor a luxori szállodában kávéját szűröcsölgeti, egyszer csak odatoppanok elébe. Akkor legalább nem szökhetik meg, nem is bújhat úrnője háta mögé. Sehogy se tetszik nekem ez a különös gondolkodású öreg hölgy, aki szellemekkel szórakozik folyton.

Kicsit bágyadtan és szórakozottan nézegettem a város tarka képét, meg a terraszon üldöglőket. És akkor hirtelen szinte meghűlt bennem a vér. Nem mertem hinni a szememnek.

A terrasról nyílt a szálló lépcsőfeljárata. Egy sereg arab állt ott a portásfülke körül, hogy a belépő vendégek lábbelijét tollbokrétajukkal leporolgassák. Egyszer csak látom, hogy a svájci portás egy magas, karcsú, napbarnította, útiruhás lánnyal beszél és abban a pillanatban megismertem Sabinét.

Volt időm alaposabban szemügyre venni, mert hosszasan tárgyalt a svájccal. Valamit kérdezett tőle nyilván, mert az nagyban mutogatott az ucca túlsó vége felé. Kedvesen megköszönte és le akart sietni, vissza a lépcsőkö. Ha maradt volna némi kétségem, azt is eloszlatta megdöbbenésem, amikor véletlenül odapillantott a terraszra és meglátott.

A következő pillanatban, mintha kergetnék, lerohant az uccára. Én nem tudtam olyan hirtelen áttörni az asztalok és a vendégek között. Mire nagynehezen leértem, ő már a pálmák alatt sietett tova a sétatér. Én persze utána. Rengeteg ember nyüzsgött ott is a furcsa, exotikus növények között. Katonazenekar játszott a kis pavillonban. Fehér és barnabőrű gyerekek ugráltak, sétáltak nevelőnőikkel. Nyilván a város előkelősége tartózkodott ilyenkor itt fenn. Sabinét éppen hogy kivettem még a távolban.

A park tulsó felén autótaxi-állomás volt. Beugrott az egyik kocsiba. Engem föl tartóztattak a kaszárnya előtt ácsorgó katonák. De sikerült a következő taxiba ugrani. Odakiáltottam a sofőrnek, hogy kövesse a hölgyet, aki éppen most fordul be a szegleten, nem bánom, ha az egész városon végighajszoljuk is.

Eszeveszett fogócskajáték kezdődött. Mert Sabine hátranézett egyszer és biztosan jó borra-valót ígért a sofőrjének, ha megugrik előlünk. Úgy nyargalt a fekete ördög, mint a veszedelem. Egy perccel később bekanyarodott egy szűk, végeláthatatlan uccára, amely külsőleg éppen olyan volt, mint a mi uccáink otthon, de a kelet hömpölygött rajta végig. És pedig nemcsak a járdán, de középen is. Elálltak az utunkat. Nagyrészt arabokat láttam és rengeteg zsidót. Ez az egész városnegyed az övék volt. Hatalmas bazárok kétfelől, fülsiketítő láрма. A régi Kairó. A másik kocsi azért választotta nyilván ezt a részt, hogy könnyebben eltűnhessen a szemem elől.

És csakugyan - egyszerre csak sehol se láttam. Nem történt varázslat, csak zsákuccába kanyarodtunk, ők pedig elrobogtak előtte. Úglátszik, sikerült a legmaflább taxisofőrt kifognom szerencsésen. Megálltunk egyelőre, nem is tehattünk okosabbat. Jókora embertömeg sereglett körém azonnal, halványbarnától feketéig minden árnyalat. A gyerekek tátott szájjal bámultak rám. Dervisek is voltak közöttük és fátyolos keleti asszonyok. Meg koldusok persze. Azok valósággal megrohantak. Hátrálva kellett kimenekülnünk a zsákuccából és ezzel sok időt veszítettünk. A tömeg nem húzódott odébb, csak annál inkább zajongott, még a karonülő gyerekek is apró tenyerüket nyújtogatták és baksist követeltek.

Akkor egyszer csak megrángatta a kabátom ujját egy tizenkét esztendősnak látszó suhanc. Minden öltözéke egy fehér gyapoting volt. Nyakon akartam már vágni, de ravaszul hunyorgott és olyasmit nyögött angolul, hogy ő tudja, merre hajtott a lady. Sofőröm óva intett, hogy előre adjak neki valamit, azt mondta, akkor éjfélig csak több pénzt fog követelni és világért se árulja el a titkát. Én hát egy marék piasztert tartottam az orra elé mutatóba és megértettem vele, hogy mind az övé lesz, ha beszél. Kiderült, hogy számárhajcsár a legényke és az előbb ki kellett térnie az autó elől valami téren, a mecsetnél. A lady éppen felállt a kocsiban és azt kiáltotta a sofőrnek, hogy hajtson el, amilyen gyorsan lehet a zsákucca előtt, ki, egyenest a Ména-házig.

Egyelőre nem is sejthettem, igazat mondott-e a gyerek, vagy felültetett bennünket. Csakhamar kiderült a jobbik eset. Kérdeztem a sofőrt, tudja-e, hol a Ména-ház, de csak vigyorgott. Robogtunk, mint a veszedelem a végeláthatatlan városon át, hisz Kairó a legnagyobb város Afrikában. Mindig új mecsetek, új piacok, bazárok kerültek eléem, és új emberforgatag. Akkor valami hídon robogtunk át meg egy szigeten, Sabine még mindig sehol. Ahelyett egyszer csak ott hömpölygött előttem teljes méltóságában a Nílus. Óriási híd vezetett a túlsó partra. Arab sofőröm valami gurgulázó hangokat adott és a híd másik végén mutatott valamit. Megismerte a kollégája kocsiját.

A hídon csak lassan hajthattunk, de a túlsó parton, az egyenes fásorban aztán kezdődött megint a hajsza. Erősen alkonyodott már. Az előttünk robogó kocsi is sok port vert föl, úgyhogy jóformán semmit se láttam. Végre valahogy utólértük. Én azt hittem, látom is a kocsiban Sabinét, integettem, kiabáltam neki, úgyhogy megállt. Kiszállok, odalépek az idegen kocsihoz - ismeretlen hölgy ül benne, egy csinos fiatal angol hölgy. Persze csodálkozva bámult rám.

Hebegtem valami bocsánatkérést, aztán beugrottam a kocsimba és repültünk tovább. Most láttam csak, hol vagyunk. Háromszögletű nagy hegyek emelkedtek az alkonyi homályban, inkább csak sziluettek már - a piramisok. Tövékben óriás kivilágított épülettömb és tágas kertek. A fák között színes lámpások csillogtak százával, európai urak és hölgyek sétáltak az utakon. Benn a termekben táncoltak, láttam, javában szólt a zene. Egyiptomi tiszték, vörösfezes pasák is voltak és rengeteg arab szolga sürgött-forgott festői öltözetben. A kapu előtt a potyavendégek ácsorogtak, fehérburnuszos, sötétbarna alakok, beduinok nyilván. Abban a pillanatban körülfogtak, baksist követeltek és tevéiket ajánlották, meg egy sereg Csehországban készült egyiptomi régiséget akartak rámakasztani. Levantei fényképészek és idegenvezetők ajánlották fel szolgálataikat.

Végre egy rendőr szabadított ki karmaik közül, attól megkérdeztem, miféle ünnepség van itt? Azt mondta, Tusszun pasa őexcellenciája, a híres tudós vendégeli meg az előkelő idegeneket, akik a kongresszusra jöttek.

Sabine kocsija előttünk hajtott, ebben bizonyos voltam. Nem is jött vissza. Az út pedig innen már csak a piramis tetejére kanyarodik fel, a nagy platóra. Itt kellett hát kiszállnia valahol.

Sofőröm előhalászta az ő sofőrjét az éjszakai homályból, és így most már mégis csak megtudtunk valamit. - Igen, a lady két perccel ezelőtt szállt ki - közölte diadalmasan, - a kapuban felmutatta menettérti jegyét és azt mondta, Luxorból küldték Tusszun pasa őkegyelmeségéhez, borzasztó sürgősen beszélnie kell vele egy ottani fontos lelet dolgában, de még a ma esti gyorssal visszautazik. Erre aztán rögtön beeresztették.

Nyilván szélhámoskodott a kisasszony! Mi köze neki az egyiptomi fáraókhoz? De ráismerek, mindig értett az ilyen műfogásokhoz. Én annál kevésbé. Nem tudok hamis zászló alatt belopódzni sehová, így hát meg se próbáltam utánozni. Előbb-utóbb majd csak kijön és akkor megtudom, mi az ördögöt keresett odabent az öreg basánál. Egyelőre bárhogy erőltetem az eszemet, nem tudom kitalálni. Okosabbat nem tehettem, hát beültem a kocsiba várakozni. Enyhe és kellemes volt az éjszaka.

Archibald MacGregor, skót kapitány feljegyzései

Már kora délután ott voltam a Ména-házban, Tusszun pasa ökegyelmessége engem is meghívott a garden-partyra a kongresszus napján. Okom volt megelőzni a vendégeket: nemcsak katona vagyok, hanem festegetek és fotografálok is, lekapom, amit érdemes.

Igy aztán maradt időm a szfinkszet felvázolni, amint kísértetiesen felködlik az alkonyi homályból. A Nílus csodálatos opálfénnyel csillogott, a napkorong vérvörösen izzott a fekete pálmák és a lilaszínű pusztaság mögött, az ég halványzöld volt, a felhők rózsaszínűek. Én megörökítettem az utolsó napsugarat a Kheops piramis szürke tetején, olyan volt, mint egy aranygyertya Egyiptom fölött.

Fényképgyűjteményem szépen meggyarapodott aznap. Lekaptam a híres külföldi hölgyeket, urakat, meg az egyiptomi nagyságok közül néhányat. Köztük egy maharadzsát, aki Európába készül és itt Egyiptomban akarja megszokni a levegőváltást.

Indiában kockázatos dolog a fotografálás, azt tapasztaltam. Sok minden mozog körülöttünk, ami elég nyugtalanító. Megesik például, hogy az ember lekap egy ismeretlent, amint nyugodtan nevetgél és diskurál pár hölgygel és úriemberrel és amikor előhívja a képet, az illető nincs rajta. Nem szívesen mondom ki, de tényleg nem volt jelen a valóságban. Előfordult már, hogy az ilyen láthatatlanná vált egyént aztán megtaláltam Matraszban, a falonfüggő ősök olaj képei között és megtudtam, hogy régesrég halott. Csak szívességből állt oda a kamerám elé a többiekkel. Mrs. Jane Adams, akinek elmondtam egyszer különös tapasztalataimat, azon csodálkozott, hogy az ilyesmin csodálkozni lehet.

Szerencsémre sikerült elfognom a vendéglátó házigazdát mingyárt a kertben. Nyugton állt éppen és türte, hogy megörökítsem képét. Sikerült is. Rendkívül érdekes jelenség az öregúr. Komoly, szakállas feje, magas homloka, szemüvege mögött sötétlő okos szeme éppen olyan, mint a jelentékeny európai tudósoké, csak a magas, vörös tarbus mutatja, hogy egyiptomi.

Mikor őexcellenciája elbocsátott, kisettem a park elé a homokos lejtőre, megnézni, nem jön-e már a hölgy, akivel megbeszéltem itt a találkozót. Megszoktam, hogy elkésik önagysága. Nem is lepott meg, hogy nincs ott még. Pedig rohamosan sötétedett már, a síkság meg a piramisok és a Nílus kísérteties homályba burkolódtak, ami se nem éjszaka, se nem nappal. Egész furcsa volt ez a derengő fény.

Ilyenkor gyakran megszáll az a sajátságos távolbalátás, ami átöröklődik a családomban. Skócián kívül az emberek nem hisznek benne, bár évszázadok óta ezerszer bebizonyosodott kézzelfogható módon, hogy van.

S akkor hirtelen megáll előttem egy taxi és Conrad Sanders lép ki belőle. Ismerem ezt az urat, többször találkoztam vele londoni előkelő klubokban. Meglepott, hogy bérkocsiban jön a sokszoros milliomos. Hogy buggyos lovaglónadrág van rajta és lovaglósapka, azon nem csodálkoztam. Tusszun pasa külön ráíratja a meghívókra, hogy turistaruhában jöhet, aki akar, nem akarta vendégeit korlátozni.

Mégis megdöbbsentem. Említettem az előbb, hogy vannak pillanataim, amikor a jövőbe látok. Most is ez történt. Nem tudtam elhárítani. Ez a tehetségem egyáltalában nem függ az akaratomtól.

Kezet szorítottunk Sanders úrral. Láttam, hogy szórakozott. Haja is zilált volt kicsit, arca hevült, szeme réveteg. Megkérdeztem, hogy van? Kurtán csak annyit mondott:

- Köszönöm, a lehető legjobban.

- Én pedig mégis óvni szeretném - mondtam elkomolyodva. - Ne ijedjen meg, ha azt mondom: nagy veszedelem fenyegeti, még pedig a közel jövőben.

Nevetve és kicsit gúnyosan kérdezte:

- Honnan tudja?

- Örököltem a tehetséget, de nem szeretnék erről beszélni most. A legtöbben rosszul értelmek. Viszont nagyon kérem, szívlelje meg, amit mondok. Vigyázzon magára, óvakodjék.

- Mitől, ha szabad kérdezni?

Olyan közömbös maradt, mintha most is a klubban üldögnél a kandalló előtt.

- Nem látok egész tisztán. De valami rendkívüli dolog - feleltem kelletlenül, - mintha nagyon távolról közeledne, valahonnan a sötétből, de az ön feje fölött tornyosul, azt egész határozottan kivehetem.

- Tényleg? Érdekes.

- Valami fenyegeti és pedig itt, Egyiptomban. Igazán mondom, csöppet sem örülök ennek a tulajdonságomnak, nem szívesen látom az eljövendő dolgokat és sokszor azt kívánom, bár naposabb földön születtem volna, nem a ködös skót lápok között, ahol annyi minden kavarg a nyirkos, párás levegőben.

- Na és mit tanácsol, kapitány úr?

- Hagyja el mielőbb Egyiptomot.

- Alaposan meg kellene változtatnom a szándékomat, mert ép az ellenkezőjét tervezem - mondta Sanders úr. - Átkozottul komoly teendőm van itt még. És rengeteg bajom van vele egyelőre. De föltettem magamban, hogy akárhogy is, most már végére járok. Csak azért repültem ide ma reggel Luxorból, hogy Tusszun pasával beszélhessek. Föltétlenül még ma beszélnem kell vele. Eddig sehogyse tudtam elfogni. Egész nap a kongresszus ülésein volt, most aztán iderobogtam. Sajnos, nem vagyok hivatalos a garden partyra...

- Csak mert nem tartózkodik Kairóban. Ó, ez igazán csak formáság. Őkegyelmessége biztosan nagyon megőrül, ha vendégei között tisztelheti.

- Ön persze ismeri az öregurat?

- Pár perccel ezelőtt beszélgettem vele.

- Ó, nagyon kérem, vezessen be hozzá.

- Igazán sajnálom, de meg kell ismételniem, amit az előbb mondtam. Ritkán van ilyen határozott érzésem, hogy veszedelem fenyeget valakit...

- Csak pár percre akarom Tusszun pasa idejét igénybevenni - mondta Sanders úr, rám se hederítve.

Ekkor vállat vontam. Elvégre megtettem, ami kötelességem volt. És azt mondtam neki:

- Parancsoljon, majd bevezetem.

Tusszun pasa, őexcellenciája feljegyzései

Inkább tudós vagyok, mint társasági ember. Így hát, amikor Sanders úr beüzent, hogy tudományos kérdésben akar beszélni velem, cserbenhagytam rövid időre vendégeimet.

A Kheops piramis mögött, a régi fáraótemetőben áll a kis épület, ahol mindig fenntartanak nekem néhány helyiséget tudományos vizsgálataim számára. Odavezettem.

Leültettem, de arckifejezése nagyon meglepett. Nem olyan volt, mint a tudós, kutató, akit munkája akadályok elé állít, hanem inkább mint a szenvedélyes sportember, ha zavarja és bosszantja valami. Elmondta, milyen bajban van. Máig sem értem, hogy lehet ilyen hallatlan könnyelműséggel rálépni Egyiptom évezredes titkokat rejtő földjére. Hogy lehet így nekifogni a kutatásnak? Hallottam ugyan már Sanders úr terveiről, de eszembe se jutott kételkedni benne, hogy megfelelő segítőtársakat vett maga mellé. Vagy a kairói Német Intézet, vagy az Institut Français, vagy más itteni tudományos egyesület tagjai közül.

- Semmilyen vállalkozás se sikerülhet, ha motívuma más, mint az, ami lényegéből következik - mondtam komolyan. - Ön nem Egyiptom történetét akarja megismerni, éppen ilyen szenvedéllyel pártolná, mondjuk, azt is, aki a Marsra akar fényjeleket leadni, vagy bűváruhában lemerülni a tenger fenekére az elsüllyedt Atlantiszt megkeresni. Önnek csak az a fontos, hogy feltűnést keltsen és beszéltesen magáról. Személyes érdekek hozták az örök Nílus partjára. Higgye el, ez nem jól van így.

- Szeretnék végre valami hasznosat cselekedni - mondtá Sanders minden teketória nélkül, elég meggyőző hangon.

- Nem jól van így - intettem újra. - És megvallom őszintén, most, hogy közelebbről látom önt, aggaszt a vállalkozása. Nem közölt velem mindent, Sanders úr. Ma délben telefonüzenetet kaptam Luxorból, hogy a kopt boltos, aki önnek állítólag értékes titkot árult el, tegnap este hirtelen meghalt.

- Ki törődik azzal a vén hamisítóval - legyintett. - Eggyel több vagy kevesebb. Marad még elég.

- Kezdetől fogva rossz jelek alatt indul egész vállalkozása. Nézze, én keleti ember vagyok, meg kell bocsátania, ha jobban tisztetem a végzet hatalmát, azért nem kell még osztanom a luxori nép babonáit. Mert úgy értesülök, elég nagy izgalom uralkodik ott és nem is csoda.

- Biztosra vettem, hogy excellenciád, mint a tudomány egyik vezérlő csillaga, csak az ész törvényeit tiszteli - mondtá Sanders. Elgondolkodtam, nem is feleltem neki mingyárt.

- Ugyan, ugyan, meddig vezet bennünket a józan ész itt a hieroglifek országában? Hol kezdődik a sejtelem, a megfoghatatlan titok? Higgye el, mi, akik életünket a Nílus örök titkának szenteljük, többet tudunk, mint amennyit kimondhatunk. Nem is akarunk kimondani mindent, mert nem jó a végső dolgokat néven nevezni. De nem is tudnánk mindent megmondani, mert a mai nyelv szókincsében nem találunk megfelelő kifejezést. És nem is szabad közölnünk mindent, még ha megtalálnánk is a szavakat. Sokan nem bocsátanak meg, el se viselnék. Sok évtizedes szorgalmas kutatás végén csak hallgatni tudunk. Nem hiába áll Horus mellett a régi faragványokon a száját befogó férfi képe.

Ekkor megzavartak bennünket. A szomszéd szobából, amely Kheops idejéből való, tehát körülbelül ötezer esztendő, fiatal munkatársam, dr. Abdul el Ahmadi lépett be. Párizsban végzett, mindössze harmincéves, lelkiismeretes komoly tudós és kutatásaimnál mindig jó

hasznát veszem. Meglepett, hogy zavar, amikor beszélgetek valakivel, sejtettem, hogy fontos dolog lehet. Csakugyan levelet tartott a kezében. Félig megütközve, félig nevetve mondta:

- A gazdag esti postában találtam ezt az írást. Pár órával ezelőtt érkezett Felső-Egyiptomból, luxori bélyegző van rajta és francia címzés.

- Na és mi ebben a különös?

A levélboríték semmi érdekeset nem árult el. Fiatal barátom kicsit zavartan felelt:

- Elég különös a boríték hátlapján a feladó neve.

Most már én is láttam mi az, amin megütközött.

- Ejnye, hieroglifok?

- A fáraó hieroglifjai - bólintott dr. Abdul el Amadi. Aztán Sandershez fordult, akit a tudományos kongresszus egyik tagjának hitt. - Úgy-e, rögtön látni a királyi gyűrűt és itt balra a fejszét, a J betű hieroglifját és fölötte a víz jelét, az M betűt és a kis négyszöget, ami a szeretet jele... - Most látta, hogy Sanders egy mukkot se ért az egészből, bár ennyit még laikusok is tudnak gyakran.

- Szóval a luxori levél feladója első Sesongnak nevezi magát - végezte magyarázatát meglehetősen izgatottan.

Megvizsgáltam alaposabban a képjeleket. Igaza volt.

- Akkor az egyiptomi posta nem dicsekedhetik a gyorsaságával. Ez a levél Thébából Kairóig körülbelül kétezernyolcszázhetven esztendeig jött - jegyezte meg hűvös iróniával Sanders.

- Valaki nyilván félre akar vezetni bennünket - mondtam.

- De kicsoda? - kérdezte dr. Abdul el Ahmadi.

- Nagyon izgatja a kérdés az urakat? - érdeklődött Sanders.

- Nem tudom elképzelni, a beavatott tudósokon kívül ki ismeri az óegyiptomi írásjeleket ilyen pontosan - mondta fiatal barátom. - A tudósokról pedig nem igen teszem föl, hogy rossz tréfára használnák az ilyen komoly dolgokat. Én, mondhatom, rossz érzéssel nézem ezt a levelet.

- Kiderül mingyárt, hogy nem egyéb stílszerű tréfánál. Elvégre Sesong jegyeit akármelyik tudatlan is lemásolhatja valami könyvből - mondtam. - Bontsa ki a levelet, doktor, odabent, nézze át és aztán közölje velem. Mi addig megbeszélünk itt még valamit.

Az ajtó becsukódott mögötte. Sanders nyugodt maradt, de láttam, hogy erőfeszítésébe kerül. A hangja meglehetősen remegett.

- Reméltem, hogy excellenciád pártomat fogja és ezzel megmenti a vállalkozást, amely föltétlenül és nagyon gyorsan óriási eredménnyel járna. Amint látom, utolsó reménységem is hiúnak bizonyul.

Én a fejemet ráztam.

- Valahogy nem tetszik nekem az egész história - mondtam. - Látja, munkatársam, Abdul el Ahmadi doktor is rossz sejtelmekről beszél, egész sajátságos módon...

- Úgy látszik, elég fogékony a misztikus dolgok iránt - jegyezte meg Sanders.

- Lehet. Én is csak azt mondhatom, hogy sok mindent nem értünk még ég és föld között. De a tudománynak az a feladata, hogy mindig továbbhatoljon, előre, én pedig a tudomány

harcosának vallom magam. Mindenkit örömmel fogadok tehát, aki munkánkban segít. Lord Carnarvonra gondolok most, aki halhatatlan érdemeket szerzett, megbecsülhetetlen, amit őáltala tudtunk meg Ó-Egyiptomról. Hiszen tudja, a lord óriási vagyonát nagyrészt ásatásokra áldozta, lehetővé tette néhány kiváló szakembernek, hogy Tutankhamen kincseit felkutassák. A bulaki múzeumban csodálják azóta a világ minden részéből összesereglett turisták. Ő maga elég titokzatos módon halt meg, az igaz...

- Csak nem hisz excellenciád is az aranyzöld légy meséjében - pattant fel Sanders most meglepő hevesen, ami sehogyse illett egyébként kifogástalan társasági modorához. Maga is észrevette rögtön. - Bocsásson meg - mentegetődzött, - de annyit hallottam mostanában erről a históriáról, hogy már sokallom.

- Lord Carnarvon borotválkozás közben megsebezte a bőrét, nem sokkal a sír felnyitása után és inficiálódott nyilván. Tudtommal legalább ezt állapították meg az orvosok - mondtam.

- De ha az arcát nézem, kegyelmes uram, úgy látom, más magyarázatot is lehetségesnek tart.

- Hát, erről talán ne beszéljünk most - próbáltam elhárítani a gyanakvását. - Egyelőre nem is Carnarvon lordról van szó, hanem önről. Őt csak megbecsülés illeti, bőkezűen áldozta a pénzt, buzgalmával, lelkesedésével örök időkre példát mutatott és halálával is megpecsételte áldozatos munkáját. Ha jól értettem, az ő nyomdokaiba akar lépni.

- Úgy van, ez a szándékom. - Láttam, hogy felragyog a szeme.

- Egyelőre nem látom azt a komolyságot a kutatás terén, amit ő lordsága tanusított - mondtam, - de mégis alaposan meg kell gondolnom, nem kötelességem-e lehetővé tenni a vállalkozását. Hiszen óriási anyagi eszközök állnak a rendelkezésére és ha szerencsével jár, ki tudja, milyen kincsekkel gyarapítja hazám múzeumait.

- Bízom benne, hogy mellettem fog dönteni excellenciád - mondta most már örömmel. Én nem feleltem mingyárt. Keleten születtem, öreg ember vagyok, tudom, hogy nem illik elharmarkodni semmit, és ha már döntöttünk is, akkor se mondjuk ki azonnal. Felálltam hát.

- Engedjen egy kis időt. Addig talán megnézzük a fáraó titokzatos levelét is. Látom, Abdul barátom már kibontotta. Nézze, még mindig vesződik vele. Nagyon érdekes lehet.

Abdul el Ahmadi csakugyan még mindig ott állt, kezében a levéllel és meg se mozdult. Úgy láttam, már nem olvassa, csak gondolkodik.

- Ejnye - mondtam csodálkozva, - úgy áll ott, mintha elaludt volna. - Odaléptem fiatal barátomhoz, megérintettem a vállát és fel akartam rázni tréfásan. Akkor előrebukott, mereven, mint egy zsák. Csak most láttam, hogy az arca sárga és a szája elkékült. Meghült bennem a vér. Abdul doktor üveges szemébe bámultam és azt mondtam Sandersnek:

- Meghalt!

Görcsösen összezárult ujjai között még ott volt a levél. Belenéztem. Hevenyészett tintarajz a felfúvódott Ureust, a mérgeskígyót ábrázolta, a fáraó képjelei közül azt, amely a fáraó halálosztó hatalmát jelképezi.

Mindent megértettem. Az embernél hatalmasabb lények éreztették jelenlétüket. Karon ragadtam az amerikaiit és bevittem a másik szobába, a halottra pedig rázártam az ajtót.

Még mindig semmit se tudott.

- Mi történt voltaképpen? - kérdezte csodálkozva.

- Még nem tudom egészen - feleltem, - de egy bizonyos: ön hozta a halált ebbe a házba. És csak a Mindenható akarata mentett meg engem, hisz a levelet nekem kellett volna felbontanom!

- De miért törnek az életére? - kérdezte most már ijedten.

- Mert hozzám fordult és az én segítségével akart behatolni a fáraósírba. Már-már teljesítettem a kérését - magamban elhatároztam...

Majd hogy ki nem tuskoltam az ajtón.

- Menjen kérem, menjen már. Hallani se akarok többet a dologról. Se most, se később. Ne is próbáljon rábeszélni, úgylis hiába. Ismeretlen, szörnyű veszedelem környékez, a világért se hívnám ki másodszor.

A skót kapitány, Archibald MacGregor beszél:

Kétszer is óvtam Sanders urat a veszedelemtől, mert belső látásom tisztán mutatta és tudom tapasztalatból, hogy az sose csal. Kérését teljesítettem, bevezettem Tusszun pasához, de most már ideje volt a magam dolgával is törődni.

Kisiettem a park elé, ahol már a sivatag kezdődik és néztem, nem jön-e végre önagysága. Biztosra ígerte és eléggé megvárakoztatott már, ideje, hogy befusson.

Akkor ugrott ki ártatlan képpel a taxiból. Nem állhattam meg, hogy valami jámbor szemrehányást ne tegyek neki. Olyasmit mondtam, hogy sok szomorúságtól megkímélhetne, ha csak valamivel pontosabban ragaszkodnék a megbeszélthöz. Mentegetőzött, hogy feltartóztaták útközben, egy idegen úr tévedésből megállította a kocsiját. Persze nem hittem el, hogy az az úr valóságos élőlény, de csodálkozásomra megmutatta rögtön. Magas, jómegjelenésű férfi volt, külseje szerint alighanem német. A park bejárata előtt, egy taxiban üldögélt tétlenül, mintha esze ágában se lenne részt venni az estélyen. Rendőr állt mellette, nyilván adott neki valamit, hogy megóvja a benszülöttek tolakodásától. Szórakozottan szívta szivarját és időnkint órájára pillantott.

- Elég különös módja a szórakozásnak itt rostokolni a beduinok között, ha nem parancsolja senki.

- De hisz szerelmes! A hölgyét akarja itt elcsípni, azért jött - súgta fülembe a Miss. - Az úton is azzal cserélt össze.

- Szegény fiú! - mondtam részvétellel. És örültem, hogy én nem maradtam szalmaözvegy aznap este. Bevezettem hölgyemet a kertbe, de még két percig se örülhettem várvavárt jelenlétének, amikor egy effendi rohant nekem és izgatottan közölte, hogy Tusszun pasa keres, azonnal siessek hozzá.

A szobában, ahová Sanders urat bevezettem az imént, izgatott európai és egyiptomi urakat találtam. Suttogva beszéltek, nem sejtettem, mi történhetett. Benn a bezárt benyilóban is nagy mozgolódás volt. Nehéz lépteiket hallottam és fojtotthangú, kurta utasításokat. Valami bizonytalan nyomás volt a levegőben. Még a pasa komoly, szakállas arca is egész megváltozott. Sápadt volt és megviselt, pedig az előbb nem ilyennek láttam.

- Ön ismeri Sanders urat, kapitány - kezdte olyan hangon, mintha neheze esnék a beszéd. - Ön vezette be hozzám az imént. Ez a hölgy sürgősen beszélni kíván vele.

Egy magas, sötétszemű, naptól barna fiatal nőre mutatott, aki a sarokban állt egyszerű szürke útiruhában. - Német a lady, de pompásan beszél angolul, azt hiszem, könnyen megérthetik egymást. Én, sajnos, nem foglalkozhatom most vele, igen súlyos és szomorú dolog történt, amit egyelőre nem akarok nyilvánosságra hozni, nem szeretném vendégeimet, de amint látja, nem vagyok olyan hangulatban, hogy a ladyt gondomba vehetném. Nem sejtem, hová ment Sanders úr, mikor itt a... szerencsétlenség... történt... Önt kérném meg hát, MacGregor kapitány, segítsen a kisasszonynak megkeresni Sanders urat. Ha ugyan még a közelben van valahol.

- Rendelkezésére állok, kegyelmes uram, természetesen. - Kikísértem a fiatal hölgyet a kertbe.

- Mi történt az Istenért? - kérdeztem.

- Nem mondják meg, de nagy baj lehet - mondta. - Azt se tudják, hol áll a fejük. - Kicsit később még hozzátette: - Hálát adok az Úristennek, hogy Sanders urat nem érte baj. Annyit megtudtam mégis, hogy ő sértetlenül távozott a szobából.

- De hová, vajjon? Nem lesz tulságosan nehéz a nyomára akadnunk. Az ilyen dúsgazdag ember nem sokáig őrzi meg az inkognitóját, még ha akarná is.

Csakugyan itt is, ott is látták, egész sereg hölgy és úr ismerte valahonnan és egyértelműen nyilatkoztak. Sanders úr leverten és szórakozottan ment végig, a parkon az imént, nem üdvözölte ismerőseit, a Kheops piramisra vezető úton ment tovább.

A piramis, mint valami óriás szürke hegycsúcs, csaknem nappali világosságban állt előttünk az ömlő, kék holdfényben. Tudtam, hogy fenn a tetején, a régi királytemetőre néző oldalon ilyenkor egy teremtetett lélek se jár, pedig állítólag arrafelé látták Sanders urat. Hölgycsoportot nem eresztettem el egyedül. Megkérdeztem, csakugyan olyan sürgős és fontos-e a találkozás, de azt mondta, igen, csakis ezért jött Luxorból. Nem lehetett hát kibújni.

Felkapaszkodtunk a hatalmas sziklatömbökön, amelyek a gúla talapzatát alkotják. Árnyékunk mint néma kísértet követett bennünket a holdas éjszakában. A lépcsőkön elhanyagolt papiros, cigarettavégek és szendvicsmaradványok és elrontott fényképfilmek jelezték a nappali turista-látogatók nyomait. De embernek nyoma se volt, se közel, se távol. A sivatagról forró szél fűjt. A csillagok közvetlenül a fejünk fölött szikráztak óriásira növekedve. A ragyogóan kivilágított Ména-házból zeneszó és hangzavar hatolt fel az évezredek köveinek komor csendjébe.

Az északi falra kanyarodtunk és hirtelen ott terült előttünk a Halottak Városának úthálózata. Ötezer esztendősi sírok mindenütt, itt nyugosznak a fáraók és udvarnépük. Így éjszaka, kék holdvilágnál bizony elég különös kép. Az ember akarva akaratlan a legkomolyabb dolgokra gondol, még ha ilyen csinos hölgygel sétál is itt.

Egyébként önagyságának se állt szórakozásra, vagy flörtre a kedve. Izgatottan fürkészte a széles kőlapok síkját, majd hirtelen megkönnyebbülve sóhajtott:

- Hála az égnek! Itt ül!

És csakugyan. Sanders úr az egyik lépcsőfokul szolgáló hatalmas köztömbön ült a szédítő magasan, egyesegyedül, maga elé bámulva.

A kisasszony kezet nyújtott és megköszönte, hogy elkísértem.

És gyors léptekkel elindult a mozdulatlan alak felé. Sanders még nem vette észre. Gondoltam, lovagi kötelességemnek eleget tettem, itt minden rendben van most már. Siettem hát vissza saját hölgycsoportomhoz, a parkba.

Sabine Ritter naplójából

Odasiettem hozzá. Meglátott végre, de nem mozdult. Nyugodtan ülve maradt. Ez is valami - gondoltam, - nem szalad el. Sőt felémfordul és rámnéz. Csöppet se volt gúnyos, se haragos, mint utoljára, Luxorban, a Nílusparton. Inkább rezignált és csüggedt. Ezt a kifejezését nem ismertem. Megdöbbenett.

Kezet nem nyújtott, nem is üdvözölt. Látszólag közönyösen nézett fel rám, ahogy megálltam előtte. Fájt ez a fogadtatás, megvallom. Hisz egyesegegyedül őmiatta jöttem Luxorból Kairóba. Most már nem hagytam magam. Nekifeszítettem két tenyeremet a kőlapnak és egyetlen lendülettel odalódultam eléje.

Ezt is szó nélkül tűrte, nem húzódott odébb. Nekibátorodtam kicsit, de a hangom majdnem felmondta a szolgálatot, mikor megkérdeztem, elmondhatok-e neki mindent, úgy ahogy történt.

Hallgatását igennek értettem. És szép sorjában előadtam az egész históriát. Nem próbáltam szépíteni semmit, megvallottam ostoba ijedtségemet, de azt is, hogy még jóvá akartam tenni, nem sejthettem, hogy Bechtold doktor tudományos ügybuzgalmában még éjnek éjszakáján felzavarja a békés muzulmánokat.

Mikor elvégeztem mondókámat, egy darabig néma csend volt. Akkor bágyadtan, félhangosan azt mondta:

- Nyilván nem történhetett másként. A sors akarja, hogy heréje legyek az emberiségnek. Maga csak a sors eszköze.

Szíven talált minden szava, de felelni nem tudtam neki. Csakugyan ostobán viselkedtem. Magam sem értettem most utólag, mi zavarta meg annyira józan ítéletemet. Illetőleg értettem én, igen jól értettem titokban. Csak ő nem sejtette. Egész furcsán nézett rám néha nagy kék szemével. Csodálatosan szomorú volt a tekintete.

Akkor hirtelen megkérdezte:

- Tulajdonképpen miért ártotta magát a dolgomba, mondja? Huszonnégy óra alatt mindent elérhettem volna, ha meg nem akadályoz.

- Mert Mrs. Adams azt mondta, hogy veszedelem fenyegeti! Én buta liba elhittem neki.

- Magát csak nem fenyegette veszedelem?

- Nem hát. De önt féltettem. - Böktem ki. Akkor megint olyan különösen nézett.

- Miért féltett? Hisz jóformán nem is ismer.

Nem szóltam egy szót se. És azt megértette. Szavakra nem volt szükség. És olyan boldogság fogott el hirtelen. Valami meleget éreztem a kezemen - az ő keze volt. Szorosan összefonódtak az ujjaink, úgy ültünk ott egymás mellett a piramis kővén. És néma csönd volt, körülöttünk a fekete sírok, fejük fölött pedig a tündöklő csillagok.

És akkor azt mondta lágy, fájdalmas hangon:

- Tudja, hogy a legjobbkor érkezett? Különben tán még egy szerencsétlenség történik.

- Még egy? - kérdeztem ijedten. Hirtelen eszembe jutott, milyen rémült arcokat láttam az imént a pasa szobájában.

- Úgy van. Még egy. - És a baloldali mellényzsebére tette a tenyerét. Valami kemény tárgy domborodott benne. - Mindig magamnál hordom a pisztolyt.

Kétségbeesetten tördeltem a kezemet.

- Irgalmas Isten!

Közömbösen bólintott. - Előbb-utóbb elsül az ilyen kis fegyver, akarni se kell. Majdnem így történt most, mielőtt jött.

- Nem értem, nem értem! Éppen maga!

De ő azt csodálta, hogy nem világos előttem a dolog.

- Látja, ez a sírásás volt az utolsó reménységem. Soha többször vissza nem tér az alkalom. Most véghezvihettem volna valami nagyot. Vége.

- És én miattam... - súgtam elszontyolodva. Képes lettem volna megölni magamat elkeseredésben. De ő vállat vont és rendületlenül közömbös hangon folytatta:

- Megint csak a régi üres élet vár rám. Tudja Isten hány évtizedig. Egyáltalában semmi szükség rám ezen a világon. Rosszúl választottam meg a helyemet, itt akarom hagyni. Únom ezt a lebzselést.

És akkor, tudja Isten hogyan, talán éppen a rossz lelkiismeret, a nemes felháborodás dolgozott bennem, de csodálatos ötletem támadt váratlanul. Csak azt éreztem, hogy jóvá kell tennem, amit elrontottam, izzott bennem a szent láz, akármilyen áron, de tennem kellett valamit. Azt hittem megbolondulok különben. Felpattantam és odakiáltottam neki:

- Csak azértis! Fel a fejjel!

Annyit el is értem, hogy fölvetette a fejét és csodálkozva kérdezte:

- Mi ütött magába! Csak úgy izzik a lelkesedéstől.

- Fordított világ - mondtam. - Maga elcsügged és lány létemre én mondom, hogy csak merni kell!

- Mit akar? - kérdezte még hitetlenül, de bizakodóbb hangon. És felállt ő is.

Megragadtam a kezét és bár a suttogást is meghallotta volna, mert közvetlenül mellettem állt, majdnem kiabáltam.

- Ha igaz, hogy huszonnégy órára van csak szüksége, hát nem vészett el semmi. Úristen! Ennyi ideig ne tudnánk lóvá tenni a jámbor luxoriákat! Keleten vagyunk, lassan jár itt még az emberek esze. Most csak azért mozognak olyan gyorsan, mert én kikotyogtam a titkot és a tanár úr hajszolta őket. De ígérem, ezentúl ki nem nyitom a számat. A Szfinksz maga fecsegő lesz hozzám képest. Egyszer pórul jártunk, de most sikerülni fog a terv.

- Csakugyan, még mindig nem lehetetlen ... - mormogta Sanders.

- Ha csak egyetlen éjszakára van szükség és titokban tartjuk a szándékunkat... odaát Théba körül, a sziklahegyek közt, igazán a madár se jár... Egész biztosan nem fődöznek fel semmit reggelig, akkor pedig már jöhetnek a gratulálók, nem igaz? Csak merni kell! Bátorság és megvan.

- Bolond gyerek - mondta, de gyorsabban lélegzett és megelevenedett az arca is. Lassankint a régi lett megint.

- Sok a jóvátennivalóm, tudom és most már számíthat rám. Csak egy kikötésem van: engem magával visz mindenüvé, tűzön-vízen át. Ha veszedelmes, ha nem. Én ott leszek mindenütt, ahol maga van. Hiába is akarna lerázni.

- Nem lehet. Én vagyok a felelős! - tiltakozott. De kiéreztem, hogy nyert ügyem van. Nem is engedtem lélegzethez jutni, csakúgy ontottam a szót.

- Én döntöttem bajba, de most én hozom a szerencséjét. Én leszek a jószelleme. Mihelyt a nap lement, titokban átlubickolunk a Níluson, mint a tolvajok...

- Helyes!

- És mire a nap felkel, a világ már csak hódolva járulhat elénk, mert véghezvittük a nagy művet!

- Úgy van! - kiáltotta lelkesen. Most már egészen a régi acélember volt megint.

- Akkor már jöhetnek. Be is dughatnak, ha kedvük tartja, csak nevetjük őket.

- Nagyságunkat nem csorbíthatják azzal se !

- Dicsőséged bejárja a világot! - mondtam áhitattal, nem válogatva a szót.

- Igen. És a tied !

Miután úgyis tegeztük már egymást, hát össze is csókolóztunk. De azután kijelentette, hogy nem szabad vesztegetnünk az időt.

- Most rögtön telefonálok Wilkinsonnak, hogy készítsen elő titokban holnap éjszakára mindent.

- Igen. És ami még fontosabb, ma este mondja mindenkinek azt, hogy abbamaradt az egész vállalkozás. Olyan komoly képpel tud füllenteni, hogy mindenki elhiszi. Csak kürtölje szét a gyászhirot nyugodtan.

- Mennyi eszed van, csodálatos! - mondta elragadtatva. Most egész megkönnyebbült, nem is aggasztotta semmi. Lelkesen folytatta: - És utasítom Wilkinsont, hogy a gépet föltétlenül indítsa útnak, ha kell repülőgépen, de ott legyen holnap, alkonyat után a Nílus balpartján egy jó, rejtett helyen. Gyere! Siessünk!

Mint két patkány, úgy ugráltunk le az óriás kőrakáson, egész a Ména-házig. Szemközt van a kis postahivatal és ma, az ünnep tiszteletére nyitva tartották. Sanders az egyik telefonfülkébe lépett és Luxort kérte. Én türelmesen vártam kinn.

Véletlenül arra sétált a skót kapitány, aki felkísért a Kheops piramisra. Nem egyedül, hanem egy csinos angol lánnyal. Mikor meglátott, faképnél hagyta partnerét és aggodalmas arccal közeledett felém.

- Remélem, baj nélkül folyt le a találkozás Sanders úrral?

- Köszönöm, a legnagyobb rendben van minden! - feleltem boldogan. Hisz a hetedik menyorszámban voltam. De a kapitány minden átmenet nélkül és egész halkan azt kérdezte:

- Mondja, hisz a távolbalátásban?

- Édes Istenem, ha Mrs. Adams közelében vagyok, mindenesetre igyekszem hinni benne - válaszoltam őszintén. - Az ő kísérlője vagyok tudniillik.

- Ó, jól ismerem az öreg hölgyet, adja át neki üdvözlétemet. - És most már láthatólag megkönnyebbülve folytatta: - Ha Mrs. Adams társaságában van, akkor biztosan helyesen értelmezi, amit mondani akarok. Vegye rá Sanders urat, hogy semmibe a világon ne kezdjen, amíg

itt van Egyiptomban. Valami környékezi, olyasmit látok vele kapcsolatban, amiről inkább nem beszélnek. Titokzatos erő tör ellene, azt érzem. Okosan tenné, ha azonnal tengerre szállna.

- Sanders úr nem hisz a kísértetekben és ma már én is józanul gondolkodom megint, Mrs. Adams se tudott egészen elbánni velem. - Nagyon határozottan beszéltem, nem is hatott rám, amit mondott. - Azt meg éppenséggel nem venném a lelkemre, hogy én támasszam fel valakiben a babonás félelmet, ráadásul olyan emberben, mint ő. Hiába is próbálnám. És bízom a jócsillagában. Eddig mindenben szerencsés volt.

- Pedig veszedelem fenyegeti és nem lenne szabad kihívnia a sorsot - makacskodott a skót kapitány.

- Ön katona - mondtam neki, - félt valaha a veszélytől?

- Különös kérdés, Miss. - Nem tetszett neki a kérdés, homlokát komor redőkbe vonta.

- Nos, ne higgye, hogy a bátorság a katonák kiváltsága. Sanders úrtól se várhatjuk, hogy megfutamodik csak azért, mert esetleg baj érheti. Az olyan ember, mint ő, csak egy igazi veszedelmet ismer, a haszontalan és tétlen életet. Ő teljes mértékben átérzi ezt és én csak becsülhetem érte. A veszedelem nem riasztja vissza, ha egyébként fontos neki a vállalkozás. Különösen az ilyen homályos, titokzatos veszedelem, amiről azt se tudja, honnan, merről fenyegeti. Inkább szemébe néz alaposan és akkor nincs miért félnie tőle.

A csinos angol lány, akit magára hagyott az imént, kicsit türelmetlenül pillantott oda. Talán féltékenység is volt benne. Ő mindenesetre megijedt és nem merte kihívni haragját.

- Hát kérem, én megtettem, ami rajtam állott! - mondta és sietett vissza a hölgyéhez...

Két perccel később kijött Sanders is a fülkéből. Sikerült Wilkinssal beszélnie, elintézték, mi a legsürgősebb titkos tennivaló Luxorban. Elindultunk a kijárási felé. Ott mingyárt előkerült a sötétből a taxim sofőrje. Éppen elég ideje várt rám. Készségesen besegített mindkettőnk a rozoga kis ládába. Tudtam, hogy megfelelő baksissal kiváló csirkefogót csinálhatunk belőle. Én is tapasztaltam idejövet, mikor Hilgenstock elől menekültünk Kairón végig.

Hátrafordultam, mihelyt elindultunk és összecsaptam a kezemet.

- Úristen! Hisz ez megint a nyomunkban van!

- Kicsoda? - kérdezte Sanders hidegen. Azt hitte, valami tolazkodót kell lerázni csak.

- Az a magas, jóképű úriember itt mingyárt mögöttünk a kocsiban.

- Ismered?

- Ó, de mennyire. Ugyanazt az istenhátamögötti kis fészket nevezzük szülővárosunknak mindketten.

- Úgy? És mit keres itt Egyiptomban?

- Semmi okosat, tudtommal. Otthon csavarokat gyárt és pedig igen jókat, azt mondják. Általában otthon egész rendes ember. Odaillik az egész figurája. Ide kevésbé. Illetőleg - jó megjelenésű fiú, nem azért, - de nekem itt nem kell. Nagyon derék, értelmes ember, elismerem, de itt mégis rikítóbbá teszi az ellentétet a nagy világ és Schöllnitz városa között.

- Rendületlenül a sarkunkban van! - állapította meg Sanders.

- Pedig nincs joga hozzám! - fakadtam ki haragosan. - Ő az, akiről meséltem már neked, mikor a Memnon-szobroktól hazafelé jöttünk. Előle szöktem Indiába, tudod.

Josef Hilgenstock naplója

Órákhosszat ültem a kapu előtt a taxiban, dohány-, hagyma- és izzadságszagot árasztó burnuszos benszülöttek között, akik a fényes kerti ünnepély potyavendégei voltak. Amikor végre előkerült Sabine. Együtt hullámozott az emberáradattal és muzsikaszóval a színes lampionok fényében.

De sajnós, nem magányosan.

Hát hiszen számíthattam volna rá. És arra is, hogy nem holmi vén pasa kedvéért jött ide. Nagyonis jóképű, sőt feltűnően elegáns gavallér kísérté, nem idősebb nálam. És rögtön láttam, hogy szörnyű gazdagság hírében áll itt, mert az egész beduinság apraja-nagyja nekirohant, eszeveszett „baksis” üvöltéssel. Régiségkereskedők izgatottan lökdösődve furakodtak a közelébe, fényképészek magnéziumlángja villant itt is, ott is. Egyiptomi rendőrök törtek utat nekik Sabine kocsijáig. Azt is megfigyeltem, hogy mulattatja őket a vad tülekedés. Boldogan összenéztek párszor. Fájó szívvel meg kellett állapítanom, hogy végtelenül jól érzik magukat egymás társaságában.

Utánuk iramodtam, miután megelőzni vagy megállítani úgyse tudtam volna őket. Ehhez elvégre nem is lett volna jogom. Sabine kísérője nem olyan embernek látszott, aki az efféle akadékoskodást jó néven veszi. De tudnom kellett mégis, hová száguldanak. Majd ott, ha lehetséges, elfogom pár percre Sabinét négy szemközt.

Előbb a már ismerős úton mentünk, nyílegyenesen a Nílusig, vagy egy mérföldet. Aztán át a Nílushidon, arab uccákon keresztül-kasul. Majd az európai negyeden végig, el a szállodám előtt, a nagy téren, csupa új épületek között. Aztán külvárosokon, majd még tovább, ki a városból, lapos mezőségeken egyre tovább, vad iramban, pihenés nélkül. Kaszárnák, kórházak, sportterek repültek el mellettünk, majd újra a város, a fényes szállodák, parkok. Hová az ördögbe vezet ez a lány?

Akkor egyszer csak tágas térség nyílik előttem és a holdfényben óriás hangárok állnak, meg fatornyok vörös zászlócskákkal a csúcaikon. És Sabine taxija üresen szembejön velünk. Rákiáltok az arabra, hogy hol hagyta utasait, izgatottságomban németül kérdezem, de a gazember megérti és fehér fogait villogtatva vigyorogva hátramutat. Ezt az egy szót megértem: aerodrom.

Benn a téren kattog valami a ragyogó holdfényben, mint valami óriás fehér madár, egy gép emelkedik fel és berregve tovaszáll Egyiptom belseje felé. Elrepülnek az orrom előtt, Luxorba.

Én pedig nem tehetek okosabbat, mint hogy holnap magam is bérelek egy gépet és drága leánykám után szárnyalok. Nem hagyom magam most már, tudnom kell legalább, mi történik vele.

Sabine Ritter naplója

És repültünk Egyiptom fölött a telihold bűvös fényénél. Mélyen alattunk minden fa és házikó élesen kirajzolódott. Innen felülről olyan volt az ország, mint egy óriás tekergő kígyó, amelynek farka Afrika belsejében van, feje pedig a Földközi tengerig ér. A kígyó teste a Nílus két partját szegélyező buján termő árterület, nappal kékeszöld, most fekete. Jól látszott a földek kanyargása, ahogy elváltak a sivatag homokjától, meg a vakító fehér sziklahegységtől, bal-felől. Hátgerince is volt a szörnyetegnek, maga a Nílus, amely ezüstösen csillogott most.

Két partján fehér házak, mosék és galambducok, meg a gyárak kéményei és egyes különálló pálmacsoportok. Mintha játékdobozból csomagolták volna ki éppen most. Embernek sehol híre, se hamva. Csak egy-két bivaly prüszkölt a vízben helyenkint. Úristen! Akár gyönyörű álmovilágban jártunk volna. Ott is jártunk csakugyan. Beszélni nem lehetett a motor zúgásától, csak mámorosan néztük egymást és a kezünk összefonódott. És szálltunk, szálltunk, mint két szabad madár.

Előbb egymásután következtek a piramisok odalenn, aztán elmaradtak. De a hegyek közt még órák hosszat láttuk a sírkamrák fekete nyílásait. Mintha tényleg csak halottak lakták ezt a néma földet.

Aztán romok tűntek fel, kisebbek, nagyobbak, óriás múzeum fölött repültünk. A fehér holdfényben csupa templom, hatalmas oszlop és falmaradvány mindenfelé. Így állnak itt ősidők óta. És a romok között, hogy még fantasztikusabb legyen a kép, a vasúti sínek. Hol vannak itt élő emberek, szinte el sem tudtam képzelni.

Késő éjszaka indultunk Kairóból. Most már derengett. Szürkült körülöttünk a levegő. Balra tőlünk a sziklás arab sivatagon már feltűntek az első vörös fénycsíkok. Hirtelen kivilágosodott. A távolban óriás obeliszk tűnt fel, meg egy sereg templomrom, Luxor körül. És maga Luxor, a tarka kis zászlócskák a konzulátusok épületein, a lehorgonyzott hajók.

Berregve szálltunk el a város fölött és kinn a síkságon ereszkedtünk csak le. Csodálkozva tapasztaltuk, hogy nincs ott senki. Egyáltalában nem várnak. Sanders kicsit bosszúsán meg is jegyezte:

- Wilkinson barátunk elaludt, ügylátszik. Különben pontos, mint a legjobb óra.

A gépet a pilóta gondjaira bíztuk és besétáltunk gyalogosan Luxorba. Az úton se találkoztunk egyetlen teremtet lélekkel se. Nagyon is korán volt még. A legszorgalmasabb fellah se bújt ki még odujából. Sanders mindenáron haza akart vinni előbb, de láttam, hogy nyugtalan Wilkinson miatt és rám is átragadt a nyugtalansága. Tudni akartam, nincs-e valami baj. Mondtam is, hogy nem tudnék aludni, amíg bizonyosan nem tudjuk, hogy semmi újabb akadály nem támadt.

Éppen ezért én kísértem át őt a Palota-szállóba. Álmos arab nyitott kaput.

- Várj addig idelelni - szólt hátra, - sajátkezüleg fogom felverni a fiút. Mingyárt jövök.

De sokáig kellett várnom rá. És ahogy múltak a negyedórák, nyugtalanságom is egyre nőtt. Fel-alá járkáltam a szálloda előtt, majd megölt a türelmetlenség. De akkor rémültem csak meg igazán, amikor Sanders végre előkerült és az arcát megláttam. Meg is kérdezte, miért bámulok rá úgy.

- Olyan vagy, mint egy kísértet - mondtam elfulladva. - Mi történt, az Isten szerelméért?

- Semmi. Elfelejtette felhúzni az ébresztőt az öreg.

Pár perces út volt csak az én szállodáimig. Többet nem szólt a világért sem. Konokul földre szegezte a szemét. Bennem is olyan szorongás volt, hogy nem tudtam kinyögni egyetlen hangot se. A hotel előtt végre megembereltem magam.

- Hiába akarsz félrevezetni. Nem vagy jó színész - mondtam. - Valami történt!

- Igaz - felelte. - Csak nem mondtam meg, hogy ne azzal térj pihenni.

- Ne félj, sokat megbírok. Mondd ki végre! - sürgettem.

- Wilkinson meghalt!

Meghült bennem a vér. Úgy álltam ott, mint valami sóbálvány.

- Hatszor kopogtam az ajtaján - kezdte, - semmi nesz. Be akartam nyitni, de az ajtó zárva volt belülről. Szóval benn van mégis, gondoltam és felkeltettem egyik titkárt. Az lakatost hozott, kinyitottuk az ajtót. Wilkinson csöndesen hevert az ágyán. Nem ébredt fel. Nem is fog felébredni többet. - Nem akartam megmondani neked, de ez már a második eset tegnap óta. A pasa fiatal munkatársa, akivel te is beszéltél az este, pár perccel azután, hogy teljes épségben láttam, halott volt. Mereven ült a széken és nem mozdult többet. Thébából ölték meg, a Halottak Városából. Azért menekültem fel a piramisra, mert a legszörnyűbb gondolatok neheztedek rám. Te szabadítottál meg, éppen jókor, a kétségbeeséstől. De most itt van megint előtünk ugyanaz a szörnyűség. Megkétszerezve.

Mit szólhattam volna, csak álltam előtte, némán, bénultan.

- Sarkamban a halál - mondta. - Amióta a fáraó sírjába akarok bejutni, egymásután elragad mellőlem mindenkit. Engem még kímél, de ez is csak véletlen talán. Ki tudja miért és meddig. És te is veszedelemben vagy, amióta mellém szegődtél.

- Ez igazán nem fontos! - Ez volt minden, amit válaszolni tudtam.

- Legokosabb lesz, ha pontosan délben találkozunk megint. Olyankor mindenki a szobájában marad, vagy étkezik. A Luxor-templomban, lenn a Nílusnál, a nagy udvaron, tudod, amelyiknek a szegletében az a kőrákás van a mecsettel. Akkor nyugodtan megbeszélhetünk mindent. Most mindenesetre igyekszem kideríteni a halál körülményeit.

Leon Laporte komornyik feljegyzései

Késő este még bevittem Wilkinson úrnak Sanders úr postáját. Telefonja van a szobában és mikor beléptem, éppen Kairóval beszélt. Kivettem a szavából, hogy a gazdámmal beszél. Mókás arcot vágott, mint rendesen és vigyorogva olyasmit mondott, hogy Sanders úr csak bízza rá, majd ő elintézi, minden rendben lesz. Csak akkor látott meg, mikor visszaakasztotta a kagylót. Nem tetszett neki, hogy ott vagyok és azt mondta, ügyeljek a nyelvemre és ki ne fecsegyem valahogy, amit a beszélgetésből hallottam. Megnyugtattam, kétszeresen is, hisz alig értek pár szót angolul, no meg nem is vagyok pletykatermészetű. Füttyörészve húzta fel a kabátját - mert ingujjban volt addig, - fogta a kalapját és kiment. Rózsás kedvében volt. A kesztyűjét én vittem utána, de azt mondta, ebben a melegben fölösleges.

Lenn a hallban még odakiáltott Nothomb úrnak, a híres ujságírónak: - Tudja mi a legújabb ujság? Sanders úr megbánta bűnét és letett vakmerő tervéről! - Nothomb urat kínosan érintette a hír, hallottam, mikor azt mondta Madame Eleazarnak: - Az egész óriás kábelköltség csak arra volt jó, hogy félrevezessük a publikumot. Igazán nem helyes ilyen csúfosan visszavonulni, ha már telekürtölte a világot az ember. - Wilkinson csintalanul behúnyta félszemét, ez a szokása, és kiment.

Raisz Husszein Avad és Raisz Hasszan Gurgar fellah-k szóbeli közlése

A sietséget az ördög találta ki, a nyugalmat az Úristen teremttette. Szép csöndesen pipáztunk a kávéházban ketten. Elvették kenyéradónkat, a hatalmas nagyurat, aki odaát lakik a Palota-szállóban. Betiltották az ásatást. Most aztán koplalhatunk embereinkkel együtt megint, ki tudja meddig. Csak Allah segíthet, gondoltuk mindketten, de nem szóltunk.

A nagyúr elrepült Luxorból. De itt maradt akaratának végrehajtója, a titkár. És az egyszercsak odatoppant a kávéházba, teljes hosszúságában. Meglepetten nézett szét, mintha tévedésből került volna a benszülöttek közé és rögtön ki is ment. De futólag odapillantott ránk.

Elértettük a szándékát. Nyugodtan szürcsölgettük tovább a kávé, és csak jósokára tápázkodtunk fel, hogy utána induljunk. Csak messze, lenn, a csatorna partján értük utól, ahol csak az Úristen látott bennünket. Nevetve mondta:

- Fel a fejjel, öregek! Pénz üti a markotokat!

- Allah nagy! - mondtuk rá áhítattal, aztán megbeszéltük, hogy másnap, holdkelte után, a túlsó parton találkozunk a hatalmas angol úrral, elszórt csoportokban gyülekezünk embereikkel a hegyoldalon. De még előbb néhány megbízható ember vitorlás bárkán odaszállítja az emelőgépet, amit jó messze lenn, a Nílus partján fog lerakni egy repülőgép. Mindenesetre igyekeznünk kell titokban előkészíteni a dolgot, hogy kenyérünk írígyei gyanút ne fogjanak.

- Arcotok bánatos és gondterhes maradjon, mindenki messziről lássa rajtatok, hogy elvették kenyereiteket - intett még búcsúzóban a hatalmas titkár úr. Csupa erő volt, mint egy fiatal bivaly.

Mrs. Adams közlése

Sokáig társalogtam aznap este boldogult férjemmel. A jelek tisztán jöttek a szobámba. Előbb azt kopogta, hogy Ritter kisasszony miatt cseppet se aggódjam. Kairóban van, jó helyen, teljes biztonságban. Mégis nyugtalanított a kis haszontalan, úgyhogy késő este lementem a Nílus-partra. Gondoltam, sokan sétálnak ilyenkor ott lenn, hátha valamelyik véletlenül Kairóban járt és találkozott vele.

Ott volt persze a hosszú Wilkinson is. Nélküle nem is lenne Níluspart a Nílus partja. Az ismer mindenkit a világon. Egész sereg turista meg telelő vendég álldogált körülötte és hallgatták vicceit. Száraz, hosszú, simára borotvált képe halálosan komoly marad a legborsosabb ír tréfáknál is, éppen ezzel nevelteti meg az embereket. Sabinéről nem tudott semmit, de azt mondta, közölhet valamit velem, aminek biztosan nagyon megörülök. Sanders úr végleg letett a sírrablás tervéről, megbotlott egy hajszálaban, amit keresztbe tettek előtte.

Csakugyan helyeseltem a dolgot. Persze, hogy okosabb így. A hórihorgas titkár szerényen megjegyezte még azt is, hogy neki is van valami csekély része az örvendetes tényben, iparkodott lebeszélni a gazdáját. Megdicsértem és azt jóoltam neki, hogy jutalmul talán már a következő inkarnációban buddhista vezeklő lesz Indiában és nagy lépéssel közeledik a várva-várt megtisztulás felé. Az felelte, hogy inkább üzletember lenne a Cityben, évi tízezer font jövedelemmel. Majd fölvetette a jókedv.

Dr Philipp Bechtold naplójából

Én is lenn sétálgattam aznap este a parton, mint a többiek. Wilkinson úr hol egyik, hol másik csoportot szórakoztatta vicceivel. Hallottam már félfüllel, hogy Sanders visszalépett, de biztonság okáért őt is megkérdeztem. Tényleg megerősítette a hírt. Azt is őszintén közölte velem, hogy ő, a maga részéről csak örül a változásnak. Sosem szerette a galibát, ez a vállalkozás pedig ezer galibával járt volna, az embert megcsípheti egy mérges légy, zaklatja a rendőrség, no meg Nothomb, a sajtó ujságcsemege-szállító, az egész hajszáról lemond, nem békés embernek való az.

Én nem helyesletem, hogy valaki így elhajítsa a fegyverét, még ütközet előtt. Még egyszer kértem, gondolják meg, nem lehetne-e kellő tudományos apparátussal igen szép eredményeket elérni, ha az anyagi eszközök valakinek így rendelkezésére állnak. Mondtam olyasmit is, hogy végső szükség esetén magam is szívesen segítek tanáccsal, tájékoztatással, teljesen önzetlenül, persze. Wilkinson úr kurtán csak annyit mondott, hogy ebbe ő nem szólhat bele, ő csak a gazdája telefonutasításait hajtja végre és annak értelmében előkészíti a visszavonulást Luxorból.

Aztán mókás hunyorgással még hozzátette:

- A Biblia is mondja: Szeresd ellenségedet. Nos hát, hadd legyenek én is jó keresztény. Halló! Doktor úr! Halló! - kiáltott egy arramenő után váratlanul.

Akkor látom, hogy Gautschi doktor sétál pár lépéssel odébb, az a különös kis töpörödött emberke, akit Mrs. Adams jól ismer Indiából. Széles fehér vászonkalap volt a fején most is, meg fehér kabát és ugyanolyan térdnadrág. Ruhája, de még inkább beteges arcszíne elárulta, hogy a trópusokról jön, annak is a legforróbb, legegészségtelenebb vidékéről. Wilkinson hangjára kérdő pillantással és kicsit gyanakodva megállt, mire a hosszú ánglius, mint egy virgonc kisfiú, odaszaladt hozzá és lelkendezve, már messziről kiabálta:

- Jó hírt hozok, sir! Sanders úr visszavonul a fáraó elől. Az első menet után elismeri, hogy alulmaradt a birkózásban. Holnap szépen kilép a ringből és elutazik.

Az öreg doktor viharvert arcvonásain öröm suhant át. Mélyen ülő, félig lehúnyt szeme kinyílt és barátságosan a titkárra szegeződött. Hálásan kezet nyújtott neki és azt mondta:

- Jobb hírt igazán nem mondhatott volna.

- Gondoltam, hogy megőrül neki, hisz ön maga is a fáraó egy darabja, ha jól tudom - felelte a tréfás fickó, de egyetlen arcizma se mozdult.

Az öregúr csak annyit mondott: - Igen. - Olyan egyszerűen és különös hangon mondta, hogy Wilkinson meghökkent. Nem számított rá, hogy tréfája ilyen furcsán hasson. Furcsa csend volt egy pillanatig, akkor a doktor még egyszer melegen megszorította Wilkinson kezét és továbbsétált, magában mosolyogva. A hórihorgas fiatalember elégedetten nézett utána, majd ásítva az órájára pillantott.

- Na, holnap a tyúkokkal kelek - mondta dörmögve. - Repülővel érkezik a gazdám... meg még valaki... ki kell sétálnom elébük. Addig hadd húnyom le a szememet pár órára...

Barátságosan biccentett felém és elindult a szálloda felé. Semmi baja nem volt a világon.

A svájci szobalány, Bäbeli Ambühl közli:

Mr. Wilkinson hazajött aznap este, felment a szobájába és csengetett. De az arab szobapincér nem volt már benn, úgyhogy én mentem be hozzá, bár különben csak a hölgyeket szolgálom ki. Kérdeztem, mit óhajt? Sápadt volt és didergett, azt láttam, teát kért. Mire bevitettem neki, még fakóbb lett az arcszíne. Meg is kérdeztem, beteg-e, mire azt mondta, hogy az egyiptomi klíma nem válik javára az egészségének. Nagyon sok a légy, meg a nap, meg a turista. Örülni fog, ha Sanders úr jachtjáról nézegetheti megint a tengert. Még ha tengeribeteg lesz is. Most egyelőre izzadni szeretne, le is fekszik rögtön. Holnap úgyis nehéz napja lesz, hisz elutaznak.

Nem tréfált velem, mint máskor, ha a folyosón találkoztunk. Nem érdeklődött szerelmes leveleimről és az otthoni vőlegényemről, se más ilyen ostobaságot nem kérdezett. Mintha valami aggodalom ült volna a szemében. Nehezen, lélegzett, nem tudtam elgondolni, mi baja lehet. Csak azt mondta, furán érzi magát. És megtörölgette homlokát.

Jobbulást kívántam neki. Mikor kimentem, hallottam még, hogy bezárja belülről az ajtót. Se más kijárása, se erkélye nincs a szobájának, be se juthatott senki hozzá éjszaka. Senki semmi gyanúsat nem vett észre közülünk, segélykiáltást se hallottunk. Én voltam ügyeletes az emeleten, úgyhogy okvetlenül észre kellett volna vennem, ha csak megmozdul a szobájában. A legkisebb neszt se hallottam.

Dr Arthur Simpson orvos közli:

Évek óta Luxorban praktizálok minden télen. Kora reggel a Nagyszállóba hívtak. Az egyik szobában mozdulatlanul feküdt az ágyán egy fiatalember és alapos vizsgálat után meg kellett állapítanom, hogy halott.

Akkor tudtam csak meg, hogy az illető Sanders úr titkára. Maga a milliomos is jelen volt a szobában, hallatlanul megrendítette az esemény. Azt kérdezte, mi ölhetette meg a titkárát ilyen hirtelen? Meg kellett vallanom, hogy egyelőre képtelen vagyok a halál okát megállapítani, magam is rejtély előtt állok. Különös arckifejezéssel bólintott, mintha éppen ezt várta volna.

Olyasmit mondtam, hogy a boncolás remélhetőleg fölfedi a titkot. Ő vállat vont, nyugtalanul járkált fel-alá a szobában, majd hirtelen elém állt és megkérdezte, hiszek-e abban, hogy titokzatos erők is megölhetnek egy embert távolból.

Azt feleltem, hogy orvos vagyok és így a tudományban kell hinnem, nem bűvös hatalmakban és erőkben, de aki, mint én, éveket tölt a Halottak Városa közelében, az, ha a magánvéleményét kérdik, semmit se tart lehetetlennek többé.

Láttam, hogy érdekli, amit mondok, kért, hogy mondjak még többet is. De tudom, hogy nem tanácsos nagyon belemenni az ilyen veszedelmes kérdésekbe. Én igyekszem lehetőleg távol maradni a régi Egyiptom titkaitól és jobban szeretem a golfjátékot, mint a hieroglifeket. Abba nem őrülök bele egyhamar, míg a régi írásjelek biztosan megzavarnák az eszemet előbb-utóbb. Ki is fejtettem véleményemet Sanders úrnak és ő elismerte, hogy helyesen cselekszem.

Sabine Ritter naplójából

Déli tizenkét óra volt. A muezzin elénekelte imáját, a keresztény templomok elkongatták a delet, Cook túristái szerencsénkre löncsnél ültek a szállodákban. A luxori templom udvarán egy árva lélek se volt. Csak Ramses ült ott mellettünk, szép harántcsíkosan, vörös és fekete gránitrétegeivel, teljes óriás nagyságában. És mellette, mint a kicsi Dávid Góliát oldalán, mint apróka bábu, a fáraó hitvese. Én is ilyen apró vagyok Sanders mellett - gondoltam.

Jött is mingyárt, nem kellett várnom rá. Ideges, szapora lépéssel, halaványan. Behúzódtunk a hatalmas oszlopok árnyékába. Ha jól tudom, Tutankhamen állíttatta oda őket valamikor az őskorban. Mingyárt ezzel kezdte:

- A halál okát nem lehet megállapítani. Öngyilkosságra gondolni se lehet, hisz csupa életkedv volt a fiú. Gyilkosságra sem. Be se juthatott hozzá senki a szobába.

Csak úgy lökte ki a szókat, lázasan, türelmetlenül.

- Hát akkor mi történt, az Istenért? - kérdeztem.

- Láthatatlan erők hatoltak be hozzá. Talán most is jelen vannak, itt körülöttünk... - Nyugtalanul nézett szét és ökölbe szorította kezét, mintha védekezni akarna egy láthatatlan támadó ellen. Aztán egyszerre elcsüggedt. Lehajtott fejjel csendesen kérdezte: - Miért hozok halált az emberekre, mondd? Talán rád is Sabine... Hisz te is belekeverednél...

- Úristen, mintha én lennék a fontos! - mondtam meggyőződéssel.

- Iszonyú érzés így az üres térrel hadakozni - folytatta. - És nem is igaz. Mert nem üres a tér. Itt van a titok körülöttünk, csak nem láthatjuk. Persze, hogy az marad alul, aki bekötött szemmel harcol. Az ember.

Az oszlopsor legvégén otromba ólában állt a Rútság istene. Formátlan, csúf kis fickó. Sanders szépsége csak úgy ragyogott mellette, ahogy most ott megállt.

- Háromszor óvott a sors - mondta; - hárman, akiket a fáraó ellen segítségül hívtam, életükkel fizettek. Negyedszer egész biztosan nem fog inteni. Rajtam a sor. Pár nappal ezelőtt még nem bántam volna. De most... élni szeretnék ... miattad.

- Akár élünk, akár meghalunk, melletted akarok maradni - mondtam. Megragadta mind a két kezemet és hevesen igent intett.

- Most kimondtad a megváltó szót látod! Mától fogva összetartozunk.

Lehúnytam a szememet. Nagyon boldog voltam. Csak azért nem borultam a nyakába, mert a kaput őrző arabok akármelyik percben bekukucskálhattak. Ott ácsorogtak fehér ingben, a fehér porban és úgyse volt okosabb dolguk, mint bennünket bámulni. Sanders nagyon komolyan, nyomatékkal mondta:

- Semmi közöm a fáraó sírjához! Nem kell az ásatás! Irtózom az egész históriától. És nyugodtan bevallhatom, hisz nem emberektől félek, hanem felsőbb hatalmak előtt hajolok meg. Megértesz?

Sokkal nyugodtabb volt a hangja, mint addig.

- Akármit téssz is, úgy jó - feleltem áhitattal.

- És lemondok egyébről is, nemcsak arról a fekete sziklaüregről odaát - folytatta. - A sors ujjszúrását látom abban, hogy a titkos hatalmak így beleszóltak most az életembe. El kell hagynom a helyet, amelyet eddig elfoglaltam és új életet kezdeni veled, Sabine.

- De hisz feleséged van már - mondtam csüggedten. Ő kicsinylően mosolygott, biztosan önmagát kicsinyelte.

- Igen. Meg szeret. Általában, a maga módján jólelkű teremtes.

- Na látod. - Úgy éreztem, kimondta az ítéletet felettünk. De ő nem így gondolta.

- Mégis le fog mondani rólam. Szeret mindenkit, igaz, de önmagát a legjobban. És önzése most az én javamat szolgálja. Hidd el, jól ismerem. Ha látja, hogy semmi hasznomat nem veszi társasági szórakozásaiban, hogy mint szoba- és asztaldísz értéktelen vagyok ezentúl, nem fog ragaszkodni hozzám. Hisz csak annyit értem neki eddig is, amennyiben dekoratív figurája voltam az ő szakadatlan farsangolásának. Mert szerintem ez a társasági hajsza az élet igazi lényege. Ebben a kérdésben nem ismer tréfát és ha nem teljesítem hivatásomat, elereszt.

- De fájni fog neki.

- Talán egy kicsit. Rövid ideig. Hidd el, hallatlanul felületes minden jóindulata mellett. És egykettőre akad más férj, biztos vagyok benne, aki hajlandó továbbnyargalni vele a világ körül és szórakozni mindhalálig. Akkor pedig el is felejt majd könnyen.

- Nehéz elképzelni - mondtam akaratlanul. Talán meg se hallotta. Ajkát harapdálta egy darabig, mintha gondolkodna, aztán kibökte.

- Sabine! Még valamit kell mondanom neked. Becstelenség lenne elhallgatni.

- Nos? - kérdeztem elfulladva, azt hittem, ki tudja, mi nyomja a lelkét.

- Tudod, hogy akkor semmi pénzem se marad?

- Édes Istenem! Nagyobb baj nincs?

- Szegény ember leszek, mint a házasságom előtt.

- És azt hiszed, nekem több a pénzem? - mondtam nyugodtan. - Közöltem veled már, amikor a Memnon-kolosszusokat meglátogattuk együtt, hogy üres a zsebem.

- Szegény ember lesz az urad.

- Bánom is én. Ha erre pályáznék, rég feleségül mehettem volna egy derék adófizető polgárhoz otthon. Eszem ágában sincs.

Ördög vigye ezeket az arabokat - gondoltam bosszúsan. - Mint a majmok, olyan kíváncsian kandikálnak be mindúntalan. Meg se csókolhatjuk egymást. Legföljebb gondolatban.

- Pár óra múlva megint találkozunk itt, jó lesz? - kérdezte, - mikor az úri népség teáját iszogatja. - Én csak bólintottam. - Addig meggondolhatod, csakugyan vállalod-e a létért való harcot mellettem.

Ez sok volt. Kitért belőlem a szenvedély.

- Hogy beszélhetsz így! Mi van még meggondolni való! Vezess tűzbe-vízbe, megyek veled. És ha mellettem vagy, nem félek még a negyedik dimenziótól se.

Mrs. Jane Adams feljegyzése

Aznap délelőtt egy fiatalember jelentkezett nálam a szállodában. Névjegyén ez állt: *Josef Hilgenstock et Co.* Ez eleget mondott. Sabine már a hajón, Indiába menet, amikor még pincéernő volt a hajón és himbálózó ágyam szélén ülve ápolgatott, elmesélt mindent.

- Szóval, ön az a híres ember, aki elől Indiába szaladnak a lányok? - Ezzel fogadtam. De rögtön hozzá kellett tennem az igazság kedvéért: - Igazán nem ilyennek képzeltem. Üljön le, kérem.

Tényleg, csöppet se volt ijesztő, sőt nagyon jóképű, magas, szőke fiú. Angol is lehetne. Azt mondta, illőnek gondolta jelentkezni nálam, mint Ritter kisasszony pártfogójánál és megkérdezte, hol van most a kisasszony.

- Mindenütt és sehol - feleltem. - Tegnap Kairóba utazott, ma megérkezett repülőgépen ...

Nem hallgatott végig, közbeszólt, hogy igen, ennyit ő is tud.

- Jó reggelt köszönt, mikor hazajött, aztán megfürdött és elszaladt megint - folytattam, - hát nem is próbálom tartóztatni. Sose zavarja az ember a fiatalokat, úgyse ér vele semmit. Nekik még fontosak a világ hiúságai. Ritter kisasszony meg éppenséggel érzékeny állapotban van jelenleg. Nem is tűrné a beavatkozásnak még legtapintatosabb módját sem. Idegen embernek többet nem igen mondhatok róla.

Olyasmit mondott, hogy nem kíván tőlem indiszkréciót, könnyen el tudja képzelni, mire gondolok. Tökéletesen beszélt angolul és általában könnyű, fesztelen modorú, jó társaságbeli embernek látszott.

- Egyébként nem vagyok idegen, félígmédig jegyesek vagyunk Ritter kisasszonnyal.

- Micsoda beszéd ez! Félígmédig! Mint ahogy az ember a poharat félíg tölti - jegyeztem meg szigorúan és csakugyan kicsit zavarba jött.

- Hogy úgy mondjam, én a jegyesének tekintem magam, ő viszont nem tekinti magát a menyasszonyomnak - magyarázkodott.

- Ez gyakran megesik, sir. De akkor ne beszéljen jegyességről. Mondja inkább, hogy szerelmes.

Ezt minden teketória nélkül bevallotta, nekem pedig semmi okom nem volt kételkedni a szavában. Hisz ismerem a kislányt. Kifejtette, hogy Sabine igazgyöngy az emberek között. Csak a nemes foglalata hiányzik még, sajnos. Ő csupán azért jött Egyiptomba, mert biztosítani akarja a maga számára és haza akarja vinni a jó meleg fészekbe, legyen otthona végre- valahára. Eleget csavargott a nagyvilágban, ideje, hogy megelégedett háziasszony és feleség legyen belőle.

Fülemet megütötte ez a szó „megelégedett”. Legerősebb, legférfiasabb hangomon mondtam neki:

- Nincs nagyobb baj, mintha az ember megelégedett. Elégedett a lajhár is, amelyik fejfelé lóg az erdőben, meg az óriáskígyó, ha szerencsésen lenyelte a nyulat. Ó, uram, talán maga is ilyen lajhár volt valamelyik régebbi életében, én meg óriáskígyó. De most, sajnos, emberek vagyunk, tehát zarándokok. Az ember csak keresi, áhítja, sejti az igazi végső célt, amíg itt jár a földön, a célt, amelyet emberformájában soha el nem ér. Hogy lehetne megelégedett?

Ezt persze nem igen értette szegény feje. Elmondta, hogy csavarokat gyárt otthon a hazájában és a kiviteli nehézségek miatt sok baja van. Tudni szeretne volna, hol keresse Sabinét itt Luxorban.

- Az egyetlen német nő, akivel érintkezik, Bechtold tanár felesége - mondtam, - ott talán ráakad. A tanár maga szörnyű ember, tudja, amolyan megfordított sírásó, aki a halottakat kikaparja a föld alól. Gyűlölöm ezt az emberfajtát. Egyiptológusnak nevezi magát.

- Köszönöm, talán sikerül megtalálni végre - hálálkodott. Olyan volt, mintha tovalebbről pillangó után loholna hálóval a kezében. Sajnáltam szegényt.

Alighogy elment, betoppant az én kislányom. Sápadt volt, a hőség dacára, édes kis arca csupa dacos elszántság és boldog rajongás. Megmondtam neki, ki kereste. Lábával dobbantott. Máris védekezett gondolatban. Megvetően, kihívóan mosolygott.

- Ne menjen hozzá, Sabine - tanácsoltam neki. - Nagyon derék, becsülésre érdemes úriember. Más asszony boldog lehetne vele, de az ilyen kis vadmadárnak nem való.

Egész ellágyult és boldogan maga elé révedt. Aztán hirtelen nagyot nevetett és azt mondta.

- Nem is. Nem is megyek hozzá.

Bechtoldné feljegyzése

Szobámban voltam éppen és hallottam, hogy Krause, a múmiák hű gondozója, rekedt hangján magyaráz valamit. - Ha Sesong miatt jön uraságod, hát nem vagyunk idehaza, nem foglalkozunk vele egyáltalában. Hisz még föl se fedezték a sírját. Hagyjuk békességben szegényt. Inkább ráírjuk a fejfájára, hogy: Pihenj édesen. Dehogy zavarjuk az álmát, kérem, eszünk ágában sincs.

Ismerem a fiút, ilyenkor nem áll meg benne a szó. Most is egyre Sesonggal bajlódott. - Jól vigyázzon, uram, ha véletlenül keze ügyébe kerül a fáraó múmiája. Kényesek ám az ilyen öregurak, csinján kell bánni velük. A legkisebb tapintatlanságot sem tűrik. És ha megharagusznak valakire, hát iziben mozgósítják hatalmas túlvilági összeköttetéseiket. Mi, szakemberek, sok mindent mesélhetnénk. De ne szólj szám, nem fáj fejem.

- Ó, kérem - mentegetőzött az idegen, mikor végre szóhoz jutott, - akit én keresek, az legkevésbé se hasonlít a múmiákhoz, Ritter kisasszonyt keresem. Nincs itt véletlenül?

Kiszóltam az ablakon, hogy sajnós, nincs itt. Majdnem könnyörögve fordult hozzám:

- Úgy tudom, nagyságos asszony az egyetlen német nő, akivel a kisasszony itt megismerkedett. Ha megengedi, hogy alkalmatlankodjam néhány percig, nagyon lekötelez.

És mihelyt leültettem, mingyárt kiöntötte a szívét.

- Szeretném szegény kislányt megszabadítani valahogy attól az öreg szellemidézőtől, hazavinni és két lábára állítani végre a reális életben. Mi köze egy mai embernek ahhoz, ami itt volt, vagy nem volt négyezer évvel ezelőtt? Meg hogy a derék József miféle gabonaüzleteket kötött Egyiptomban? Erről tanultunk a hittanban, emlékszem. De mit keres Ritter kisasszony, a schöllnitzeri kislány a Sesong-sírban? Mondja, nagyságos asszonyom, mondja meg az Isten szerelmére, hát fontos ez neki, kell ez neki?

Én tudom, mit keres Sabine a Sesong-sírban, de jobbnak láttam nem mesélni el. Láttam, hogy amúgy is elég baja van már szegénynek a szívével.

- Ha már mindenáron ki akar ásni valamit a föld alól - folytatta izgatott hangon, - hát vannak nálunk is régi hősi sírok. Szívesen rendelkezésére bocsátom a pénzt, ássanak ki barlangi leleteket, cölöpépítményeket, vagy amit akar, gyarapítsa valamelyik német múzeumot a talált kincsekkel. Ezen a téren még sok a pótolnivalónk, a munka megéri a fáradságot és áldozatot. De még ennél is fontosabb a mai fiatalságnak, hogy a jövőbe tekintsen. Meg kell ismernünk a multat, de a jövő az, amit építünk, előkészítünk. És akarom, hogy Sabine is részt vegyen a munkában. Találkoznom kell vele és akkor megmondom neki: - Hagyja a halottakat, mi élni akarunk, értelemmel, erővel, kötelességtudással.

Lelkesen, lázas meggyőződéssel beszélt, igazat is adtam neki, de óvtam, figyelmeztettem.

- Nagyobb hibát nem követhet el, mintha erőszakoskodik. Azzal csak elronthat mindent. Sabine kereső lélek, ha ezt a vágyát ki nem elégíti, sose fogja helyét megtalálni a reális életben. Alaposan megismertem, amióta itt együtt vagyunk. Hisz nem is titkolózik. Szabadon, közvetlenül adja magát, és el kell fogadni annak, aki. Másként lekoptatnánk róla a hímport, a ragyogó színeket.

- Azt hiszi? - kérdezte vendégem, aki Hilgenstock néven mutatkozott be és kellemes, derék embernek látszott.

- Be kell várni, míg a madárka visszarepül a kalitkába, - ha ugyan visszarepül egyáltalában, - mondtam neki. - Látja, az uram egyiptológus, rám is ragadt valami kevés a tudományából. Nem hiába jelölték a régi egyiptomiak a lelket emberfejű madár hierogliffjével!

Mrs. Sanders titkárnője, Miss Short közli:

Nagy munkában voltunk éppen: a legközelebbi ünnepélyt kellett előkészítenünk. Törtük a fejünket, hogy valami újat kieszeljünk, Sandersné hallott valami Philé nevű szigetről, följebb a Níluson. Arra gondolt, hogy az ottani templomban rendez egy óriás Gymkhana-ünnepet, ha ki lehetne bérelni pár napra. De megmondtam neki, hogy a sziget, sajnos, víz alatt van jelenleg.

Ezt hát el kellett ejtenünk, de én azt ajánlottam, hogy rendezzünk a sivatagban pikniket, előre kitervelt beduintámadással esetleg, Cook a rablókat is szállítja jó pénzért, ha kívánjuk. Nagyon jól esett, mikor Sandersné elragadtatva kiáltott fel: - Ó, Mrs. Short, micsoda ragyogó ötlet! - Valósággal beleszeretett a tervembe. Akkor zavart meg bennünket Sanders úr. Izgatottan lépett be és azt mondta, azonnal beszélnie kell a feleségével. Hiába bizonygatta neki, hogy halaszthatatlan dolga van éppen, egyszerűen azzal intézte el: - Csupa haszontalanság, amivel foglalkoztok. - Kimentek és én pedig magamra maradtam a meghívókkal.

Nem mondom, elég nehéz dolog lehet a Standard Oil Company-t igazgatni, vagy a dollár árfolyamát szabályozni, de Mrs. Sanders fogadóestélyeire a meghívókat szétküldeni szintén nem könnyű mesterség. Hallatlan gonddal kell kiválogatnom azokat, akik méltóak a megtiszteltetésre. Sokszor bizony egy hajszálon függ a sorsuk. És ha végre nagynehezen megrostáltam a jó társaságbeli hölgyek és urak tömegét és csak a tejföl legszíne maradt a listámon, még akkor is ezer rossz tréfával fenyeget a véletlen. Egyszer kis hijján állásomba került, hogy az Oroszországból emigrált Csebikin herceget Madame Eleazar mellé ültettem az asztalnál és a herceg meglátta szomszédnője nyakában sokmilliót érő családi ékszerét, amelyet a bolsevik kormány Londonban elárvereztetett. Határozottan kínos szituáció volt.

Keserves mesterség vezetős szerepet játszani a legfelső körökben. Csak én tudom, mennyit fárad és vesződik úrnőm, senkise hálálja meg neki méltóan. Egyebet se teszünk, mint hajszoljuk szünet nélkül a különböző nagyságokat, mert ez az igazi attrakció. Viszont óvakodnunk kell a kalandoroktól, ami nem csekélység. És mennyi fejtörés, hány átvirrasztott éjszaka kell, hogy az ember mindig kitaláljon valami újat, eredetit és a kényes ízlésűeket is vonzani tudja!

Eleinte Sanders úr is segített a munkában, de sajnos, több mint egy esztendeje kivonja magát alóla. Majdnem közömbösen szemléli az egészet, nem bánja, akárkit hívunk meg, sőt kijelentette nem egyszer, hogy szívesebben látna a házában matrózokat és számárhajcsárokat, vagy az üdvhadseregbeli nőket, mert azok legalább dolgozó emberek. Kifogástalan udvariassággal fogadja felesége vendégeit azóta is, mint jómodorú gentlemanhez illik, de megérzik rajta, hogy ez merő formáság és voltaképpen fikarcenyit se érdeklí az egész társaság. Így aztán, sajnos, egyre hűvösebb szellő lengedez szalónjainkban, a legelőkelőbb vendégek elmaradoznak és helyettük új, hivatlan vendég állít be gyakran, akitől a legjobban irtózunk: az unalom. Úrnőm is érzi már a szomorú változást.

Beszélgetésük jó sokáig tartott. Végül Mrs. Sanders egyedül jött vissza, nagyon izgatottan, könnyes szemmel. Bizalmas viszony van közöttünk, hát azonnal elmondott mindent.

- Az uram válni akar.

Nem lepott meg a hír voltaképpen, de csodáltam, hogy máris idáig fejlődtek a dolgok. Úrnőm eltalálta gondolatomat.

- Ó, igen, ezt a szezont még kihúzhattuk volna - mondta - és egy nyári tengeri út még rendbe hozhatta volna zilált idegeit. Talán be se következik az egész baj, ha az a német lány utunkba nem akad.

- Egyszerű polgárlány és még vagyona sincs! - fakadtam ki megbotránkozva. - Megbabonázta Sanders urat kétségtelenül.

- Ez volt az utolsó lökés - bólintott szomorúan.

- Közöséges pincérnő volt egy indiai hajón, határozottan tudom, és most társalkodónő. Nem, ezt nem kell eltűnni - mondtam.

De ő csak törölgette a szemét és csüggedten felelte:

- Védtelenek vagyunk.

- Pénzt kell felajánlani neki, de csak ha írásban adja, hogy lemond Sanders úrról - tanácsoltam.

- Nem, kedvesem - mondta fejét csóválva, - nem olyanféle lány ez.

- Ó, egy csekkönyv csodát tesz sokszor - próbáltam meggyőzni. De nem sikerült. Szomorú és szenvedő volt az arca, nem haragos.

- Azt hiszi, pénzzel mindent el lehet érni a világon? - kérdezte. - Én is azt hittem. De vannak kivételek és sajnos, az uram is a kivételek közé tartozik, most már látom. - Felállt, valamivel nyugodtabban. - Csak egy lehetőség van - mondta. - Én magam beszélek azzal a lánnyal. Most, azonnal!

Mrs. Meg Sanders naplója

Megígértem, hogy mindent feljegyzek pontosan, amit csak tudok. Szörnyű keserves visszaemlékezés, de mégis megtartom a szavamat. Már a magam kedvéért is meg kell tennem, hogy bebizonyítsam, mennyire elkövettem minden lehetőt a szerencsétlenség elhárítására.

Ritter kisasszony hóbortos úrnőjével egy szerény kis fogadóban szállt meg, anyagi helyzetüknek megfelelően. Megtudtam, hogy otthon van és nem sokat teketóriáztam, hanem rögtön az arab sarkában beléptem én is a szobájába, nehogy letagadtassa magát.

Nagyon udvariasan fogadott, székkal kínált, leült ő maga is és sápadtan, de fegyelmezetten várt. Úgy viselkedett, mint egy lady.

- Nem szeretek kertelni - mondtam, - egyenest a dologra térek. Hogy mi történt eddig, azt tudjuk, az a kérdés, mi legyen ezután?

Emlékszem, szavam elakadt egy percre, de aztán röviden, tömören kimondtam:

- Lemondok róla, ha kell. Unott, kellemetlenkedő férj oldalán nem is folytathatnám ezt az életet. Csak teher lenne mindkettőnknek.

Fellélegzett. Én pedig egész belemelegedtem az uram dicséretébe.

- Nekem olyan ember kell, aki a szalónok hőse, koronázatlan királya. És Sanders ilyen volt. Mindenki elismerte s elismerné ma is. Ez az igazi hivatása, erre született.

Láttam a szemén, hogy nyugtalanítja, amit mondok. Megérezte, hogy nem adom fel egykönnyen a harcot.

- Az uram azt mondta, hogy maga szereti.

- Igaz - vallotta be.

Könyörögve összekulcsoltam a kezem és a lelkére beszéltem.

- Ha szereti, hát ne taszítsa romlásba. Királyi férfi ő, nem szegénységre, nem szűkös életre született.

- A szülei szegény emberek voltak - felelte Ritter kisasszony. - És elég sokáig szűkös viszonyok között élt ő maga is.

- De szerencsétlen is volt, amíg én ki nem ragadtam a nyomorúságból! Megint szerencsétlen legyen, maga miatt? Ha igazán szereti, nem szánhatja ilyen szomorú sorsra.

- Bízunk a jövőben mind a ketten - mondta.

- Szó sincs róla, vannak férfiak, akik ingujjban járnak és felküzdik magukat a legalsó sorból, mert könyökölni tudnak. De ő nem ilyen - hála az égnek, - a törtetés elcsúfítaná vonzó alakját. Amíg velem össze nem került, türelmesen ült a pult mögött és ott is maradt volna, ki tudja meddig. Vállalja a felelősséget azért, ha megint oda kerül vissza és ott megöszül a hivatalban, mint kis tisztviselő? Most kezében van a sorsa!

- És az enyém az övében! - mondta. A többire nem is reagálva.

Valóságos szónoki láz ragadott el.

- Ne várjon tőle gyakorlati tehetségeket. Aki vasárnapi gyerek, mint ő, az a hétköznapi életben nem is találja fel magát. Az Úristen jókedvében teremtette, de nem fog soha küzdeni az érvé-

nyesüléséért, nem fog kiharcolni semmit az életben. Éppen ez a gyönyörű benne. Hasznos és praktikus dolgokhoz akármelyik átlagember érthet, de vannak dísz tárgyak, luxuscikkek, amelyeket éppen azért szeretünk, mert semmire se használhatók. Ő a teremtésnek ilyen luxuscikke. Ne kívánja tőle, hogy elmerüljön megint a hétköznapi emberek szürke tömegében. Borzasztó kár lenne érte.

- Képzeld csak el: Sanders a villamoson, kopott aktatáskával a hóna alatt, félretaposott cipőben és sörtés állal, mert a kenyér után való futkosásban nem maradt ideje borotválkozni sem. Nem kétségbeejtő kép, mondja? Ó, az ő képét ne gyalázzuk meg, nem szabad. Mintha régi kínai porcellánedényben zabkását főzne valaki. El tudja képzelni mint öregedő banktisztviselőt, akit fiatal főnöke talán mindenki fülehallatára megdorgál és ő kénytelen lenyelni a sértést, mert más állást nem kap már öszülő fejjel? És ha aztán hazamegy szegényes otthonába és a feleségének csak panaszkodni, keseregni tud, akkor gondoljon rá, hogy az a kövér, csúf kis Sandersné bizony igazat mondott, intett még jókor, kár volt nem hallgatni rá... Ó, gyermekem, ha szereti és javát akarja, hagyja a napot fönn az égen és akkor előbb-utóbb megint elégedetten fog ragyogni.

Sabine Ritter naplója

Zsebrevágtam a vázlatkönyvemet, amelyik már Peruban is velem volt és leültem az egyik falhoz, mintha annak tarka képeit rajzolgatnám. Ez jó ideának bizonyult. Délutáni tea ideje volt ugyan, de azért egész sereg amerikai lármázott és fotografált körülöttem. És a dragománok szorgalmasan darálták mondókáikat az oszlopok között. Senkinek se tűnhetett föl hát, mikor Sanders bejött és megállt mellettem, mintha rajzaimat nézegetné.

Hátranyújtottam neki a kezem és félszemmél rápillantottam. Leolvastam az arcáról, hogy a felesége neki is lefestette a sivár jövő képét és előkészítette a csömörre, amely a lakoma után okvetlenül bekövetkezik. Nagyon komoly és nyugtalan volt a szeme. Erősen megszorította a kezemet, szóltanul megbiccentette a fejét, érzése nem változott nyilván, de a hollókárogás mégse maradt hatástalan.

Úgy tettem, mintha nem vennék észre semmit. Nyugodtan tovább rajzoltam egy részeg istenekkel megrakott bárkát.

- Veled is beszélt? - kérdezte aggódva.

- Valószínűleg pontosan ugyanazt mondta mindkettőnknek. - Hangom a lehető legközömbösebb volt, ceruzám is zavartalanul futkosott tovább.

- Na és mit gondolsz? - kérdezte halkan.

- Aki ijesztget, azzal nem játszunk! - mondtam és szerencsésen befejeztem a koronás krokodilust, aki nyájasan integet a partra, tisztelőinek.

- Nem ijedségről van itt szó - mondta bizonytalanul, - csak arról, hogy lehet-e ilyen szomorú kilátásokkal megőrizni a hitünket, örömünket. Nem lankad-e a lendület, ha az ember tudja, hogy csak lejjebb, lejjebb csúszhatik úgyis?

A hóbertos Kos-isten következett most sorra, amint boldog vigyorgással két kisfiút forgat éppen korongján.

- Tudod mit? - jegyeztem meg nyugodtan, - én szégyelném magam a helyedben. Hát olyan szörnyű nagy dolog, ha az ember sorsa egyet fordul? Én pincérlány voltam a hajón, te meg milliomoskodtál kicsit, most vége az előadásnak, szépen hazamegyünk a színházból. Az ember azt mondja; álmodtam, és kész. Na és ha eleinte nehezedre esik a munka, hát majd gürcölök én kettőnk helyett - végeztem lelkesen és lerajzoltam egy istent, aki teljes hosszában elnyúlik a földön és jóízűen szopja a tehén tőgyét.

De Sanders kedve csak nem akart megjönni.

- Hogy álmom volt, azt még elviselném - mondta, - de megmarad a lidércnyomás. Sose fogom elfelejteni, hogy pénzért eladtam magam, here módjára éltem és semmit, de semmit nem produkáltam, amíg módomban állott. Hogy szabadulok ettől a nyomástól, hogy váltom meg lelki nyugalmamat? Anélkül pedig sose lesz igazi önbizalmam.

- Ó, elég önbizalmat adhat, ha önként leráztad a gazdagságot. Fel a fejjel! Semmi okod kicsinyelni magadat. Hisz még mielőtt velem találkoztál, már igen jól tudtad, milyen haszontalan és unalmas mindaz, ami messziről úgy megígéztet. Ha most az ellenkező oldalon keresed az igazságot, okvetlenül a jó úton jársz.

Elhajítottam a vázlatkönyvemet és felálltam.

- Ne félj, nem fogunk elmerülni az élet tengerén. Belsőleg mindig tartani fogjuk a nívót, még sós hering és főtt krumpli mellett is. Annál könnyebben, mert hisz alaposan kiélveztük az élet ingyencégeit, főleg te.

A maga gondolataival bibelődött. Hiába beszéltem akarva ilyen bölcsen, meggyőzően, alig hallgatott rám. Egyre azt hajtogatta: - Szívesen megfizetném a váltságdíjat, ha tudnám, hogy a nyugalمامat váltom meg vele... De hogyan ... de hogyan ...

Körülnézett idegesen, hogy nincsenek-e turisták és dragománok a közelben, aztán hevesen lökte ki ezt a pár szót:

- Látod ... a kicsinyes élet... a szürke nyomorúság...

- Nem győződtél meg róla, hogy ami nagynak látszik messziről, az nagyonis kicsi a valóságban? Hátha most fordított csalódás vár rád.

- A szürke hétköznapi - hajtogatta. És hirtelen fölkapta a fejét. - Eh! Mit hétköznapi, nyomorúság? Nem kell vállalnunk. Csak tőlem függ és huszonnégy óra múlva nagy ember vagyok. Ostobaság önként lemondani ilyen lehetőségről.

Most értettem csak meg, mit forgat a fejében. A Halottak Völgye kerítette hatalmába újra. Kék szeme szilaj fényben izzott, hangját erőnek erejével suttogóra fogta, nehogy a templom falai harsogva verjék vissza szavát:

- Pár óra kell csak és elindulhatunk a sír felfedezésére. Az emelőgép titokban megérkezett, elrejtették valahol a nádasban, a Nílus partján. A felláh-k csak a holdkeltét várják, hogy oda gyűljenek a sziklahasadékba, a megbeszélthelyen. Wilkinson mindent elrendezett még az este. És vissza nem szívhatott semmit, arra nem volt már ideje.

- Akkor sietned kell - mondtam. - Pár óránk van mindössze.

- Igen. Pár óra és helyben leszünk egyszersmindenkorra. Ha fölfedezem a fáraó sírját, híres ember vagyok és föltétlenül elhelyezkedem megfelelően. Sőt te is, ha részt vettél a vállalkozásban. Hírről, dicsőségről most nem is beszélek, de anyagi és társadalmi helyzetünk nem lehet többé rossz, ha ez sikerül. És a feleségem jóslata, hogy elmerülök újra a szürke kisemberek tömegében, nem válik be. Felül maradok. És ezt akarom is!

Komorán hallgatott egy percig.

- Csak el kell határoznom, hogy még ma éjjel kopogtatok a fáraónál, s ez az elhatározás meghaladja erőmet. Egyszerűen képtelen vagyok rá. Meg nem foghatom miért, de irtózom tőle, szinte megbénít a gonosz sejtetem, soha életemben ezt az érzést nem ismertem. Órák óta küzködöm magammal. Néha már-már engedek a csábításnak és azt gondolom: ostobaság félni. Hisz eddig is csak másokat sujtott az átok. Engem kímélt. Mindig voltak sérthetetlenek, akikről lepattant.

De éppen ez az! Hátha másokra sujt le helyettem! Szabad ágyútölteléknek használnom embertársaimat? Magam helyett a halálba küldeni őket, mikor nem is ismerem az ellenséget! Hátha éppen így akar bosszút állni rajtam? Ha téged ragad el mellőlem? Hogy gyilkosod legyek és ne örülhessek a szabadulásomnak. Ki tudja, talán éppen ezt akarja.

Nem, amíg közelebből nem látom, milyen természetű ez a titkos hatalom, hol rejtőzik, miért, mivel fenyeget, addig nem szabad új áldozatokat dobnom eléje.

Lassan elindultunk együtt a kijárási felé. Sanders a foga között sziszegte:

- Bár lenne húsból-vérből való ellenség, vagy akár egész sereg, nem ijednék meg tőlük, hidd el. Élő emberekkel szembeszállnék, de halottakkal... nem! Megyek is most rögtön, visszarendelem a munkásokat és mindent. Egyelőre nem árulom el senkinek a titkot. Hisz azzal egyszerűen a halálba küldeném az illetőt.

Ulrich Gautschi, a svájci szállodás feljegyzése

A szállodában megtudtam, hogy Sanders úr a Nílus-templom felé ment. Mikor odaérek, éppen jön kifelé. Mégpedig nem magányosan, hanem egy igen csinos fiatal hölgygel. Odaléptem elébe és bemutatkoztam, mint Ulrich Gautschi, szállodatulajdonos, Svájcból. Mikor a nevemet hallotta, amúgyis elég komor arca még jobban elborult és kérdő pillantással elismételtette.

- Igen - mondtam, - Gautschi doktor a nagybátyám.

- Úgy. Az a furcsa, bogaras öregúr, aki Sesong fáraónak tartja magát?

- Igen. Indiában nagyon beleélte magát a lélekvándorlás gondolatába. Nem is csoda. Negyedszázadot töltött ott, közben alig látogatott haza. És ha nagynéha láttuk, aggódva tapasztaltuk, hogy mennyire megváltozott. Valósággal eltávolodott lassankint a fehér fajtól, ott a dzsungel magányosságában. A hindu benszülöttek sokkal közelebb állnak a szívéhez. És az európai utazók, akik ott jártak, egész különös dolgokat meséltek róla. Hogy a benszülöttek között félelmes híre van. Mondtam is a feleségemnek: meglátod, Henri bácsival még nagy bajunk lesz. De hát aggregény volt, bennünket, otthoni Gautschiakat nem igen érintett a híre. Senkise felel a tengerentúli rokonaiért. De éppen most, az utolsó évben aztán csakugyan aggasztó hírek érkeztek. Többen is írták, hogy titokzatos halálesetek történtek körülötte. Este még beszélget valakivel és másnapra már meghalt az illető. A benszülöttek makacsul hiszik, hogy ő küldte rájuk a halált, hogy messziről tud ölni. Veszedelemes tudományának híre a hatóságoknak is fülébe jutott. Megtudtuk a konzulátus útján, hogy vizsgálatot indítottak és most kutatják, nem kerítette-e az öregúr nagyonis hatalmába a Kelet titkait, a hosszú évtizedek alatt. Aztán egyszer csak halljuk, hogy megúnta a molesztálást, kapta magát és felszállt egy olasz hajóra.

Kábeltávíratot kaptunk, hogy vegyük gondunkba az öreget, mielőtt még a hatóságok esetleg kellemetlenkednek neki. No, ez már nem tréfadolog - mondtam a feleségemnek. - Ott hagytam csapot-papot, - pedig tele van a szállodám most téli vendégekkel - és elébeutaztam Szuezig, hogy majd felszállok a hajójára és oltalmamba veszem. Akkor hallom nagy megdöbbenéssel, hogy az öreg váratlanul kiszáll Port Tevfikben. Az ottani konzulátus tisztviselője egy sereg ujságot hozott a hajóra és ő az egyik nagybetűs címfelírásból megtudta, hogy valami régi fáraósírt akarnak felkutatni megint. A hír szörnyen felizgatta, se szó, se beszéd, beszállt a tisztviselő motorcsónakjába és kivitette magát a korallszirtek között a partra, hogy ott vonatra szálljon. És persze utánajöttem.

Itt aztán még nagyobb megdöbbenéssel hallottam a titokzatos halálesetekről, amelyek az ön környezetében történtek, Mr. Sanders. És hogy önt személyesen külön is megfenyegette az öreg. Gondoltam, felkeresem mielőbb és elmondom, amit veszedelmes rokonomról tudok. Lehetséges, hogy az élete is veszedelemben forog, bár egyelőre nem tudjuk megmagyarázni, hogy és mi módon.

- Ez nem ujság - jegyezte meg Sanders. - Fődolog, hogy megbízható orvostól gondoskodjék és két markos ápolóról. Intézkedett már?

- Kerestem a fogadóban az öregurat, de ott nincs. Nem is tudják megmondani, hol keressem. Mindenesetre előbb idesiettem önhöz, most pedig, hogy közöltem, amit közölni kötelességem volt, megyek vissza, hátha azóta hazaérkezett mégis.

- Elkísérem - ajánlkozott Sanders. - Én ijedten tartóztattam, de csak nevetett. Mintha óriás kő esett volna le a szívéről.

- Szeretnék jelen lenni, amikor biztonságba helyezik a szegény megháborodott embert. Saját szememmel akarok meggyőződni róla, hogy most egy időre legalább ártalmatlanná teszik. Okom van rá, hogy ez most különösen érdekeljen.

- Ezt értem - jegyeztem meg, - saját biztonsága mindenkinek elég fontos. - Éppen ezért nem is tagadhattam meg a kérését. Velünk jött a fiatal hölgy is. Az nem is kért engedelmet. Nyilván eszébe se jutott, hogy ő ott maradhatna, ha Sanders úr velem tart.

A „Hotel des Voyageurs”, ahol szerencsétlen nagybátyám megszállt, szegényes levantei fogadó, európaiak nem igen látogatják. A fogadós tegnap este óta nem látta Gautschi doktort. A mocskos háziszolgák, akik a szobalányokat helyettesítik ott, szintén semmit se tudtak róla. Most derült csak ki, hogy az ágya érintetlen, tehát otthon se volt aznap éjszaka. Azt mondták, talán lenn, a söntésben látták, kérdezősködjünk ott.

Na, ez elég leverő hír volt. Lementünk a rozszant lépcsőn, a folyosón fésületlen asszonyok ültek és gyerekeiket szoptatták, núbiai szolgák akkor hordták ki az éjjeli edényeket, a földön ételmaradék hevert, nagyobb gyerekek henteregtek, hancúroztak. A hagyma- és birkazsír-szag szinte kibírhatatlan volt. Nem csoda, hogy az öreg megszökött innen. Hátha csak rendesebb szállás után néz és itt lesz valahol a közelben, gondoltam némileg megnyugodva.

A söntésben kétes alakok tolongtak a pult körül széles vörös kendővel a derekukon, vörös-fezes levantei legények, meg négerek, széleskarimájú kalapokban. Csak éppen Gautschi doktort nem láttuk sehol.

Az ingujjas csaposlegény is csak annyit mondhatott, hogy tegnap este még bejött az öreg egy aperitifért, aztán megállt az egyik asztalnál. Antonio Colombini most is ott ül, az beszélt vele utoljára.

Nagyszakállú, sovány öreg hittérítő volt, akire mutatott. Datolya, szentjánoskenyér, szárított füge és más növényi eledel volt előtte az asztalon. Örömmel siettem oda hozzá, ismertem az öreget régen, félig-meddig földim is. Anyja a mi vidékünkéről való és gyakran hazalátogat rokonaihoz, ha ki akarja pihenni magát. Tudtam, hogy Madrasban működik.

Mingyárt mondta, hogy jól ismeri Gautschi doktort. Hogyne ismerné, mikor évek óta ott él az is India déli csücskén. Még a színeseket is egyenkint ismeri ott, nemhogy az európaiakat. Régóta szálla a szemében a vén boszorkánymester. Senki se nehezíti annyira a térítés munkáját, mint a fehér ember, aki elsajátítja a régi hindu titkos tudományokat és varázslónak adja ki magát. Ezzel csak a babonás pogány hitet támogatja a benszülöttekben.

- És mégis érintkezett vele? - kérdeztem.

- Igen, mert jó orvos - felelte. - Sőt, több annál - tette hozzá némi habozás után.

- Hogy értsük ezt? - tudakoltam kíváncsian.

Ki akart térni a válasz elől.

- Hagyjuk ezt - legyintett, - térítő körutamon gyakran jártam a sátrában orvosi tanácsért meg kininért. Utoljára is többféle orvosszert kaptam tőle, igaz, hogy okosabbnak láttam eldobni...

- Ugyan? És miért? - firtattam. De Antonio páter vállat vont.

- Mit tudhatja az ember - kezdte, majd megint másra próbálta terelni a szót. Leharapott egy darabot a legyezőpálma gyümölcséből, mintha csak mézeskalács lenne. - Sokat pletykálnak ám a bazárokon, kocsmákban, de nem mind igaz, amit hall az ember.

- És mégis komolyan vette, úgylátszik. Ok nélkül csak nem dobta volna el az orvosságot.

- Már régebben eltávolodtam a doktortól - magyarázta még mindig óvatosan, - mint általában a fehér emberek. Jóformán kizárólag pápaszemes kígyókkal és skorpiókkal barátkozott mostanában.

- És miért nem érintkezett vele? - faggattam most már lüktető halántékkal, a legrosszabbtól tartva. Akkor hirtelen egész kurtán és hangosan, fenhangon mondta:

- Mert szeretem az életemet. Ennyi az egész.

Elhallgatott, mintha máris megbánná, hogy kimondta. Nyomasztó csend volt néhány másodpercig. Én fojtott hangon megkérdeztem:

- Na és... Rá tudtak bizonyítani valamit... ?

- Bizonyítani Indiában! - legyintett a páter. - Ezer meg ezer sötét gondolat van ott, amit soha kikutatni nem fogunk. - Aztán később még megjegyezte: - Képzelem, hogy fellélegzettek szegények odaát, mikor az öreg hirtelen eltűnt közülük. Megvallom, én se valami nagyon örültem, mikor az este hirtelen elém toppant. És kezet nem nyújtottam neki. Ami biztos, biztos.

Csak azt éreztem, hogy félretolnak minden teketória nélkül. Sanders úr előrefurakodott és elfulladva kérdezte:

- Nem nyújtott kezet neki...? Miért, mi van a kezével?

- Ezt ne tőlem kérdezze. - Don Antonio megint nagyon tartózkodó és óvatos lett. - A babonás hinduk közt vannak egyesek, akik saját meggyőződésük szerint többet tudnak, mint mi közönséges halandók. Azok azt mondják, egy ember tenyerén sok minden tapadhat és egy kézfogással átragad a másik tenyérre, hogy ilyen módon láthatatlan, ismeretlen mérget is tovább lehet adni, és vannak ellenmérgek, melyekkel a méreg hordozója a gyilkos hatás ellen védekezhetik. Ne értsenek félre az urak: nem én állítom ezt, hanem a benszülöttek, a tudatlan hindu nép. Rendületlenül él bennük a hit, hogy az öreg doktor büntetlenül játszik a halállal, mint kígyóbűvölő a kígyóval...

- Vagy úgy! - Sanders föllélegzett megkönnyebbedve. Ránéztem és nem tudtam elgondolni, mitől elevenedik meg hirtelen az arca. És ahogy Don Antonio köhécse, öreges hangon tovább beszélt, egyre jobban megkeményedett, mintha elszánná magát valamire.

- Egész értelmes emberektől hallottam Indiában, hogy Gautschi doktor száz mérföldről meg tud ölni valakit egyszerűen azzal, hogy a halálát kívánja. Még egyszer mondom: nem a magam meggyőződését közlöm most, hanem másokét. Mi, keresztények magasabbrendű csodákban hiszünk, nem a fakirok bűvös tudományában, amelyet a doktor állítólag elsajátított. A világért se szeretném, ha fülébe jutna, amit itt most mondok. Bár nem hiszek a gondolat távolbahatásában, amit Indiában szinte természetesnek tartanak...

Sanders arcáról mintha titkos csalódást olvastam volna le. A szerzetes most ránézett és majdnem suttogva folytatta:

- Mégis azt tanácsolnám mindenkinek, akinek oka van ilyen babonás erőből tartani, hogyha levelet kap, azt se maga ne bontsa fel, se mással fel ne bontassa. Vannak egész finom, láthatatlan porok - mi európaiak nem ismerjük az efféle anyagokat, - a levél felbontásánál a por kihull, az ember belélegzi észrevétlenül...

- És egy negyedórával később holtan ül az asztalnál, kezében a levéllel! - kiáltotta Sanders - mintha magyarázatot kapott volna egy régi nyomasztó kérdésre.

- Igen. Voltak ilyen esetek - bólintott don Antonio. - De persze, könnyen elgondolhat az ember más, természetesebb magyarázatot is. - Felállt és menni készült. - Nem szeretnék elébe vágni a vizsgálatnak. Újra hangsúlyozom: nekem soha semmi bajom nem volt a doktorral, én nem vádolom. Évek óta ismerem és nem szeretném megharagítani.

Sabine Ritter naplójából

- Nem látod, hogy az egész világnak más képe van egy félóra óta? - kérdezte Sanders lázas elragadtatással, mikor a Nílus partján lefelé jöttünk kettesben.

Pedig a víz éppen olyan zöldesszürkén hömpölygött, a sok apró vitorla éppen úgy fehérlett és az égbolt csakolyan sápadt kéken terült el fölöttünk, meg a palaszínű hegyek fölött a tulsó parton, mint máskor. De őt mintha kicserélték volna. Csakúgy remegtette a tettvágy. Mohó kívánsággal pillantott a Királyok Völgye felé mindúntalan.

Egyedül voltunk. A svájci szállodatulajdonos elvált tőlünk, mihelyt a söntésből kijöttünk. Egész odavolt szegény. Rohant be Luxorba csendőrökért, hogy hatósági segítséggel mielőbb felkutassa a szerencsétlen vén doktort és megvédje tőle az emberiséget. Én se hevertem még ki az ijedtséget, sőt most utólag még jobban elővett.

- Emlékszel, milyen barátságosan nyújtotta a kezét neked ott a téren, mikor a fáraó ellen akartál indulni éppen? - kérdeztem.

- Igen. És én hátrakulcsoltam a kezemet, mert általában nem fogok kezet akárkivel - felelte.

- Ez a mozdulat mentette meg talán az életedet! - szörnyűködtem.

- Wilkinson pedig, a könnyelmű fiú háromszor is megszorongatta a kezét, mikor a jó hírt közölte vele, hogy nem bántjuk a fáraó sírját. Sokan látták őket, onnan tudom. És az öreg nyilván kitalálta, hogy lóvá akarja tenni. Most már tudom, hogy Jusszuf boltosnak is ilyen kézfogással köszönte meg a hamis szkarabeust...

- Csak ne bonts ki semmiféle levelet! - könyörögtem neki.

- Ne félj, vigyázok magamra! - mondta. - Jól láttam, mikor Tusszun pasa odaadta Abdul doktornak Sesong fáraó levelét és negyedórával később ott találtuk a fiút holtan az asztalánál. Jól megtanulta Indiában a dolgát az öreg.

Hirtelen, mintha kísértetek szorongattak volna, egész fura érzés fogott el. - Mondd - kezdtem hebegve.

- Nos? - kérdezte - miért dadogsz?

Összeszedtem minden kurázsimat, de nagyokat nyeltem minden szó után. - Mondd... hátha igazán Sesong fáraó és nem tűri, hogy a sírját megbolygassák...?

Sanders a fejét csóválta, nyilván azt hitte, megháborodtam egy kicsit. - Hogy jut eszedbe ilyen ostobaság!

- Édes Istenem ... ostobaság ... aki annyi ideig élt Mrs. Adams mellett, az sok mindent lehetségesnek tart. Ő bebizonyítaná neked is, hogy...

- Csodálatos. Hát te is ... - valamit mondani akart, de szavába vágtam.

- Nem, hisz tulajdonképpen nem hiszem. Csak úgy meglepi az embert néha valami fura érzés... mint akkor a karnaki templomban. Mind a ketten úgy éreztük, hogy találkoztunk már. Te Amenophis voltál, én meg Nofretete és többször éltünk már és újra meg újra találkozunk, aztán mikor meghalunk, megint elfelejtjük egymást...

- Igazán okosabbnak hittelek - mondta csalódottan.

- Csak hangulat, ne ijedj meg. Úgy rájött hirtelenében. De igazad van. Szegény meghibbant öregember nem fáraó és nem varázsló, nincs miért tartani tőle. Persze, hogy ostoba némberek vagyok.

Sanders átkarolt és magához vont. Aztán nevetve mondta:

- Értsd meg te isten-báránykája! Közöséges halandó, illetőleg nem közöséges, hanem közveszélyes, de mégis csak ember. És embertől nem félek, azt tudod. Valóságos megváltás számomra, hogy ismerem a veszedelmet és látom az eredetét most már. Emberi erő ellen megvédlek téged is, magamat is, mindenkit. Az öserdőbeli vén doktorral pedig egész röviden végzünk. Kényszerzubbonyt rá és megvan. Nem érdekel az egész eset.

- De Sesong fáraó annál inkább érdekel most megint! - tört ki belőle a lelkesedés. Kék szeme lázasan tüzelt. - Hála az égnek, most már tudjuk, hogy az igazak álmát alussza sziklaüregeiben és ránk se hederít. Az egész félelmes átok szétfoszlott. Ófelségének esze ágában sincs bosszút állni háborgatóin, varázslattal útunkat állni. Nincs miért félni tőle. - Mintha kicserélték volna. - Szinte megrészegeti a gondolat, hogy szabad előttem az út! - Alig fért ki hang a torkán, olyan izgatott volt. - Ma éjszaka üt a várva-várt óra - mondta. - Akkor felpattannak az alvilág kapui. Leereszkedünk a mélységbe, de csak látszólag. Voltaképpen a magasba hágunk, az élet magaslatára! A világ lélegzetviesszafojtva figyel ránk azontúl, nagyjai közé emel téged és engem! És hódol előttünk, amíg élünk. Mert ez a siker nem mulandó, kitart egy emberéleten át.

- Megint csak az anyagi boldogulásunkra gondolsz - figyelmeztettem habozva. De láttam, hogy lüktet minden porcikája a tettvágytól.

- Csak a fellah-k cserben ne hagyjanak még az utolsó pillanatban - mondta. - Mert ez kitelik tőlük. Lehet, hogy Wilkinson halála miatt megtorpannak és mégse mernek eljönni. - Órájára pillantott gyorsan. - Legfőbb ideje. Azonnal el kell küldenem két megbízható embert a két raiszhoz. Most már biztosan gyülekeznek odaát a túlsó parton. Mégegyszer lelkükre kötjük, hogy okvetlenül ott legyen holdkelte után az egész banda a megbeszélt helyen. Egy percet se veszítsünk.

- De kit avassunk a dologba? - kérdeztem. - Most már időm se lett volna gondolkodni, egyszerűen vakon utánacsináltam mindent. Ő intézkedett, én meg szót fogadtam. - Wilkinson nincs többé.

- Ez igaz - mondta. - De aki voltaképpen elindította az egész dolgot, az rendelkezésemre áll. Vissza akart vonulni, persze, és cigarettagyárat alapítani a tőlem kapott szép kis összegben, de mint gentleman kijelentette, hogy amíg itt tartózkodom, készséggel szolgálatomra áll. Nézd, és éppen itt jön véletlenül! Talán keresett a szállodában.

Ott voltunk a nagyszálló előtt. Dragomanu, akit már többször láttam, csakugyan felénk tartott a pálmákkal szegett pázsiton.

- Dragomanu! - kiáltott már messziről a szálloda előtt álldogáló alakra, majd amikor az nem válaszolt, megismételte, még erősebb hangon. - Dragomanu! Ejnye, mi ütött ebbe? - morgogta bosszúsan, látva, hogy a levantei nyugodtan áll, kurta angol kabátjában, de vörös tarbusszal a fején és nézi, hogy rakják fel poggyászát egy núbiai legény vállára.

Én is láttam a vezetőt párszor, vagy Sanders körül, ahol alázatos mosollyal várta ura parancsait, vagy a benszülöttek között, ahol viszont nagyra volt és úgy járt-kelt, mint valami angol lord. Útálom a levanteit, mind ilyenek. Valósággal karikatúrái az európai embernek, minden hibánk megvan bennük, de ész és műveltség tekintetében alaposan elmaradnak mögöttünk.

Most, mikor Sanders odalépett hozzá, nem húzta végig jobbtenyerét a homlokán és mellén, mint rendesen, hanem hátrált vagy három lépést és védekezve nyújtotta előre a két kezét.

- Ne jöjjön a közelembe, sir! - lihegett rémülten.

- Hallod-e! - mondta Sanders, - egy bolonddal már van dolgom, második nem kell. Elég.

A híres útimarsall most még hátrább húzódott és a núbiai legény háta mögé bújt. Az csak állott ott bambán, mint egy megrakott teve, nem tudta, mi történik. Az arab kapusok és néhány sötétbőrű pincér, meg idősebb angol hölgy már figyelte a jelenetet. Sanders vállat vont és közömbösen kérdezte:

- És miért iszonyodik tőlem annyira, Dragomanu, ha szabad érdeklődnöm?

- Mert a halált hozza! - kiáltotta a levantei megbicsakló fuvolahangon. - A halál leselkedik az ön sarkában, sir!

- Jöjjön csak egy percre, mingyárt megmagyarázom az egész...

Nem engedte tovább beszélni, szavába üvöltött.

- Jusszuf, a kopt holtan bukott le székéről, Mr. Wilkinsont holtan találták reggel az ágyában...

A nagy ordítózás most már egész sereg Cook-turistát csődített oda. Sanders megint értelmesen próbált beszélni vele.

- Idehallgasson, barátom... - kezdte. De Dragomanut nem lehetett elhallgattatni.

- Egy kairói idegenvezetőről tudom, hogy ott is meghalt valaki hirtelen, az arab írástudó. És ön ott állt mellette. Hozzám ne jöjjön, én még élni akarok!

Dühösen oldalba döfte a núbiait, mire az megindult, fején a hatalmas kofferrel, mint valami szörnyeteg és az újabb hátbavágások hatása alatt ügetőlépésben iramodott tovább. Dragomanu, persze, mindig a sarkában. Még hátrafordult egyszer futás közben és mintha gonosz szellemek üldöznék, egy szuszra ledarált a új mondókáját:

- Nem is maradok Egyiptomban, hazautazom és Szíriában telepszem meg!

És eltűnt a hatalmas termetű négerrel együtt a vasút irányában. Sanders meg én visszaballagtunk a partra, ahol nyugodtabban beszélgethettünk. Aggódó pillantások, félhangú megjegyzések követtek.

- Most sokat adnék egy okos tanácsért! - mormogta bosszúsan. - Látod, hogy bámulnak rám, egy lépést se tehetek észrevétlen. Ha most átmegyek a túlsó partra, mindenki tudni fogja két perc alatt.

- Pedig hírt kell vinni az embereknek, és pedig mielőbb - mondtam. - Mingyárt besötétedik.

- De mikor nem avathatunk be senkit a tervünkbe! - Sétapálcájával furcsa figurákat rajzolt a homokba, mintha a hieroglifákat akarná utánózni. - Honnan kerítek most megbízható embert, aki lovagolni is tud! Ejnye, az ördög...

- Hát itt vagyok én! - mondtam. Persze nagyot nézett.

- Micsoda?

- A minap is egyedül jártam odaát, nem tűnhetik fel annyira, ha meglátnak is. A két őszakállú raiszt pedig ismerem, sőt hallottam, mikor angolul nyögdécseltek Wilkinson-nal. Megértetem magam velük, ne félj.

- Meg kell mondanod nekik, hogy ma éjjel megnyitom a fáraó sírját. Én leszek az első, aki belép. - Remegett a hangja, de nem engem féltett most, a dicsőség láza fogta el megint. - Hanem akkor siess!
- Egy feltételem van. Meg kell esküdnöd, hogy teljesíted!
- Most? Nem ér az rá? - türelmetlenkedett.
- Most, persze, hogy most. Csak akkor vállalom a megbízást, ha te viszont megesküszöl, hogy veled együtt léphetek be a sírkamrába.
- Hisz az előbb még aranyöld legyekről álmodoztál, ha jól emlékszem? Nem fiam. És azt is mondtad, hogy az eszelős doktor talán mégis Sesong fáraó.
- Nem is én mondtam. Mrs. Adams beszélt belőlem. De röstellem - mentegetőztem.
- Akinek rémképek járnak a fejében, az ne törjön be a fáraók sírjába. Mert veszedelmet lát ott is, ahol nincs.
- Nem félek semmiféle veszedelemtől - erősködtem, - megjött a jobbik eszem. De ha csak-ugyan a halál vár ránk abban a sziklában, akkor is ketten megyünk elébe. Nem akarok megválni tőled. Esküdj meg, hogy ketten lépünk be!
- Hát jó! - mondta. - Elvégre nem nagy kockázat. Legyen, amint akarsz.

Arthur Nothomb jegyzőkönyvéből

Harminc év óta jegyezgetem szorgalmasan a hangyanyüzsgést, amelyet általában világtörténelemnek nevezünk. Én magam légüres térben, jó távol maradok, mintha csak szétterpesztett lábbal állnék egy hangyaboly fölött. Bolond, aki okosabb néznivalót nem talál, de én is ilyen bolond vagyok. Nem tudok betelni ezzel a nyüzsgő világgal.

Szívesen visszavonulnék pedig, hogy tyúkokat neveljek inkább. Ideje is lenne, halántékom erősen szürkül, de mindig történik még valami a világon és az nem ereszt! Vonz, mint mágnes a vasat.

Most például itt van ez a Sesong fáraó ócska sírgödre. Emiatt nincs nyugtom.

Amit itt most leírok, az magánügy és titok. Nem szánom emberi fülnek és szemnek, úgyse értenék meg. De én, a nagy körhintán, amelyik a világ körül forog, megismertem a szomorú bölcseséget, hogy mindenkinek igaza van. Csak meg kell ismernünk a szempontjait. És régóta vallom, hogy az én szememben mindig annak van igaza, akivel utóljára beszéltem.

Csakugyan nem tudnám eldönteni, kinek van igaza odaát a Királyok Völgyében: Sanders úrnak-e, vagy német tudós barátomnak, az egyiptomi hatóságoknak, avagy magának a károsult félnek, Sesong fáraó őfelségének.

Mert a múmia nem óhajt nagybetűs ujságcímeket és hasábos cikkeket, ő a békét óhajtja. Mi, ujságírók, nem az ő emberei vagyunk.

Tudós barátom, Bechtold professzor mindenesetre ki akarná tolni a dolgot jövő télig. Csak-hogy addig az ujságolvasó közönség aligha várna. A tengeri hal, meg a sajtószenzáció nem áll el sokáig. Sanders úr eddig a gyors cselekvés embere volt, most elválik, ér-e valamit a mi szempontunkból. Vonzóereje óriási, hónapokig foglalkoztathatom a világot vele, anélkül, hogy elkoptatnám. Mert nemcsak a tettek embere, de a halálé is, amint látszik. A halál mint valami ölebecske követi, amióta lábát Egyiptomba tette. Munkatársait egymásután ragadta el mellőle, őt magát még nem merte bántani - eddig.

Ma délelőtt vagy száz lapnak megküldtem a hírt Jusszuf boltos és Wilkinson titkár titokzatos haláláról, most kiegészítem a közleményt egy harmadik halálesettel: az áldozat egy fiatal kairói egyiptológus. Kemény dió, máris fölfordítottuk a világot, kábelsürgönyök érkeznek innen is, onnan is: - Halló! Mi ujság a Királyok Völgyében? Mennyire van Mr. Sanders?

Mit csináljak? Sürgönyözzem vissza, hogy lemondott Sesong fáraóról? Nem tudom elhinni a leverő hírt. Bár Wilkinsonnak jóformán utolsó szava ez volt. De hátha mégse igaz? Valami azt súgja, hogy nincs még vége a mesének. Résen kell lennem.

Elhatároztam, hogy figyeltetni fogom Sanders urat és bájos német barátnőjét, kerítek valakit, aki sarkukba szegődhetik, anélkül, hogy észrevennék. Hasszán dervishez fordultam, az idegenvezetőhöz. Vállalkozott is a nehéz feladatra, de segítségül hívta valami rokonát, aki magánéletében kigyóbüvölő és Mohamed névre hallgat.

Hasszán dervis közlése

Mr. Nothomb gondjaimra bízta Sanders urat és én azon gondolkodtam, vajjon melyik gazdagabb a kettő közül. Nem kellett sokáig gondolkodnom: Sanders úr gazdagsága legalább annyival nagyobb a másikénál, amennyivel a teve nagyobb a tücsöknél. Ha pedig így van, ő bizonyosan még többet fizet szolgálataimért. El is mentem hát a Palota-szállóba és megvártam a park egyik csöndes helyén. Odaléptem hozzá és így szóltam:

- Uram! Becsületes ember vagyok. Valaki megbízott, hogy figyeljem önt. Mondja meg, mennyit fizet és én azt jelentem megbízómnak, amit ön óhajt. Így könnyen elhitetheti velük, amit akar és ön is, én is jól járunk.

Sajnos, a hatalmas úr nagyot nevetett és angolul azt felelte:

- Jelentse nyugodtan, hogy most hazamegyek és frakkba öltözöm, aki látni óhajt, megnézhet diner után a hallban, ott fogok szivarozni. Attól félek, ezért a hírért sokat nem fizetnek magának, barátom.

És egy fityinget se adott a zsugori, hanem otthagyt a faképnél. Mr. Nothomb pedig, akivel a sovány ujságot közöltem, mindössze fél guineával boldogított, hiába esdekeltam, hogy könyörüljön meg rajtam. Csak gazdag emberrel ne legyen dolgunk, azok kizsákmányolnak bennünket.

Mohamed, a kígyóbűvölő meséli:

Allah nagy, de a pénzt a hitetleneknél hagyta. A sovány kis angol, aki éjjel-nappal zaklatja a postahivatalokat és egyre-másra küldi a kábelsürgönyöket az óceán tulsó partjára, magához hívatott és meghagyta, hogy kövessem a német lányt. Akárhová megy, szegődjem a sarkába, mintha árnyéka lennék.

- Számíthatsz rám, uram - feleltem alázatosan és elmondtam, amit máris tudtam róla. Hogy a Nílus partján elbúcsúzott az aranyak apjától és besietett a városba Ibrahimhoz, aki lovakat ad bérbe az idegeneknek. Aztán hazament a szállodájába és nem sokkal később lejött megint lovaglónadrágban. Azt is tudtam, hogy Ibrahim melléje akarta adni hetedik fiát kísérőül, de ő elutasította - egyedül akart menni. A vak is láthatta, hogy nem először ül lovon. Láttam, hogy átvitette magát a tutajon a tulsó partra, pedig alkonyodott már. A kis angol, aki a világ minden országával beszélget naponta, jókedvűen fogadta híreimet és bőségesen megajándékozott.

Sabine Ritter naplójából

A dióbarna tutajos nagyot nézett, mikor a tulsó parton felkapaszkodtam a paripámra. El nem gondolhatta nyilván, hová készülök ilyenkor. De nem mondhattam neki, hogy magam is borzongok kicsit.

Percről-percre szürkül az óriási síkság. A Memnon-szobrok úgy ültek előttem a homályos messzeségben, mint két óriás elefánt. Összeszorítottam a fogamat és rugtattam tovább. Itt a síkon még csak hagyján - gondoltam, amíg kunyhók és emberek vannak körülöttem. - Egy-egy asszonyt láttam, aki vízért ment a kúthoz, meztelen kis purdék futkostak a házak táján, megörültem mindegyiknek. De mi lesz odébb, a romokon túl, a sziklahegyek és évezredes sírok között!

Kísértetiesen feketéllett és rohanvást közeledett a félelmes Halottak Völgye. Mrs. Adams élvezte volna a gyönyörű alkonyi hangulatot. Én arra gondoltam: ha valahol a világon kísértetek járnak, hát akkor itt.

Egy-egy kisebb múzeum, óriás templomrom meg Cook túristaházai jelezték még az emberi civilizáció utolsó állomásait. De azok is elmaradtak hamar. Sivár, kopasz sziklahasadékok, szörnyű magányosság és a sebesen közelgő éjszaka - egyéb nem volt körülöttem. Szívem úgy vert, hogy a patkó dobogása mellett is hallottam. Most már attól féltem, hogy a fellah-k se jöttek el és senkit se találók.

De konokul követtem tovább az utat, ahogy Sanders leírta. Egyre félelmesebb, meredekebb kőomlások következtek. Benn jártam már a Királyok Völgyében. Homályosan feltűntek a híresebb sírok bejárásai, meg egy felírás, hogy Tutankhamen sírja háromszor hetenkint villanyvilágításnál látható. De persze, délelőtt, nem ilyenkor. Most csak nyomasztó csend volt és óriás kövek. A két felláh-nak se híre, se nyoma.

Mintha valaki a fülembé súgta volna: fordulj vissza, mielőtt valami szörnyűség történik! Siess vissza az emberek közé, siess egyenest Sandershez és mondd meg neki, hogy maradjon ott, ahol van, mert ez itt igazán nem biztonságos hely...

Eszembe jutott, amit Mrs. Adams prédikál mindig, szinte éreztem, hogy szellemek tolonganak körülöttem. Egy facölöp állta utamat, mintha az is azt mondaná: eddig és ne tovább!

De akkor kibújt belőlem az igazi énem. Tilalom? - gondoltam, - akkor azért is előre! - Odakötöttem lovamat a cölöphöz és gyalog botorkáltam tovább. Majd kinéztem a szememet a sötétben, hogy meglássam végre a két nagyszakállút. De hiába.

Tanácstalanul megálltam végre, még a lélegzetemet is visszafojtva.

És akkor fojtott kiáltást hallok a homályból: *Nofretete!* - És a tulsó oldalról a visszhang hal-kabban ismételte: *Nofretete!*

Gyenge köhécselés követte a kiáltást és apró kavicsok gurultak le a hegyoldalon. Fehér kis emberi alak bukácsolt le gyámoltalanul a görgetegen. Megfagyott bennem a vér, úgy nézhettem rá, mint madár a kígyóra. Ez kellett még, Gautschi doktorral négy szemközt a Királyok Völgyében!

Most mingyárt kezet nyujt, gondoltam borzadva, vissza nem utasíthatod, hisz az ő akarata erősebb. És akkor véged.

De nem nyújtott kezét. Megállt vagy három lépésre tőlem és nyájas mosoly játszott ezerráncú kis arcán.

- Bocsásson meg, hogy Nofretetenek szólítottam - mondta, - de a jelenlegi nevét nem is tudom. Egyáltalában semmitse tudok magáról. Csak egy jó tanácsot szeretnék adni.

Én még mindig nem tudtam, agyrémmel van-e dolgom, vagy csakugyan ott áll előttem. A hangja riasztott fel.

- Hagyjon fel a szándékával, gyermekem - mondta majdnem könyörögve.

- De mi... nem értem... - hebegtem ostobán.

- Ugyan, ugyan. Forduljon szépen vissza.

Úgy éreztem, nem tudok ellenállni az akaratának. Csak azért nem fordultam meg, mert akkor hátat kellett volna fordítanom neki is és azt nem mertem. Mintha kiolvasta volna a gondolataimat.

- Menjen csak nyugodtan, nem bántom. Egyikünk se bántja, ne féljen - mondta nyájasan.

Úristen: Egyikük se! Hát ki van itt még? Kivel beszélek én itt? Élőkkel vagy halottakkal... Eh, - gondoltam közben, futólag, - Mrs. Adams megzavarta az ép eszedet, fiam, nem tudod már megkülönböztetni a látszatot a valóságtól.

De az öreg doktor bizalmasan folytatta:

- Nem ismerem tudniillik a saját síromat. Csak hónapokkal a halálom után helyeztek itt nyugalomra és így érthető, úgy-e?

- Ó igen - motyogtam, de azt hiszem, el is hittem abban a pillanatban.

- Csak annyit tudok, hogy itt nyugszom ebben a völgyben - súgta, - ezt megállapították nemrég.

Nem volt nagyobb, mint a múmiák és egész olyan. A bőre száraz, sötétbarna, csupa apró ránc, pofacsontjai egész kidudorodtak. Nem tudtam szabadulni az őrzítő gondolattól, hogy meghibbantam és csakugyan Sesong fáraó áll előttem, nem az indiai doktor.

- Őrzöm a sírom bejáratát! - mondta és rá kellett ismernem a hangjára. Persze, hogy Gautschi doktor, te hóbortos, gondoltam kijózanodva valamelyest. - Mondja meg annak az úrnak Luxorban, hogy ne tolakodjék a Királyok közelébe, mert rosszul jár.

- Igen - feleltem gépiesen.

Láttam hogy mosolyog. Csupa jóság és bölcsesség volt most az ábrázata.

- Tanítsa alázatra azt az embert, gyermekem, maga talán megteheti, hisz Mrs. Adams jóvoltából bepillantást nyert az igazi világba. Úgyse fogjátok kikutatni, amit tudni akartok, ha mégannyi sírt felforgattok is! Azt csak mi tudjuk! Éppen azért hagyjatok pihenni, ne zavarjátok álmomat. Aki alszik, az nem akar semmit, aki nem akar, az nem szenved. Szenvedés nélkül nincs világ, és ha nincs világ, nincs csalódás. És akkor meg vagyunk váltva.

Hirtelen összerezsent. Óvatos léptek nesze közeledett a sötétben és vastag férfihangok mormogása. A kis ember - mégiscsak a doktor volt nyilván - ujját a szájára tette, még egyszer intett, hogy kövessem a tanácsát és elbotorkált. Lihegését hallottam még egy darabig, amint kapaszkodott felfelé a meredeken.

Egy perccel később ott állt előttem a két öreg fellah. Borzalmas angolsággal tudtomra adták, hogy csak a besötétedést várták, addig nem mertek megközelíteni, bár láttak régen. Ó,

szerettem volna megölelni őket. Végre két rendes, eleven ember, pompás foghagymaszagot árasztanak és kivörösödött szemükben csakúgy izzik a mohó pénzéhség. Rendben van minden, itt lesz az egész csapat holdkelte után, amint ígérték. De minden tudományukat össze kellett szedni, hogy a babonás népséget rábeszéljék, úgy megrémítette őket a hatalmas titkár halála. És bizony háromszoros bért és külön baksist kellett ígérni nekik, másként a világért rá nem szánták volna magukat. Ezt mondjam meg az aranyak apjának okvetlenül.

Odavezettek a lovamhoz, felkapaszkodtam. Szerencsére jobban ismerték az utat, mint én. Nemsokára feltűnedeztek Luxor lámpásai és a szálloda körvonalai, most már el kellett hinnem, hogy élek - teljes épségben és szerencsésen hazakerültem.

Sabine meséli tovább:

Mrs. Adams éppen teázott, mikor beállítottam hozzá, csizmásan, sarkantyúsan és bocsánatot kértem elmaradásomért. Eszébe se jutott kérdezősködni, hallatlanul megkönnyíti az ember dolgát etekintetben. Csak rámpillantott a pápaszeme fölött és azt mondta:

- Sabine, most olyan, mint egy szellem!

- Ha vannak szellemek... - próbáltam elütni a dolgot és teleraktam a tányéromat dzsemmel, meg pirított kenyérrel. De alig fért ki hang a torkomon.

- Találkozott valamelyikkel, éppen most! - folytatta határozottan. - Látom az arcán, ne is próbálja tagadni.

Meg se mukkantam. Mit csináljak? Nem mesélhettem el neki a tervünket, meg a találkozást Gautschi doktorral, mikor az hétpecsétes titok. Különben is barbárságnak és durva erőszaknak tekinti a sírkutatást. Nagynehezen végre kinyögtem annyit:

- Bajom nem esett, amint látja, Mrs. Adams.

Mosolygott és megsimogatta a fejemet.

- Sose gondol magával - mondta jóságos anyai hangon, - mindig csak a szívét követi. Se mások véleményével, se külső sikerrel nem törődik. És ezzel lefegyverzi az emberfölötti hatalmakat is!

Akkor hirtelen kiegyenesedett és elfogta megint a harcos kedv.

- Bezzeg Mr. Sanders nem ilyen! Az csakis önmagát és a világi hiúságokat nézi. A fáraó sírja neki csak ugródeszka, így akar a sajtó hasábjaira, meg az udvari méltóságok színe elé jutni. Pedig jaj az önzőnek, akinek minden csak „Én”! Óvakodjék ettől az embertől, kedvesem, nem illik magához, higgye el. Maga nem azért kereste az idegen országokat, hogy önmagát érdekesebbnek lássa, a világot akarta megismerni. De ő mindenütt csak saját énjét kergeti, a sivár unalomból menekül a nagy világba és éppen ezért soha semmit megtudni nem fog! Szerencse, hogy végre elérte a túlvilági intéseket és letett szégyenletes tervéről. Mert így van, igaz?

Átható nagy szemét rámszegezte, mintha a lelkemben akarna olvasni. De hát megmondhattam, hogy éppen most voltam odaát a parkban és Sanders elém jött frakkban, szivarral a szájában, mintha csak levegőt szippantana, én pedig beszámoltam neki arról, hogy mit végeztem? És hogy minden elő van készítve odaát a Királyok Völgyében, csak a holdkeltét várják? Dehogyan mondhattam. Különben is oly furán nézett rám, biztosra vettem, hogy pontosan tud mindent, csak próbára akar tenni. Felálltam, összeszedtem a teáscsészéket, csak hogy ne kelljen a szemébe néznem. Szörnyen bántott a lelkiismeret.

Jó darabig üldögéltem a szobámban, tenyerembe hajtva a fejem és csodálatos, Mrs. Adams szavai motoszkáltak bennem. Ahogy az előbb jellemzett bennünket, tényleg megmutatta, hogy lényegünk szerint különbözök vagyunk. Sanders meg én. Most egyszerre úgy rémlett, magam is gondoltam már valami effélét. Hogy csak a külsőségekkel törődik, hogy se a fáraó, se a régi Egyiptom nem érdekli egy csöppet se, csak a dicsőséget áhítja és a pénzt. Azért akar behatolni a sírba, hogy jövőendő életét, a közös életünket megalapozza.

Megdöbbsentem. Nekem az ilyesmi egyáltalában nem fontos. Mindent becsületesen és alaposan csinálok, amennyire módomban áll, ami nem igazán érdekel - legyen ember, állat vagy

múmia, - azzal nem foglalkozom. Hogy mások mit gondolnak rólam, arra meg éppenséggel fütyülök. És ő is meg kell hogy változzék, nem szabad, hogy a dicsőség, meg a sok pénz fejébe szálljon. Nem is engedem, hogy úgy beszéljen megint, ahogy szokott, mi lenne akkor az életünkből? Ostoba külsőségek, társasági hajsza az óceán mindkét partján. Köszönöm. Értelmet kell adni végre az életünknek, és pedig otthon, hazai földön. Itt még nagy feladat vár rám!

De hátha nagyonis nagy? Hátha nem birkózom meg vele? Amióta Sanderset ismertem, most először éreztem, hogy valami elválaszt tőle. És olyan csüggedés ült meg, amihez foghatót soha nem értem.

Akkor kopogtattak és én gépiesen rámondtam: szabad. Valaki belépett. Felálltam és elébe mentem.

- Úristen, magáról igazán megfeledkeztem!

Egyszerre ott volt előttem a jó öreg szülővárosom, ahol minden uccagyerek ismeri a Hilgenstock és Co. Csavargyárat. Mert hiszen Josef Hilgenstock állt előttem életnagyságban, aki régesrég a férjem lenne, ha akartam volna. De én Indiába szaladtam előle.

Pedig nagyon elegáns és rendes volt. Szmokingban, lakkcipőben, makulátlanul. Sokat ad magára általában. És a figurája is jó. Karcsú, magas, ápolt fiú. Ezt az irigyei se tagadhatják. És kifogástalan gentleman. Nem jött be a szobámba, megállt a nyitott ajtóban.

- Tud valami jó helyet, ahol nyugodtan beszélgethetünk? - kérdezte. - Mert ideleenn paszianszoznak az angol nénikék és hátha németül is ért valamelyik.

- Itt a folyosón van egy jó pamlag - mondtam megadással.

Akaratlanul is a lovaglónadrágomra sandított, mikor leültem melléje. Persze, gyűlöli. És főleg most, hogy ő szmokingban van. Rögtön kiviláglott az egész égbekiáltó ellentét közöttünk.

- Úgy van - kezdtem mingyárt harciasan, - nadrág van rajtam. És nemcsak külsőleg.

- Tudom. - Csak ennyit mondott. Keresztbefontam mellemen a karomat és a szemébe néztem.

- Nos, hadd hallom először is, mit keres Egyiptomban?

- Magát - felelte nyugodtan, egyszerűen. - Félek, hogy elvesz valahol a nagyvilágban.

Meleg és baráti volt a hangja. Egyáltalában nagyon rendes fiúnak találnám, ha nem akarna mindenáron a férjem lenni. Ezt persze nem árultam el. Sőt, hátraszegtem a fejemet és megkérdeztem:

- És ha igen? Mit törődik maga azzal?

- Nagyon jól tudja, Sabine. Haza akarom vinni. Ideje végre...

Annyira komoly és becsületes volt az arca, hogy elnevettem magam. Nem volt szép tőlem, tudom, de ideges voltam, táncolt és vibrált bennem minden, hisz percről-percre közeledett a holdkelte.

- Miért veti a szememre, hogy kíváncsi vagyok a világra? - kérdeztem. - Hisz maga is utazott eleget. Járt Angliában, Amerikában...

- Igen. De mindig hazataláltam.

- Én is hazatalálok előbb-utóbb, ne féljen.

- Előbb-utóbb? Nem, Sabine, most szükség van otthon minden dolgozó emberre, a munka becsülethez jutott megint. És hol van a nő munkája ma? Otthon, a házi tűzhely mellett...

Ettől féltem. De jól esett, hogy kimondta. Sanders képe állt elém hirtelen. Könnyű volt választani. Hisz megfogadtam, hogy kitartok mellette és követem tűzön-vízen át. A világ végéig, ha kell. Meg is tartom.

- A nő legszebb hivatása - folytatta Josef Hilgenstock, - hogy a férfi oldalán munkálkodjék...

- Úgy van - vágtam rá.

- És azért újra megkérdem magát, Sabine...

Hevesen ráztam a fejemet. - Ne, ne kérdezzen semmit, kedves barátom - óvtam türelmetlenül, - semmi célja...

- Ha úgy van, amint sejtem...

- Igen, jól sejtí. Őszinteséggel tartozom magának, hisz jóbarátom volt mindig és most ideutazott a kedvemért, szívem nem szabad, most már rövidesen el is dől a sorsom. Hiába próbálna rábeszélni. Más szeretek.

Felállt. Nagyon egyszerűen mondta:

- Ettől féltem. Láttam vele Kairóban is. Csak jó dolga legyen aztán.

- Jó lesz, egész biztosan! - És mikor most kimondtam, megint szentül hittem magam is.

- De ha valaha jóbarátra lesz szüksége az életben, Sabine, hát engem mindig megtalál. Gondoljon erre. És bízzék bennem.

- Köszönöm! Mindig tudtam, hogy jó fiú és hűséges lélek.

Megszorítottam a kezét, kiment és egy órával később elutazott. Vissza, Európába.

Mrs. Jane Adams feljegyzése

Bár tudom, hogy az élet csak hiú álom és nem érdemes nagy jelentőséget tulajdonítani a napi dolgoknak, mégis komolyan aggódtam kicsi Sabiném miatt, mikor kiment a szobából. Sokkal tisztább lélek, semhogy a színleléshez igazán értene. Pár nappal ezelőtt még friss és eleven volt, mint a pisztráng a hegyi pataokban, most pedig minden erejét össze kell szednie, hogy el ne árulja belső szorongását. Idegei vad táncot járnak, de nem szól, én pedig elvből sose faggatok senkit.

Vártam az uram látogatását. Ilyenkor, tea után kopogtat rendesen. És csakugyan kopogtattak, de nem ő, a negyedik dimenzióból, hanem a portás. A telefonhoz hívtak, hogy MacGregor kapitány akar beszélni velem Kairóból.

Ismerem a kapitányt és tudom, hogy örökölte a másik látás ritka tehetségét. Ő is érintkezésben áll a láthatatlan világgal és ennyiben összetartozunk. Most is ezzel kapcsolatban akart mondani valamit.

Azért hívott fel, hogy talán az én segítségemmel még el lehet hárítani a bajt. Azt mondta, talán soha ilyen élesen és így, többször egymásután nem nyilatkozott meg belső szeme előtt a fenyegető veszedelem. Sanders úr feje fölött lebeg, azt határozottan látja, figyelmeztette is, de nem hallgatott rá. Még egyszer meg kell mondani neki, hogy sürgősen távozzék Egyiptomból, ő és a fiatal német hölgy, akivel együtt látta Kairóban. Ha én beszélek velük, az talán többet ér.

Megköszöntem a figyelmeztetést és vállaltam is, hogy közvetítem.

Egyenest Sabine szobájába mentem, hogy általa üzenjek Sanders úrnak. Hisz én alig ismerem. De a kislányom már eltűnt megint. Különös, gondoltam, hová mehetett éjszaka közepén? Lenn a portás csak annyit tudott, hogy a Nílus felé ment. Utánaballagtam hát. Friss szellő fűdögált és a Cook-révben egy csúcsos fehér vitorla imbolygott közvetlenül a partnál. A ladikos éppen akkor készült eloldani a kötelet. Nem is csodálkoztam, hogy az én kis szökevényem ül a csónakban Sandersszel összebújva, mint két galamb. Utánuk kiáltottam:

- Hová készülnek?

Tudtam jól, hogy az éjjeli kirándulás a fáraósírral van kapcsolatban.

Sabine Ritter felállt és kezét tördelve könyörgött:

- Ó, drága Mrs. Adams! Ne haragudjék rám, nem tehettem másként!

- Téved, kedvesem, még most is megváltoztathatja. A vakmerőség itt igazán nincs helyén! - Akkor Sanders úrhoz fordultam és az ő lelkére próbáltam beszélni. - Ez a lány nem gondolkodik a saját fejével, követi önt, mint kiskutya a gazdáját. De éppen azért a gazdának kell okosabbnak lenni. Éppen elég haláleset történt oktalan tervükkel kapcsolatban, megszívlelné végre. Én mondom: ön és ez az oktalan gyermek lesznek Sesong király utolsó áldozatai, mert azután már senki se akad, aki sírjába belépni merjen. Nem hallgatnak rám? Hát jó, igyekszem majd tapintatosan közölni a szerencsétlenség hírét a szüleivel, Sabine.

A ladik bolondul táncolt, Sabine egy szót se szólt, hanem átölelte szerelmesét, belékapaszkodott. Láttam, hogy se élve, se halva nem akar elszakadni tőle. Sanders úr viszont lesujtó udvariassággal mondta:

- A halálesetek, amelyekre céloz, asszonyom, nem titokzatosak többé. Egy elmebeteg ismeretlen méreggel megölt egymásután néhány embert és még eddig szabadon járkal, mert nem tudták kézrekeríteni.

- Ó, még ha az eddigi eseteket megmagyarázhatja is a földi tudomány, azzal nem cáfolta meg az ezután következő természetfölötti jelentőségét. És ha igaz lenne is, hogy aki az eddigi szerencsétlenséget előidézte, szerencsétlen örült, nem pedig Sesong fáraó, odaát a Nílus balpartján ő maga várja a tolakodókat, fején az Ureaskígyóval! Ó, forduljatok vissza, ha élni akartok! Forduljatok vissza, még nem késő!

Sabine visszakiáltott:

- Köszönöm mindazt a jót, amit tett velem, Mrs. Adams! És bocsásson meg.

A kis vitorlást tovább sodorta a szél, vagy tíz lépésre lehetett már a parttól, mikor Sanders még hátrafordult:

- Én csak egyre kérem: Ne avatkozzék most már a dolgunkba, ne áruljon el bennünket. Pár óra múlva minden eldől.

- Gondoljon Tutankhamenre! Ez a fáraó is védekezni fog. Nem szorul az én segítségemre - feleltem.

Ő Luxor pislogó lámpásaira mutatott és aggódva kérdezte:

- Igen, de a hatóság...

- A hatóság nem érdekel - mondtam - az emberek dolgaiba nem ártom magam. Hazamegyek a szállodába és nem szólok senkinek.

Arthur Nothomb tudósítása a világsajtó számára

Könnyebben elhittem volna, hogy sikerül kikutatni az óegyiptomi istenek titkait, minthogy Sanders dolgavégezetlen távozik innen és felhagy nagyratörő tervével.

A muezzinek Mohamedet dicsérik és Allah még Mohamednél is nagyobb. De a legnagyobb mégis a baksis. Az én Mohamedem kígyókat szelidít, én viszont őt szelidítettem meg egy jó borralalóval. Meg is kaptam a várvavárt jelentést, hogy Sanders úr és elválhatatlan kísérője, a fiatal német hölgy, vitorlásra szálltak.

Minden eshetőségre számítva, készen tartottam egy motorost, úgyhogy előbb értem át a Nílus túlsó partjára, mint ők ketten. Magas, karcsú pálmák ringatták büszke koronáikat az éjszakai szellőben és milliárdnyi csillag tündökölt a föld felett. Csak a szelíd hold hiányzott még az égről.

Mohamed ben Mohamed, kígyóbüvölő barátom nyilván a macskától kérte kölcsön a szemét külön ez alkalomra, mert látott a koromsötétségben. Odavezetett a szamaramhoz, amelyik órák óta várt ránk a megbeszélthelyen, aztán tovább, valami faomladék mögé, ahol Hasszán dervis, az idegenvezető rebtent fel előttünk nesztelenül, mint a denevér.

Megtudtam hogy Atnutes, udvari főbalzsamhordozó sírjának háromezeréves maradványait látom, de újabb és ebben a pillanatban fontosabb felvilágosítással is szolgáltak. A lady és a gentleman már itt jönnek, hallom nesztelen lépteiket. Előttünk az a két árnyék: két hosszú-lábú, kizárólag nagyurak szolgálatára rendelt háttas szamár, mellettük néhány fellah kuksol mozdulatlanul. Őket várják.

- Hallod uram a nyáavgóást? Nem csecsemő, amint talán hinnéd, hanem Husszein Avad raisz, aki a sakál vonítását utánózva jelzi az idegeneknek, hogy hol lappang. Nézd, meghallották, egyenest feléje tartanak.

Most már én is megismertem Sanders úr magas, elegáns alakját és mellette a kellemes járású fiatalembert, aki azonban nem fiatalember volt, hanem Nofretete, hangja elárulta.

- Mintha ezüstös szegély övezné máris a hegyeket, úgy-e, öreg? - kérdezte Sanders angolul az egyik raisztól. - Hála az égnek! De akkor egy-kettő, fel a paripákra!

Fellendültek szamaraikra, gyakorlott, szép mozdulattal, a felláh-k is elhelyezkedtek sovány gebéik leghátsó részén. Fojtotthangú perlekedést, taszigálódást hallottam, anélkül itt keleten semmiféle vállalkozás meg nem eshetik. Én felhasználtam a készülődés elhúzódozó pillanatát és odarugtattam elébük.

- Csak háromlevelű lóherét formálunk ugyan itt, mi fehér emberek - mondtam nyugodtan megemelve sapkámat, - de mégis szerencsét hozok! El akarom kísérni önöket kalandos útjukra.

- Mit keres itt? Menjen vissza oda, ahol volt! - kiáltott rám őnagysága. Most nem Nofretete évezredes mosolyával bájos arcán, de a bosszús földi lények módján. Én vállat vontam, közelebb nógattam füles pajtásomat és udvariasan meghajtottam magam a nyeregben.

- A sajtó Napoleonjának neveznek, nemcsak kicsiny termetem és érdekes fejem miatt, de mert az a hírem, hogy a modern csatatereken mindig elsőnek érkezem és eddig még nem szenvedtem vereséget... Önök is harcba akarnak szállni az ismeretlen ellenséggel.

- De nem szorulunk senki segítségére! - mondta ingerülten a lovaglónadrágos királynő, - győzni fogunk anélkül is!

- Úgy még jobb - feleltem rendületlen nyugalommal, - de én szállítom a dicsőséget. Villamos-sággal vagyok telítve, akár a leydeni palack, naponta szétküldöm szikráimat a világ minden tájára.

- Nem kell a dicsőség - mondta a különös kis teremtés, - amit teszünk, az ügyért magáért tesszük és mert elhatároztuk. Az emberek véleménye kevésbé érdekel. Jóéjszakát uram, nagyon örültem, hogy találkoztunk!

„Találkoztunk”, így mondta és el kellett értenem a szándékát. Jobbnak láttam hát Sanders úrhoz folyamodni.

- Nem a magam öröme vagyok itt, hanem a sajtó nevében - mondtam - és ilyen minőségemben a legyet is lepipálom tolakodás és szemtelenség dolgában. Csak az erőszaknak engedek. De előbb millió újságolvasó nevében intervjút kérek öntől, Mr. Sanders. Az interjú egyetlen kérdés.

- Hadd hallom - mondta Sanders úr és rögtön láttam, hogy lényegesen kegyesebb hozzám, mint királynője, a szép Nofretete.

- Itt ezen a göthös csacsin ül a hatalmas varázsló, aki holnap reggelre a világ leghíresebb emberévé teheti önt. Telefónkészülékek és kábelek remegő izgalomban várják a híreket, sőt maga a levegő is, hogy dróttalanul továbbítsa őket, a nyomdában zúgnak a sajtógépek, megszólalnak a harsonák, mihelyt én akarom. Visszakerget a sivatagba, vagy megtúr maga mellett?

- Nem kergetem vissza, dehogyis. Köszönöm, hogy eljött! - mondta és kezet nyújtott.

Láttam, hogy a kisasszony tiltakozva emeli fel a kezét és halkán kérleli:

- Ne hozd magaddal, az Isten szerelméért!

Azt hitte talán, hogy nem értek németül, de tévedett. Sanders válaszát is megértettem:

- Ugyan, kérlek, igen nagy hasznunkra lehet, ha rögtön kéznél van és leadhatja két világrész lapjainak a hírt!

- Ó, ne emlegesd mindig a hasznot! Sokkal nagyobb és komolyabb dologról van itt szó, sem-hogy az efféle külsőségekkel törődhetnénk. Olyan mindegy, ha pár nappal később olvassák az emberek reggeli kávéjuk mellett a szenzációt.

- Nekem ugyan nem mindegy - felelte Sanders úr. - Alig várom, hogy a világ felfigyeljen rám!

- Eh, mindig a világ, a világ. Mikor az ember még önmagával sincs tisztában.

- Én bizony nem akarok még lemondani a világról, sőt, - És hogy a vitát elvágja, előbbre nógatta szamarát és angolul odakiáltotta nekem: - Csak rajta, Mr. Nothomb, készítse a töltőtollat, meg a noteszt, hogy ott mingyárt helyben, holdvilágnál feljegyezhesse tetteinket!

Ritter kisasszony egy szót se szólt egész úton. És mikor a hold kibukkant a hegyek közül, kísérteti fényében egész jól láttam, hogy aggodalom ül az arcán.

- Meglátja, micsoda raffinált modern csavarszerkezetet talál majd itt a Királyok Völgyében, kicsit följebb. Titokban hozattam ide - közölte Sanders úr. És nem törődött társnője rosszalásával. - Ha akarja, néhány részletet most is elmondhatok, talán értékesítheti a cikkében ezt is. Az állvány, amely az anyacsavart tartja, szánszerkezeten fut, úgyhogy az emelendő terhet oldalvást is elmozdíthatja. Ebben az esetben éppen ez a fontos. A többi gyerekjáték.

Mélyen bennjártunk már a völgyben. Noteszemből felpillantva, láttam, hogy körülöttünk meg-mozdulnak itt is, ott is a sziklák és fellahkká változnak hirtelenében. Vagy egy tucat mezt-lábas alak sorakozott fel előttünk fekete nemezkalapban, barna kecskebőr kabátban. Arcukat

mintha csak a templomok falfestményeiről másolták volna. Hosszú rudakon nesztelenül hozták az emelőgépet. Most még csak nem is pörlekedtek. Megülte őket a pillanat nyomasztó súlya.

Igy haladtunk tovább a Királyok Völgyében. Sorban következtek egymásután a Ramseszek és a többi nagy fáraók kiürített sírboltjai. Bizony, Sesong király, most már nem védenek meg a földalatti oszlopsorok, titkos oldalkamrák és folyosók. Ki hitte volna, Meremptah fáraó, hogy évezredek multán villanyvilágítás mellett bámulhatják félelmes arcodat a Nílus túristái? És te, Tutankhamen, aki legtovább aludtad zavartalanul álmodat, ma már szintén csak kíváncsi idegenek örömeire tartod összekulcsolt kezedben a görbe aranybotot, meg az aranykorbácsot, isteni hatalmad jelvényeit.

Pihenjete csak, nem benneteket keresünk most a hold kísérteti kék fényénél, hanem azt, akit még nem zavart ki nyugalma a 20. század. Sanders úr legelől léptet büszke szamarán, mint aki tudja az utat. Igen. Most megáll, leugrik paripájáról egy szédítő sziklahasadék előtt, jelt ad, hogy kövessük. Felkapaszkodik a hegyomladékon és vagy száz lépés után újra megáll, egy óriás tömbre mutatva, amely a lejtő felemagasságában inkább függ, mint hever. Fekete sziklahasadék húzódik közte és a hegyfal között.

- Abu vadi! - súgja hátam mögött az ősz raisz, Sanders úr pedig nyugodtan magyaráz:

- A Völgy Apja - így nevezik az arabok a hatalmas sziklatömböt, amely valamikor, sokszáz évvel ezelőtt válhatott le a csúcsról és itt fönnakadt. - Most állítsátok fel óvatosan a gépet. A csavar nyelét a hasadékba kell illeszteni. De előbb nézzétek meg, rendben van-e minden, szorosan áll-e az emelőrúd a csavarmenetben? Úgy, most kezdjétek forgatni, kettő-kettő mindig váltsa fel egymást. Mingyárt megvagyunk. Bizony, Mr. Nothomb, a mai technika számára ez nem is komoly feladat.

Szétvetett lábakkal állt ott, zsebrevágott kézzel, mintha autója defektet kapott volna az országúton és a javítást várná. Cigaretára akart gyújtani, de Ritter kisasszony odalépett hozzá és elfulladva mondta neki:

- Nagyon kérlek, ne dohányozz most! Látom, nagyon különböző hangulatban vagyunk. Ha nem borzadunk is, de hogy semmi áhitatot nem érzel - megfoghatatlan.

- Nem vagyok Mrs. Adams - mondta Sanders közömbösen, de szót fogadott, elhajította a cigaretta. A vörösén izzó pont ívet írt le a levegőben és ahogy földet ért, egy görnyedt kis öregember állt előttünk hirtelen, mintha csak a földből nőtt volna ki. A fellah-k szétrebbentek, mint a tyúkok.

Azonnal ráismertünk az eszelős indiai doktorra. Arca írtózatosan el volt torzulva, mélyenülő szeméből a téboly tüzelt, görcsösen szétterpesztette száraz múmiaujjait és majdnem artikulálatlan hangon hörögte:

- El innen!

- És miért? - kérdezte Sanders, akinek egy arcizma se rándult meg.

- Végre megtaláltam a síromat - suttogta dr Gautschi hangtalanul, lázasan, - őrt állok előtte!

- Ez nem az ön sírja, hisz ön itt áll előttünk.

- De igen. Odabenn alszom, ne verjete fel!

- Nézze, kedves uram - mondta Sanders - engedje, hogy átkísérjek Luxorba, ott sokkal jobb helye lesz. Legfőbb ideje.

- Jaj annak, aki a fáraót megharagítja! - ordította a kis ember és most már vadul forgatta a szemét. - Veszedelemes vagyok! Halált hozok!

- Ezt tudjuk. Éppen azért akarjuk biztonságba helyezni. - Sanders a fellah-k vezetőihez fordult. - Fogjátok meg ezt az urat és vigyék valami jó helyre addig, míg itt végzünk.

De a két őszszakállú raisz rémulten hátrált, alig tudtak kinyögni egy hangot is.

- Ó uram, aki hozzányúl, halál fia!

- Csak nem tűrhetjük, hogy egy elmebeteg tönkretegye az egész tervünket! Nincs vesztegetni való időnk. Minden pillanatban nyomunkra akadhat a hatóság! - Nagy kék szeme haragtól szikrázott. Pisztolyt rántott ki a zsebéből. Rá akart lőni a töpörödött kis emberre, de az egyik raisz megragadta a karját.

- Ó, uram, a lövés zaja felveri a hegyeket, ne üss lármát. Bízd ránk inkább.

Azzal lehajolt és felvett a földről egy gyerekfej nagyságú követ. Azt a doktor felé hajította.

- Menj a pokolba, sátánfajzat! - átkozódott. Társai elértették a szándékát. Köveket ragadtak fel és vad szitokszóval hajigálni kezdték a szerencsétlent. A támadásnak nem is tudott ellenállni. Visszavonult, fogát vicsorítva, a kövek közé és lassan kapaszkodni kezdett fölfelé az omladékon. Jó messze, ahol már biztonságban lehetett, megállt.

A munkások visszatértek az emelőgéphez és egyhangú kiáltások kíséretében elindították megint a csavart. A félelmetes sziklatömb megremegett és lassan, hüvelykről-hüvelykre odébb mozdult oldalvást. Láttam, hogy még jó időbe telik, amíg a hegyfal megfelelő része felszabadul, addig pedig hasznosabban is tölthetem az időt, minthogy őket bámulom.

- Ha megengedi, Mr. Sanders, addig megintervjúolom a fáraó őfelségét - mondtam.

- Még nem lehet, csak ha szabad lesz az út - felelte, félreértve szándékomat.

- Nem Sesongot gondolom, az igazit, hanem az ál-fáraót odaát.

- Mit akar tőle? Elmebeteg szegény. Semmi egyéb.

- Mindegy. Az ember összeszedi, ami útjába akad. Egy eszelős öreg doktor, aki Egyiptom évezredes titkaiba bolondult bele, esetleg egész érdekes mellékszenzáció lesz.

- Meg akarja ölni majd, vigyázzon.

- Föltétlenül... - bólintottam.

- Ne nyújtson kezét neki és ha magára fűjné szivarja füstjét, hát jókor legyezze el, három lépésre maradjon tőle okvetlenül.

- Pisztollyal a kezemben fogom interjúolni. Az maga külön érdekesség. Idekölcsonzi a fegyverét? Köszönöm.

Az öreg trópusi doktor egy hatalmas sziklatömbön ült, felhúzott térdrel, kiegyenesedve, amennyire görnyedt kis teste engedte. Látszott, hogy méltóságos akar lenni. De a vad düh és gyűlölet rángatózása nagyon megkülönböztette kiaszott ráncos kis arcát a valódi múmiák fölséges királyi nyugalmatól. Mikor meglátott, kivette szájából a szivart és ravaszul sandított rám. Szerencsére ellenkező irányba fújta a füstöt a szél.

- Nagyon kérem felségedet, hogy ne jöjjön közelebb - kezdtem. - Szóval, felséged itt pihen a sziklasírban?

- Itt és másutt is. De ez a legszebb sírom.

- Látta már? Hisz nem járt benn még.

- Nem. És másnak se szabad belépni. A fáraó aludni akar.

- És ha mégis kopogtat valaki a sírkamra ajtaján? Nem látja felséged, az óriás sziklatömb már oldalvást fordult, mögötte egész hosszában előtűnik a hasadék, sőt, látható a kapuboltozat egy darabja... ott a bejárat... Idehallik a fellah-k örömjongása. Lám, tényleg igaz volt. Sesong sírját megtalálták. Egy időre el van látva anyaggal a világsajtó.

Gautschi fáraó - magam se tudom miért, de minduntalan feltolakodott bennem a gondolat, hogy Sesong fáraónak egy darabja tényleg benne lakik - ebben a pillanatban felszökött sziklatrónusáról. Irtózatos, fájdalmas üvöltést hallatott, mint a halálra sebzett vadállat. Szemét vadul forgatta, úgyhogy csak a fehére látszott, lekuporodott, ugrásra készen, sárga fogát villogtatva a völgy felé.

Sanders éppen ott állt a lejtőn és boldogan nevetett, mint egy nagy kamasz. A két ősz raisz szerencsét kívánt neki nyilván, mert nagyban szorongatta a kezüket, a többieknek pénzdarabokat osztogatott nadrágzsebéből.

- Mingyárt beléphet - kiáltott fel nekem jókedvűen, mint az olimpiai győztes.

- El onnan!

Emberi hanghoz nem is volt hasonló. Mintha ősidők mélyéről törne fel az évezredes kín. Nem hittem volna, hogy a töpörödött vénember ilyen gyilkos üvöltésre képes.

- El onnan! Hagyjátok a síromat! - ordította másodszor is teli tüdőből, halálos gyűlölettel. És harmadszor újra:

- El onnan a síromtól! Különbben jaj nektek!

Becsületszavamra, a sziklatömb, az Abu Vadi mozdulatlanul hevert és egyetlen élő ember se volt a közelében - érzékeim pontosan működtek, így volt, ahogy elmondom. A fellahsereg, amely addig a csigával dolgozott, most Sanders körül tolongott, baksisért. Láttam, hogy pillanatnyilag üres a zsebe és int nekik, hogy folytassák a dolgukat, az örült ordítását talán meg se hallotta. Legalább is nem törődött vele. Nem is a magára hagyott sziklatömbre nézett, hanem rám és hangosan azt kiáltotta:

- Jöjjön csak, Nothomb, most majd lát valamit!

És akkor történt a megfoghatatlan. Tulajdon szememmel láttam és amíg élek, el nem felejttem. Nem bánom, csufoljanak babonásnak, hiszékeny jámbornak, nem mondhatok egyebet, mint ami történt.

A „Völgy Apja” mozdulatlanul pihent a holdfényben. És senki se volt a közelében. A munkások felfelé kapaszkodtak már a lejtőn, de még nem értek oda. És akkor váratlanul, mintha varázslat érné, megelevenedett a köszörnyeteg. Megingott, mozdult, előre bukott és zuhant le a lejtőn félelmes szökkenésekkel, csakúgy szikráztak alatta a kövek. Az iszonyú dübörgésbe a fellahsereg rémült ordítása vegyült.

Valamennyien látták a rájuk zúduló halálos veszedelmet, csak Sanders nem nézett arra a döntő pillanatban, hiszen velem beszélt éppen. Mikor visszafordult és meglepetten látta, hogy a kőóriás váratlanul elszabadult évezredes földágyából, gyakorlott sportember létere még jókor félreugrott, de a tovaördülő szikla egy kiálló csücske a halántékát súrolta mégis. És ez elég volt.

Mire odaértem, eszméletlenül hevert a földön, Ritter kisasszony mellette térdelt. Megtettük, amit lehetett. Orvos nem volt a közelben, de az se ért volna sokat. Elég gyakorlott a szemem, régóta forgolódom a világban, tudtam rögtön, hogy nincs segítség. A munkások elrohantak

vízért, de egy órába telt, míg visszaérkeztek lélekszakadva, olyan messze volt a legközelebbi kút is. Sanders szép feje nyugodtan, édesen pihent a lány ölében, és mire az első korty víz megérkezett, utolsót lélegzett éppen.

Én elmondtam egy Miatyánkot, a fellah-k a maguk imáit mormolták. Fel akartam segíteni Ritter kisasszonyt a földről, de ő felállt maga. Halálsápadt volt, de hihetetlenül nyugodt. Fel-nézett a hegyoldalra, ahol az imént még a sziklaóriás pihent, most pedig a fal addig eltakart helyén keskeny fekete kapunyílás tátongott. Az volt a legkülönösebb, hogy tátongott tényleg! A pálmafából esztergályozott, évezredes kapu tárva-nyitva állt, az elébe feszített királyi pe-cséttel lepecsételt kókuszkötélt lazán lelógott kétoldalt. Talán a hatalmas légnyomás taszította be, mikor a szikla óriás tömege lezuhant - lehetségesnek hittem. És a tárt kapuban előtűnt a sötét lépcsőlejárát. Most jutott csak eszünkbe, hogy egy óra óta nyitva a sír és nem is gondol-tunk eddig Sesong királyra.

Hát bizony a győzelemnek nagy ára volt. És az igazi veszedelemmel még csak ezután kellett szembenéznünk. Ott tátongott fenyegetően felettünk az alvilág kapuja.

Ritter kisasszony nem szólt.

- Beszállítjuk Sanders urat Luxorba és itt hagyunk valakit, hogy őrizze addig a sír bejáratát - mondtam neki. De tagadóan ingatta a fejét.

- Megígérte, hogy vele együtt léphetek be én is elsőnek...

- Nem tarthatja meg a szavát.

- Nem. De én végrehajthatom az akaratát.

És elindult a meredeken.

- De tudja, mi várja odabenn? - intettem aggódva.

- Mindegy most már.

- Nézze, nem vagyok éppen babonás. Tudom, hogy a legtöbb csodát előbb-utóbb meg lehet magyarázni természetes módon, de mégis a tapasztalat szerint az első, aki egy fáraó kriptájába lép, meghal. Néha még a többi is.

- Lehetséges.

- Hogy miért, ki tudja, de az első, aki behatol, föltétlenül a legtöbbet kockáztat.

- Ő nem lehet már az első - mondta, - tehát én leszek az.

- De miért, az Isten szerelmére!

- Hogy az övé legyen a dicsőség, amelyre olyan nagyon vágyott és ne más, közömbös idegené.

- Ott állt már a sírkamra bejáratánál. - Az ő nevében cselekszem, hisz most még itt van velünk. A nevemet ne nagyon szerepeltesse majd kérem. Fontos csak az, hogy általam most mégis elérte célját, nem élt hiába és nevét a nagy felfedezőkével együtt fogják emlegetni.

- És nem fél belépni?

- Nem.

- És ha sose tér vissza többé közénk?

Vállat vont és rálépett az első lépcsőfokra, amelyet évezredek óta nem taposott emberi láb. Utánakiáltottam még egyszer, hangomat visszaverte a mély pincetorok.

- Hátha igazán mégis a halál leselkedik odabenn?

- Hát aztán? Sokat nem veszít a világ. Én pedig mindent elvesztettem úgyis.

Felcsavarta villamos zseblámpását és eltűnt az üregben.

Én a feleségemre meg a gyermekeimre gondoltam odaát az óceán tulsó partján meg arra, hogy a világlapok hír és tudósítás nélkül maradnak, nem kapják első kézből ezt a ritka szenzációt, ha odabenn maradok örökre. Már csak kötelességből is ügyelnem kellett magamra. Napoleon se harcolt az első tűzvonalban.

Kinn maradtam hát nagy bölcsen és hallgattam, hogy távolodnak Ritter kisasszony léptei a sziklaüregben.

Bechtold tanár úr feljegyzése

A vízért rohanó fellah-k gyorsan széthordták a hírt - a diadal és gyász hírét egyaránt. Egykettőre talpon voltak a luxori hatóságok, benszülöttek és vendégek. Arabok, koptok és núbiai négerek rekedt torokhangjaitól zúgott a Níluspart, egyenruhás tisztviselőkkel és csendőrökkel rakott motorcsónakok szelték a holdas vizet. Odaát a tulsó parton fáklyák imbolyogtak, kiáltások hangzottak innen-onnan, csak az ég maradt szelíd és nyugalmas.

Talán én voltam az első, aki Sesong fáraó sírjának tárt kapujához érkeztem, lihegve az izgalomtól. Mint kutatót, áteresztettek a csendőrkordonon. Kezet szorítottunk Nothomb úrral, de Ritter kisasszonyt hiába kerestem.

- Nem is jön vissza - dörmögte az ujságíró, - jó negyedórája, hogy bement.

- De csak nem egyedül? - kérdeztem megütközve.

- Egyedül. Tudja az ég, mi történt vele.

- Ki kell hozni azonnal! - mondtam.

De ő a fejét ingatta, sőt engem is intett, hogy gondoljak a veszedelemre.

- Ugyan, kérem - mondtam, - mi tudósok nem adunk az efféle babonára. És főleg nem hagyhatjuk cserben embertársunkat.

A hatósági emberek egyelőre Sanders holtteste körül forgolódtak, észre se vették, hogy meggyújtom derék reflektoros lámpásomat, amely már sok sziklaüregbe elkísért hűségesen és leereszkedem a síkos lépcsőn.

Vagy húsz fokon hághattam le, mikor alig embermagas folyosó következett és pár lépéssel odébb tágas teremmé szélesedett körülöttem. Hat-hat pompás oszlop tartotta a fehér csillagokkal ékes mennyezetet és a falak színes faragványain a megboldogult fáraó hajózott a lenyugvó nap társaságában az Alvilágba.

Lámpásom fénycsóvjája egy sereg hieroglifre világított, de most nem foglalkozhattam velük. Már a harmadik nyitott ajtón léptem át és mint Aladdin, hitetlenül bámultam a mennyezetig halmozott káprázatos kincseket.

Elefántesontlábakon állt az aranytrónus, csillogott a két királyi díszágy, meg a halottas hajók, a kék lapiszlazulival és vörös karneollal kirakott hadiszekér, az alabástromkelyhek és napokat hordozó sólymok, a királyok drágaköböl rakott képmásai szinte vakították szememet.

Úgy kellett erőnek erejével elfordulnom. Arra gondoltam: ez még csak a kezdet, a nagyja hátra van. Két sötétbőrű, embermagyságban kifaragott komor alak állt előttem: Sesong maga, megkettőzve, amint önnön sírját őrzi. A múmiának tehát itt kell lenni most már közvetlen közel.

Ebben a pillanatban az oldalkamrából kísérteti, megfoghatatlan világosság szűrődött ki. Arannyal rakott hatalmas fal állta utamat. Egész oda kellett lépnem a tövébe, hogy megpillantsam végre a legbelső titkot, az arannyal borított pompás koporsót, amelyen belül - amint Tutankhamen sírjának felfedezése óta tudjuk - még három van egymásba kovácsolva.

Ez a külső koporsó olyan óriás térfogatú volt, hogy betöltötte az egész sírboltot. Mindössze egy lábnyi keskeny hely maradt közte és a fal között.

És ott, az évezredes halott szentélyében, a tarka alvilági jelenetekkel telefestett falhoz szorulva egy élő ember, asszonyi alak állt - megkönnyebbedve lélegzettem fel. Rögtön láttam, hogy félelmesen sápadt, de egyébként sértetlen.

Megragadtam a kezét. Elhúzta és a földre mutatott.

Két aranyozott evező hevert ott, amelyet a fáraó mellé raktak, hogy átevezhessen az alvilági folyón. De most láttam, hogy még valami fehérlik a lábam előtt. Egy fehér vászonruhás kis öregember teste. Lehajoltam és ráismertem a doktorra. Szája nyitva volt, szeme megtört. Nem élt már.

- Itt volt, mikor maga belépett? - kérdeztem sűgva Ritter kisasszonytól.

Igent intett.

- Régen?

- Valószínűleg mingyárt bejött, mikor a szerencsétlenség történt. Vagy egy óra hosszat nem törődünk a sír bejáratával. Azalatt feltörhette a kaput és behatolt.

- És a léghuzat vegyi bomlást idézhetett elő valami gyilkos hatású anyagban itt, úgyhogy porrá vált és felkavarodott, mint ahogy a pompéji holttestek is szétporlottak a külső levegő hatására azonnal.

Megragadtam a karját. De ő mereven állt és fakó hangon maga elé mormogta:

- Miért is élünk még?

- Elképzelhető, hogy a mérég csak azt öli meg, aki elsőnek hatol be, aztán kiviszi a léghuzat és széthordja. Egy álló órája tárva-nyitva állt az ajtó, elég idő volt. De ne kísértsük a sorsot tovább. Gyerünk innen.

Nemsokára kinn álltunk együtt a holdfényes éjszakában. Elevenen. Rengeteg ember csődült oda közben, Mrs. Sanders is megérkezett kíséretével. Láttam, hogy Sabinét nem igen bírja már a lába.

- Nem szabad most visszamennie Mrs. Adamshoz - mondtam, - ebben a lelkiállapotában jobb, ha nem szellemekkel társalkodik, hanem értelmes prózai emberekkel. Jöjjön, elviszem a feleségemhez.

Mrs. Jane Adams feljegyzése

Nem hiszem, amit a német tudós állít, hogy láthatatlan mérges anyagok ölték meg Gautschi doktort, amelyeket a léghuzat szétporlasztott és felkavart. Én tudom, hogy Sesong fáraó magához vette, nem is halt meg tehát, csak visszaköltözött saját múmiájába.

Hiába gúnyolnak a mai világ gyermekei, hiába nem hederítenek az öreg teozófusnőre. Én mégis azt mondom, a fáraó bosszút áll mindazokon, akik tisztátalan lélekkel közelítenek hozzá, kapzsiságból, feltűnési vágyból zavarják évezredek nyugalmát. Ezért kímélte Sabinét. Hisz ő tiszta szívvel ment oda, másért áldozta fel magát. Nem a kincseket kereste, nem a hírt és szenzációt. És megkímélte a német tudóst is, aki szintén nem rabolni akart, hanem megmenteni egy felebarátja életét.

A kincs, amelyet a sírban találtak, óriási, amint mondják. Megjelentek az egyiptomi kormány magasrangú tisztviselői és útban vannak a tudósok, múzeumi emberek a világ minden tájáról. Cook alig győzi lebonyolítani a forgalmat. Vezetők, számárhajcsárok, kocsisok aranynapokat élnek.

De bár teljes a vásári felfordulás, mégis komoly és ünnepélyes a hangulat itt a Nílus partján. Megbecsülhetetlen nyereség a tudománynak - mondja Bechtold tanár úr, - Sanders nem élt hiába. Nevét őrzi a tudomány, amíg a piramisok állnak!

Én azt feleltem, hogy nem is halt meg. Hisz tegnap láttam. Kíváncsian kérdezte, hol és hogyan.

- Horus sólyom alakjában keringett az emberek feje fölött és éles vijjogással fellendült a magas egekbe, hogy apja, a Napkorong ölébe hulljon!

De szegény kis Sabiném most egyedül kénytelen viselni az élet terhét és menyasszonyi fátyol helyett Maja fátylát hordja ifjú fején. Elszakadt tőlem, de nem haragszom rá, éppen úgy szeretem, mint azelőtt. Mondja meg neki, hogy üdvözlöm és igaz szívemből kívánom, hogy álma mennél boldogabb legyen. Mert hisz ez az élet csak álom.

Bechtoldné végszava

Az uram elhozta hozzám Sabinét, pár hétig nálunk is maradt, amíg lebonyolódott minden. Sandersné óriási pompával, fekete gyászfátyolba burkolt hajón Kairóba vitette az ura holttestét, a Nílus tulsó partján pedig a tudósok és kormány megbízottak szerencsésen szétszedték a királysírt, csigaszerkezetekkel felemelték a koporsó fedelét, hogy a múmiához hozzáférjenek, a kincseket ládába csomagolták és villanydrótokat szereltek fel a kriptában.

Az uram egyiptológus és talán nem lenne szabad így beszélnem, de mégis azt mondom: nem jól van ez így. Az áhitat hiányzik belőlük. De hát a 20. században kinek kell még áhitat?

Sabinét persze megrendítette a csapás. Én voltam az egyetlen német asszony itt, hát természetes, ha nálam keresett gyámolítást. Iparkodtam is megérteni, vigasztalni, de nem kötöttem csomót a nyelvemre, megmondtam amit gondolok.

- Nézze, Sabine - prédikáltam, mikor valamennyire megnyugodott, - nem jó egyedül lenni ezen a világon. És mindaddig egyedül van az ember, amíg csak a szabad csapongást keresi és csak önmagát éli, önmagára gondol, nem csatlakozik az egészhez.

Ő megint olyasmit mondott, hogy amíg önmagát nem találta meg az ember, addig a helyét se tudja megtalálni. De mégis hazautazott és most otthon van Németországban. Megtalálta-e a csendes boldogságot egy derék férfi oldalán, nem tudom. Lehet, hogy még egyszer nekivág a nagyvilágnak, kergeti az örök vágyódás az elérhetetlen után. De előbb-utóbb megnyugszik, tudom bizonyosan, és hasznos, derék tagja lesz a közösségnek. Nem szabad haragudni rá, ha nehezebben, nagyobb kerülővel ér el a célig, mint mások. Hisz mindnyájunkban él ez a titkos nyugtalanság, ez az elkíváncozás. És nem a leghitványabbakat ejti rabul.

VÉGE.